ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ສະພາແຫ່ງຊາດ

ເລກທີ 13 /ສພຊ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 4 ກໍລະກົດ 2012

ກົດໝາຍ
ວ່າດ້ວຍ ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ
(ສະບັບປັບປຸງ)

ພາກທີ I
ບົດບັນຍັດທົ່ວໄປ

ມາດຕາ 1 (ປັບປຸງ). ຈຸດປະສົງ

ກົດໝາຍສະບັບນີ້ ກຳນົດຫຼັກການ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະການຂອງການດຳເນີນຄະດີ ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຫຼື ການຮ້ອງຂໍ ທາງແພ່ງ, ການຄ້າ, ຄອບຄົວ, ເດັກ ແລະ ແຮງງານ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ, ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ ແລະ ມີຄວາມຍຸຕິທຳ ແນໃສ່ປົກປັກຮັກສາ ລະບອບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ປົກປ້ອງກຳມະສິດຂອງລັດ, ລວມໝູ່, ອົງການຈັດຕັ້ງ, ວິສາຫະກິດ, ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຄູ່ຄວາມ, ເພີ່ມທະວີນິຕິທຳ, ຈຳກັດ ແລະ ສະກັດກັ້ນການລະເມີດກົດໝາຍ, ສຶກສາອົບຮົມສະຕິເຄົາລົບ ແລະ ປະຕິບັດກົດໝາຍ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ, ປະກອບສ່ວນເຂົ້າ ໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງປະເທດຊາດ.

ມາດຕາ 2 (ປັບປຸງ). ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ

ຄະດີແພ່ງ ແມ່ນ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນ ທີ່ມີລັກສະນະຊັບສົມບັດ ເຊັ່ນ ກຳມະສິດ ກ່ຽວກັບວັດຖຸສິ່ງຂອງ, ເງິນ, ຄຳ, ຊັບສິນທາງປັນຍາ ແລະ ບາງສາຍພົວພັນສ່ວນຕົວ ທີ່ບໍ່ມີລັກສະນະ ຊັບສົມບັດ ເຊັ່ນ ຊື່, ນາມສະກຸນ, ກຽດສັກສີ.

ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ແມ່ນ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງສານ ແລະ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ເພື່ອພິຈາລະນາແກ້ໄຂການຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ການຮ້ອງຂໍທາງແພ່ງ, ການຄ້າ, ຄອບຄົວ, ເດັກ, ແຮງງານ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບກົດໝາຍ.

ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ແມ່ນລວມທັງ ຄະດີການຄ້າ, ຄອບຄົວ, ເດັກ ແລະ ແຮງງານ.

ມາດຕາ 3 (**ໃໝ່**). **ການອະທິບາຍຄຳສັບ**

ຄຳສັບຕ່າງໆ ທີ່ນຳໃຊ້ໃນກົດໝາຍສະບັບນີ້ ມີຄວາມໝາຍ ດັ່ງນີ້:

1. ການຮ້ອງຟ້ອງ ໝາຍເຖິງ ການສະເໜີໃຫ້ສານພິຈາລະນາແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບຄະດີແພ່ງ, ການຄ້າ, ຄອບຄົວ, ເດັກ ແລະ ແຮງງານ;

2. ການຮ້ອງຂໍ ໝາຍເຖິງ ການສະເໜີໃຫ້ສານພິຈາລະນາ ຮັບຮູ້, ຢັ້ງຢືນ ຫຼື ປະກາດ ກ່ຽວກັບບັນຫາໃດໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ເຊັ່ນ ການຮັບຮູ້ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ, ການຢັ້ງຢືນໃບຕາຍ ເສັຍຫາຍ ຫຼື ການປະກາດເປັນຜູ້ເສັຍຊີວິດ;

3. ການໂຕ້ແຍ່ງ ໝາຍເຖິງ ການຊີ້ແຈງຂອງຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຕໍ່ຂໍ້ສະເໜີ ຫຼື ຫຼັກຖານ ທີ່ຄູ່ຄວາມຝ່າຍກົງກັນຂ້າມຍົກຂຶ້ນ ໃນໄລຍະການດຳເນີນຄະດີ ກ່ອນການເປີດປະຊຸມສານ;

4. ການໂຕ້ຖຽງ ໝາຍເຖິງ ການຊີ້ແຈງຂອງຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຕໍ່ຂໍ້ສະເໜີ ຫຼື ຫຼັກຖານ ທີ່ຄູ່ຄວາມຝ່າຍກົງກັນຂ້າມຍົກຂຶ້ນ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ;

5. ການສອບສວນ ໝາຍເຖິງ ການສອບຖາມ ຫຼື ການເອົາຄຳໃຫ້ການຂອງສານ ກ່ອນການເປີດປະຊຸມສານ;

6. ຄຳໃຫ້ການ ໝາຍເຖິງ ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກການສອບສວນຄູ່ຄວາມ ແລະຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນ;

7. ການໄຕ່ສວນ ໝາຍເຖິງ ການສອບຖາມ ຂອງຄະນະສານ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ;

8. ຄຳຕົກລົງ ໝາຍເຖິງ ເອກະສານຂອງສານ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ, ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານ;

9. ຄຳສັ່ງ ໝາຍເຖິງ ຄຳຕົກລົງ ປະເພດໜຶ່ງຂອງສານ ກ່ຽວກັບການດຳເນີນຄະດີ ເຊັ່ນ ຄຳສັ່ງຍຶດ ຫຼື ອາຍັດຊັບ, ຄຳສັ່ງຊັດມ້ຽນຄະດີ, ຄຳສັ່ງໃຫ້ປະຕິບັດບົດບັນທຶກການໄກ່ເກ່ຍຂອງສານ;

10. ຄຳຊີ້ຂາດ ໝາຍເຖິງ ຄຳຕົກລົງ ປະເພດໜຶ່ງຂອງສານ ເຊັ່ນ ຄຳຊີ້ຂາດ ກ່ຽວກັບ ສິດອຳນາດຂອງສານ, ຂອງຄະນະສານ, ການບໍ່ຮັບເອົາຄະດີມາພິຈາລະນາ, ຄຳຕັດສິນປະຫານຊີວິດ;

11. ຄຳຕັດສິນ ໝາຍເຖິງ ຄຳຕົກລົງ ປະເພດໜຶ່ງຂອງສານ ທີ່ຕັດສິນເປັນຂັ້ນຕົ້ນ;

12. ຄຳພິພາກສາ ໝາຍເຖິງ ຄຳຕົກລົງ ປະເພດໜຶ່ງຂອງສານ ທີ່ຕັດສິນເປັນຂັ້ນອຸທອນ ຫຼື ຂັ້ນລົບລ້າງ;

13. ການຂໍອຸທອນ ໝາຍເຖິງ ການຈອງ ຫຼື ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື ຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ;

14. ຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ໝາຍເຖິງ ຄຳຮ້ອງຂອງຄູ່ຄວາມ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ອ້າງເຫດຜົນ ໃນການບໍ່ພໍໃຈຕໍ່ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື ຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ;

15. ການຂໍລີບລ້າງ ໝາຍເຖິງ ການຈອງ ຫຼື ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍລີບລ້າງ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ;

16. ຄຳຮ້ອງຂໍລີບລ້າງ ໝາຍເຖິງ ຄຳຮ້ອງຂອງຄູ່ຄວາມ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ອ້າງເຫດຜົນທາງດ້ານກົດໝາຍ ໃນການບໍ່ພໍໃຈ ຕໍ່ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ;

17. ຄຳຕັດສິນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ໝາຍເຖິງ ຄຳຕັດສິນ ແລະ ຄຳພິພາກສາ ຊຶ່ງບໍ່ຖືກຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍລີບລ້າງ, ບໍ່ຖືກສະເໜີຄັດຄ້ານ, ຖືກຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍລີບລ້າງ, ສະເໜີຄັດຄ້ານ ກາຍກຳນົດເວລາ ແລະ ຄຳພິພາກສາຂັ້ນລີບລ້າງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍສະບັບນີ້;

18. ການຍຶດຊັບ ໝາຍເຖິງ ການເອົາຊັບເຄື່ອນທີ່ ຊຶ່ງພົວພັນກັບຄະດີ ມາໄວ້ເປັນຂອງ ກາງ ຕາມຄຳສັ່ງຂອງສານ;

19. ການອາຍັດຊັບ ໝາຍເຖິງ ການບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຊື້, ຂາຍ, ມອບ, ໂອນ, ແລກປ່ຽນ, ຊວດຈຳ, ຄ້ຳປະກັນ, ຕໍ່ເຕີມ, ສ້ອມແປງ, ທຳລາຍ ຫຼື ປ່ຽນແປງ ແລະ ອື່ນໆ ກ່ຽວກັບຊັບເຄື່ອນທີ່ ຫຼື ຊັບຄົງທີ່ ລວມທັງບັນຊີເງິນຝາກຢູ່ທະນາຄານ ທີ່ພົວພັນກັບຄະດີ ຕາມຄຳສັ່ງຂອງສານ;

20. ການຈຳກັດບໍລິເວນ ໝາຍເຖິງ ການບໍ່ໃຫ້ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ເຂົ້າ ຫຼື ອອກ ສະຖານທີ່ໃດໜຶ່ງ ຫຼື ບໍ່ໃຫ້ອອກນອກປະເທດ ຕາມຄຳສັ່ງຂອງສານ;

21. ໝາຍຮຽກ ໝາຍເຖິງ ໜັງສືຂອງສານ ທີ່ຮຽກຕົວໂຈດ, ຈຳເລີຍ, ບຸກຄົນທີສາມ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອື່ນ ໃຫ້ເຂົ້າມາສານ;

22. ໝາຍເຊີນ ໝາຍເຖິງ ໜັງສືຂອງສານ ທີ່ເຊີນຜູ້ຕາງໜ້າ ຂອງອົງການໄອຍະການ ປະຊາຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີຂອງສານ;

23. ເອກະສານອື່ນຂອງສານ ໝາຍເຖິງ ເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການດຳເນີນຄະດີ ເຊັ່ນ ໝາຍພາຕົວ, ບົດບັນທຶກປະຊຸມສານ, ບົດບັນທຶກຄຳໃຫ້ການ;

24. ຂໍ້ມູນຂອງຄູ່ຄວາມ ໝາຍເຖິງ ຊື່, ນາມສະກຸນ, ອາຍຸ, ອາຊີບ ແລະ ທີ່ຢູ່ ຂອງ ໂຈດ ແລະ ຈຳເລີຍ;

25. ຮອບດ້ານ ໝາຍເຖິງ ການດຳເນີນຄະດີ ຕ້ອງພິຈາລະນາທຸກຫຼັກຖານ ທີ່ໂຈດຮ້ອງ ຟ້ອງ, ຈຳເລີຍແກ້ຟ້ອງ ຫຼື ຟ້ອງແຍ່ງ ລວມທັງຫຼັກຖານຂອງບຸກຄົນທີສາມ;

26. ຄົບຖ້ວນ ໝາຍເຖິງ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທັງໝົດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເຫດການ ຂອງຄະດີ;

27. ພາວະວິໄສ ໝາຍເຖິງ ການດຳເນີນຄະດີ ຕ້ອງຢູ່ບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ, ກົດ ໝາຍ ແລະ ຄວາມຍຸຕິທຳ.

ມາດຕາ 4 (ໃໝ່). **ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບວຽກງານການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ**

ລັດ ສ້າງເງື່ອນໄຂສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການເຄື່ອນໄຫວດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ດ້ວຍການວາງນະໂຍບາຍ, ກຳນົດລະບຽບການ, ສະໜອງງົບປະມານ, ປະກອບບຸກຄະລາກອນ, ພາຫະນະ ແລະ ອຸປະກອນຮັບໃຊ້ ເຂົ້າໃນການດຳເນີນຄະດີ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ ມີຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ເປັນທຳ.

ລັດ ສົ່ງເສີມການໂຄສະນາ, ສຶກສາອົບຮົມກົດໝາຍ ໃຫ້ປະຊາຊົນຮັບຮູ້, ເຂົ້າໃຈ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂ ໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທຳ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ຄູ່ຄວາມໄດ້ນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ.

ມາດຕາ 5 (ໃໝ່). **ການປົກປ້ອງ**

ຜູ້ພິພາກສາ, ພະນັກງານອື່ນຂອງສານ ລວມທັງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ຈາກການຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ, ກຽດ ຊື່ສຽງ, ຊັບສິນສ່ວນຕົວ ຫຼື ຂອງຄອບຄົວ.

ມາດຕາ 6 (ໃໝ່). **ຂອບເຂດການນຳໃຊ້ກົດໝາຍ**

ກົດໝາຍສະບັບນີ້ ນຳໃຊ້ສຳລັບການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ, ການຄ້າ, ຄອບຄົວ, ເດັກ ແລະ ແຮງງານ ທີ່ພົວພັນກັບພົນລະເມືອງລາວ, ຄົນຕ່າງປະເທດ, ຄົນຕ່າງດ້າວ, ຄົນບໍ່ມີສັນຊາດ ທີ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນດິນແດນ ຂອງ ສປປ ລາວ ລວມທັງຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂອງພົນລະເມືອງລາວດ້ວຍກັນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ນອກດິນແດນ ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂອງຄົນຕ່າງປະເທດດ້ວຍກັນ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາ ໃຫ້ແກ້ໄຂຕາມຂະບວນການຍຸຕິທຳ ຂອງ ສປປ ລາວ.

ມາດຕາ 7 (ໃໝ່). **ການຮ່ວມມືສາກົນ**

ລັດ ສົ່ງເສີມການພົວພັນຮ່ວມມື ກັບຕ່າງປະເທດ, ພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ກ່ຽວກັບການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ດ້ວຍການແລກປ່ຽນບົດຮຽນ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ເຕັກໂນໂລຊີ, ຍົກລະດັບຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບສັນຍາ ແລະ ສົນທິສັນຍາສາກົນ ທີ່ ສປປ ລາວ ເປັນພາຄີ.

ພາກທີ II
ຫຼັກການພື້ນຖານໃນການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ

ມາດຕາ 8 (ໃໝ່). ຫຼັກການພື້ນຖານໃນການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ

ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມຫຼັກການພື້ນຖານ ດັ່ງນີ້:

- ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງສານ ໃນການພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ;
- ຄວາມສະເໝີພາບ ຂອງຄູ່ຄວາມຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ ແລະ ສານ;
- ການໂຕ້ແຍ່ງ ແລະ ການໂຕ້ຖຽງ;
- ການພິຈາລະນາຄະດີເປັນໝູ່ຄະນະ;
- ຄວາມເປັນເອກະລາດ ຂອງຜູ້ພິພາກສາ;
- ພາສາທີ່ໃຊ້ ໃນການດຳເນີນຄະດີ;
- ການໄຕ່ສວນຄະດີ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ;
- ການບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການພິຈາລະນາຄະດີດຽວກັນ;
- ການດຳເນີນຄະດີ ຮອບດ້ານ, ຄົບຖ້ວນ ແລະ ພາວະວິໄສ;
- ການໄກ່ເກ່ຍ;
- ການຂໍຖອນຕົວ ຫຼື ການຄ້ານຕົວ;
- ຂອບເຂດການພິຈາລະນາ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຮ້ອງຂໍ.

ມາດຕາ 9 (ປັບປຸງ). ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງສານ ໃນການພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ

ມີແຕ່ສານເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງມີສິດອຳນາດພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ ບົນພື້ນຖານການເຄົາລົບກົດໝາຍ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

ເມື່ອມີສາເຫດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນມາດຕາ 165 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ສານມີພັນທະທຳການໄກ່ເກ່ຍ ຫຼື ພິຈາລະນາຕັດສິນ ພາຍຫຼັງໄດ້ເກັບກຳ, ກວດກາ, ຊັ່ງຊາ ແລະ ຕີລາຄາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານແລ້ວ.

ມາດຕາ 10 (ປັບປຸງ). ຄວາມສະເໝີພາບ ຂອງຄູ່ຄວາມຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ ແລະ ສານ

ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ຕ້ອງປະຕິບັດບົນພື້ນຖານຄວາມສະເໝີພາບຂອງພົນລະເມືອງລາວ, ຄົນຕ່າງປະເທດ, ຄົນຕ່າງດ້າວ, ຄົນບໍ່ມີສັນຊາດ, ຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ ແລະ ສານ ໂດຍບໍ່ຈຳແນກເພດ, ເຊື້ອຊາດ, ເຜົ່າ, ຖານະທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ພາສາ, ລະດັບການສຶກສາ, ອາຊີບ, ຄວາມເຊື່ອຖື, ພູມລຳເນົາ ແລະ ບັນຫາອື່ນ.

ສານປະຊາຊົນ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ພົນລະເມືອງລາວ, ຄົນຕ່າງປະເທດ, ຄົນຕ່າງດ້າວ, ຄົນບໍ່ມີສັນຊາດ, ໂດຍສະເພາະຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ໄດ້ປະຕິບັດສິດສະເໝີພາບ ໃນການຕໍ່ສູ້ຄະດີ

ດ້ວຍການສະເໜີ ແລະ ປະກອບຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຕໍ່ສານ ໃຫ້ຄົບຖ້ວນ, ຮອບດ້ານ ເພື່ອຮັບປະກັນການຕັດສິນຄະດີ ໃຫ້ມີຄວາມຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 11 (ໃໝ່). **ການໂຕ້ແຍ່ງ ແລະ ການໂຕ້ຖຽງ**

ໃນການດຳເນີນຄະດີ ສານຕ້ອງຮັບປະກັນ ໃຫ້ຄູ່ຄວາມໄດ້ມີຄຳເຫັນ ຫຼື ຊີ້ແຈງຂໍ້ກ່າວອ້າງ ຂອງຕົນ ຫຼື ໂຕ້ແຍ່ງ ຕໍ່ຫຼັກຖານຂອງຝ່າຍກົງກັນຂ້າມ.

ໃນການໄຕ່ສວນ ຂອງຄະນະສານ ຕ້ອງຮັບປະກັນໃຫ້ຄູ່ຄວາມໄດ້ນຳສະເໜີຫຼັກຖານ ແລະ ອະທິບາຍ ຊີ້ແຈງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຂອງຕົນ ຫຼື ໂຕ້ຖຽງ ຕໍ່ຫຼັກຖານຂອງຝ່າຍກົງກັນຂ້າມ.

ມາດຕາ 12 (ປັບປຸງ). **ການພິຈາລະນາຄະດີ ເປັນໝູ່ຄະນະ**

ຄະນະສານຕັດສິນ ຂອງສານປະຊາຊົນສູງສຸດ, ສານປະຊາຊົນພາກ, ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ, ສານປະຊາຊົນເຂດ ປະກອບດ້ວຍຜູ້ພິພາກສາສາມຄົນ, ໃນນັ້ນ ຜູ້ໜຶ່ງເປັນປະທານ ແລະ ອີກສອງຄົນເປັນຄະນະ.

ການພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ ຄະນະສານຕ້ອງວາງຕົວເປັນກາງ.

ຄຳຕົກລົງ ຂອງຄະນະສານ ຕ້ອງຖືເອົາຕາມສຽງສ່ວນໜາຍ.

ມາດຕາ 13 (ປັບປຸງ). **ຄວາມເປັນເອກະລາດຂອງຜູ້ພິພາກສາ**

ໃນການໄຕ່ສວນຄະດີ ແລະ ລົງຄຳຕັດສິນ ຜູ້ພິພາກສາຕ້ອງເປັນເອກະລາດ ແລະ ມີແຕ່ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍເທົ່ານັ້ນ.

ມາດຕາ 14 (ປັບປຸງ). **ພາສາທີ່ໃຊ້ໃນການດຳເນີນຄະດີ**

ໃນການດຳເນີນຄະດີ ໃຫ້ໃຊ້ພາສາລາວ.

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ທີ່ບໍ່ຮູ້ພາສາລາວ ມີສິດໃຊ້ພາສາຕົນເອງ ຫຼື ພາສາອື່ນ ໂດຍຜ່ານການແປພາສາ.

ມາດຕາ 15 (ປັບປຸງ). **ການໄຕ່ສວນຄະດີ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ**

ການໄຕ່ສວນຄະດີ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຕ້ອງດຳເນີນຢ່າງເປີດເຜີຍ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ກໍລະນີ ທີ່ຄະດີ ຫາກກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມລັບຂອງລັດ ຫຼື ຂອງສັງຄົມ ເປັນຕົ້ນ ສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ທີ່ແຕະຕ້ອງເຖິງຊີວິດສ່ວນຕົວຂອງຜົວ ຫຼື ເມັຍ, ຄະດີເດັກ ຊຶ່ງຕ້ອງດຳເນີນຢ່າງປິດລັບ.

ການອ່ານຄຳຕັດສິນຂອງສານ ບໍ່ວ່າໃນກໍລະນີໃດ ຕ້ອງດຳເນີນຢ່າງເປີດເຜີຍ.

ມາດຕາ 16 (**ປັບປຸງ**). **ການບໍ່ອະນຸຍາດ ໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການພິຈາລະນາຄະດີດຽວກັນ**

ຜູ້ພິພາກສາ ທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີຄັ້ງໜຶ່ງແລ້ວ ຈະບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີນັ້ນ ເປັນຄັ້ງທີສອງອີກ ບໍ່ວ່າຢູ່ສານຂັ້ນໃດ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ຫຼື ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຄຳພິພາກສາ ຂອງສານຂັ້ນເທິງ.

ມາດຕາ 17 (**ປັບປຸງ**). **ການດຳເນີນຄະດີ ຮອບດ້ານ, ຄົບຖ້ວນ ແລະ ພາວະວິໄສ**

ສານ ຕ້ອງນຳໃຊ້ບັນດາມາດຕະການ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ເພື່ອໃຫ້ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ ໃຫ້ຮອບດ້ານ, ຄົບຖ້ວນ ແລະ ພາວະວິໄສ ແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ການກຳນົດເຫດການ, ປະເດັນຂັດແຍ່ງໃນຄະດີ ມີຄວາມແຈ້ງຊາວ, ຊັດເຈນ ຮັບປະກັນໃຫ້ການຕັດສິນ ມີຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ຍຸຕິທຳ.

ສານ ຕ້ອງແຈ້ງສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຄູ່ຄວາມ ໃນການຕໍ່ສູ້ຄະດີ ແລະ ປະກອບຫຼັກຖານຕໍ່ສານ, ແນະນຳໃຫ້ຄູ່ຄວາມປະຕິບັດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 18 (**ໃໝ່**). **ການໄກ່ເກ່ຍ**

ສານ ມີໜ້າທີ່ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການໄກ່ເກ່ຍຄູ່ຄວາມ ໂດຍການຊອກທຸກເງື່ອນໄຂ ແລະ ວິທີການ ເພື່ອໃຫ້ຄູ່ຄວາມສາມາດຕົກລົງກັນດ້ວຍດີ ຢູ່ໃນທຸກຂັ້ນຕອນຂອງການດຳເນີນຄະດີ ແລະ ສານທຸກຂັ້ນ.

ມາດຕາ 19 (**ປັບປຸງ**). **ການຂໍຖອນຕົວ ແລະ ການຄ້ານຕົວ**

ຜູ້ພິພາກສາ, ຫົວໜ້າ ຫຼື ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍ ຈາກຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ, ຈ່າສານ, ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຫຼື ຜູ້ແປພາສາ ທີ່ເປັນຍາດພີ່ນ້ອງ, ມີຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງກັບຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຕ້ອງຂໍຖອນຕົວອອກຈາກການດຳເນີນຄະດີນັ້ນ. ຖ້າຫາກຜູ້ກ່ຽວບໍ່ຍອມຖອນຕົວອອກ ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ກໍມີສິດສະເໜີຄ້ານຕົວຜູ້ກ່ຽວອອກຈາກການດຳເນີນຄະດີ.

ມາດຕາ 20 (**ໃໝ່**). **ຂອບເຂດການພິຈາລະນາ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຮ້ອງຂໍ**

ຄະນະສານ ຕ້ອງນຳເອົາຄຳຮ້ອງຟ້ອງ, ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ ຫຼື ຄຳຮ້ອງຂໍຂອງໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມມາພິຈາລະນາ. ບັນຫາໃດທີ່ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມບໍ່ໄດ້ຮ້ອງຟ້ອງ, ຟ້ອງແຍ່ງ ຫຼື ຮ້ອງຂໍນັ້ນ ຄະນະສານ ຈະນຳມາພິຈາລະນາຕັດສິນໃຫ້ບໍ່ໄດ້ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ຄະດີທີ່ພົວພັນກັບຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ, ສັງຄົມ ແລະ ເດັກ.

ພາກທີ III

ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການດຳເນີນຄະດີຂອງສານ

ໝວດທີ 1

ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ຂອງສານປະຊາຊົນແຕ່ລະຂັ້ນ

ມາດຕາ 21 (ໃໝ່). ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງສານປະຊາຊົນເຂດ

ສານປະຊາຊົນເຂດ ມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ດັ່ງນີ້:

1. ສຶກສາອົບຮົມ, ໄກ່ເກ່ຍຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ເປັນຕົ້ນຕໍ;
2. ພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ ເປັນຂັ້ນຕົ້ນ:
   - ຄະດີແພ່ງ, ຄະດີແຮງງານ ທີ່ມີມູນຄ່າການຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ຄະດີ ກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນ ທີ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ເລື່ອງສິນສົມສ້ານ, ໜີ້ສິນ ບໍ່ເກີນ 300.000.000 ກີບ;
   - ຄະດີທີ່ບໍ່ມີມູນຄ່າ ຍົກເວັ້ນຄະດີການຄ້າ ແລະ ຄະດີເດັກ;
   - ຄະດີອື່ນ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.
3. ອອກຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື ຄຳຕັດສິນ ເປັນຂັ້ນຕົ້ນ;
4. ສົ່ງສຳນວນຄະດີ ທີ່ຢູ່ໃນສິດອຳນາດຂອງຕົນ ໃຫ້ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ພິຈາລະນາຕັດສິນເປັນຂັ້ນຕົ້ນ ເມື່ອເຫັນວ່າຄະດີມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຫຍຸ້ງຍາກ ເປັນພິເສດ ພາຍຫຼັງໄດ້ຮັບຄວາມເຫັນດີ ຈາກປະທານສານປະຊາຊົນດັ່ງກ່າວ;
5. ສົ່ງຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະ ຄຳຕັດສິນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ພ້ອມດ້ວຍສຳນວນຄະດີ ແລະ ຄຳຕັດສິນໃຫ້ປະຕິບັດພາງ ໄປຍັງໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ;
6. ສົ່ງຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະ ຄຳຕັດສິນ ໃຫ້ສານປະຊາຊົນຂັ້ນເທິງ, ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນເຂດ ເພື່ອກວດກາ ແລະສົ່ງໃຫ້ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຮັບຮູ້ ແລະ ປະຕິບັດ.

ມາດຕາ 22 (ໃໝ່). ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ

ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ດັ່ງນີ້:

1. ພິຈາລະນາຕັດສິນເປັນຂັ້ນຕົ້ນ ຄະດີທີ່ມີມູນຄ່າເກີນກວ່າ 300.000.000 ກີບ ແລະ ຄະດີທີ່ບໍ່ຂົ້ນກັບສິດອຳນາດຂອງສານປະຊາຊົນເຂດ;
2. ອອກຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ກ່ຽວກັບການດຳເນີນຄະດີ;
3. ສຶກສາອົບຮົມ, ໄກ່ເກ່ຍຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ;

4. ພິຈາລະນາພິພາກສາເປັນຂັ້ນອຸທອນ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະ ຄະດີ ທີ່ສານປະຊາຊົນເຂດໄດ້ຕັດສິນແລ້ວ ຊຶ່ງຖືກຂໍອຸທອນ ໂດຍຄູ່ຄວາມ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ ໂດຍຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນເຂດ ຫຼື ແຂວງ, ນະຄອນ;
5. ທວງເອົາສຳນວນຄະດີ ທີ່ເຫັນວ່າມີຄວາມສຳຄັນ ຫຼື ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກເປັນພິເສດ ຈາກສານປະຊາຊົນເຂດ ມາພິຈາລະນາຕັດສິນເປັນຂັ້ນຕົ້ນດ້ວຍຕົນເອງ ຕາມການຕົກລົງຂອງຄະນະປະທານ;
6. ສົ່ງຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ, ຄຳຕັດສິນ ແລະ ຄຳພິພາກສາ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ພ້ອມດ້ວຍສຳນວນຄະດີ ແລະ ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາ ໃຫ້ປະຕິບັດພາງໄປຍັງຫ້ອງການ ຫຼື ໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ;
7. ສົ່ງຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ, ຄຳຕັດສິນ ແລະ ຄຳພິພາກສາ ໃຫ້ສານປະຊາຊົນຂັ້ນເທິງ, ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ເພື່ອກວດກາ ແລະສົ່ງໃຫ້ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຮັບຮູ້ ແລະ ປະຕິບັດ;
8. ພິຈາລະນາຕັດສິນຮັບຮູ້ຄຳຕົກລົງ ຫຼື ຄຳຕັດສິນຂອງສານ ຫຼື ຂອງກຳມະການຕັດສິນຕ່າງປະເທດ;
9. ຄະດີອື່ນ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 23 (ໃໝ່). **ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງສານປະຊາຊົນພາກ**

ສານປະຊາຊົນພາກ ມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ດັ່ງນີ້:

1. ພິຈາລະນາເປັນຂັ້ນອຸທອນ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະ ຄຳຕັດສິນ ຂອງສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ຊຶ່ງຖືກຂໍອຸທອນ ໂດຍຄູ່ຄວາມ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ ໂດຍຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ຫຼື ພາກ;
2. ພິຈາລະນາເປັນຂັ້ນລົບລ້າງ ທາງດ້ານກົດໝາຍ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະ ຄຳພິພາກສາ ຂອງສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ຊຶ່ງຖືກຂໍລົບລ້າງ ໂດຍຄູ່ຄວາມ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ ໂດຍຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນຂັ້ນອຸທອນ ຂອງແຂວງ, ນະຄອນ ຫຼື ພາກ;
3. ພິຈາລະນາອອກຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ທີ່ພົວພັນກັບການດຳເນີນຄະດີ;
4. ສົ່ງຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂັ້ນອຸທອນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ພ້ອມດ້ວຍສຳນວນຄະດີ ໃຫ້ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ເພື່ອສົ່ງໃຫ້ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ;
5. ສົ່ງຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂັ້ນລົບລ້າງ ໃຫ້ສານປະຊາຊົນເຂດ ເພື່ອອ່ານໃຫ້ຄູ່ຄວາມຊາບ ກ່ອນສົ່ງສຳນວນຄະດີ ແລະ ຄຳພິພາກສາ ໃຫ້ປະຕິບັດພາງ ໄປຍັງຫ້ອງການ ຫຼື ໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ;

6. ສັ່ງຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະ ຄຳພິພາກສາ ໃຫ້ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ, ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນພາກ ເພື່ອກວດກາ ແລະ ສົ່ງໃຫ້ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຮັບຮູ້ ແລະ ປະຕິບັດ.

ມາດຕາ 24 (ໃໝ່). **ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງສານປະຊາຊົນສູງສຸດ**

ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ດັ່ງນີ້:

1. ພິຈາລະນາເປັນຂັ້ນລົບລ້າງ ທາງດ້ານກົດໝາຍ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະ ຄຳພິພາກສາຂອງສານປະຊາຊົນພາກ ຊຶ່ງຖືກຮໍ້ລົບລ້າງ ໂດຍຄູ່ຄວາມ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ ໂດຍຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ;
2. ພິຈາລະນາເປັນຂັ້ນຮື້ຟື້ນ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ, ຄຳຕັດສິນ ແລະ ຄຳພິພາກສາຂອງສານ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວ ຕາມຄຳສະເໜີຮື້ຟື້ນ ຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ;
3. ພິຈາລະນາອອກຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ທີ່ພົວພັນກັບການດຳເນີນຄະດີ.

ມາດຕາ 25 (**ປັບປຸງ**). **ສິດອຳນາດທາງດ້ານພື້ນທີ່**

ສານປະຊາຊົນ ບ່ອນເຫດການ ຫຼື ຂໍ້ຂັດແຍ່ງໄດ້ເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ບ່ອນຊັບທີ່ເປັນພື້ນຖານຕັ້ງຢູ່ ຫຼື ບ່ອນຈຳເລີຍຢູ່ ຫຼື ອາໄສຢູ່ນັ້ນ ເປັນສານທີ່ມີສິດອຳນາດຕັດສິນ.

ມາດຕາ 26 (**ປັບປຸງ**). **ການຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດອຳນາດສານ**

ເມື່ອມີການຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບສິດອຳນາດ ໃນການພິຈາລະນາຄະດີ ລະຫວ່າງສານດ້ວຍກັນ ວ່າສານໃດມີສິດອຳນາດ ຫຼື ບໍ່ມີສິດອຳນາດພິຈາລະນາຄະດີນັ້ນ ໃຫ້ສານປະຊາຊົນ ບ່ອນໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ສະເໜີຂຶ້ນໄປຍັງສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ເພື່ອພິຈາລະນາອອກຄຳຊີ້ຂາດ ກ່ຽວກັບສິດອຳນາດດັ່ງກ່າວ.

ມາດຕາ 27 (**ປັບປຸງ**). **ການຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານ**

ໃນກໍລະນີ ທີ່ມີການຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບສິດອຳນາດ ໃນການພິຈາລະນາຄະດີ ລະຫວ່າງຄະນະສານດ້ວຍກັນນັ້ນ ໃຫ້ປະທານສານປະຊາຊົນ ບ່ອນກ່ຽວຂ້ອງ ພິຈາລະນາອອກຄຳຊີ້ຂາດ ກ່ຽວກັບສິດອຳນາດດັ່ງກ່າວ ແລ້ວໃຫ້ລົບລ້າງຄະດີນັ້ນ ອອກຈາກບັນຊີການຂຶ້ນຟ້ອງ ພ້ອມທັງໂອນຄະດີນັ້ນໄປຂຶ້ນ ຟ້ອງຢູ່ຄະນະສານໃໝ່.

ມາດຕາ 28 (ໃໝ່). **ການໂອນຄະດີ ໃຫ້ສານອື່ນດຳເນີນ**

ເມື່ອສານປະຊາຊົນໃດໜຶ່ງ ຫາກໄດ້ດຳເນີນຄະດີ ແລ້ວເຫັນວ່າຄະດີດັ່ງກ່າວ ບໍ່ຕົກຢູ່ໃນສິດອຳນາດຂອງຕົນ ສານດັ່ງກ່າວຕ້ອງອອກຄຳຊີ້ຂາດ ໂອນຄະດີນັ້ນໃຫ້ສານອື່ນ ທີ່ມີສິດອຳນາດເປັນຜູ້ດຳເນີນ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ພ້ອມທັງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ຄວາມຊາບ ແລະ ໃຫ້ລົບລ້າງຄະດີດັ່ງກ່າວ ອອກຈາກບັນຊີການຂຶ້ນຟ້ອງ ແລ້ວສະຫຼຸບຄ່າທຳນຽມສານ ແລະ ເງິນວາງສານ ພ້ອມກັບສຳນວນຄະດີໄປຍັງສານທີ່ມີສິດອຳນາດ.

ໃນກໍລະນີ ສານທີ່ຖືກໂອນຄະດີໃຫ້ນັ້ນ ບໍ່ຮັບເອົາມາພິຈາລະນາແລ້ວ ສານທີ່ໂອນຄະດີຕ້ອງສະເໜີຕໍ່ປະທານສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ເພື່ອອອກຄຳຊີ້ຂາດ.

ມາດຕາ 29 (ໃໝ່). **ຄະດີບໍ່ມີມູນຄ່າ**

ຄະດີບໍ່ມີມູນຄ່າ ແມ່ນ ຄະດີກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ທີ່ບໍ່ສາມາດກຳນົດມູນຄ່າຂອງການຮ້ອງຟ້ອງ ເປັນຕົ້ນ ຄະດີກ່ຽວກັບການຮັບຮູ້ຄວາມເປັນພໍ່, ການຮ້ອງຂໍຍົກເລີກ ຫຼື ລົບລ້າງສັນຍາ, ການຢັ້ງຢືນໃບຕາດິນເສັຍຫາຍ, ການທວງໃຫ້ຍົກຍ້າຍອອກຈາກທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນ.

ຄະດີບໍ່ມີມູນຄ່າ ຕົກຢູ່ໃນສິດອຳນາດ ຂອງສານປະຊາຊົນເຂດ ຍົກເວັ້ນຄະດີການຄ້າ ແລະ ຄະດີເດັກ.

ມາດຕາ 30 (ໃໝ່). **ກຳນົດເວລາສຳລັບການພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ**

ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຕັດສິນຄະດີ ຕ້ອງດຳເນີນ ແລະ ພິຈາລະນາໃຫ້ສຳເລັດ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ດັ່ງນີ້:

1. ຢູ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ ໃຫ້ສຳເລັດພາຍໃນ ເກົ້າເດືອນ ນັບແຕ່ວັນຜູ້ພິພາກສາ ໄດ້ຮັບສຳນວນຄະດີເປັນຕົ້ນໄປ;

2. ຢູ່ສານຂັ້ນອຸທອນ ໃຫ້ສຳເລັດພາຍໃນ ສີ່ເດືອນ ນັບແຕ່ວັນຜູ້ພິພາກສາ ໄດ້ຮັບສຳນວນຄະດີເປັນຕົ້ນໄປ;

3. ຢູ່ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ໃຫ້ສຳເລັດພາຍໃນ ສາມເດືອນ, ສຳລັບຄະດີ ຂັ້ນຮື້ຟື້ນຕ້ອງໃຫ້ສຳເລັດພາຍໃນເວລາ ສອງເດືອນ ນັບແຕ່ວັນຜູ້ພິພາກສາໄດ້ຮັບສຳນວນຄະດີ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດພິຈາລະນາຕັດສິນ ໃຫ້ສຳເລັດຕາມກຳນົດເວລານັ້ນ ຜູ້ພິພາກສາ ທີ່ຮັບຜິດຊອບຄະດີດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງສະເໜີ ຕໍ່ປະທານສານປະຊາຊົນບ່ອນກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອພິຈາລະນາອອກຄຳສັ່ງຕໍ່ກຳນົດເວລາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຕັດສິນ ແຕ່ການຕໍ່ເວລານັ້ນ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ກາຍສາມເດືອນ ຍົກເວັ້ນຄະດີທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກສັບສົນ ຕາມການຕົກລົງຂອງຄະນະປະທານສານ ບ່ອນກ່ຽວຂ້ອງ.

ການໂຈະ ແລະ ການເລື່ອນ ການດຳເນີນຄະດີ ບໍ່ໃຫ້ນັບເຂົ້າໃນເວລາ ຂອງການຄົ້ນຄວ້າຄະດີ.

ໝວດທີ 2
ສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານແພ່ງ

ມາດຕາ 31 (ປັບປຸງ). ສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານແພ່ງ ໃນການພິຈາລະນາການຮ້ອງຟ້ອງ

ຄະນະສານແພ່ງ ມີສິດອຳນາດ ພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ ດັ່ງນີ້:

1. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບກຳມະສິດ ແລະ ມູນມໍຣະດົກ;
2. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ຍົກເວັ້ນຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງການຄ້າ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 37 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້;
3. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບການທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ;
4. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນທາງດ້ານບໍລິຫານ.

ມາດຕາ 32. ຄະດີທາງດ້ານບໍລິຫານ

ຄະດີ ກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນທາງດ້ານບໍລິຫານ ທີ່ບໍ່ມີອົງປະກອບຂອງການກະທຳຜິດທາງອາຍາ ຊຶ່ງສານຈະພິຈາລະນາຕັດສິນ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ຄະດີ ກ່ຽວກັບຄວາມຜິດພາດ ໃນການຂຶ້ນບັນຊີຜູ້ມີສິດເລືອກຕັ້ງ ຊຶ່ງຄະນະກຳມະການເລືອກຕັ້ງບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້;
2. ຄະດີ ກ່ຽວກັບການກະທຳຂອງພະນັກງານອົງການບໍລິຫານ ກ່ຽວກັບການປັບໃໝ, ການເກັບອາກອນລາຍໄດ້ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ອື່ນໆ;
3. ຄະດີ ກ່ຽວກັບການຮິບຊັບສິ່ງຂອງ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ;
4. ຄະດີ ກ່ຽວກັບຄວາມຜິດພາດອື່ນ ໃນຂົງເຂດບໍລິຫານ.

ມາດຕາ 33 (ໃໝ່). ສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານແພ່ງ ໃນການພິຈາລະນາການຮ້ອງຂໍ

ຄະນະສານແພ່ງ ມີ ສິດອຳນາດ ພິຈາລະນາຕັດສິນກ່ຽວກັບ:

1. ການຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານພິຈາລະນາແຕ່ງຕັ້ງ ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຊັບ ຫຼື ມູນມໍຣະດົກ;
2. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ສານພິຈາລະນາຕັດສິນ ຢັ້ງຢືນໃບຕາຍຕົນເສັຍຫາຍ;
3. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ຮິບຊັບ ເຊັ່ນ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ບໍ່ມີເຈົ້າຂອງ, ການເກັບຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຕົກເຮ່ຍ, ການພົບພໍ້ວັດຖຸ ທີ່ມີຄ່າ ຫຼື ວັດຖຸບູຮານ;
4. ການຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານພິຈາລະນາ ຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນຂອງສານ ຫຼື ຂອງກຳມະການຕັດສິນຕ່າງປະເທດ ກ່ຽວກັບຄະດີແພ່ງ;
5. ການຮ້ອງຂໍອື່ນ ກ່ຽວກັບຄະດີແພ່ງ.

ໝວດທີ 3

ສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານແຮງງານ

ມາດຕາ 34. ຄະດີກ່ຽວກັບແຮງງານ

ຄະດີ ກ່ຽວກັບແຮງງານ ຊຶ່ງສານຈະພິຈາລະນາຕັດສິນໄດ້ນັ້ນ ກໍຕໍ່ເມື່ອອົງການຄຸ້ມຄອງແຮງງານ ຫຼື ຄະນະກຳມະການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບແຮງງານ ຫາກບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບສັນຍາແຮງງານ;
2. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບເງິນອຸດໜູນ ເນື່ອງມາຈາກການຍົກເລີກສັນຍາແຮງງານ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ;
3. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບການຮ້ອງຂໍຄ່າເສັຍຫາຍ ຈາກອຸປະຕິເຫດແຮງງານ ຫຼື ພະຍາດອາຊີບ;
4. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານຂອງຜູ້ອອກແຮງງານ;
5. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງອື່ນ ກ່ຽວກັບແຮງງານ.

ມາດຕາ 35 (ໃໝ່). ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານແຮງງານ

ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານລະບຽບກົດໝາຍ ຫຼື ທາງດ້ານຜົນປະໂຫຍດລະຫວ່າງ ຜູ້ອອກແຮງງານກັບຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ຕ້ອງພິຈາລະນາແກ້ໄຂໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ແຮງງານ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ກຳມະບານລາວ, ກົດລະບຽບພາຍໃນຂອງຫົວໜ່ວຍແຮງງານ ແລະ ລະບຽບການອອກແຮງງານ ດ້ວຍການເຂົ້າຮ່ວມຂອງທັງສອງຝ່າຍ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າ.

ໃນກໍລະນີທີ່ສອງຝ່າຍ ຫາກສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນນັ້ນແລ້ວ ກໍໃຫ້ເຮັດບົດບັນທຶກ ໂດຍແຕ່ລະຝ່າຍພ້ອມດ້ວຍພະຍານ ເຊັນຢັ້ງຢືນຮັບຮູ້ ແລ້ວສົ່ງບົດບັນທຶກດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ການຈັດຕັ້ງກຳມະບານ, ອົງການຄຸ້ມຄອງແຮງງານ ຂັ້ນຂອງຕົນ ພາຍໃນກຳນົດ ຫ້າວັນ ນັບແຕ່ວັນ ໄດ້ເຊັນບົດບັນທຶກດັ່ງກ່າວເປັນຕົ້ນໄປ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ຜູ້ອອກແຮງງານ ແລະ ຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ຫາກບໍ່ປະຕິບັດຕາມບົດບັນທຶກນັ້ນ ກໍມີສິດຮ້ອງຂໍໃຫ້ອົງການຄຸ້ມຄອງແຮງງານ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ແຮງງານ ເພື່ອພິຈາລະນາແກ້ໄຂ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ອົງການຄຸ້ມຄອງແຮງງານ ຫາກບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ຫຼື ແກ້ໄຂໄດ້ບາງສ່ວນ ພາຍໃນກຳນົດ ສິບຫ້າວັນ ແລ້ວຄູ່ກໍລະນີທີ່ບໍ່ພໍໃຈ ກໍມີສິດຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານປະຊາຊົນ ເພື່ອພິຈາລະນາຕັດສິນ.

ມາດຕາ 36 (ໃໝ່). ການດຳເນີນຄະດີແຮງງານ

ສານປະຊາຊົນ ຕ້ອງນຳເອົາຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບແຮງງານມາຄົ້ນຄວ້າ, ໄກ່ເກ່ຍ ແລະ ຕັດ ສິນ ຕາມຂັ້ນຕອນຂອງກົດໝາຍ.

ໝວດທີ 4
ສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານການຄ້າ

ມາດຕາ 37 (ປັບປຸງ). **ສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານການຄ້າ ໃນການພິຈາລະນາການຮ້ອງຟ້ອງ**

ຄະນະສານການຄ້າ ມີ ສິດອຳນາດ ພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ ກ່ຽວກັບ:

1. ສັນຍາຮຸ້ນສ່ວນ;
2. ສັນຍາທາງດ້ານທຸລະກິດ, ການຄ້າ ຫຼື ເອກະສານການຄ້າ ເຊັ່ນ ໃບສັນຍາໃຊ້ໜີ້, ພັນທະບັດແລກເງິນ, ເຊັກ;
3. ສັນຍາກູ້ຢືມທາງການຄ້າ;
4. ການລົ້ມລະລາຍ ຂອງວິສາຫະກິດ ແລະ ການຊຳລະສະສາງ;
5. ການສົ່ງອອກ ຫຼື ນຳເຂົ້າສິນຄ້າ, ການປະກັນໄພ;
6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ກ່ຽວກັບການລະເມີດຊັບສິນທາງປັນຍາ ເປັນຕົ້ນ ລິ ຂະສິດ, ເຄື່ອງໝາຍການຄ້າ, ສິດທິບັດ ແລະ ການກະທຳອື່ນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດການ ແຂ່ງຂັນທີ່ບໍ່ເປັນທຳ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຊັບສິນທາງປັນຍາ.

ມາດຕາ 38 (ໃໝ່). **ສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານການຄ້າ ໃນການພິຈາລະນາການຮ້ອງຂໍ**

ຄະນະສານການຄ້າ ມີ ສິດອຳນາດ ພິຈາລະນາຕັດສິນ ກ່ຽວກັບ:

1. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ຢັ້ງຢືນ ຫຼື ບັງຄັບປະຕິບັດຄຳຕົກລົງ ຫຼື ຄຳຕັດສິນຂອງຄະນະກຳ ມະການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ;
2. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ຢັ້ງຢືນ ຫຼື ບັງຄັບປະຕິບັດຄຳຕົກລົງ ຫຼື ຄຳຕັດສິນຂອງສານ ຫຼື ຂອງກຳມະການຕັດສິນຕ່າງປະເທດ, ຄຳຕັດສິນຂອງອົງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງ ດ້ານເສດ ຖະກິດເອກະຊົນ ແລະ ສະເພາະກິດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ;
3. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ອອກຄຳສັ່ງຍຶດ, ອາຍັດຊັບ ຫຼື ການນຳໃຊ້ມາດຕະການອື່ນ ຂອງ ຄະນະກຳມະການຕັດສິນຂອງສູນ, ຫ້ອງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ອົງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດເອກະຊົນ ຫຼື ສະເພາະກິດ ຕາມທີ່ໄດ້ ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຊັບສິນທາງປັນຍາ;

4. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ນຳໃຊ້ມາດຕະການຕໍ່ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ຖືກຍຸບເລີກ ຫຼື ລົ້ມລະລາຍ;

5. ການຮ້ອງຂໍ ກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງສິດທາງດ້ານຊັບສິນທາງປັນຍາ;

6. ການຮ້ອງຂໍອື່ນ ກ່ຽວກັບຄະດີການຄ້າ.

ການປົກປ້ອງສິດທາງດ້ານຊັບສິນທາງປັນຍາ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບການສະເພາະ.

ມາດຕາ 39. **ການດຳເນີນຄະດີ ຂອງຄະນະສານການຄ້າ**

ມີແຕ່ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງມີສິດພິຈາລະນາຄະດີການຄ້າເປັນຂັ້ນຕົ້ນ.

ຄະນະສານການຄ້າ ຕ້ອງພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ, ວ່ອງໄວ ແລະ ຍຸຕິທຳ ເພື່ອ ຮັບປະກັນປະສິດທິພາບ ຂອງການດຳເນີນທຸລະກິດ.

ໃນການພິຈາລະນາຄະດີການຄ້າ ຕ້ອງຮັກສາຄວາມລັບຂອງບຸກຄົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ວິ ສາຫະກິດ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ.

ການດຳເນີນຄະດີການຄ້າ ໃຫ້ອີງໃສ່ກົດໝາຍກ່ຽວກັບທຸລະກິດ, ການຄ້າ, ຊັບສິນທາງປັນຍາ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍອື່ນ ລວມທັງພາກປະຕິບັດທາງດ້ານການຄ້າພາຍໃນ ແລະ ສາກົນ.

ນອກຈາກນີ້ ຄະນະສານການຄ້າ ຍັງຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມຫຼັກການທົ່ວໄປ ຂອງການດຳ ເນີນຄະດີແພ່ງ.

ມາດຕາ 40 (ປັບປຸງ). **ການຫວ່ານໜີ້ກ່ອນການຮ້ອງຟ້ອງ**

ກ່ອນການຮ້ອງຟ້ອງຄະດີການຄ້າຕໍ່ສານ ເຈົ້າໜີ້ຕ້ອງຫວ່ານໃຫ້ລູກໜີ້ໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ, ໄລ່ລ່ຽ ໜີ້ສິນ ຫຼື ໄກ່ເກ່ຍກັນເສັຍກ່ອນ, ຖ້າຫາກຕົກລົງກັນບໍ່ໄດ້ ຈຶ່ງຮ້ອງຟ້ອງພ້ອມທັງສະເໜີຕໍ່ສານ ເພື່ອ ໃຫ້ລູກໜີ້ນຳເອົາເອກະສານ ຫຼື ບັນຊີຊັບສິນບັດຂອງຕົນ ມາແຈ້ງຕໍ່ສານ ແລະ ສະເໜີໃຫ້ອອກຄຳສັ່ງ ຍຶດ ຫຼື ອາຍັດຊັບ ເພື່ອຮັບປະກັນການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນນັ້ນ.

ມາດຕາ 41 (ປັບປຸງ). **ການໄກ່ເກ່ຍຄູ່ຄວາມ ຢູ່ຄະນະສານການຄ້າ**

ກ່ອນຈະນຳເອົາຄະດີອອກຕັດສິນນັ້ນ ຄະນະສານການຄ້າ ຕ້ອງຄົ້ນຄວ້າຊອກຫາວິທີທາງ ເພື່ອທຳການໄກ່ເກ່ຍ ໃຫ້ຄູ່ຄວາມຕົກລົງແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງນຳກັນ.

ເມື່ອມີການຕົກລົງກັນ ກ່ຽວກັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ລະຫວ່າງເຈົ້າໜີ້ ແລະ ລູກໜີ້ແລ້ວ ໃຫ້ອອກຄຳສັ່ງປະຕິບັດໂດຍທັນທີ. ໃນການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນນັ້ນ ໃຫ້ຊຳລະໝົດເທື່ອດຽວ ຖ້າຫາກບໍ່ມີ ຄວາມສາມາດຊຳລະໝົດເທື່ອດຽວໄດ້ ກໍໃຫ້ຊຳລະເປັນງວດ ແຕ່ໃນງວດທຳອິດນັ້ນ ຕ້ອງຊຳລະກ່ອນ ຢ່າງໜ້ອຍ ບໍ່ໃຫ້ໜຸດໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງໜີ້ສິນທັງໝົດ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ມີການຕົກລົງກັນຕ່າງຫາກ.

ມາດຕາ 42 (**ປັບປຸງ**). **ການພິຈາລະນາຜົນການແກ້ໄຂ ຂອງຄະນະກຳມະການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ**

ຜົນຂອງການແກ້ໄຂຂອງຄະນະກຳມະການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ເຊັ່ນ ຄຳຕົກລົງຂອງການໄກ່ເກ່ຍ, ຄຳຕົກລົງຂອງຄູ່ກໍລະນີກ່ອນການຕັດສິນ ແລະ ຄຳຕັດສິນ ຂອງຄະນະກຳມະການຕັດສິນ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດນັ້ນ ຄູ່ກໍລະນີ ມີສິດຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ເພື່ອພິຈາລະນາ.

ເມື່ອໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍ ຂອງຄູ່ກໍລະນີແລ້ວ ສານປະຊາຊົນ ຕ້ອງພິຈາລະນາອອກຄຳຊີ້ຂາດ ພາຍໃນ ສິບຫ້າວັນ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍເປັນຕົ້ນໄປ.

ໃນການພິຈາລະນາອອກຄຳຊີ້ຂາດນັ້ນ ສານປະຊາຊົນ ຕ້ອງກວດເບິ່ງການດຳເນີນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງນັ້ນ ໄດ້ປະຕິບັດຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບກົດໝາຍ, ສົນທິສັນຍາສາກົນ ທີ່ ສປປ ລາວ ເປັນພາຄີ, ບໍ່ແຕະຕ້ອງເຖິງຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງຊາດ, ຄວາມສະຫງົບຂອງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຖ້າເຫັນວ່າຖືກຕ້ອງແລ້ວ ສານປະຊາຊົນຕ້ອງອອກຄຳຊີ້ຂາດ ເພື່ອບັງຄັບປະຕິບັດ. ຄຳຊີ້ຂາດຂອງສານປະຊາຊົນ ມີຜົນບັງຄັບປະຕິບັດ ໃນທັນໃດ ແລະ ບໍ່ສາມາດອຸທອນໄດ້.

ຖ້າສານປະຊາຊົນ ຫາກເຫັນວ່າ ຜົນຂອງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ລະເມີດລະບຽບກົດໝາຍແລ້ວ ສານປະຊາຊົນ ກໍຈະບໍ່ລົງຄຳຊີ້ຂາດຢັ້ງຢືນເອົາ ເປັນຕົ້ນ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ຄູ່ກໍລະນີໃດໜຶ່ງ ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ;
2. ຜົນຂອງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງດັ່ງກ່າວ ຂັດກັບກົດໝາຍ ທີ່ໃຊ້ເປັນບ່ອນອີງໃນການແກ້ໄຂ ຫຼື ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ;
3. ຄູ່ກໍລະນີ ມີການຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນ ຂອງຄະນະກຳມະການຕັດສິນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ;
4. ຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວ ຍັງບໍ່ມີຜົນບັງຄັບຄູ່ກໍລະນີ ຫຼື ຖືກຍົກເລີກ, ຖືກໂຈະ ໂດຍສານ ຫຼື ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍຂອງປະເທດ ທີ່ໄດ້ອອກຄຳຕົກລົງນັ້ນ;
5. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງດັ່ງກ່າວ ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ດ້ວຍອົງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ.

ຄູ່ກໍລະນີ ມີສິດຕົກລົງໃຫ້ສູນ ຫຼື ຫ້ອງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແກ້ໄຂຄືນໃໝ່ ຫຼື ຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານປະຊາຊົນ ເພື່ອພິຈາລະນາຕັດສິນຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 43. **ຄະດີການຄ້າ ທ້ຽງການຕັດສິນ**

ພາຍຫຼັງທີ່ສານໄດ້ຕັດສິນຄະດີການຄ້າແລ້ວ ຖ້າຫາກບໍ່ມີການຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວ ກໍຈະຖືກສົ່ງໄປຍັງຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ບ່ອນກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອປະຕິບັດໃຫ້ສຳເລັດໂດຍໄວ.

ໝວດທີ 5
ສິດອຳນາດ ຂອງຄະນະສານຄອບຄົວ

ມາດຕາ 44 (ປັບປຸງ). **ສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານຄອບຄົວ ໃນການພິຈາລະນາການຮ້ອງຟ້ອງ ຄະນະສານຄອບຄົວ ມີ ສິດອຳນາດ ພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ ກ່ຽວກັບ:**

1. ສາຍພົວເມັຍ ເຊັ່ນ ການຢ່າຮ້າງ, ການແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ, ໜີ້ສິນຂອງຄູ່ພົວເມັຍ;
2. ການຮ້ອງຟ້ອງ ທວງເອົາຄ່າລ້ຽງດູລູກ;
3. ການຮ້ອງຟ້ອງ ທວງເອົາຄ່າລ້ຽງດູ ພົວ ຫຼື ເມັຍ, ພໍ່ແມ່ ແລະ ລູກ ທີ່ພົ້ນກະສຽນ ອາຍຸ ແຕ່ຂາດຄວາມສາມາດໃນການອອກແຮງງານ ຫຼື ເປັນບ້າເສັຍຈິດ;
4. ສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ເປັນຕົ້ນ ການຮັບຮູ້ການເປັນສາຍຍາດ;
5. ການຮ້ອງຟ້ອງ ເອົາລູກມາຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງ;
6. ການປົດສິດ ໃນການເປັນພໍ່, ແມ່ ແລະ ລູກ;
7. ການເປັນລູກລ້ຽງ;
8. ການຮັບຮູ້ເດັກເປັນລູກ ຫຼື ຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່;
9. ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ ເຊັ່ນ ການໃສ່ຊື່, ນາມສະກຸນ ແລະ ສັນຊາດ ຂອງເດັກ;
10. ຄວາມເສັຍຫາຍ ທີ່ເນື່ອງມາຈາກ ການບໍ່ປະຕິບັດຕາມການໝັ້ນໝາຍ, ການສູ່ຂໍ, ການຮ່ວມປະເວນີກັນກ່ອນການເປັນພົວເມັຍ ແລະ ອື່ນໆ.

ມາດຕາ 45 (ໃໝ່). **ສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານຄອບຄົວ ໃນການພິຈາລະນາການຮ້ອງຂໍ ຄະນະສານ ຄອບຄົວ ມີ ສິດອຳນາດ ພິຈາລະນາ ກ່ຽວກັບ:**

1. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ລົບລ້າງການແຕ່ງດອງເປັນໂມຄະ ຫຼື ຍົກເລີກການແຕ່ງດອງທີ່ບໍ່ສອດ ຄ່ອງກັບກົດໝາຍ;
2. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ສານຮັບຮູ້ການຢ່າຮ້າງ ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ;
3. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ຮັບຮູ້ການແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ ພາຍຫຼັງການຢ່າຮ້າງດ້ວຍຄວາມສະໝັກ ໃຈ;
4. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ສານພິຈາລະນາ ການປ່ຽນແປງສິດໃນການຄຸ້ມຄອງລູກ ພາຍຫຼັງການ ຢ່າຮ້າງ;
5. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ສານອອກມາດຕະການຈຳກັດສິດ ຂອງພໍ່ ຫຼື ແມ່ ຕໍ່ເດັກ;
6. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ສານອອກມາດຕະການ ຕໍ່ພໍ່ ຫຼື ແມ່ ໃນການເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູເດັກ ພາຍຫຼັງການຢ່າຮ້າງ;
7. ການຮ້ອງຂໍ ບັນຫາອື່ນ ກ່ຽວກັບຄະດີຄອບຄົວ.

ມາດຕາ 46. **ການໄກ່ເກ່ຍຄູ່ຄວາມ ຢູ່ຄະນະສານຄອບຄົວ**

ກ່ອນການພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີຢ່າຮ້າງນັ້ນ ສານຕ້ອງພະຍາຍາມທຳການໄກ່ເກ່ຍ ໃຫ້ຄູ່ຜົວເມັຍຄືນດີກັນ ໂດຍເຊີນເອົາພໍ່ແມ່ ແລະ ຍາດພີ່ນ້ອງຂອງຄູ່ຄວາມນັ້ນເຂົ້າມາສານ ເພື່ອປຶກສາຫາລື ຫຼື ຊ່ວຍເຫຼືອສານໃນການສຶກສາອົບຮົມໄກ່ເກ່ຍ ໃຫ້ຄູ່ຄວາມໄດ້ເຂົ້າອົກເຂົ້າໃຈ ແລະ ປະນີປະນອມກັນ ກ້າວໄປເຖິງໃຫ້ຄູ່ຜົວເມັຍໄດ້ຢູ່ຮ່ວມກັນຕໍ່ໄປ.

ຖ້າຄູ່ຜົວເມັຍ ຫາກຄືນດີກັນໄດ້ ສານກໍເຮັດບົດບັນທຶກໄວ້ ແລ້ວໃຫ້ຖອນຄຳຮ້ອງຂໍຢ່າຮ້າງ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ ສານຈະໃຫ້ເວລາໄປຄົ້ນຄິດ ໃນກຳນົດ ສາມເດືອນ.

ຖ້າວ່າຄູ່ຜົວເມັຍ ຫາກບໍ່ສາມາດຄືນດີກັນໄດ້ ຕາມກຳນົດເວລາທີ່ສານໄດ້ກຳນົດໃຫ້ນັ້ນແລ້ວ ສານກໍຈະພິຈາລະນາຕັດສິນ ກ່ຽວກັບຄຳຮ້ອງຂໍຢ່າຮ້າງຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 47. **ການແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງລູກ**

ການແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ ຂອງຄູ່ຜົວເມັຍ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄອບຄົວ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ມີການຢ່າຮ້າງກັນ ເດັກທີ່ມີອາຍຸຕ່ຳກວ່າ ເຈັດປີ ສານຈະມອບໃຫ້ເດັກນັ້ນຢູ່ນຳ ຜູ້ເປັນແມ່ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ຜູ້ເປັນແມ່ ຫາກບໍ່ຮັບເອົາເດັກ ຫຼື ບໍ່ມີເງື່ອນໄຂໃນການລ້ຽງດູເດັກຕໍ່ໄປ. ສຳລັບ ເດັກທີ່ມີອາຍຸແຕ່ ເຈັດປີ ຂຶ້ນໄປນັ້ນ ໃຫ້ຖາມຄວາມສະໝັກໃຈຂອງເດັກເສັຍກ່ອນ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ພໍ່ ແລະ ແມ່ ຫາກບໍ່ຮັບເອົາເດັກ ຫຼື ບໍ່ເໝາະສົມ ໃນການລ້ຽງດູເດັກແລ້ວ ສານກໍຈະພິຈາລະນາມອບເດັກໃຫ້ບຸກຄົນທີສາມ ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງລ້ຽງດູ.

ມາດຕາ 48 (ປັບປຸງ). **ການພິຈາລະນາຄ່າລ້ຽງດູ**

ເມື່ອມີການຮ້ອງຂໍເອົາຄ່າລ້ຽງດູລູກ ໃນກໍລະນີ ມີການຢ່າຮ້າງນັ້ນ ຖ້າຫາກມີສິນສົມສ້າງ ກໍ ໃຫ້ແບ່ງເອົາ ໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງສິນສົມສ້າງ ເພື່ອເປັນຄ່າລ້ຽງດູ. ໃນກໍລະນີທີ່ສິນສົມສ້າງ ຫາກບໍ່ພຽງພໍ ກັບຄ່າລ້ຽງດູລູກ ກໍໃຫ້ຜູ້ມີພັນທະລ້ຽງດູສືບຕໍ່ ຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູລູກແຕ່ລະຄົນ ເປັນແຕ່ລະເດືອນ ຕາມ ອັດຕາຄ່າຄອງຊີບໃນແຕ່ລະໄລຍະ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄອບຄົວ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ບໍ່ມີສິນສົມສ້າງ ສານກໍຕ້ອງຕັດສິນໃຫ້ຝ່າຍຜູ້ມີພັນທະລ້ຽງດູນັ້ນ ຈ່າຍຄ່າລ້ຽງ ດູລູກແຕ່ລະຄົນ ເປັນແຕ່ລະເດືອນ ຕາມອັດຕາຄ່າຄອງຊີບ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ ໂດຍເອົາເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງ ເງິນເດືອນຕ່ຳສຸດ ຂອງພະນັກງານລັດ ເປັນພື້ນຖານຂອງການຄິດໄລ່. ຖ້າສິນສົມສ້າງຫາກເປັນເຮືອນ ທີ່ຄອບຄົວດຳລົງຊີວິດຢູ່ນັ້ນ ຜົວ ຫຼື ເມັຍ ທີ່ມີລູກຢູ່ນຳນັ້ນ ມີບຸລິມະສິດໃນການໄດ້ຮັບເຮືອນດັ່ງກ່າວ. ຖ້າມູນຄ່າເຮືອນ ຫາກສູງກວ່າພູດຂອງຜູ້ມີພັນທະລ້ຽງດູລູກໄດ້ຮັບນັ້ນ ກໍໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບເຮືອນນັ້ນສົ່ງມູນຄ່າ ທີ່ເກີນ ໃຫ້ແກ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງ.

ສຳລັບການລ້ຽງດູ ຜົວ ຫຼື ເມັຍ ພາຍຫຼັງການຢ່າຮ້າງກັນນັ້ນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມທີ່ໄດ້ກຳ ນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄອບຄົວ.

ມາດຕາ 49 (ປັບປຸງ). **ການປົດສິດໃນການເປັນພໍ່, ແມ່ ແລະ ລູກ**

ການປົດສິດ ໃນການເປັນພໍ່, ແມ່ ຂອງເດັກ ຕາມຄຳສະເໜີຂອງແມ່, ພໍ່, ຍາດໃກ້ຊິດ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຈະດຳເນີນໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກລູກບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸສິບແປດປີ ຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄອບຄົວ.

ການພິຈາລະນາ ກ່ຽວກັບການປົດສິດໃນການເປັນລູກນັ້ນ ຈະດຳເນີນໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອລູກຜູ້ນັ້ນ ຫາກເຖິງກະສຽນອາຍຸສິບແປດປີແລ້ວ ແລະ ເປັນລູກເມລະຄຸນ ເປັນຕົ້ນ ທຳຮ້າຍຮ່າງກາຍ, ບ້ງຄັບ ນາບຂູ່ ພໍ່, ແມ່, ບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ ໃນການລ້ຽງດູພໍ່ແມ່ ຕາມຄຳຕັດສິນຂອງສານ ແລະ ອື່ນໆ.

ມາດຕາ 50 (ໃໝ່). **ການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນຄອບຄົວ**

ການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບການຢ່າຮ້າງ, ການເອົາເດັກມາເປັນລູກລ້ຽງ, ການຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່, ພັນທະໃນການລ້ຽງດູພໍ່ແມ່ ແລະ ລູກ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄອບຄົວ.

ໝວດທີ 6
ສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານເດັກ

ມາດຕາ 51. **ສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານເດັກ ໃນການພິຈາລະນາການຮ້ອງຟ້ອງ**

ຄະນະສານເດັກ ມີ ສິດອຳນາດ ພິຈາລະນາຄະດີ ກ່ຽວກັບ:

1. ການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຂອງເດັກ ທີ່ມີອາຍຸຕ່ຳກວ່າສິບແປດປີ;
2. ແຮງງານເດັກ;
3. ການກະທຳ ລະຫວ່າງເດັກດ້ວຍກັນ;
4. ການລະເມີດສິດທິຂອງເດັກ.

ໃນໄລຍະເວລາຂອງການດຳເນີນຄະດີເດັກ ເຖິງວ່າເດັກນັ້ນ ຈະມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານ ການປະພຶດ ຫຼື ມີອາຍຸຄົບສິບແປດປີແລ້ວກໍຕາມ ກໍໃຫ້ຄະນະສານດັ່ງກ່າວ ສືບຕໍ່ພິຈາລະນາຈົນກວ່າ ຄະດີຈະສຳເລັດ. ຖ້າຫາກມີການຂໍອຸທອນ ແລະ ຂໍລົບລ້າງ ກໍໃຫ້ຄະນະສານເດັກ ຂອງສານຂັ້ນເທິງ ມີສິດອຳນາດພິຈາລະນາຕໍ່ໄປ.

ມາດຕາ 52 (ໃໝ່). **ສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານເດັກ ໃນການພິຈາລະນາການຮ້ອງຂໍ**

ຄະນະສານເດັກ ມີ ສິດອຳນາດ ພິຈາລະນາ ກ່ຽວກັບ:

1. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ພິຈາລະນາແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ປົກຄອງເດັກ;
2. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ພິຈາລະນາອອກມາດຕະການຄຸ້ມຄອງ, ສຶກສາອົບຮົມເດັກ;
3. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ນຳໃຊ້ມາດຕະການຕໍ່ເດັກ ທີ່ກະທຳຜິດ;

4. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ຄຸ້ມຄອງຊັບສິນບັດຂອງເດັກ;
5. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ນຳໃຊ້ມາດຕະການ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ;
6. ການຮ້ອງຂໍອື່ນກ່ຽວກັບຄະດີເດັກ.

ມາດຕາ 53 (**ປັບປຸງ**). **ການພິຈາລະນາຄະດີເດັກ**

ໃນການພິຈາລະນາຄະດີເດັກ ທີ່ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ ຕ້ອງໃຫ້ພໍ່ແມ່ ຫຼື ຜູ້ປົກຄອງເຂົ້າຮ່ວມນຳ ເພື່ອເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄ່າເສັຍຫາຍທາງແພ່ງ.

ສຳລັບການພິຈາລະນາບັນຫາອື່ນ ໃນຄະດີເດັກນັ້ນ ໃຫ້ດຳເນີນຕາມລະບຽບການທົ່ວໄປ ແລະ ຕາມຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຕົວຈິງ.

ພາກທີ IV
ຜູ້ດຳເນີນຄະດີ
ໝວດທີ 1
ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ໃນການດຳເນີນຄະດີ

ມາດຕາ 54 (**ໃໝ່**). **ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ຂອງສານປະຊາຊົນ**

ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ໃນການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ປະກອບດ້ວຍ:

1. ປະທານ, ບັນດາຮອງປະທານສານ;
2. ຫົວໜ້າຄະນະສານ, ຮອງຫົວໜ້າຄະນະສານ;
3. ຜູ້ພິພາກສາ;
4. ຜູ້ຊ່ວຍຜູ້ພິພາກສາ;
5. ຈ່າສານ;
6. ພະນັກງານວິຊາການ.

ມາດຕາ 55 (**ໃໝ່**). **ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງປະທານ ແລະ ບັນດາຮອງປະທານສານ**

ໃນການດຳເນີນຄະດີ ປະທານ ແລະ ບັນດາຮອງປະທານສານ ມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການຊຸກຍູ້ຕິດຕາມການປະຕິບັດແຜນການດຳເນີນຄະດີ ຂອງແຕ່ລະຄະນະສານ ແລະ ປະຕິບັດ ສິດ, ໜ້າທີ່ອື່ນ ໃນຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສານປະຊາຊົນ.

ປະທານ ແລະ ບັນດາຮອງປະທານສານ ມີສິດນັ່ງເປັນປະທານ ໃນທຸກຄະນະສານຕັດສິນ ຂອງສານປະຊາຊົນຂັ້ນຂອງຕົນ.

ມາດຕາ 56 (ໃໝ່). **ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງຫົວໜ້າ ແລະຮອງຫົວໜ້າຄະນະສານ**

ຫົວໜ້າຄະນະສານ ມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ຄື:

1. ກວດກາ ແລະ ແຈກຢາຍສຳນວນຄະດີ ໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາຄົ້ນຄວ້າ;
2. ຕິດຕາມ, ກວດກາ ແລະ ຊຸກຍູ້ການດຳເນີນຄະດີ ໃຫ້ມີຄວາມວ່ອງໄວ.

ຮອງຫົວໜ້າຄະນະສານ ມີໜ້າທີ່ຊ່ວຍຫົວໜ້າຄະນະສານ ໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ວຽກງານ ແລະ ອາດຈະໄດ້ຮັບໜ້າທີ່ໃດໜຶ່ງສະເພາະ ຕາມການມອບໝາຍຂອງຫົວໜ້າຄະນະສານ. ໃນກໍລະນີທີ່ຫົວໜ້າຄະນະສານບໍ່ຢູ່ ຫຼື ຕິດຂັດ ແມ່ນຮອງຫົວໜ້າຄະນະສານ ຜູ້ໄດ້ຮັບມອບໝາຍເປັນຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ແທນ.

ນອກຈາກນີ້ ຫົວໜ້າ ແລະ ຮອງຫົວໜ້າຄະນະສານ ໃນຖານະທີ່ເປັນຜູ້ພິພາກສາ ກໍຍັງມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 57 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 57 (ໃໝ່). **ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງຜູ້ພິພາກສາ**

ຜູ້ພິພາກສາ ມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ດັ່ງນີ້:

1. ກຳນົດແຜນການຄົ້ນຄວ້າຄະດີ ທີ່ຕົນຮັບຜິດຊອບ;
2. ຄົ້ນຄວ້າສຳນວນຄະດີ ທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍ;
3. ມອບສຳນວນຄະດີ ໃຫ້ຜູ້ຊ່ວຍຜູ້ພິພາກສາ ທຳການຄົ້ນຄວ້າ;
4. ເອົາຄຳໃຫ້ການຂອງໂຈດ, ຈຳເລີຍ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ;
5. ຮັບຟັງ, ຄົ້ນຄວ້າຄຳສະເໜີ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ;
6. ເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ກ່ຽວກັບຄະດີ ເປັນຕົ້ນ ລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນ, ກວດກາບັນຫາທີ່ຂັດແຍ່ງໃນຄະດີ;
7. ຄົ້ນຄວ້າການອອກຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື ການນຳໃຊ້ມາດຕະການໃດໜຶ່ງ;
8. ຄົ້ນຄວ້າການຕົກລົງໂຈະການດຳເນີນຄະດີ;
9. ໄກ່ເກ່ຍ ຫຼື ທຳການຊ້ອງໜ້າຄູ່ຄວາມ ໃນຄະດີ;
10. ນັ່ງເປັນຄະນະສານຕັດສິນຄະດີ;
11. ຕົກລົງໃຫ້ຈ່າສານ ອອກໝາຍຮຽກຄູ່ຄວາມ ຫຼື ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີອື່ນ ເຂົ້າມາໃຫ້ການ, ຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບຄະດີ;
12. ຂຽນຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາໃນຄະດີທີ່ຕົນຮັບຜິດຊອບ;
13. ໄດ້ຮັບການບຳລຸງ, ຍົກລະດັບ ກ່ຽວກັບວຽກງານດຳເນີນຄະດີ;
14. ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຈາກການຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ, ກຽດຊື່ສຽງ ແລະ ຊັບສິນສ່ວນຕົວ ຫຼື ຄອບຄົວ;
15. ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 58 (ໃໝ່). ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງຜູ້ຊ່ວຍຜູ້ພິພາກສາ

ຜູ້ຊ່ວຍຜູ້ພິພາກສາ ມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ດັ່ງນີ້:

1. ຊ່ວຍຜູ້ພິພາກສາ ໃນການຄົ້ນຄວ້າສຳນວນຄະດີ;
2. ຊ່ວຍຜູ້ພິພາກສາ ໃນການເອົາຄຳໃຫ້ການ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ;
3. ຊ່ວຍຜູ້ພິພາກສາ ໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານກ່ຽວກັບຄະດີ ເປັນຕົ້ນ ລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນ, ກວດກາບັນຫາທີ່ຂັດແຍ່ງ ໃນຄະດີ;
4. ເຂົ້າຮ່ວມໃນການໄກ່ເກ່ຍ ຫຼື ທຳການຊ້ອງໜ້າຄູ່ຄວາມ ໃນຄະດີ;
5. ສະຫຼຸບລາຍງານ ຄະດີທີ່ຕົນຮັບຜິດຊອບຄົ້ນຄວ້າ ຕໍ່ຜູ້ພິພາກສາ;
6. ຊ່ວຍຜູ້ພິພາກສາ ໃນການຂຽນຄຳຕັດສິນ ແລະ ຄຳພິພາກສາຂອງສານ;
7. ໄດ້ຮັບການບຳລຸງ, ຍົກລະດັບກ່ຽວກັບວຽກງານດຳເນີນຄະດີ ແລະ ວຽກງານອື່ນ ທີ່ຕົນຮັບຜິດຊອບ;
8. ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຈາກການຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ, ກຽດ ຊື່ສຽງ ແລະ ຊັບສິນສ່ວນຕົວ ຫຼື ຄອບຄົວ;
9. ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ອື່ນ ຕາມການມອບໝາຍ.

ມາດຕາ 59 (ໃໝ່). ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງຈ່າສານ

ຈ່າສານ ມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ດັ່ງນີ້:

1. ຮັບ ແລະ ກວດກາ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ, ຄຳແກ້ຟ້ອງ, ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ, ຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ, ຄຳຮ້ອງຂໍລິບລ້າງ ແລະ ເອກະສານອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ;
2. ປະກອບສຳນວນ, ຂຶ້ນຟ້ອງ, ເຮັດບັນຊີຄະດີ, ຈັດລຽງເອກະສານ ໃນສຳນວນຄະດີ;
3. ອອກໝາຍຮຽກ, ໝາຍເຊີນ ຕາມການຕົກລົງຂອງຜູ້ພິພາກສາ;
4. ເຂົ້າຮ່ວມ ບັນທຶກການເອົາຄຳໃຫ້ການ, ການໄກ່ເກ່ຍ ແລະ ການໄຕ່ສວນ;
5. ກະກຽມການປະຊຸມສານ, ກວດກາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ, ປະກາດລະບຽບປະຊຸມສານ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີຊາບ ແລະ ປະຕິບັດ;
6. ອະທິບາຍ, ຊີ້ແຈງເຫດຜົນ ໃຫ້ຄູ່ຄວາມໃນຄະດີເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບຜົນຂອງການຕັດສິນ ຫຼື ພິພາກສາຄະດີຂອງສານ ພ້ອມທັງແຈ້ງສິດ ໃນການຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍລິບລ້າງ;
7. ເຊັນຢັ້ງຢືນສຳເນົາ ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາ ແລະ ເອກະສານອື່ນ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ;
8. ເຮັດບັນຊີ, ເກັບມ້ຽນຂອງກາງຄະດີ, ເກັບ, ຄຸ້ມຄອງ ເງິນຄ່າທຳນຽມສານ ແລະ ເງິນວາງສານ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ, ສະຫຼຸບສະຖິຕິຄະດີ, ສົ່ງຄຳຕັດສິນ, ຄຳພິພາກສາ ຫຼື ເອກະສານອື່ນຂອງສານ ໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;

9.ໄດ້ຮັບການບຳລຸງ, ຍົກລະດັບກ່ຽວກັບວຽກງານກົດໝາຍ ແລະ ວຽກງານອື່ນ ທີ່ຕົນຮັບຜິດຊອບ;

10. ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຈາກການຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ, ກຽດ ຊື່ສຽງ ແລະ ຊັບສິນສ່ວນຕົວ ຫຼື ຄອບຄົວ;

11. ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ອື່ນ ຕາມການມອບໝາຍ.

ມາດຕາ 60 (ໃໝ່). ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງພະນັກງານວິຊາການ

ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງພະນັກງານວິຊາການ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບການຕ່າງຫາກ.

ໝວດທີ 2
ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ຂອງອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ

ມາດຕາ 61 (ໃໝ່). ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ຂອງອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ

ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ໃນການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ຂອງອົງການໄອຍະການ ປະຊາຊົນປະກອບ ດ້ວຍ:

1. ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ, ບັນດາຮອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ;
2. ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ;
3. ຜູ້ຊ່ວຍພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ.

ມາດຕາ 62 (ປັບປຸງ). ພາລະບົດບາດຂອງອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນໃນການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ

ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ໃນຖານະເປັນຜູ້ຕິດຕາມກວດກາ ການປະຕິບັດກົດໝາຍຢູ່ສານ ແລະ ເປັນໂຈດໃນຄະດີແພ່ງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ເພື່ອປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ, ສັງຄົມ ຫຼື ຂອງບຸກຄົນ ທີ່ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ຄື ຄົນບ້າເສັຍຈິດ, ເດັກ ທີ່ບໍ່ເຖິງກະສຽນອາຍຸສິບແປດປີ ທີ່ບໍ່ມີຜູ້ປົກປ້ອງ.

ມາດຕາ 63 (ປັບປຸງ). ການຕິດຕາມກວດກາ ການປະຕິບັດກົດໝາຍຢູ່ສານ ຂອງອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ

ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີສິດເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ເພື່ອຕິດຕາມກວດກາ ການປະຕິບັດກົດໝາຍຢູ່ສານ ແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ຄະດີ ຖືກດຳເນີນຢ່າງຮອບດ້ານ, ຄົບຖ້ວນ, ພາວະວິໄສ, ຖືກຕ້ອງ ແລະ ຍຸຕິທຳ.

ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ອາດຈະເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຖະແຫຼງຕໍ່ສານປະຊາຊົນ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ຢູ່ສານກໍໄດ້.

ມາດຕາ 64 (ໃໝ່). ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງຫົວໜ້າ, ຮອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ໃນການຕິດຕາມກວດກາ ການປະຕິບັດກົດໝາຍຢູ່ສານ

ໃນການຕິດຕາມກວດກາ ການປະຕິບັດກົດໝາຍຢູ່ສານ ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ດັ່ງນີ້:

1. ກວດກາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ຕາມສຳນວນຄະດີ;
2. ສະເໜີໃຫ້ສານຄົ້ນຄວ້າຄືນ ກ່ຽວກັບບັນຫາໃດໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ຊັດເຈນ;
3. ເຂົ້າຮ່ວມ, ສອບຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານ ເພື່ອຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ຖະແຫຼງຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນ;
4. ສະເໜີຄັດຄ້ານ ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານ ທີ່ເຫັນວ່າ ມີການລະເມີດກົດໝາຍ;
5. ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ຮອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີໜ້າທີ່ຊ່ວຍຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ວຽກງານ ແລະ ອາດຈະໄດ້ຮັບໜ້າທີ່ໃດໜຶ່ງສະເພາະ ຕາມການມອບໝາຍ ຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ. ໃນກໍລະນີ ທີ່ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນບໍ່ຢູ່ ຫຼື ຕິດຂັດ ແມ່ນຮອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຜູ້ໄດ້ຮັບມອບໝາຍເປັນຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ແທນ.

ມາດຕາ 65 (ໃໝ່). ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ໃນການຕິດຕາມກວດກາ ການປະຕິບັດກົດໝາຍຢູ່ສານ

ໃນການຕິດຕາມກວດກາ ການປະຕິບັດກົດໝາຍຢູ່ສານ ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ດັ່ງນີ້:

1. ກວດກາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ຕາມສຳນວນຄະດີ ແລະ ຮ່າງຄຳຖະແຫຼງຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ;
2. ເຂົ້າຮ່ວມ, ສອບຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານ ເພື່ອຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ຖະແຫຼງຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ ຕາມການມອບໝາຍ;
3. ສະເໜີຄັດຄ້ານ ການລະເມີດກົດໝາຍ ຂອງຄະນະສານ ແລະ ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານ;
4. ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 66 (ປັບປຸງ). **ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ໃນຖານະເປັນໂຈດ ໃນຄະດີແພ່ງ**

ໃນກໍລະນີທີ່ເຫັນວ່າ ຄະດີແພ່ງນັ້ນ ຫາກແຕະຕ້ອງເຖິງຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ ຫຼື ສັງຄົມ ແຕ່ຫາກບໍ່ມີອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດໃດທຳການຮ້ອງຟ້ອງ ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ກໍມີສິດຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ໃນຖານະເປັນໂຈດໃນຄະດີແພ່ງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນຄະດີ ໃນຖານະເປັນໂຈດ ປະຕິບັດ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ດັ່ງດຽວກັນກັບຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ.

ສຳລັບພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍ ກໍມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ດັ່ງດຽວ ກັນກັບຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ.

ມາດຕາ 67 (ໃໝ່). **ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງຜູ້ຊ່ວຍພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ**

ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງຜູ້ຊ່ວຍພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍອື່ນ.

ມາດຕາ 68 (ໃໝ່). **ພັນທະ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ໃນການດຳເນີນຄະດີ**

ການເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການຕິດຕາມກວດກາ ການປະຕິບັດກົດໝາຍຢູ່ສານ ແລະ ເປັນໂຈດ ໃນຄະດີແພ່ງ ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີ ພັນທະ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ດັ່ງນີ້:

1. ເຂົ້າມາສານຕາມການເຊີນ ຂອງສານ;
2. ສົ່ງສຳນວນຄະດີຄືນໃຫ້ສານ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ;
3. ຮັກສາຂໍ້ມູນ ຫຼື ຫຼັກຖານ ທີ່ເປັນຄວາມລັບ ກ່ຽວກັບການດຳເນີນຄະດີ;
4. ປົກປັກຮັກສາຊອງກາງ ແລະ ທຸກເອກະສານ ທີ່ມີຢູ່ໃນສຳນວນຄະດີ;
5. ຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ການກະທຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຂອງຕົນ ໃນເວລາກວດກາສຳນວນຄະດີ.

ພາກທີ V
ການເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການດຳເນີນຄະດີ
ໝວດທີ 1
ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ

ມາດຕາ 69 (ປັບປຸງ). **ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການດຳເນີນຄະດີ**

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ມີ:

1. ຄູ່ຄວາມ;

2. ບຸກຄົນທີສາມ;
3. ພະຍານ;
4. ຜູ້ຊ່ຽວຊານ;
5. ຜູ້ແປພາສາ;
6. ທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງອື່ນ.

ມາດຕາ 70 (**ປັບປຸງ**). **ຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ**

ຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ແມ່ນ ໂຈດ ແລະ ຈຳເລີຍ.

ໂຈດ ແມ່ນ ບຸກຄົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດ ທີ່ຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານວ່າ ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຕົນ ໄດ້ຖືກຜູ້ອື່ນລະເມີດ ຫຼື ໂຕ້ແຍ່ງ ຫຼື ຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ສານພິຈາລະນາບັນຫາໃດໜຶ່ງ.

ຈຳເລີຍ ແມ່ນ ບຸກຄົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດ ທີ່ຖືກຮ້ອງຟ້ອງວ່າ ໄດ້ລະເມີດ ຫຼື ໂຕ້ແຍ່ງສິດຂອງຜູ້ອື່ນ.

ມາດຕາ 71 (**ໃໝ່**). **ເງື່ອນໄຂການເປັນຄູ່ຄວາມ**

ບຸກຄົນ ທີ່ເປັນຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ຕ້ອງແມ່ນບຸກຄົນທີ່ມີອາຍຸ ສິບແປດປີຂຶ້ນໄປ ແລະ ບໍ່ເປັນ ບ້າເສັຍຈິດ. ສຳລັບບຸກຄົນທີ່ມີອາຍຸຕ່ຳກວ່າ ສິບແປດປີ ຫຼື ຜູ້ເປັນບ້າເສັຍຈິດ ຕ້ອງໃຫ້ມີພໍ່ແມ່ ຫຼື ຜູ້ປົກຄອງເຂົ້າຮ່ວມເປັນຄູ່ຄວາມ ໃນການດຳເນີນຄະດີ.

ການຈັດຕັ້ງ ສາມາດເປັນຄູ່ຄວາມໃນຄະດີໄດ້ ຖ້າຫາກການຈັດຕັ້ງນັ້ນ ໄດ້ຈົດທະບຽນເປັນນິຕິບຸກຄົນ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ຫຼື ກົດໝາຍຂອງປະເທດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຕ້ອງປະຕິບັດ ຕາມມາດຕາ 361 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ບຸກຄົນອື່ນ ສາມາດເຂົ້າມາເປັນຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ໃນຖານະເປັນຜູ້ຕາງໜ້າ ຖ້າຫາກໄດ້ຮັບການມອບໝາຍ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 72 (**ປັບປຸງ**). **ສິດ ແລະ ພັນທະ ຂອງຄູ່ຄວາມ**

ຄູ່ຄວາມ ມີສິດເທົ່າທຽມກັນໃນການດຳເນີນຄະດີ.

ຄູ່ຄວາມ ມີ ສິດ ດັ່ງນີ້:

1. ຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ, ຄຳແກ້ຟ້ອງ, ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ ຫຼື ຄຳຮ້ອງຂໍ;
2. ສະເໜີຄ້ານຕິວຜູ້ພິພາກສາ, ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ, ຈ່າສານ, ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ແລະ ຜູ້ແປພາສາ;
3. ຊອກຫາ ແລະ ສະເໜີຫຼັກຖານ, ຂໍໄກ່ເກ່ຍ, ເຂົ້າຮ່ວມຊ້ອງໜ້າໃນການສອບສວນ;

4. ຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານ ພິຈາລະນານຳໃຊ້ ມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ມາດຕະການຊົ່ວຄາວ;
5. ສະເໜີໃຫ້ສານ ພິຈາລະນາຕັດສິນລັບຫຼັງ;
6. ຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານ ເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ຄວາມບໍ່ສາມາດ ນຳມາສະເໜີຕໍ່ສານໄດ້ດ້ວຍຕົນເອງ, ການສະເໜີໃຫ້ສອບຖາມພະຍານ, ການແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ຊ່ຽວຊານທຳການພິສູດ ລວມທັງການຮ້ອງຂໍໃຫ້ພິສູດຄືນໃໝ່, ການລົງກວດກາບັນຫາທີ່ຂັດແຍ່ງ ແລະ ອື່ນໆ;
7. ຊັກຖາມບຸກຄົນອື່ນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນຄະດີ;
8. ຂໍເບິ່ງເອກະສານ ຢູ່ໃນສຳນວນຄະດີ, ອັດສຳເນົາ ຫຼື ກ່າຍເອົາເນື້ອໃນເອກະສານທີ່ຈຳເປັນອອກຈາກສຳນວນຄະດີ ແຕ່ຕ້ອງຮັກສາຄວາມລັບທາງດ້ານການຄ້າ ຫຼື ຂໍ້ມູນອື່ນ ທີ່ເປັນຄວາມລັບ;
9. ເອົາທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງອື່ນ ໃນການຕໍ່ສູ້ຄະດີ;
10. ໃຫ້ການກ່ຽວກັບຄະດີ ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຫຼື ທາງປາກເປົ່າ ໃນເວລາທຳການສອບສວນ ແລະ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ;
11. ສະເໜີໃຫ້ສານ ນຳເອົາບຸກຄົນທີສາມເຂົ້າມາຮ່ວມ ໃນການດຳເນີນຄະດີ;
12. ສະເໜີໂຈະ ຫຼື ເລື່ອນການດຳເນີນຄະດີ;
13. ຂໍອຸທອນ, ຂໍລົບລ້າງ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ, ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານ ຍົກເວັ້ນ ຄຳຕົກລົງຂອງສານ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍສະບັບນີ້;
14. ຮ້ອງທຸກຕໍ່ການກະທຳ ຫຼື ຄຳສັ່ງຂອງຜູ້ພິພາກສາ ທີ່ຕົນເຫັນວ່າ ບໍ່ຖືກຕ້ອງ;
15. ຫວງໃຫ້ປະຕິບັດຄຳຕັດສິນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດຂອງສານ;
16. ປະຕິບັດສິດອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ຄູ່ຄວາມ ມີ ພັນທະ ດັ່ງນີ້:

1. ເຂົ້າມາສະເໜີຕົວດ້ວຍຕົນເອງ ຫຼື ໃຫ້ຜູ້ຕາງໜ້າເຂົ້າມາ ຕາມໝາຍຮຽກຂອງສານ;
2. ຊອກຫາຫຼັກຖານມາຢັ້ງຢືນເຫດການ ຊຶ່ງຕົນຖືເປັນບ່ອນອີງ ໃນການຮ້ອງຟ້ອງ, ແກ້ຟ້ອງ, ຟ້ອງແຍ່ງ ຫຼື ການຮ້ອງຂໍ;
3. ເຂົ້າຮ່ວມໃນການໄຕ່ສວນຄະດີ, ປະຕິບັດຕາມຄຳສັ່ງຂອງສານ ແລະ ລະບຽບການໃນທີ່ປະຊຸມສານ;
4. ນຳໃຊ້ສິດຂອງຕົນ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ;
5. ນຳເງິນມາວາງສານ, ເສັຍຄ່າທຳນຽມສານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການດຳເນີນຄະດີ ຕາມການຄິດໄລ່ຂອງສານ ແລະ ເສັຍອາກອນຂອງລັດ ຕາມຄຳຕັດສິນຂອງສານ;
6. ປະຕິບັດຄຳຕົກລົງຂອງສານ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ;
7. ປະຕິບັດພັນທະອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 73 (ປັບປຸງ). ສິດ ແລະ ພັນທະ ຂອງໂຈດ

ນອກຈາກສິດ ແລະ ພັນທະ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 72 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ແລ້ວ ໂຈດຍັງມີສິດປ່ຽນແປງເປົ້າໝາຍຂອງຄຳຮ້ອງຟ້ອງ, ເພີ່ມ ຫຼື ຫຼຸດມູນຄ່າໃນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຖອນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ມີພັນທະ ເຂົ້າມາສານຕາມໝາຍຮຽກຂອງສານ. ຖ້າຫາກໂຈດໄດ້ຮັບໝາຍຮຽກແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ເຂົ້າມາສານຕາມໝາຍຮຽກ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສະເໜີເຫດຜົນ ທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ເຖິງສາມຄັ້ງ ສານຈະບໍ່ນຳເອົາຄະດີດັ່ງກ່າວມາພິຈາລະນາ ແລະ ໃຫ້ໂຈດເສັຍສິດ ໃນການຮ້ອງຟ້ອງຄະດີນັ້ນ.

ສານ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ໂຈດຖອນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ຕົກລົງກັນໂດຍດີກັບຈຳເລີຍ ຖ້າວ່າ ການຖອນ ແລະ ການຕົກລົງນັ້ນ ຫາກຂັດກັບກົດໝາຍ, ຄວາມສະຫງົບ ແລະ ຄວາມເປັນລະບຽບ ຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມ, ລະເມີດສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ, ສັງຄົມ ຫຼື ຂອງບຸກຄົນອື່ນ.

ມາດຕາ 74 (ປັບປຸງ). ສິດ ແລະ ພັນທະ ຂອງຈຳເລີຍ

ນອກຈາກສິດ ແລະ ພັນທະ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 72 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້. ຈຳເລີຍຍັງມີສິດຮັບຮູ້ ຫຼື ປະຕິເສດຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນ, ຟ້ອງແຍ່ງ ຖ້າຫາກ ເຫັນວ່າ ໂຈດຍັງມີພັນທະໃດໜຶ່ງ ທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດຕໍ່ຕົນ ແລະມີພັນທະເຂົ້າມາສານຕາມໝາຍຮຽກຂອງ ສານ. ຖ້າຫາກຈຳເລີຍບໍ່ເຂົ້າມາຕາມໝາຍຮຽກຂອງສານເຖິງສາມຄັ້ງ ໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນ ສານອາດອອກ ໝາຍພາຕົວ ຫຼື ຕັດສິນຕາມການຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດ.

ສານ ບໍ່ອະນຸຍາດ ໃຫ້ຈຳເລີຍຮັບຮູ້ຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດ ແລະ ບໍ່ອະນຸຍາດ ໃຫ້ຕົກລົງ ກັນ ໂດຍດີກັບໂຈດ ຖ້າວ່າການຮັບຮູ້ ແລະ ການຕົກລົງນັ້ນ ຫາກຂັດກັບກົດໝາຍ, ຄວາມສະຫງົບ ແລະ ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມ, ລະເມີດສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ, ສັງຄົມ ຫຼື ຂອງບຸກຄົນອື່ນ.

ມາດຕາ 75 (ປັບປຸງ). ບຸກຄົນທີສາມ

ບຸກຄົນທີສາມ ແມ່ນ ບຸກຄົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນຄະດີ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຕົນ ທີ່ຕິດພັນກັບຄະດີ ຊຶ່ງກຳລັງຖືກພິຈາລະນາຢູ່ສານ.

ບຸກຄົນທີສາມ ຈະບໍ່ແມ່ນໂຈດ ຫຼື ຈຳເລີຍ ໂດຍກົງໃນຄະດີ ແຕ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນ ຄະດີ ໃນຖານະເປັນຝ່າຍໂຈດ ຫຼື ຝ່າຍຈຳເລີຍ.

ມາດຕາ 76 (ປັບປຸງ). ສິດ ແລະ ພັນທະ ຂອງບຸກຄົນທີສາມ

ບຸກຄົນທີສາມ ປະກອບດ້ວຍ ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງດ້ວຍຕົນເອງ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ບໍ່ຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງດ້ວຍຕົນເອງ.

ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ໄດ້ຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງດ້ວຍຕົນເອງ ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນຄະດີ ນັບແຕ່ເວລາ ນັ້ນ ມາຈົນເຖິງການລົງຄຳຕັດສິນຂອງສານ, ນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ມີພັນທະດັ່ງດຽວກັນກັບໂຈດ ຕາມທີ່ໄດ້ ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 73 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງດ້ວຍຕົນເອງ ມີ ສິດ ແລະ ພັນທະ ດັ່ງນີ້:

1. ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນຄະດີ ເປັນຝ່າຍໂຈດ ຫຼື ຈຳເລີຍ;
2. ອາດຖືກນຳມາເຂົ້າຮ່ວມໃນຄະດີ ຕາມຄຳຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ຄວາມ, ຂອງຫົວໜ້າອົງການ ໄອຍະການປະຊາຊົນ ຫຼື ຕາມຄຳສະເໜີຂອງສານ;
3. ນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ມີພັນທະດັ່ງດຽວກັນກັບຄູ່ຄວາມ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ສິດໃນການປ່ຽນ ແປງເປົ້າໝາຍຂອງຄຳຮ້ອງຟ້ອງ, ສິດໃນການເພີ່ມ ຫຼື ຫຼຸດມູນຄ່າໃນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ, ສິດໃນການຖອນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ, ສິດໃນການຮັບຮູ້ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຕົກລົງກັນໂດຍດີ ແລະ ສິດໃນການທວງໃຫ້ປະຕິບັດຄຳຕັດສິນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດຂອງສານ.

ມາດຕາ 77. ບຸກຄົນທີສາມ ກ່ຽວກັບການຟື້ນຟູວຽກງານຄືນ

ໃນການຮ້ອງຂໍ ກ່ຽວກັບການຟື້ນຟູວຽກງານຄືນ ໃຫ້ພະນັກງານ, ກຳມະກອນ ຫຼື ຜູ້ອອກແຮງ ງານທີ່ຖືກໄລ່ອອກຈາກວຽກ ຫຼື ຍົກຍ້າຍໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງນັ້ນ ສານຈະໃຫ້ຜູ້ອອກຄຳສັ່ງໄລ່ ຫຼື ຍົກຍ້າຍ ພະນັກງານ, ກຳມະກອນ ຫຼື ຜູ້ອອກແຮງງານນັ້ນ ເຂົ້າຮ່ວມໃນນາມບຸກຄົນທີສາມ. ເມື່ອເຫັນວ່າການ ໄລ່ອອກຈາກວຽກ ຫຼື ການຍົກຍ້າຍນັ້ນ ຫາກເປັນການລະເມີດກົດໝາຍແລ້ວ ສານຈະຕົກລົງໃຫ້ຜູ້ຖືກ ໄລ່ອອກ ຫຼື ຍົກຍ້າຍເຂົ້າເຮັດວຽກງານຄືນ ພ້ອມທັງໃຫ້ຜູ້ອອກຄຳສັ່ງນັ້ນ ຫົດແທນຄ່າເສັຍຫາຍທັງໝົດ ແກ່ຜູ້ກ່ຽວ.

ມາດຕາ 78 (ປັບປຸງ). ການສືບຕໍ່ແທນຕົວ ໃນການດຳເນີນຄະດີ

ສານ ຈະອະນຸຍາດ ໃຫ້ມີການສືບຕໍ່ແທນຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ຄູ່ຄວາມໄດ້ເສັຍຊີວິດ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ການຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ການຮ້ອງຂໍ ກ່ຽວກັບສິດສ່ວນ ຕົວທີ່ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດແທນໄດ້ ເປັນຕົ້ນ ການປົດສິດການເປັນພໍ່ແມ່ ແລະ ລູກ;
2. ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ເປັນຄູ່ຄວາມນັ້ນ ໄດ້ຖືກຍຸບເລີກ ຫຼື ລົ້ມລະລາຍ;
3. ໂຈດ ຫຼື ຈຳເລີຍ ໄດ້ມອບສິດ ຫຼື ພັນທະ ໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນປະຕິບັດແທນ ຕາມທີ່ໄດ້ ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະ ນອກສັນຍາ.

ການສືບຕໍ່ແທນຕົວ ອາດຈະມີຂຶ້ນໃນທຸກຂັ້ນຕອນຂອງການດຳເນີນຄະດີ.

ສິດ, ພັນທະ ແລະ ທຸກການກະທຳຜ່ານມາຂອງຄູ່ຄວາມໃນຄະດີນັ້ນ ມີຜົນບັງຄັບສຳລັບ ຜູ້ສືບຕໍ່ແທນຕົວ.

ມາດຕາ 79 (ໃໝ່). **ວິທີການດຳເນີນ ການສືບຕໍ່ແທນຕົວ ໃນການດຳເນີນຄະດີ**

ເມື່ອຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດໜຶ່ງຫາກໄດ້ເສັຍຊີວິດ, ຍຸບເລີກ ຫຼື ລົ້ມລະລາຍ ຫຼື ໄດ້ມອບສິດໃຫ້ຜູ້ອື່ນປະຕິບັດແທນແລ້ວ ຜູ້ສືບທອດ ຫຼື ຜູ້ໄດ້ຮັບມອບສິດ ຕ້ອງເຮັດໜັງສືສະເໜີ ພ້ອມດ້ວຍເອກະສານຢັ້ງຢືນກ່ຽວກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ ສະເໜີຕໍ່ສານປະຊາຊົນ ທີ່ພວມດຳເນີນຄະດີ ເພື່ອພິຈາລະນາ.

ສານປະຊາຊົນ ຕ້ອງອອກຄຳສັ່ງໃຫ້ປ່ຽນຕົວຄູ່ຄວາມ ແລະ ມອບຄຳສັ່ງນັ້ນໃຫ້ຈ່າສານເພື່ອປ່ຽນຕົວຄູ່ຄວາມໃນຄະດີຢູ່ປີ້ມຂຶ້ນຟ້ອງ ລວມທັ້ງເສື້ອປົກສຳນວນຄະດີ ແລະ ຄັດຕິດຄຳສັ່ງນັ້ນໄວ້ໃນສຳນວນຄະດີ.

ມາດຕາ 80. **ພະຍານ**

ພະຍານ ແມ່ນ ບຸກຄົນຜູ້ໄດ້ຮູ້ເຫັນເຫດການຕົວຈິງ ຂອງຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຫຼື ສະພາບຂອງຄະດີ.

ຄົນໜູໜວກ, ປາກກືກ, ຄົນປັນຍາອ່ອນ, ເສັຍຈິດ, ເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸສິບແປດປີ, ຍາດພີ່ນ້ອງໃກ້ຊິດຂອງຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ອາດຈະນຳມາໃຫ້ການ ເພື່ອເອົາເປັນຂໍ້ມູນ ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ຖືວ່າເປັນພະຍານ.

ມາດຕາ 81 (ປັບປຸງ). **ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງພະຍານ**

ພະຍານ ມີ ສິດ ດັ່ງນີ້:

1. ໃຫ້ການຕໍ່ສານ;
2. ເບິ່ງບົດບັນທຶກຄຳໃຫ້ການຂອງຕົນ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ການໄປແລ້ວ;
3. ສະເໜີດັດແປງ, ເພີ່ມເຕີມບົດບັນທຶກຄຳໃຫ້ການຂອງຕົນ ຫຼື ໃຫ້ການເພີ່ມເຕີມ;
4. ຮ້ອງທຸກຕໍ່ການກະທຳ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຂອງຜູ້ພິພາກສາ;
5. ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ຈາກການຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ, ກຽດ ຊື່ສຽງ ແລະ ຊັບສິນ ຍ້ອນການໃຫ້ການຂອງຕົນ.

ພະຍານ ມີ ພັນທະ ດັ່ງນີ້:

1. ເຂົ້າມາສະເໜີຕົວ ຕາມໝາຍຮຽກຂອງສານ;
2. ໃຫ້ການຢ່າງຖືກຕ້ອງກັບເຫດການຕົວຈິງ;
3. ຮັບຜິດຊອບ ຕາມກົດໝາຍ ຕໍ່ການໃຫ້ການເທັດ ຫຼື ບໍ່ຍອມໃຫ້ການ, ສານຈະເອົາຄຳໃຫ້ການຂອງພະຍານ ໃນບ່ອນຢູ່ຂອງຜູ້ກ່ຽວເອງກໍໄດ້ ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ກ່ຽວຫາກເຈັບເປັນ, ເຖົ້າແກ່, ເສັຍອົງຄະ ຫຼື ບໍ່ສາມາດ ເຂົ້າມາສານຕາມໝາຍຮຽກຍ້ອນມີຄວາມຈຳເປັນ.

ບຸກຄົນທີ່ຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ຮຽກເອົາຕົວພະຍານເຂົ້າມາສານນັ້ນ ຕ້ອງເລົ່າເຫດການໃນຄະດີ ທີ່ພົວພັນກັບພະຍານນັ້ນຕໍ່ສານ ໂດຍບອກຊື່, ນາມສະກຸນ ແລະ ບ່ອນຢູ່ຂອງພະຍານນັ້ນ ຢ່າງຈະແຈ້ງ

ພ້ອມທັ້ງຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເຊີນ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 82 (ປັບປຸງ). **ຜູ້ຊ່ຽວຊານ**

ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ແມ່ນ ບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການທາງດ້ານວິຊາສະເພາະໃດໜຶ່ງທີ່ ຖືກຮັບຮູ້ຈາກສະຖາບັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຊຶ່ງສາມາດໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງ ຕໍ່ບັນຫາທີ່ພົວພັນກັບວິຊາສະ ເພາະຂອງຕົນ.

ເມື່ອເຫັນວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງທຳການພິສູດຫຼັກຖານ ທີ່ມີການສົງໄສກ່ຽວກັບບັນຫາວິ ທະຍາສາດ, ເຕັກນິກ, ການຄ້າ, ບັນຊີ ແລະ ອື່ນໆແລ້ວ ສານຕ້ອງອອກຄຳສັ່ງແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ຊ່ຽວຊານ ໃຫ້ ທຳການພິສູດ ຕາມຄຳຮ້ອງຂໍຂອງບຸກຄົນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນຄະດີ ຫຼື ຕາມຄຳເຫັນຂອງສານເອງ.

ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຕ້ອງດຳເນີນການພິສູດຫຼັກຖານນັ້ນ ຢູ່ໃນຂອບເຂດທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຄຳສັ່ງ ນັ້ນ. ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ທຳການພິສູດແລ້ວ ຜູ້ຊ່ຽວຊານຕ້ອງເຮັດບົດສະຫຼຸບ ໃຫ້ຄຳເຫັນໃນນາມຂອງຕົນ ແລ້ວ ສົ່ງໄປໃຫ້ສານຕາມກຳນົດເວລາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ແລະ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄຳເຫັນດັ່ງກ່າວ.

ການພິສູດ ອາດຈະເຮັດໂດຍຜູ້ຊ່ຽວຊານຫຼາຍຄົນ ຫຼື ຫຼາຍເທື່ອ ກໍໄດ້.

ໃນການພິສູດຄືນໃໝ່ນັ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ມີຈຳນວນຜູ້ຊ່ຽວຊານຫຼາຍກວ່າເທື່ອຜ່ານມາ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ບໍ່ມີຜູ້ຊ່ຽວຊານ ອາດຈະແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ຊຳນານງານ ດຳເນີນການແທນ ກໍໄດ້.

ມາດຕາ 83 (ໃໝ່). **ສິດ ແລະ ພັນທະ ຂອງຜູ້ຊ່ຽວຊານ**

ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ມີ ສິດ ດັ່ງນີ້:

1. ທວງເອົາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອໃຫ້ການພິສູດມີຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະຊັດເຈນ;
2. ໄດ້ຮັບຄ່າຕອບແທນ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເຂົ້າໃນການພິສູດຫຼັກຖານ ຕາມຄຳສັ່ງຂອງ ສານ;
3. ໃຫ້ການຊີ້ແຈງຕໍ່ສານ ກ່ຽວກັບຜົນການພິສູດ;
4. ເພີ່ມເຕີມ, ດັດແປງຜົນການພິສູດຫຼັກຖານ ຖ້າເຫັນວ່າມີຂໍ້ມູນໃໝ່ ກ່ຽວກັບການພິ ສູດ;
5. ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ຈາກການຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ, ກຽດ ຊື່ສຽງ ແລະ ຊັບສິນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການພິສູດຫຼັກຖານ ແລະ ໃນເວລາພິສູດ ຫຼັກຖານ.

ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ມີ ພັນທະ ດັ່ງນີ້:

1. ພິສູດຫຼັກຖານ ແລະ ໃຫ້ຄຳເຫັນຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຕາມຫຼັກວິຊາສະເພາະ;
2. ສົ່ງບົດສະຫຼຸບຜົນການພິສູດຫຼັກຖານ ຕາມກຳນົດເວລາ ທີ່ໄດ້ບົ່ງໄວ້ໃນຄຳສັ່ງຂອງ ສານ;

3. ເຂົ້າມາໃຫ້ການຊີ້ແຈງຕໍ່ສານ ຕາມການເຊີນຂອງສານ;
4. ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການພິສູດຂອງຕົນ;
5. ຮັກສາຄວາມລັບຕໍ່ຜົນການພິສູດ ຕາມຄຳສັ່ງຂອງສານ.

ມາດຕາ 84. **ຜູ້ແປພາສາ**

ຜູ້ແປພາສາ ແມ່ນ ບຸກຄົນ ທີ່ມີຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດ ຫຼື ປະສົບການໃນການແປພາສາ ໃດໜຶ່ງ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ທີ່ບໍ່ຮູ້ພາສາລາວ.

ຜູ້ແປພາສາ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການແປຂອງຕົນ ແລະ ມີພັນທະ ໃນການຮັກສາຄວາມລັບ ໃນຄະດີ.

ມາດຕາ 85 (ໃໝ່). **ສິດ ແລະ ພັນທະ ຂອງຜູ້ແປພາສາ**

ຜູ້ແປພາສາ ມີ ສິດ ດັ່ງນີ້:

1. ຮັບຮູ້, ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຄະດີ ກ່ອນການແປພາສາ;
2. ໄດ້ຮັບຄ່າຕອບແທນ ໃນການແປພາສາ ຕາມລະບຽບການ;
3. ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຕາມລະບຽບກົດໝາຍຈາກການຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ, ກຽດ ຊື່ສຽງ ແລະ ຊັບສິນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການແປພາສາ ໃນການດຳເນີນຄະດີ.

ຜູ້ແປພາສາ ມີ ພັນທະ ດັ່ງນີ້:

1. ແປພາສາໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ຕາມເນື້ອໃນຂອງການເວົ້າ ແລະ ເອກະສານ;
2. ເຂົ້າມາແປພາສາ ຕາມການແຕ່ງຕັ້ງຂອງສານ;
3. ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການແປຂອງຕົນ;
4. ຮັກສາຄວາມລັບກ່ຽວກັບຄະດີ ຕາມຄຳສັ່ງຂອງສານ.

ມາດຕາ 86. **ທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງອື່ນ**

ທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງອື່ນ ແມ່ນ ບຸກຄົນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ເພື່ອປົກ ປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຄູ່ຄວາມ.

ຜູ້ປົກປ້ອງອື່ນ ອາດແມ່ນຜູ້ຕາງໜ້າຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ, ວິສາຫະກິດ, ຜົວ ຫຼື ເມຍ, ພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຍາດພີ່ນ້ອງໃກ້ຊິດ.

ທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງອື່ນ ມີສິດເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ໃນທຸກຂັ້ນຕອນຂອງ ການດຳເນີນຄະດີ.

ມາດຕາ 87 (ໃໝ່). ສິດ ແລະ ພັນທະ ຂອງທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງອື່ນ

ທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງອື່ນ ມີ ສິດ ດັ່ງນີ້:

1. ປຶກສາຫາລືກັບຄູ່ຄວາມ;
2. ຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ, ຄຳຮ້ອງຂໍ ຫຼື ຄຳແກ້ຟ້ອງ, ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ ໃນຄະດີ;
3. ຂໍເບິ່ງເອກະສານ ຢູ່ໃນສຳນວນຄະດີ, ອັດສຳເນົາ ຫຼື ກ່າຍເອົາເນື້ອໃນເອກະສານ ທີ່ຈຳເປັນອອກຈາກສຳນວນຄະດີ ແຕ່ຕ້ອງຮັກສາຄວາມລັບທາງດ້ານການຄ້າ ຫຼື ຂໍ້ມູນອື່ນ ທີ່ເປັນຄວາມລັບ;
4. ສະເໜີ ແລະ ປະກອບຫຼັກຖານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ ຕໍ່ສານ;
5. ເຂົ້າຮ່ວມໃນການໄຕ່ສວນຄະດີ ແລະ ໃຫ້ຄຳເຫັນໃນທີ່ປະຊຸມສານ;
6. ສະເໜີຄ້ານຕົວຜູ້ພິພາກສາ, ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ, ຈ່າສານ, ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຫຼື ຜູ້ແປພາສາ;
7. ຮ້ອງທຸກຕໍ່ການກະທຳ ຫຼື ຄຳສັ່ງຂອງຜູ້ພິພາກສາ ທີ່ຕົນເຫັນວ່າບໍ່ຖືກຕ້ອງ;
8. ຂໍອຸທອນ, ຂໍລົບລ້າງ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ, ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານ ຍົກເວັ້ນ ຄຳຕົກລົງຂອງສານ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍສະບັບນີ້;
9. ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ຈາກການຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ, ກຽດ ຊື່ສຽງ ຫຼື ຊັບສິນ ຍ້ອນການຕໍ່ສູ້ຄະດີໃຫ້ລູກຄວາມຂອງຕົນ;
10. ປະຕິບັດສິດອື່ນ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງອື່ນ ມີ ພັນທະ ດັ່ງນີ້:

1. ນຳໃຊ້ທຸກວິທີການປົກປ້ອງ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຄູ່ຄວາມຜູ້ທີ່ຕົນປົກປ້ອງ;
2. ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານກົດໝາຍແກ່ຄູ່ຄວາມຜູ້ທີ່ຕົນປົກປ້ອງ;
3. ປະກອບສ່ວນຊອກຫາຫຼັກຖານ ເພື່ອໃຫ້ການດຳເນີນຄະດີ ຖືກຕ້ອງ ແລະ ຍຸຕິທຳ ບົນພື້ນຖານການປະຕິບັດຈັນຍາທຳຂອງຕົນ.

ໝວດທີ 2
ຜູ້ຕາງໜ້າ ໃນການດຳເນີນຄະດີ

ມາດຕາ 88 (ໃໝ່). ຜູ້ຕາງໜ້າ ໃນການດຳເນີນຄະດີ

ຜູ້ຕາງໜ້າ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ແມ່ນ ຜູ້ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ແທນຄູ່ຄວາມ ໃນເວລາດຳເນີນຄະດີ.

ຜູ້ຕາງໜ້າ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ປະກອບດ້ວຍ ຜູ້ຕາງໜ້າຕາມກົດໝາຍ ແລະ ຜູ້ຕາງໜ້າ ຕາມການມອບໝາຍ.

ມາດຕາ 89 (ປັບປຸງ). ຜູ້ຕາງໜ້າຕາມກົດໝາຍ

ຜູ້ຕາງໜ້າຕາມກົດໝາຍ ແມ່ນ ບຸກຄົນທີ່ມີສິດຕໍ່ສູ້ຄະດີ ໂດຍບໍ່ມີການແຕ່ງຕັ້ງ ຫຼື ການມອບໝາຍ ຈາກຜູ້ທີ່ຕົນປົກປ້ອງ.

ຜູ້ຕາງໜ້າຕາມກົດໝາຍ ແມ່ນ ບຸກຄົນ ດັ່ງນີ້:

1. ຜູ້ຕາງໜ້າເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກທີ່ບໍ່ທັນເຖິງສິບແປດປີ, ຄົນບ້າ, ເສັຍຈິດ, ຄົນປັນຍາອ່ອນ, ຄົນຫູໜວກ, ຄົນປາກກືກ ຊຶ່ງແມ່ນພໍ່ແມ່ ຫຼື ຜູ້ປົກຄອງຂອງຜູ້ກ່ຽວ;
2. ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຊຶ່ງແມ່ນ ຜູ້ປົກຄອງທີ່ຖືກແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ຮັກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງຜູ້ຫາຍສາບສູນ;
3. ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງຜູ້ສືບທອດ ຊຶ່ງແມ່ນຜູ້ປົກຄອງທີ່ຖືກແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ຮັກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງມູນມໍຣະດົກຂອງຜູ້ສືບທອດຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ທີ່ໄດ້ເສັຍຊີວິດ ຫຼື ຖືກສານຕັດສິນວ່າ ເປັນຜູ້ເສັຍຊີວິດຖ້າວ່າມູນມໍຣະດົກນັ້ນຫາກຍັງບໍ່ທັນມີບຸກຄົນໃດຮັບເອົາ;
4. ພີ່ ຫຼື ເມັຍ ເປັນຜູ້ຕາງໜ້າກັນ ກ່ຽວກັບສົມສົມສ້າງ ແລະ ໜີ້ສິນ.

ນອກຈາກນີ້ ຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງບຸກຄົນອື່ນຢ່າງຖືກຕ້ອງ ກໍຖືວ່າເປັນຜູ້ຕາງໜ້າ ຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 90 (ໃໝ່). ສິດ ແລະ ພັນທະ ຂອງຜູ້ຕາງໜ້າຕາມກົດໝາຍ

ຜູ້ຕາງໜ້າຕາມກົດໝາຍ ມີ ສິດ ແລະ ພັນທະດັ່ງດຽວກັນກັບຄູ່ຄວາມ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ມາດຕາ 72 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ຜູ້ຕາງໜ້າຕາມກົດໝາຍ ປະຕິບັດສິດ ແລະ ພັນທະ ແທນຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ແລະ ເຮັດໃນນາມເປັນຕົວແທນຂອງຄູ່ຄວາມ ແຕ່ມີສິດຊີ້ຂາດ ສິດໃນການຈຳໜ່ຳສິດ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ທີ່ຕົນປົກປ້ອງ.

ມາດຕາ 91 (ປັບປຸງ). ຜູ້ຕາງໜ້າ ຕາມການມອບໝາຍ

ຜູ້ຕາງໜ້າຕາມການມອບໝາຍ ແມ່ນ ບຸກຄົນທີ່ມີສິດຕໍ່ສູ້ຄະດີ ໂດຍມີການແຕ່ງຕັ້ງ ຫຼື ການມອບໝາຍຈາກຜູ້ທີ່ຕົນປົກປ້ອງ ຫຼື ຈາກສານປະຊາຊົນ.

ຜູ້ຕາງໜ້າຕາມການມອບໝາຍ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ທະນາຍຄວາມ;

2. ພະນັກງານ ຫຼື ກຳມະກອນຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດ ທີ່ຖືກມອບໝາຍ ໃນຄະດີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດນັ້ນ;
3. ບຸກຄົນທີ່ຖືກມອບໝາຍຈາກບັນດາຄູ່ຄວາມໃນຄະດີຝ່າຍດຽວກັນ;
4. ບຸກຄົນທີ່ສານແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ເປັນຜູ້ຕາງໜ້າ ໃນຄະດີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
5. ຍາດພີ່ນ້ອງຂອງໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍ.

ມາດຕາ 92 (**ໃໝ່**). **ສິດ ແລະ ພັນທະ ຂອງຜູ້ຕາງໜ້າ ຕາມການມອບໝາຍ**

ຜູ້ຕາງໜ້າຕາມການມອບໝາຍ ມີ ສິດ ແລະ ພັນທະ ໃນຂອບເຂດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນເນື້ອໃນຂອງສັນຍາມອບໝາຍ.

ຜູ້ຕາງໜ້າ ຕ້ອງຮັກສາຄວາມລັບຂອງຄູ່ຄວາມ ແລະ ຊອກຫາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ເພື່ອປົກປ້ອງ ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳ ຂອງຜູ້ມອບໝາຍໃຫ້ຕົນເປັນຜູ້ຕາງໜ້າຢູ່ສານ.

ມາດຕາ 93 (**ປັບປຸງ**). **ການມອບໝາຍໃຫ້ຜູ້ຕາງໜ້າ ໃນການດຳເນີນຄະດີ**

ການມອບໝາຍໃຫ້ຜູ້ຕາງໜ້າເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການດຳເນີນຄະດີຢູ່ສານ ແມ່ນ ການມອບສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຄູ່ຄວາມ ໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງປະຕິບັດແທນຕົນຢູ່ສານ. ການມອບໝາຍນັ້ນ ຕ້ອງ ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ໂດຍມີການຢັ້ງຢືນຈາກອົງການຈັດຕັ້ງ ບ່ອນທີ່ຜູ້ມອບໝາຍສັງກັດຢູ່ ເຊັ່ນ ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດ, ສຳນັກງານທະບຽນສານ ຫຼື ອົງການປົກຄອງບ້ານ, ສະຖາບັນ, ໂຮງ ຮຽນ, ໂຮງໝໍ, ຄ້າຍຄຸມຂັງ ແລະ ບ່ອນອື່ນໆ.

ການມອບໝາຍ ທີ່ເຮັດໃນນາມນິຕິບຸກຄົນ ຕ້ອງອອກໃຫ້ໂດຍຫົວໜ້າອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ສຳລັບ ການແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ຕາງໜ້າໂດຍສານນັ້ນ ຈະມີຂຶ້ນໃນກໍລະນີ ທີ່ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍ ໜຶ່ງບໍ່ມີຄວາມສາມາດມອບໝາຍໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໄດ້ ເປັນຕົ້ນ ເປັນຜູ້ທຸກຍາກ, ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ.

ມາດຕາ 94 (**ໃໝ່**). **ການບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເປັນຜູ້ຕາງໜ້າໃນການດຳເນີນຄະດີ**

ການບໍ່ອະນຸຍາດ ໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງເປັນຜູ້ຕາງໜ້າ ໃນການດຳເນີນຄະດີຢູ່ສານ ມີ ກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການມອບສິດຢ່າງຖືກຕ້ອງຈາກຄູ່ຄວາມ;
2. ບຸກຄົນທີ່ເປັນຜູ້ຕາງໜ້າ ໃຫ້ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງແລ້ວ ໃນຄະດີດຽວກັນ;
3. ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ;
4. ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 54 ແລະ ມາດຕາ 61 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 95 (ໃໝ່). **ການສິ້ນສຸດການເປັນຜູ້ຕາງໜ້າໃນການດຳເນີນຄະດີ**

ຜູ້ຕາງໜ້າຕາມກົດໝາຍ ຈະສິ້ນສຸດລົງເມື່ອບຸກຄົນທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ ການຄຸ້ມຄອງຫາກບັນລຸນິຕິພາວະ ຫຼື ມີອາຍຸຮອດສິບແປດປີ ຫຼື ບຸກຄົນ ທີ່ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ໄດ້ກັບຄືນສູ່ສະພາບເດີມ ແລະ ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການດຳເນີນຄະດີດ້ວຍຕົນເອງໄດ້.

ຜູ້ຕາງໜ້າ ຕາມການມອບໝາຍຈະສິ້ນສຸດລົງ ເມື່ອຜູ້ກ່ຽວໄດ້ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາມອບໝາຍ ຫຼື ຄູ່ຄວາມໄດ້ຍົກເລີກສັນຍາ ໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວເປັນຜູ້ຕາງໜ້າ.

ຄູ່ຄວາມ ຕ້ອງແຈ້ງ ໃຫ້ສານຢ່າງເປັນລາຍລັກອັກສອນ ກ່ຽວກັບການຍົກເລີກຜູ້ຕາງໜ້າ ໃນການຕໍ່ສູ້ຄະດີຢູ່ສານ;

ພາກທີ VI
ຫຼັກຖານໃນຄະດີ

ມາດຕາ 96 (ປັບປຸງ). **ຫຼັກຖານ**

ຫຼັກຖານໃນຄະດີແພ່ງ ແມ່ນ ບັນດາຂໍ້ມູນ ເປັນຕົ້ນ ວັດຖຸ, ເອກະສານ ທີ່ພົວພັນກັບຄະດີ ຊຶ່ງຄູ່ຄວາມ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ນຳມາຍື່ນຕໍ່ສານ ຫຼື ສານລົງເກັບກຳດ້ວຍຕົນເອງ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ສານ ສາມາດກຳນົດເຫດການ ທີ່ພາໃຫ້ມີການຮ້ອງຟ້ອງ, ການແກ້ຟ້ອງ ຫຼື ການຟ້ອງແຍ່ງ ແລະ ເຫດການອື່ນ ທີ່ມີຄວາມໝາຍສຳຄັນ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ສານ ໃນການຕັດສິນຄະດີຢ່າງຖືກຕ້ອງ.

ມາດຕາ 97 (ໃໝ່). **ທີ່ມາຂອງຫຼັກຖານ**

ຫຼັກຖານ ໄດ້ມາຈາກທີ່ມາ ດັ່ງນີ້:

1. ເອກະສານ, ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ແລະ ສຽງ;
2. ການວາງສະແດງວັດຖຸສິ່ງຂອງຕ່າງໆ;
3. ການໃຫ້ການຂອງຄູ່ຄວາມ, ບຸກຄົນທີສາມ, ພະຍານໃນຄະດີ;
4. ບົດສະຫຼຸບ ຫຼື ບົດລາຍງານຂອງຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຫຼື ເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ລວມທັງຂໍ້ມູນຈາກປະເທດ ທີ່ ສປປ ລາວ ເປັນພາຄີ ໃນສັນຍາ ແລະ ສົນທິສັນຍາສາກົນ ກ່ຽວກັບວຽກງານຍຸຕິທຳ;
5. ບົດບັນທຶກການລົງກວດກາບັນຫາທີ່ຂັດແຍ່ງ;
6. ຜົນຂອງການຕີລາຄາຊັບສົມບັດທີ່ຂັດແຍ່ງ;
7. ທີ່ມາອື່ນ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 98. ປະເພດຫຼັກຖານ

ຫຼັກຖານໃນຄະດີ ແພ່ງ, ການຄ້າ, ຄອບຄົວ, ເດັກ ແລະ ແຮງງານ ປະກອບດ້ວຍ:

1. ຫຼັກຖານທາງດ້ານວັດຖຸ;
2. ຫຼັກຖານທາງດ້ານເອກະສານ;
3. ຫຼັກຖານທາງດ້ານບຸກຄົນ.

ຫຼັກຖານທາງດ້ານວັດຖຸ ແມ່ນ ໄດ້ມາຈາກວັດຖຸສິ່ງຂອງ ທີ່ພົວພັນກັບຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ເຊັ່ນ ພາຫະນະ, ຮົ້ວ, ຜົນລະປູກ ແລະ ວັດຖຸສິ່ງຂອງອື່ນ.

ຫຼັກຖານທາງດ້ານເອກະສານ ແມ່ນ ໄດ້ມາຈາກໜັງສືຢັ້ງຢືນກຳມະສິດ, ສັນຍາ, ຮູບພາບ, ບັນຊີຊັບສິນ ແລະ ເອກະສານອື່ນ ທີ່ພົວພັນກັບຂໍ້ຂັດແຍ່ງ.

ຫຼັກຖານທາງດ້ານບຸກຄົນ ແມ່ນ ໄດ້ມາຈາກຄຳໃຫ້ການຂອງຄູ່ຄວາມ, ຄຳໃຫ້ການ ແລະ ການຢັ້ງຢືນຂອງພະຍານ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອື່ນໃນການດຳເນີນຄະດີ ທີ່ພົວພັນກັບຂໍ້ຂັດແຍ່ງ.

ມາດຕາ 99 (**ປັບປຸງ**). **ຫຼັກຖານທີ່ເປັນວັດຖຸ ຫຼື ເອກະສານ**

ບຸກຄົນຜູ້ສະເໜີຫຼັກຖານດ້ວຍຕົນເອງ ຫຼື ສະເໜີໃຫ້ສານທວງເອົາຫຼັກຖານໃດໜຶ່ງ ຊຶ່ງເປັນວັດຖຸ ຫຼື ເອກະສານນັ້ນ ມີພັນທະຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບເຫດການ ຫຼື ທີ່ມາຂອງຫຼັກຖານ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການພິຈາລະນາຄະດີຂອງສານ.

ຖ້າວ່າຫຼັກຖານທາງດ້ານວັດຖຸ ຫຼື ເອກະສານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີນັ້ນ ຫາກໄດ້ມາຈາກບຸກຄົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດ ທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຄະດີແລ້ວ ຫຼັກຖານດັ່ງກ່າວ ກໍຈະຖືກສົ່ງຄືນ ແຕ່ສານຕ້ອງໄດ້ສຳເນົາເອກະສານດັ່ງກ່າວໄວ້ໃນສຳນວນຄະດີ.

ວັດຖຸ ຫຼື ເອກະສານ ທີ່ເປັນຫຼັກຖານນັ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ເບິ່ງເຫັນໄດ້, ຈັບບາຍໄດ້ ຫຼື ຟັງສຽງໄດ້ ຫຼື ອ່ານໄດ້.

ມາດຕາ 100. **ຫຼັກຖານທາງດ້ານບຸກຄົນ**

ຄຳໃຫ້ການຂອງຄູ່ຄວາມ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ ຈະຖືກກວດກາ ແລະ ຕີລາຄາ ພ້ອມກັນກັບຫຼັກຖານທີ່ເກັບກຳໄດ້ໃນຄະດີ.

ເຫດການ ຫຼື ຂໍ້ມູນ ຊຶ່ງຄູ່ຄວາມອ້າງຂຶ້ນເປັນພື້ນຖານ ໃຫ້ແກ່ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ, ຄຳແກ້ຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງຂອງຕົນນັ້ນ ສານນຳໃຊ້ດຸນພິນິດຂອງຕົນ ເພື່ອພິຈາລະນາຕາມຄວາມເປັນຈິງ. ສານຈະຖືວ່າເຫດການ ຫຼື ຂໍ້ມູນນັ້ນເປັນຄວາມຈິງໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອ ສານຫາກເຊື່ອວ່າຄຳກ່າວອ້າງຂອງຄູ່ຄວາມຖືກຕ້ອງຕາມເຫດການຕົວຈິງຂອງຄະດີ.

ມາດຕາ 101 (**ປັບປຸງ**). **ຫຼັກຖານໃນຄະດີການຄ້າ**

ຫຼັກຖານໃນຄະດີການຄ້າ ນອກຈາກໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນປະເພດຫຼັກຖານທົ່ວໄປແລ້ວ ຍັງ ແມ່ນເອກະສານ, ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ຫຼື ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທາງດ້ານການຄ້າ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ເປັນຕົ້ນ ເອກະສານທາງເອເລັກໂຕນິກ, ຮູບພາບ, ການຟັງໂທລະສັບ, ໂທລະສານ, ອິນເຕີເນັດ ຫຼື ເຄື່ອງມືອື່ນ ທາງດ້ານວິທະຍາສາດ.

ມາດຕາ 102 (**ປັບປຸງ**). **ພັນທະໃນການສະເໜີຫຼັກຖານຂອງຄູ່ຄວາມ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມ**

ຄູ່ຄວາມ ແຕ່ລະຝ່າຍ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມ ມີພັນທະຊອກຫາຫຼັກຖານໃນຄະດີ ແລ້ວນຳ ມາສະເໜີຕໍ່ສານປະຊາຊົນ.

ໂຈດ ມີພັນທະສະເໜີຫຼັກຖານທຸກຢ່າງ ເພື່ອຢັ້ງຢືນເຫດການ ຊຶ່ງເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ຄຳ ຮ້ອງຟ້ອງຂອງຕົນ.

ຈຳເລີຍ ມີພັນທະສະເໜີຫຼັກຖານທຸກຢ່າງ ເພື່ອຢັ້ງຢືນເຫດການ ຊຶ່ງເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ ຄຳແກ້ຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງຂອງຕົນ.

ບຸກຄົນທີສາມ ມີພັນທະສະເໜີຫຼັກຖານທຸກຢ່າງ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງຕົນ.

ກ່ອນສານຈະພິຈາລະນາຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດນັ້ນ ສານຈະກວດກາເບິ່ງວ່າ ໂຈດມີຫຼັກ ຖານພຽງພໍ ຫຼື ບໍ່ ຖ້າວ່າບໍ່ພຽງພໍແລ້ວ ສານຈະແນະນຳໃຫ້ໂຈດຊອກຫາຫຼັກຖານມາຕື່ມ, ຖ້າຫາກບໍ່ມີ ຫຼັກຖານອັນໃດແລ້ວ ສານກໍຈະບໍ່ພິຈາລະນາໃຫ້.

ຖ້າວ່າຫຼັກຖານທີ່ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ສະເໜີນັ້ນ ຫາກບໍ່ພຽງພໍແລ້ວ ສານກໍ ຈະແນະນຳໃຫ້ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ຊອກຫາຫຼັກຖານມາເພີ່ມເຕີມ ຫຼື ສານຈະລົງເກັບກຳຫຼັກຖານ ຕາມ ການສະເໜີຂອງບຸກຄົນນັ້ນ ຫຼື ດ້ວຍຕົນເອງກໍໄດ້.

ມາດຕາ 103 (**ໃໝ່**). **ການຍື່ນຫຼັກຖານຕໍ່ສານ**

ຄູ່ຄວາມ ສາມາດຍື່ນຫຼັກຖານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຮ້ອງຟ້ອງ, ແກ້ຟ້ອງ, ຟ້ອງແຍ່ງ ຫຼື ການຮ້ອງຂໍຂອງຕົນຕໍ່ສານໄດ້ຕະຫຼອດເວລາ ນັບແຕ່ສານໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຮ້ອງຂໍ ມາພິຈາ ລະນາຈົນເຖິງການປິດການໂຕ້ຖຽງ ໃນທີ່ປະຊຸມສານຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານໃໝ່.

ຫຼັກຖານທາງດ້ານເອກະສານທີ່ຍື່ນຕໍ່ສານ ຕ້ອງເປັນຕົ້ນສະບັບ, ຖ້າຫາກບໍ່ມີຕົ້ນສະບັບ ຫຼື ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການນຳເອົາຕົ້ນສະບັບມາສະເໜີຕໍ່ສານ ກໍໃຫ້ມີການຢັ້ງຢືນການສຳເນົາ, ຮູບ ຖ່າຍ ຫຼື ວິທີອື່ນ ມາຢັ້ງຢືນຕໍ່ສານ. ສຳລັບເອກະສານທີ່ເປັນພາສາຕ່າງປະເທດ ຕ້ອງໄດ້ແປເປັນພາສາ ລາວ ແລະ ຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງການແປ ຈາກສຳນັກງານທະບຽນສານ.

ມາດຕາ 104 (ໃໝ່). ການມອບຮັບຫຼັກຖານ

ຜູ້ຍື່ນຫຼັກຖານຕໍ່ສານ ຕ້ອງເຮັດໃບສະເໜີ ໂດຍບົ່ງບອກລາຍການ, ລັກສະນະຂອງຫຼັກຖານ, ຈຳນວນໜ້າເອກະສານ ແລະ ອື່ນໆ. ສານຕ້ອງກວດກາຫຼັກຖານດັ່ງກ່າວ ຖ້າເຫັນວ່າຖືກຕ້ອງຕາມລາຍການທີ່ບົ່ງໄວ້ໃນໃບສະເໜີນັ້ນແລ້ວ ກໍໃຫ້ສານເຮັດບົດບັນທຶກມອບຮັບຫຼັກຖານຢ່າງຖືກຕ້ອງ.

ບົດບັນທຶກມອບຮັບຫຼັກຖານ ຕ້ອງບົ່ງບອກວັນ, ເວລາ ແລະສະຖານທີ່ມອບຮັບຫຼັກຖານ, ຊື່ຜູ້ມອບ ແລະ ຜູ້ຮັບ, ລັກສະນະ, ປະເພດ ແລະ ຈຳນວນຫຼັກຖານ ໂດຍເຮັດເປັນສາມສະບັບ ແລ້ວໃຫ້ຜູ້ມອບ ແລະ ຜູ້ຮັບ ລົງລາຍເຊັນຢັ້ງຢືນ ແລະ ປະທັບຕາຂອງສານ ແລ້ວມອບໃຫ້ຜູ້ຍື່ນຫຼັກຖານເກັບໄວ້ໜຶ່ງສະບັບ, ສ່ວນອີກໜຶ່ງສະບັບ ເກັບຮັກສາໄວ້ໃນສຳນວນຄະດີ ແລະ ອີກໜຶ່ງສະບັບ ຮັກສາໄວ້ໃນສານຂັ້ນຕົ້ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ມາດຕາ 105 (ໃໝ່). ການໂຕ້ແຍ່ງກ່ຽວກັບຫຼັກຖານ

ຄູ່ຄວາມຝ່າຍທີ່ໂຕ້ແຍ່ງ ກ່ຽວກັບຫຼັກຖານຂອງຄູ່ຄວາມຝ່າຍກົງກັນຂ້າມ ຕ້ອງນຳເອົາຂໍ້ມູນມາສະເໜີ ຫຼື ມາຢັ້ງຢືນຄວາມເປັນຈິງຕໍ່ສານ.

ທຸກຫຼັກຖານ ທີ່ຄູ່ຄວາມສະເໜີນັ້ນ ສານຕ້ອງແຈ້ງ ໃຫ້ຄູ່ຄວາມຝ່າຍກົງກັນຂ້າມຮັບຊາບເພື່ອໂຕ້ແຍ່ງ.

ມາດຕາ 106 (ໃໝ່). ວິທີການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ

ວິທີການຂອງສານ ໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ຮຽກບຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງມາໃຫ້ການຕໍ່ສານ;
2. ລົງກວດກາບັນຫາທີ່ຂັດແຍ່ງ;
3. ແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ຊ່ຽວຊານທຳການພິສູດ;
4. ສະເໜີໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຊີ້ແຈງ ຫຼື ຢັ້ງຢືນ ຫຼື ສະໜອງຫຼັກຖານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
5. ມອບໃຫ້ສານອື່ນ ເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ສອບສວນແທນ.

ມາດຕາ 107 (ໃໝ່). ການເອົາຄຳໃຫ້ການ

ເມື່ອສານເຫັນວ່າຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຊີ້ແຈງບັນຫາໃດໜຶ່ງຢ່າງລະອຽດ ໃນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ, ຄຳແກ້ຟ້ອງ, ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ ຫຼື ຄຳຮ້ອງຂໍແລ້ວ ຕ້ອງໄດ້ສອບສວນໂຈດ, ຈຳເລີຍ, ພະຍານ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນ ສານກໍຈະຮຽກບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າມາໃຫ້ການຕໍ່ສານ ຕາມປະເດັນສອບສວນທີ່ໄດ້ກະກຽມໄວ້.

ຄູ່ຄວາມ, ບຸກຄົນທີສາມໃນຄະດີ ສາມາດໃຫ້ການຊີ້ແຈງເພີ່ມເຕີມ ດ້ວຍການຂຽນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ, ຄຳແກ້ຟ້ອງ, ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ ຫຼື ຄຳຮ້ອງຂໍເພີ່ມເຕີມມາຍື່ນຕໍ່ສານ. ຖ້າຄູ່ຄວາມບໍ່ສາມາດຂຽນ

ຫຼື ບໍ່ຕ້ອງການຂຶ້ນ ກໍສາມາດເຂົ້າມາໃຫ້ການຢູ່ສານໂດຍກົງ. ໃນການເອົາຄຳໃຫ້ການ ຜູ້ພິພາກສາ ເປັນຜູ້ສອບສວນ ແລະ ຈ່າສານ ຫຼື ພະນັກງານວິຊາການ ເປັນຜູ້ບັນທຶກ.

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອື່ນ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ກໍສາມາດໃຫ້ການເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຫຼື ເຂົ້າ ມາໃຫ້ການຕໍ່ສານໂດຍກົງ ກໍໄດ້.

ການເອົາຄຳໃຫ້ການຂອງເດັກ ຫຼື ຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ຕ້ອງໃຫ້ພໍ່ ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງຂອງຜູ້ກ່ຽວເຂົ້າຮ່ວມນຳ.

ການສອບສວນ ໃຫ້ດຳເນີນຢູ່ຫ້ອງການສານປະຊາຊົນ, ຖ້າຫາກມີຄວາມຈຳເປັນ ຈະລົງ ສອບສວນ ແລະ ບັນທຶກຄຳໃຫ້ການຢູ່ບ່ອນຢູ່ ຂອງຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງໃນຄະດີ ກໍໄດ້.

ມາດຕາ 108 (**ປັບປຸງ**). **ບົດບັນທຶກຄຳໃຫ້ການ**

ໃນບົດບັນທຶກຄຳໃຫ້ການນັ້ນ ຕ້ອງບົ່ງບອກ ສະຖານທີ່, ວັນ, ເວລາ, ຊື່ ແລະ ນາມສະ ກຸນຂອງຜູ້ພິພາກສາ, ຜູ້ຊ່ວຍຜູ້ພິພາກສາ, ຈ່າສານ ຫຼື ພະນັກງານວິຊາການ, ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ, ຊີວະປະຫວັດຫຍໍ້ຂອງຜູ້ໃຫ້ການ ແລະ ບັນຫາອື່ນ ຊຶ່ງໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນແບບພິມ.

ເມື່ອເອົາຄຳໃຫ້ການສິ້ນສຸດແລ້ວ ຜູ້ພິພາກສາ ຕ້ອງອ່ານເນື້ອໃນຂອງບົດບັນທຶກໃຫ້ຜູ້ໃຫ້ ການຟັງ ຫຼື ໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວອ່ານເອົາເອງກໍໄດ້. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການເອົາຄຳໃຫ້ການຕ້ອງ ພ້ອມກັນລົງລາຍເຊັນ ແລະ ແປະໂປ້ມືໃສ່ແຕ່ລະໜ້າ. ໃນກໍລະນີທີ່ເອົາຄຳໃຫ້ການຂອງເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນ ເຖິງກະສຽນອາຍຸສິບແປດປີ, ຄົນຫູໜວກ, ປາກກືກ ແລະ ຄົນປັນຍາອ່ອນ, ເສັຍຈິດ ຕ້ອງໃຫ້ຜູ້ປົກ ຄອງ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງ ລົງລາຍເຊັນ ແລະ ແປະໂປ້ມືໃສ່ ເພື່ອຢັ້ງຢືນຄຳໃຫ້ການດັ່ງກ່າວ.

ຖ້າມີການຂີດຂ້າ, ປ່ຽນແປງ ຫຼື ເພີ່ມເຕີມຂໍ້ຄວາມໃນບົດບັນທຶກ ຜູ້ພິພາກສາ, ຈ່າສານ ຫຼື ພະນັກງານວິຊາການ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ການ ຕ້ອງລົງລາຍເຊັນ ແລະ ແປະໂປ້ມື ຢັ້ງຢືນໄວ້ຕໍ່ໜ້າແຖວ ບ່ອນຂີດຂ້າ ຫຼື ເພີ່ມເຕີມນັ້ນ. ຖ້າຄຳໃຫ້ການມີຫຼາຍໜ້າ ຕ້ອງໃຫ້ມີການເຊັນຢັ້ງຢືນ ແລະ ແປະໂປ້ມື ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃສ່ແຕ່ລະໜ້າ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ຜູ້ໃຫ້ການຫາກບໍ່ຍອມລົງລາຍເຊັນ ແລະ ບໍ່ຍອມແປະໂປ້ມືນັ້ນ ຜູ້ພິພາກ ສາຕ້ອງໝາຍເຫດໄວ້ໃນຕອນທ້າຍຂອງບົດບັນທຶກ.

ບົດບັນທຶກຄຳໃຫ້ການນັ້ນ ໃຫ້ເຮັດເປັນສອງສະບັບ, ສະບັບໜຶ່ງປະກອບໃສ່ສຳນວນຄະດີ ແລະ ອີກສະບັບໜຶ່ງ ມອບໃຫ້ຜູ້ໃຫ້ການ.

ໃນກໍລະນີຈຳເປັນ ການເອົາຄຳໃຫ້ການ ອາດຈະບັນທຶກດ້ວຍການອັດສຽງໄວ້ ເພື່ອເປັນຂໍ້ ມູນກໍໄດ້.

ມາດຕາ 109 (**ໃໝ່**). **ການຊ້ອງໜ້າ**

ສານອາດຈະຮຽກຄູ່ຄວາມ ຫຼື ບຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຄະດີ ເຂົ້າມາຊ້ອງໜ້າກັນຢູ່ສານ ເພື່ອຊີ້ແຈງບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕາມການສະເໜີຂອງຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຫຼື ຜ່ານການເກັບກຳຂໍ້

ມູນຫຼັກຖານຂອງສານ ເມື່ອເຫັນວ່າບັນຫາທີ່ຄູ່ຄວາມສະເໜີນັ້ນ ມີຂໍ້ສົງໄສ ຫຼື ບໍ່ທັນເປັນເອກະພາບກັນ.

ການຊ້ອງໜ້າແຕ່ລະຄັ້ງ ຕ້ອງເຮັດບົດບັນທຶກ ແລະຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ລະຄົນຕ້ອງເຊັນຢັ້ງຢືນດັ່ງດຽວກັນກັບບົດບັນທຶກຄຳໃຫ້ການ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 108 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 110 (ໃໝ່). **ການລົງກວດກາບັນຫາທີ່ຂັດແຍ່ງ**

ສານ ຈະລົງກວດກາບັນຫາທີ່ຂັດແຍ່ງ ຕາມການສະເໜີຂອງຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຫຼື ຕາມຄຳເຫັນຂອງສານກໍໄດ້ ແຕ່ຕ້ອງເຮັດຊ້ອງໜ້າຄູ່ຄວາມ, ອົງການປົກຄອງບ້ານ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ສານ ຕ້ອງຄິດໄລ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ກ່ຽວກັບການລົງກວດກາບັນຫາທີ່ຂັດແຍ່ງ ແລ້ວແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ຫຼື ໂຈດນຳເງິນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍດັ່ງກ່າວ ມາມອບຕາມການຄິດໄລ່. ທຸກການໃຊ້ຈ່າຍ ຕ້ອງສະຫຼຸບເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະ ໃຫ້ວິນິດໄສລົງໃນຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາ.

ມາດຕາ 111 (ໃໝ່). **ບົດບັນທຶກການກວດກາບັນຫາທີ່ຂັດແຍ່ງ**

ບົດບັນທຶກການກວດກາບັນຫາທີ່ຂັດແຍ່ງ ຕ້ອງເຮັດຢ່າງລະອຽດ ກ່ຽວກັບລັກສະນະ, ຈຸດພິເສດ ຫຼື ສະພາບ, ບ່ອນທີ່ຂັດແຍ່ງ ແລ້ວໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ລະຄົນເຊັນ ແລະ ໃຫ້ນາຍບ້ານບ່ອນກ່ຽວຂ້ອງເຊັນ ແລະ ປະທັບຕາຢັ້ງຢືນ.

ການກວດກາບັນຫາທີ່ຂັດແຍ່ງ ຕ້ອງໃຫ້ຈ່າສານເປັນຜູ້ເຮັດບົດບັນທຶກ ຫຼື ໃຫ້ພະນັກງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງວັດແທກ, ແຕ້ມແຜນວາດ, ຖ່າຍຮູບ, ຄິດໄລ່ ຫຼື ປະເມີນລາຄາ ຕາມການຊີ້ນຳຂອງຜູ້ພິພາກສາ ບົນພື້ນຖານການໃຫ້ຂໍ້ມູນ, ການຊີ້ບອກ ແລະ ຄຳເຫັນຂອງຄູ່ກໍລະນີ.

ມາດຕາ 112 (ປັບປຸງ). **ການສົ່ງຫຼັກຖານໃຫ້ພິສູດ ຫຼື ຢັ້ງຢືນ**

ຜ່ານການດຳເນີນຄະດີ ຖ້າຫາກມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານໃດບໍ່ຈະແຈ້ງ, ມີຂໍ້ສົງໄສ, ຊ້ຳກັນ, ຂັດກັນ ຊຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງທຳການພິສູດ ເປັນຕົ້ນ ຕົວໜັງສື, ລາຍເຊັນ, ຕາປະທັບ, ຊັບສິ່ງຂອງ ຫຼື ສະຖານທີ່ຕ່າງໆ ຕາມຄຳສະເໜີຂອງຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຫຼື ຕາມຄຳເຫັນຂອງສານແລ້ວ. ສານຕ້ອງສະເໜີຕໍ່ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອທຳການພິສູດ ຫຼື ຢັ້ງຢືນ ພ້ອມທັງບົ່ງບອກບັນຫາ ຫຼື ເປົ້າໝາຍຂອງການພິສູດ ຫຼື ການຢັ້ງຢືນນັ້ນ ໃຫ້ລະອຽດ, ກຳນົດເວລາພິສູດ ຫຼື ຢັ້ງຢືນ ພ້ອມທັງຄັດຕິດຂໍ້ມູນເອກະສານທີ່ຈະພິສູດນັ້ນ ແລະ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຊາບ.

ມາດຕາ 113 (ໃໝ່). ບົດສະຫຼຸບຜົນຂອງການພິສູດ ຫຼື ການຢັ້ງຢືນ

ບົດສະຫຼຸບຜົນຂອງການພິສູດ ຫຼື ການຢັ້ງຢືນ ຕ້ອງບົ່ງບອກລັກສະນະ, ຈຸດພິເສດ, ຂໍ້ສົ່ງ ໄສຂອງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ພິສູດ ຫຼື ຢັ້ງຢືນ ຕາມຫຼັກວິຊາການ. ເມື່ອທຳການພິສູດສຳເລັດແລ້ວ ຕ້ອງ ເຮັດບົດສະຫຼຸບ, ເຊັນຢັ້ງຢືນ ແລະ ປະທັບຕາ ແລ້ວສົ່ງໃຫ້ສານ ຕາມວັນເວລາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້.

ມາດຕາ 114 (ໃໝ່). ການສະເໜີໃຫ້ສະໜອງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ

ໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ຖ້າສານເຫັນວ່າ ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ ຢູ່ໃນ ການຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງ ທີ່ຄູ່ຄວາມບໍ່ສາມາດນຳມາຍື່ນຕໍ່ສານໄດ້ ສານຈະເຮັດໜັງສືສະເໜີໃຫ້ອົງການຈັດຕັ້ງນັ້ນ ສະໜອງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃຫ້ສານ ຕາມການ ຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ຄວາມ ຫຼື ຕາມຄຳເຫັນຂອງສານ.

ເມື່ອຕ້ອງການເອກະສານ ທີ່ເປັນສະບັບເດີມ ສານຕ້ອງເຮັດບົດບັນທຶກມອບຮັບເປັນລາຍ ລັກອັກສອນ, ເມື່ອສານໄດ້ກວດກາ, ນຳໃຊ້ຫຼັກຖານເຫຼົ່ານັ້ນແລ້ວ ສານຕ້ອງສົ່ງຫຼັກຖານຄືນໃຫ້ອົງການ ຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ມາດຕາ 115 (ປັບປຸງ). ການມອບໝາຍຂອງສານໃຫ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ

ໃນກໍລະນີ ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນໃຫ້ແກ່ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ຢູ່ແຂວງ, ນະຄອນ ຫຼື ເມືອງ, ເທດສະບານອື່ນ ສານທີ່ພິຈາລະນາຄະດີນັ້ນ ມີສິດມອບໝາຍໃຫ້ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະ ຄອນ ຫຼື ສານປະຊາຊົນເຂດອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນຜູ້ດຳເນີນການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານໃຫ້ຕົນ.

ໃນການມອບໝາຍນັ້ນ ຕ້ອງບອກເຖິງເນື້ອໃນຂອງຄະດີ ໂດຍຫຍໍ້ ແລະ ຫຼັກຖານ ຊຶ່ງສານທີ່ຮັບມອບໝາຍນັ້ນຄວນເກັບກຳ. ການມອບໝາຍດັ່ງກ່າວ ມີຜົນບັງຄັບປະຕິບັດ ສຳລັບສານ ທີ່ຮັບມອບໝາຍເທົ່ານັ້ນ ແລະ ໃຫ້ປະຕິບັດພາຍໃນກຳນົດເວລາສາມສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບການ ມອບໝາຍເປັນຕົ້ນໄປ.

ບົດບັນທຶກ ແລະ ຫຼັກຖານທີ່ເກັບກຳໄດ້ທັງໝົດ ຕ້ອງສົ່ງໃຫ້ສານທີ່ພິຈາລະນາຄະດີນັ້ນ ໃນທັນໃດ.

ມາດຕາ 116. ການມອບໝາຍໃຫ້ສານອື່ນເອົາຄຳໃຫ້ການແທນ

ເມື່ອຄູ່ຄວາມ, ພະຍານ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນຄະດີ ຫາກບໍ່ສາມາດເຂົ້າມາໃຫ້ການ ຕໍ່ສານ ເນື່ອງຈາກຢູ່ທ້ອງຖິ່ນຕ່າງກັນ ຫຼື ຍ້ອນສາເຫດອື່ນແລ້ວ ສານທີ່ດຳເນີນຄະດີນັ້ນ ຈະສົ່ງປະ ເດັນການສອບສວນ ໃຫ້ສານທ້ອງຖິ່ນອື່ນບ່ອນທີ່ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວຢູ່ນັ້ນ ເອົາຄຳໃຫ້ການແທນ ໃນກຳ ນົດເວລາ ສິບຫ້າວັນ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບປະເດັນການສອບສວນ ເປັນຕົ້ນໄປ. ພາຍຫຼັງສອບສວນແລ້ວ ບົດບັນທຶກຄຳໃຫ້ການຕ້ອງສົ່ງໃຫ້ສານທີ່ມອບໝາຍນັ້ນ ໃນທັນໃດ.

ມາດຕາ 117 (ໃໝ່). **ການຄຸ້ມຄອງຫຼັກຖານ**

ເມື່ອເຫັນວ່າ ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານກຳລັງຈະຖືກທຳລາຍ, ຢູ່ໃນສະພາບສ່ຽງທີ່ຈະຖືກທຳລາຍ ຫຼື ອາດມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເກັບກຳໃນຕໍ່ໜ້າ ຄູ່ຄວາມອາດຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ໃຫ້ອອກຄຳສັ່ງໃດໜຶ່ງ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງຫຼັກຖານດັ່ງກ່າວ. ການຄຸ້ມຄອງຫຼັກຖານ ອາດຈະເຮັດດ້ວຍຫຼາຍຮູບການ ເຊັ່ນ ການສຳເນົາ, ການຖ່າຍຮູບ, ການບັນທຶກສຽງ, ການບັກທຶກຫຼັກຖານ, ການນຳຫຼັກຖານມາຮັກສາໄວ້ທີ່ປອດໄພ ຫຼື ໃຫ້ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ປົກປັກຮັກສາ, ຄຸ້ມຄອງຫຼັກຖານດັ່ງກ່າວ.

ສຳລັບຫຼັກຖານທາງດ້ານບຸກຄົນ ເປັນຕົ້ນ ພະຍານທີ່ຖືກຂົ່ມຂູ່, ບັງຄັບ ຫຼື ກົດດັນໃນຮູບການໃດໜຶ່ງ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ສະດວກ ຫຼື ບໍ່ສາມາດໃຫ້ການຕາມຄວາມເປັນຈິງຕໍ່ສານໄດ້ ຈະໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 118 (ປັບປຸງ). **ການຊັ່ງຊາ ຕີລາຄາຫຼັກຖານ**

ສານ ຕ້ອງກວດກາ, ຊັ່ງຊາຕີລາຄາຫຼັກຖານ ດ້ວຍຄວາມໝັ້ນໃຈຂອງຕົນ ບົນພື້ນຖານການພິຈາລະນາເຫດການຂອງຄະດີທັງໝົດ ຢ່າງຮອບດ້ານ, ຄົບຖ້ວນ ແລະ ພາວະວິໄສ.

ຫຼັກຖານຈະມີຄຸນຄ່າໃຊ້ໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອສານໄດ້ກວດກາ, ຕີລາຄາ ແລະ ຮັບຮູ້ແລ້ວເທົ່ານັ້ນ. ສານຕ້ອງເອົາການຮັບຮູ້ຫຼັກຖານ ທີ່ເປັນເອກະພາບຂອງຄູ່ຄວາມເປັນຫຼັກ ໃນການພິຈາລະນາ.

ມາດຕາ 119 (ໃໝ່) **ການນຳໃຊ້ຫຼັກຖານ**

ທຸກຫຼັກຖານ ທີ່ສານເຊື່ອຖືວ່າ ມີເຫດຜົນພຽງພໍ ສານຕ້ອງນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການພິຈາລະນາຕັດສິນ ຫຼື ພິພາກສາ.

ຫຼັກຖານຂອງຄູ່ຄວາມ ທີ່ສານເຫັນວ່າ ມີເຫດຜົນ ຫຼື ບໍ່ມີເຫດຜົນ ກໍໃຫ້ວິນິດໄສລົງໃນຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານ.

ມາດຕາ 120 (ໃໝ່). **ລະບຽບການພິຈາລະນາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ**

ໃນເວລາດຳເນີນຄະດີ ຢູ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ ນັບແຕ່ໄດ້ຮັບສຳນວນຄະດີ ຈົນເຖິງປິດການໂຕ້ຖຽງໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຄະນະສານຕ້ອງຖາມຄູ່ຄວາມວ່າ ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ຍື່ນມານັ້ນ ຄົບຖ້ວນແລ້ວ ຫຼື ບໍ່, ຖ້າຫາກບໍ່ທັນຄົບຖ້ວນ ກໍຈະໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວນຳເອົາມາສະເໜີເພີ່ມຕື່ມ ພາຍໃນກຳນົດເວລາທີ່ສານເຫັນວ່າເໝາະສົມ. ຖ້າຫາກຄົບຖ້ວນ ແລະ ພຽງພໍແລ້ວ ສານກໍຈະນຳເອົາຄະດີອອກພິຈາລະນາຕັດສິນ.

ພາກທີ VII

ມາດຕະການຂອງສານ

ໝວດທີ 1

ມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ

ມາດຕາ 121 (**ປັບປຸງ**). **ປະເພດມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ**

ມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ ແບ່ງອອກເປັນປະເພດ ດັ່ງນີ້:

1. ຍຶດ ຫຼື ອາຍັດຊັບຂອງຄູ່ຄວາມທີ່ຢູ່ນຳຜູ້ກ່ຽວ ຫຼື ຢູ່ນຳຜູ້ອື່ນ;
2. ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຄູ່ຄວາມເຄື່ອນໄຫວ ຫຼື ກະທຳສິ່ງໃດໜຶ່ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ;
3. ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຄູ່ຄວາມປະຕິບັດຂໍ້ຜູກພັນໃດໜຶ່ງ ທີ່ພົວພັນໃນຄະດີກັບຜູ້ອື່ນ;
4. ອອກມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງອື່ນ.

ໃນກໍລະນີ ມີການຟ້ອງແຍ່ງ ມາດຕະການດັ່ງກ່າວນີ້ ກໍສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ດັ່ງດຽວກັນ.

ການລະເມີດມາດຕະການທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ເທິງນີ້ ຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 122 (**ປັບປຸງ**). **ການຍຶດຊັບ**

ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ຮູ້ແຈ້ງ ກ່ຽວກັບປະເພດ, ຈຳນວນ, ບັນຊີຊັບ ຫຼື ສະຖານທີ່ເກັບມ້ຽນວັດຖຸສິ່ງຂອງ, ສິນຄ້າ ຫຼື ປະເພດສັງຫາລິມະຊັບອື່ນ ທີ່ພົວພັນກັບຄະດີ, ເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ການດຳເນີນຄະດີ ຫຼື ເພື່ອຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ການຟ້ອງແຍ່ງ ຕາມຄຳຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຫຼື ຕາມຄຳເຫັນຂອງສານຖ້າຫາກແມ່ນຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ ຫຼື ຂອງສັງຄົມແລ້ວ ສານຈະອອກຄຳສັ່ງຍຶດຊັບດັ່ງກ່າວ ມາຮັກສາໄວ້ໃນສະຖານທີ່ເໝາະສົມ.

ມາດຕາ 123 (**ປັບປຸງ**). **ການອາຍັດຊັບ**

ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ຮູ້ແຈ້ງກ່ຽວກັບປະເພດ, ຈຳນວນ, ບັນຊີສັງຫາລິມະຊັບ ຫຼື ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ພົວພັນກັບຄະດີ, ເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ການດຳເນີນຄະດີ ຫຼື ເພື່ອຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ການຟ້ອງແຍ່ງ ຕາມຄຳຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຫຼື ຕາມຄຳເຫັນຂອງສານ ຖ້າຫາກແມ່ນຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ ຫຼື ຂອງສັງຄົມແລ້ວ ສານຈະອອກຄຳສັ່ງອາຍັດຊັບ.

ມາດຕາ 124 (**ໃໝ່**). **ການບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຄູ່ຄວາມເຄື່ອນໄຫວ ຫຼື ກະທຳສິ່ງໃດໜຶ່ງ**

ເມື່ອເຫັນວ່າ ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງໃນຄະດີມີການເຄື່ອນໄຫວ ຫຼື ກະທຳສິ່ງໃດໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ ເຊັ່ນ ການຂົ່ມຂູ່ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ພະຍານ, ການທຳລາຍຫຼັກຖານນັ້ນ

ສານອາດຈະອອກຄຳສັ່ງໃຫ້ຄູ່ຄວາມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຢຸດເຊົາການກະທຳດັ່ງກ່າວ ຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ຄວາມອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ຫຼື ຕາມຄຳເຫັນຂອງສານ.

ມາດຕາ 125 (ໃໝ່). **ການບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຄູ່ຄວາມປະຕິບັດຂໍ້ຜູກພັນໃດໜຶ່ງ**

ເມື່ອເຫັນວ່າ ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງໃນຄະດີ ປະຕິບັດຂໍ້ຜູກພັນໃດໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຊຶ່ງພົວພັນໃນຄະດີກັບຜູ້ອື່ນ ເຊັ່ນ ການເຮັດສັນຍາຊ້ຳຊ້ອນກັນ ສານຈະອອກຄຳສັ່ງ ໃຫ້ຄູ່ຄວາມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຢຸດເຊົາການປະຕິບັດຂໍ້ຜູກພັນດັ່ງກ່າວ ຕາມການຮ້ອງຂໍ ຂອງຄູ່ຄວາມອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ຫຼື ຕາມຄຳເຫັນຂອງສານ.

ມາດຕາ 126 (ໃໝ່). **ການຈຳກັດບໍລິເວນຕໍ່ຄູ່ຄວາມ**

ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ແກ່ການດຳເນີນຄະດີ ເປັນຕົ້ນ ການເຂົ້າມາໃຫ້ການຊີ້ແຈງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຕໍ່ສານ ສານອາດຈະອອກມາດຕະການ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຄູ່ຄວາມອອກຈາກພື້ນທີ່ໃດໜຶ່ງ ຫຼື ອອກນອກປະເທດ ຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ຄວາມອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ຫຼື ຕາມຄຳເຫັນຂອງສານ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ກໍລະນີຈຳເປັນ ຄູ່ຄວາມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງຊີ້ແຈງເຫດຜົນເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະ ນຳຫຼັກຊັບມາຄ້ຳປະກັນໄວ້ນຳສານ ຕາມການກຳນົດຂອງສານ.

ມາດຕາ 127 (ປັບປຸງ). **ໝາຍພາຕົວ**

ໝາຍພາຕົວ ແມ່ນ ຄຳສັ່ງຂອງສານ ເພື່ອໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດ ນຳເອົາຕົວຈຳເລີຍ, ພະຍານເຂົ້າມາພົບກັບຜູ້ພິພາກສາ ຕາມວັນ, ເວລາ, ສະຖານທີ່ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນໝາຍພາຕົວນັ້ນ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ຈຳເລີຍ, ບຸກຄົນທີສາມຝ່າຍຈຳເລີຍ, ພະຍານ ຫາກໄດ້ຮັບໝາຍຮຽກເຖິງສາມຄັ້ງ ແຕ່ບໍ່ເຂົ້າມາສານຕາມໝາຍຮຽກ ໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນພຽງພໍ ສານຈະອອກຄຳສັ່ງໃຫ້ພາຕົວຜູ້ກ່ຽວເຂົ້າມາສານ. ໃນການພາຕົວນັ້ນ ຕ້ອງມີການປະສານສົມທົບກັບອົງການປົກຄອງບ້ານ, ນອກຈາກນີ້ ແລ້ວ ຜູ້ກ່ຽວອາດຈະຖືກດຳເນີນຄະດີ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍອາຍາ.

ມາດຕາ 128 (ໃໝ່). **ເນື້ອໃນຂອງຄຳຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ອອກມາດຕະການ**

ຄຳຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ອອກມາດຕະການ ເພື່ອຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ ຕ້ອງປະກອບດ້ວຍເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍ ດັ່ງນີ້:

1. ຊື່ ຂອງສານ ທີ່ຈະຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍເຖິງ;
2. ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ, ທີ່ຢູ່, ການພົວພັນໃນຄະດີ ຂອງຜູ້ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍ;
3. ຂໍ້ມູນລະອຽດ ກ່ຽວກັບຊັບສິ່ງຂອງ, ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ, ທີ່ຢູ່, ການພົວພັນໃນຄະດີຂອງບຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບການອອກມາດຕະການ;
4. ສະຫຼຸບເຫດການໂດຍຫຍໍ້ຂອງຄະດີ ແລະ ເຫດຜົນຂອງການຮ້ອງຂໍ;
5. ເອກະສານທີ່ພົວພັນກັບການຮ້ອງຂໍ;

6. ວັນ, ເດືອນ, ປີ ທີ່ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍ;

7. ລາຍເຊັນຂອງຜູ້ຮ້ອງຂໍ ແລະ ການຢັ້ງຢືນ ຈາກອົງການປົກຄອງບ້ານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ມາດຕາ 129 (ໃໝ່). **ການພິຈາລະນາອອກມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ**

ເມື່ອໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍ ອອກມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງແລ້ວ ສານຕ້ອງມອບໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາທີ່ຮັບຜິດຊອບຄະດີ ນຳເອົາຄຳຮ້ອງຂໍ ພ້ອມດ້ວຍຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງມາຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາ.

ການພິຈາລະນາຄຳຮ້ອງຂໍຍຶດ ຫຼື ອາຍັດຊັບ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 122 ແລະ 123 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ນອກຈາກຈະພິຈາລະນາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແລ້ວ ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນ ກໍຕ້ອງລົງກວດກາສະຖານທີ່ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ສະເໜີຍຶດ ຫຼື ອາຍັດນັ້ນ. ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຍຶດ ຫຼື ອາຍັດນັ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ເໝາະສົມກັບມູນຄ່າການຮ້ອງຟ້ອງ.

ການອອກມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງຂອງສານ ໃຫ້ອອກເປັນຄຳສັ່ງຂອງຄະນະສານ.

ມາດຕາ 130 (ປັບປຸງ). **ການປ່ຽນແປງ ແລະ ການລົບລ້າງ ມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ**

ການປ່ຽນແປງ ຫຼື ການລົບລ້າງ ມາດຕະການຮັບປະກັນຄຳຮ້ອງຟ້ອງປະເພດໃດໜຶ່ງ ຕ້ອງພິຈາລະນາໃນທີ່ປະຊຸມສານ ໂດຍມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງບຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຄະດີນັ້ນ ແຕ່ການບໍ່ເຂົ້າຮ່ວມຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ກໍຈະບໍ່ພາໃຫ້ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການພິຈາລະນານັ້ນໄດ້.

ສານອາດຈະປ່ຽນແປງ ຫຼື ລົບລ້າງມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ ຕາມຄຳຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ຄວາມ ຫຼື ຕາມຄຳເຫັນຂອງສານ ຖ້າຫາກແມ່ນຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ ຫຼື ຂອງສັງຄົມ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ສານຫາກບໍ່ໄດ້ພິຈາລະນາປ່ຽນແປງ ຫຼື ລົບລ້າງຕາມຄຳຮ້ອງຂໍແລ້ວ ມາດຕະການທີ່ສານວາງອອກນັ້ນ ກໍຈະມີຜົນບັງຄັບປະຕິບັດ ຈົນກວ່າຈະມີຄຳສັ່ງປິດສຳນວນຄະດີ.

ມາດຕາ 131 (ໃໝ່). **ການຂໍອຸທອນ, ຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ ມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ**

ຄູ່ຄວາມ ມີສິດຂໍອຸທອນ, ຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີ ສິດສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳສັ່ງ ກ່ຽວກັບມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ເຈັດວັນ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບຊາບຄຳສັ່ງ ໃຫ້ປະຕິບັດມາດຕະການຂອງສານເປັນຕົ້ນໄປ.

ການຂໍອຸທອນ, ຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ ຄຳສັ່ງປ່ຽນແປງ ຫຼື ລົບລ້າງມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ ໃຫ້ຍື່ນຕໍ່ຄະນະສານຂັ້ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນຜູ້ພິຈາລະນາ.

ມາດຕາ 132 (ໃໝ່). ຜົນບັງຄັບຂອງຄຳສັ່ງໃຫ້ປະຕິບັດມາດຕະການ

ຄຳສັ່ງຂອງຄະນະສານ ກ່ຽວກັບມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ ມີຜົນບັງຄັບປະຕິບັດຄືກັນກັບຄຳຕັດສິນອື່ນຂອງສານ. ບຸກຄົນ, ການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດ ທີ່ມີການລະເມີດເນື້ອໃນໃດໜຶ່ງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຄຳສັ່ງດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ກົດໝາຍ ແລະ ຜົນເສັຍຫາຍທັງໝົດ ທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ.

ມາດຕາ 133 (ໃໝ່). ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ

ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຄຳສັ່ງຍຶດ ຫຼື ອາຍັດຊັບຂອງສານ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວ ນັ້ນ ສານຕ້ອງຮຽກຄູ່ຄວາມເຂົ້າຮ່ວມ ເພື່ອແຈ້ງ ແລະ ຕິດຄຳສັ່ງຂອງສານໄວ້ບ່ອນຊັບສິ່ງຂອງຕັ້ງຢູ່, ຫ້ອງການປົກຄອງບ້ານ, ສານປະຊາຊົນ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການອື່ນຂອງສານ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 124, 125 ແລະ 126 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ສານຕ້ອງຮຽກຄູ່ຄວາມມາຮັບຊາບ ແລະ ແຈ້ງຄຳສັ່ງດັ່ງກ່າວ ຕໍ່ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ສຳລັບມາດຕາ 126 ນັ້ນ ນອກຈາກຈະແຈ້ງຕໍ່ອົງການປົກຄອງນັ້ນແລ້ວ ຍັງຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມ.

ສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໝາຍພາຕິວ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຂັ້ນຕອນທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 127 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ອອກມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະການດັ່ງກ່າວ.

ໝວດທີ 2
ມາດຕະການຮີບດ່ວນຊົ່ວຄາວຂອງສານ

ມາດຕາ 134 (ປັບປຸງ). ການນຳໃຊ້ມາດຕະການຮີບດ່ວນຊົ່ວຄາວຂອງສານ

ສານ ອາດຈະນຳໃຊ້ມາດຕະການບັງຄັບໃດໜຶ່ງ ໃນກໍລະນີທີ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂັດແຍ່ງກັນນັ້ນ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ຊື້ຂາດຢ່າງຮີບດ່ວນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ ຈະມີການປ່ຽນຮູບ ຫຼື ເສື່ອມເສັຍຄຸນນະພາບກ່ອນການຕັດສິນຄະດີ.

ສານ ຈະອອກຄຳສັ່ງມອບສິດຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ຊື້ຂາດໃນຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ໃຫ້ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດ ຝ່າຍໜຶ່ງ ຫຼື ບຸກຄົນຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງກໍໄດ້.

ມາດຕາ 135. ການນຳໃຊ້ມາດຕະການຂອງສານຕໍ່ຄົນເສັຍຈິດ

ສານ ອາດຈະນຳໃຊ້ມາດຕະການປິ່ນປົວ ຕໍ່ຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ຫຼື ຜູ້ຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ຫຼື ຜູ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ເປັນຄົນເສັຍຈິດ ກ່ອນ ຫຼື ພາຍຫຼັງ ທີ່ສານໄດ້ອອກຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາແລ້ວ ດ້ວຍການອອກຄຳສັ່ງໃຫ້ໄປປິ່ນປົວທີ່ໂຮງໝໍໂລກຈິດ ຫຼື ສະຖານທີ່ປິ່ນປົວສະເພາະ.

ພາຍຫຼັງ ທີ່ໄດ້ປິ່ນປົວດີແລ້ວ ຕ້ອງນຳເອົາຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ຫຼື ຜູ້ຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ຫຼື ຜູ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍນັ້ນ ມາດຳເນີນຄະດີ ຫຼື ນຳມາປະຕິບັດຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງ ສານຕໍ່ໄປ.

ມາດຕາ 136. ການນຳໃຊ້ມາດຕະການ ຂອງສານຕໍ່ນິຕິບຸກຄົນທີ່ຖືກຍຸບເລີກ

ສານຈະນຳໃຊ້ມາດຕະການຍຶດ ຫຼື ອາຍັດຊັບຂອງນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ຫຼື ຜູ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ຊຶ່ງໄດ້ຖືກຍຸບເລີກ ກ່ອນ ຫຼື ພາຍຫຼັງທີ່ສານໄດ້ອອກຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາແລ້ວ ດ້ວຍການອອກຄຳສັ່ງຍຶດ ຫຼື ອາຍັດຊັບ.

ເມື່ອອອກຄຳສັ່ງຍຶດ ຫຼື ອາຍັດຊັບໄວ້ແລ້ວ ຕ້ອງທຳການແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ ກັບຜູ້ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ໄດ້ຖືກຍຸບເລີກນັ້ນ ໃຫ້ສຳເລັດ ໃນກຳນົດບໍ່ໃຫ້ເກີນ ສາມສິບວັນ ພາຍຫຼັງທີ່ສານໄດ້ຕັດສິນເປັນຕົ້ນໄປ.

ສຳລັບ ການຊຳລະສະສາງໜີ້ສິນ ໃນກໍລະນີ ທີ່ວິສາຫະກິດໄດ້ລົ້ມລະລາຍນັ້ນ ໃຫ້ປະຕິບັດ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການລົ້ມລະລາຍຂອງວິສາຫະກິດ.

ມາດຕາ 137. ການນຳໃຊ້ມາດຕະການ ຂອງສານຕໍ່ຜົວ ຫຼື ເມັຍ

ສານ ອາດຈະນຳໃຊ້ມາດຕະການດ້ວຍການອອກຄຳສັ່ງຕັດເງິນເດືອນ ຫຼື ລາຍໄດ້ ຫຼື ຍຶດ ຫຼື ອາຍັດຊັບທີ່ຕົກເປັນພູດຂອງຜົວ ຫຼື ເມັຍ ເພື່ອເປັນພັນທະໃນການຈ່າຍຄ່າເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູຜົວ ຫຼື ເມັຍ ແລະ ລູກ ຜູ້ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸສິບແປດປີ ທີ່ຢູ່ນຳເມັຍ ຫຼື ຜົວ ຕາມຄຳຕັດສິນຂອງສານ ພາຍຫຼັງທີ່ມີການຢ່າຮ້າງກັນ.

ມາດຕາ 138. ການນຳໃຊ້ມາດຕະການຂອງສານຕໍ່ເດັກ

ສານ ຈະນຳໃຊ້ມາດຕະການດ້ວຍການອອກຄຳສັ່ງໃຫ້ຜູ້ປົກຄອງຂອງເດັກທີ່ມີຄະດີ ຊຶ່ງອາຍຸບໍ່ທັນເຖິງສິບແປດປີ ດັ່ງນີ້:

1. ຕິດຕາມການປະພຶດຂອງເດັກ;
2. ຄຸ້ມຄອງ, ຄວບຄຸມເດັກໃນລະຫວ່າງການພິຈາລະນາຄະດີ;
3. ນຳເອົາເດັກໄປກວດ, ປິ່ນປົວພະຍາດ;
4. ສຶກສາອົບຮົມ ແລະ ເບິ່ງແຍງດູແລເດັກ ໃນເວລາພິຈາລະນາຄະດີ;
5. ລາຍງານຄວາມເປັນຈິງ ລວມທັງໃຫ້ຄຳເຫັນຕໍ່ສານໃນຄະດີເດັກ;

6. ບໍ່ໃຫ້ນຳເອົາເດັກໄປເຮັດວຽກງານໜັກ ຫຼື ວຽກອື່ນທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ແຮງງານ.

ມາດຕາ 139 (ໃໝ່). ມາດຕະການຊົ່ວຄາວອື່ນ ຂອງສານ

ນອກຈາກມາດຕະການຊົ່ວຄາວຂອງສານ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 134 ຫາ 138 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ແລ້ວ ເມື່ອເຫັນວ່າມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂັດແຍ່ງກັນນັ້ນ ສານສາມາດອອກຄຳສັ່ງໃຫ້ຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ ຊົ່ວຄາວ ກ່ອນກໍໄດ້ ຈົນກວ່າການດຳເນີນຄະດີຈະສິ້ນສຸດລົງ.

ມາດຕາ 140. ຜົນບັງຄັບໃຊ້ມາດຕະການຂອງສານ

ຄຳສັ່ງຂອງສານ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ມາດຕະການຮີບດ່ວນຊົ່ວຄາວນັ້ນ ໃຫ້ປະຕິບັດໃນທັນໃດ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ມາດຕະການຂອງສານ ຕໍ່ ຜົວ ຫຼື ເມັຍ ຊຶ່ງມີສິດຂໍອຸທອນ ຄຳສັ່ງນັ້ນ.

ຄຳສັ່ງດັ່ງກ່າວ ຈະສິ້ນສຸດລົງ ພາຍຫຼັງ ທີ່ສານໄດ້ອອກຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວ. ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຖືກຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ຂັ້ດຂາດ ຫຼື ຍຶດ ຫຼື ອາຍັດຊັບດ້ວຍຄຳສັ່ງນັ້ນ ແລ້ວ ກໍຈະນຳມາໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ຕາມຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານ.

ມາດຕາ 141 (ໃໝ່). ການຮ້ອງຂໍໃຫ້ອອກມາດຕະການຮີບດ່ວນຊົ່ວຄາວ

ຄູ່ຄວາມ ມີສິດຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ໃນທຸກຂັ້ນຕອນຂອງການດຳເນີນຄະດີຢູ່ສານ ເພື່ອໃຫ້ອອກມາດຕະການຮີບດ່ວນຊົ່ວຄາວຂອງສານຢ່າງດຽວ ຫຼື ຫຼາຍຢ່າງກໍໄດ້ ເພື່ອປົກປ້ອງຫຼັກຖານ, ຄຸ້ມຄອງ, ນຳໃຊ້ ຫຼື ຂັ້ດຂາດ ຊັບທີ່ຂັດແຍ່ງໃດໜຶ່ງ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ມີຄວາມເສັຍຫາຍ.

ພາກທີ VIII

ການອອກ, ການສົ່ງ ແລະ ການແຈ້ງ ໝາຍຮຽກ ແລະ ເອກະສານອື່ນຂອງສານ

ມາດຕາ 142. ເນື້ອໃນຂອງໝາຍຮຽກ

ໝາຍຮຽກ ຕ້ອງມີເນື້ອໃນ ດັ່ງນີ້:

1. ຊື່ ຂອງສານປະຊາຊົນ;
2. ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ ຂອງຜູ້ຖືກຮຽກ;
3. ຜູ້ຖືກຮຽກເຂົ້າມາສານພົວພັນກັບຄະດີເລື່ອງໃດ, ໃນຖານະ ແລະ ຈຸດປະສົງໃດ;
4. ສະຖານທີ່ ແລະ ວັນເວລາເຂົ້າມາສານ;
5. ຂໍ້ແນະນຳໃຫ້ຜູ້ຖືກຮຽກນັ້ນ ປະຕິບັດສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງ ເຊັ່ນ ນຳເອົາຫຼັກຖານເຂົ້າມາສານ;
6. ຄຳເຕືອນໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວກັບຜົນສະທ້ອນຂອງຜູ້ຖືກຮຽກ ທີ່ບໍ່ເຂົ້າມາສານ.

ສຳລັບໝາຍເຊີນ ກໍໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງດຽວກັນກັບໝາຍຮຽກ.

ມາດຕາ 143 (ໃໝ່). ການຕົກລົງອອກໝາຍຮຽກ

ຜູ້ພິພາກສາ ທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການດຳເນີນຄະດີ ເປັນຜູ້ຕົກລົງເປົ້າໝາຍຜູ້ທີ່ມາໃຫ້ການຕໍ່ສານ ເຊັ່ນ ພະຍານ ຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ຄວາມ ພ້ອມທັງກຳນົດວັນເວລາ ແລະ ກະກຽມປະເດັນສອບສວນ ແລ້ວແນະນຳໃຫ້ຈ່າສານອອກໝາຍຮຽກບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າມາໃຫ້ການຕໍ່ສານ.

ມາດຕາ 144 (ໃໝ່). ການອອກໝາຍຮຽກ

ຈ່າສານ ຂອງສານປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນຜູ້ອອກໝາຍຮຽກ ຕາມການແນະນຳຂອງຜູ້ພິພາກສາ.

ໝາຍຮຽກ ຕ້ອງເຮັດເປັນສາມສະບັບຄື ໜຶ່ງສະບັບ ເອົາໃຫ້ຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ໜຶ່ງສະບັບ ເອົາໄວ້ໃນສຳນວນຄະດີ ແລະ ອີກໜຶ່ງສະບັບ ໃຫ້ເກັບມ້ຽນໄວ້ຢູ່ສຳເນົາຂອງຈ່າສານ.

ມາດຕາ 145. ການສົ່ງໝາຍຮຽກ

ໝາຍຮຽກ ທີ່ສົ່ງໃຫ້ຜູ້ຖືກຮຽກນັ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວເຊັນຊື່ ຫຼື ແປະໂປ້ມືໃສ່ປົ້ມບັນທຶກການສົ່ງເອກະສານນັ້ນ. ຖ້າວ່າຜູ້ກ່ຽວຫາກບໍ່ຍອມເຊັນຊື່ ຫຼື ແປະໂປ້ມືໃສ່ ກໍໃຫ້ຜູ້ນຳສົ່ງນັ້ນ ໝາຍເຫດໄວ້.

ໝາຍຮຽກ ຕ້ອງສົ່ງໃຫ້ຜູ້ຖືກຮຽກນັ້ນໄດ້ຮັບກ່ອນວັນນັດໝາຍເຂົ້າມາສານ ຢ່າງໜ້ອຍສາມວັນ.

ການສົ່ງເອກະສານອື່ນຂອງສານ ກໍໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງດຽວກັນກັບການສົ່ງໝາຍຮຽກ.

ມາດຕາ 146 (ໃໝ່). ຮູບການສົ່ງ ແລະ ແຈ້ງໝາຍຮຽກ

ການສົ່ງ ແລະ ແຈ້ງໝາຍຮຽກ ສາມາດດຳເນີນໄດ້ ດັ່ງນີ້:

1. ການສົ່ງໂດຍກົງຫາຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
2. ການສົ່ງຜ່ານທາງໄປສະນີ ຫຼື ໂທລະຄົມມະນາຄົມ;
3. ການສົ່ງ ແລະ ແຈ້ງດ້ວຍການຕິດປະກາດ;
4. ການສົ່ງ ແລະ ແຈ້ງຜ່ານທາງສື່ມວນຊົນ.

ມາດຕາ 147 (ໃໝ່). ການສົ່ງໂດຍກົງຫາຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ໝາຍຮຽກ ຕ້ອງສົ່ງໂດຍກົງໃຫ້ຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເອງ ຫຼື ຜ່ານນາຍບ້ານບ່ອນຜູ້ກ່ຽວສັງກັດຢູ່ ຕາມທີ່ຢູ່ໃນສຳນວນຄະດີ. ໃນກໍລະນີ ຜູ້ຖືກຮຽກເປັນພະນັກງານ ອາດຈະສົ່ງຫາອົງການຈັດຕັ້ງບ່ອນຜູ້ກ່ຽວສັງກັດນັ້ນກໍໄດ້.

ການສົ່ງໂດຍກົງ ຕ້ອງດຳເນີນການໂດຍພະນັກງານຂອງສານ.

ມາດຕາ 148 (ໃໝ່). ການສົ່ງຜ່ານທາງໄປສະນີ ຫຼື ໂທລະຄົມມະນາຄົມ

ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ຫາກຢູ່ຫ່າງໄກ ສານອາດຈະສົ່ງເອກະສານ ຜ່ານທາງໄປສະນີ ຫຼື ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ກໍໄດ້.

ນັບແຕ່ວັນ ໄປສະນີ ຫຼື ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ໄດ້ສົ່ງເອກະສານດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ກໍຈະຖືວ່າ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວນັ້ນໄດ້ຮັບແລ້ວ.

ມາດຕາ 149 (ໃໝ່). ການສົ່ງ ແລະ ແຈ້ງດ້ວຍການຕິດປະກາດ

ການສົ່ງ ຫຼື ແຈ້ງໝາຍຮຽກຂອງສານ ດ້ວຍການຕິດປະກາດ ແມ່ນເຮັດຂຶ້ນໃນກໍລະນີຜູ້ ຖືກຮຽກນັ້ນ ມີການຍ້າຍບ່ອນຢູ່ເລື້ອຍໆ ຊຶ່ງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຕໍ່ການສົ່ງໝາຍຮຽກຂອງສານ ຫຼື ໃນກໍ ລະນີທີ່ການສົ່ງໂດຍກົງ, ການສົ່ງຜ່ານທາງໄປສະນີ ຫຼື ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ບໍ່ສາມາດດຳເນີນການໄດ້.

ການຕິດປະກາດ ແມ່ນໃຫ້ນຳເອົາໝາຍຮຽກສະບັບຕົ້ນ ຕິດໄວ້ຢູ່ຫ້ອງການສານປະຊາຊົນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຫ້ອງການປົກຄອງບ້ານ ແລະ ສະຖານທີ່ ບ່ອນຜູ້ກ່ຽວອາໄສຢູ່ສຸດທ້າຍ.

ການຕິດປະກາດ ຕ້ອງປະສານສົມທົບກັບອົງການປົກຄອງບ້ານບ່ອນຜູ້ກ່ຽວຢູ່ສຸດທ້າຍ ແລະ ເຮັດບົດບັນທຶກການຕິດປະກາດ ໂດຍບົ່ງບອກວັນເວລາ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການຕິດປະກາດ ພ້ອມລົງລາຍເຊັນຢັ້ງຢືນ.

ການຕິດປະກາດ ໃຫ້ໃຊ້ເວລາສາມສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນຕິດປະກາດເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 150 (ໃໝ່). ການສົ່ງ ແລະ ແຈ້ງຜ່ານທາງສື່ມວນຊົນ

ໃນກໍລະນີ ຄູ່ຄວາມ ເປັນຕົ້ນ ຈຳເລີຍເອົາຕົວຫຼົບໜີ ຈາກການດຳເນີນຄະດີ ຫຼື ບໍ່ຮູ້ບ່ອນ ຢູ່ ຊຶ່ງຮູບການຕິດປະກາດ ບໍ່ຮັບປະກັນວ່າຄູ່ຄວາມຈະຮັບຊາບໝາຍຮຽກນັ້ນ ສານອາດຈະແຈ້ງຜ່ານ ທາງສື່ມວນຊົນ ກໍໄດ້.

ການແຈ້ງຜ່ານທາງສື່ມວນຊົນ ໃຫ້ໃຊ້ເວລາ ສາມວັນ ນັບແຕ່ວັນອອກວິທະຍຸ, ໂທລະພາບ ຫຼື ໜັງສືພິມໃດໜຶ່ງ.

ມາດຕາ 151(ໃໝ່). ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບການສົ່ງ ແລະ ແຈ້ງໝາຍຮຽກ

ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບການສົ່ງ ແລະ ແຈ້ງໝາຍຮຽກຂອງສານ ດ້ວຍການສົ່ງ ຫຼື ແຈ້ງດ້ວຍ ການຕິດປະກາດ ຫຼື ຜ່ານທາງສື່ມວນຊົນ ແມ່ນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ຮ້ອງຂໍ.

ມາດຕາ 152(ໃໝ່). ຜົນສະທ້ອນຂອງການສົ່ງ ແລະແຈ້ງ ດ້ວຍການຕິດປະກາດ ຫຼື ຜ່ານທາງສື່ມວນຊົນ

ພາຍຫຼັງໝົດກຳນົດ ຂອງການຕິດປະກາດ ຫຼື ຜ່ານທາງສື່ມວນຊົນແລ້ວ ສານຕ້ອງນຳເອົາ ຄະດີດັ່ງກ່າວ ອອກພິຈາລະນາຕັດສິນ ບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍ. ຫຼັງຈາກ ສານຕັດສິນແລ້ວ ຕ້ອງນຳເອົາຄຳຕັດສິນນັ້ນໄປຕິດປະກາດ ຢູ່ຫ້ອງການສານປະຊາຊົນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ,

ຫ້ອງການປົກຄອງບ້ານ ແລະ ບ່ອນຢູ່ສຸດທ້າຍຂອງຄູ່ຄວາມ ເປັນເວລາ ສາມສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນຕິດປະກາດເປັນຕົ້ນໄປ, ເມື່ອໝົດກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວ ຖືວ່າຄຳຕັດສິນນັ້ນໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ຄູ່ຄວາມຫາກຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍຄັດຄ້ານ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ຊາວວັນ ນັບແຕ່ວັນຮັບຊາບ ຫຼື ຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນ ແລະ ເຂົ້າມາສະເໜີຕົວຕໍ່ສານ ໃນໄລຍະເວລາຂອງການຕິດປະກາດນັ້ນ.

ມາດຕາ 153 (ປັບປຸງ). ພັນທະເຂົ້າມາສານຕາມໝາຍຮຽກ

ບຸກຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບໝາຍຮຽກ ຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າມາສານຕາມວັນ, ເວລາ, ສະຖານທີ່ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນໝາຍຮຽກ.

ຖ້າໂຈດ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມຝ່າຍໂຈດ ຫາກໄດ້ຮັບໝາຍຮຽກແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ເຂົ້າມາສານຕາມໝາຍຮຽກ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສະເໜີເຫດຜົນທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ ເຖິງສາມຄັ້ງແລ້ວ ສານຈະອອກຄຳສັ່ງຊັດມັ່ງຄະດີ ແລະ ໃຫ້ໂຈດເສັຍສິດໃນການຮ້ອງຟ້ອງຄະດີນັ້ນ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ຈຳເລີຍ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມຝ່າຍຈຳເລີຍ ຫາກບໍ່ເຂົ້າມາສານຕາມໝາຍຮຽກເຖິງສາມຄັ້ງ ໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນພຽງພໍ ຫຼື ບໍ່ເຂົ້າມາສານຍ້ອນວ່າຜູ້ກ່ຽວຍ້າຍໜີຈາກບ່ອນຢູ່ເດີມໄປ ໂດຍບໍ່ແຈ້ງບ່ອນຢູ່ໃໝ່ໃຫ້ອົງການປົກຄອງບ້ານຮູ້ນຳແລ້ວ ສານມີສິດອອກໝາຍພາຕົວ ຫຼື ຕັດສິນລັບຫຼັງຈຳເລີຍກໍໄດ້.

ມາດຕາ 154 (ປັບປຸງ). ການດຳເນີນການ ເມື່ອຄູ່ຄວາມເຂົ້າມາສານ ຕາມໝາຍຮຽກ

ເມື່ອຄູ່ຄວາມ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງຄູ່ຄວາມ ຫາກໄດ້ເຂົ້າມາສານ ຕາມໝາຍຮຽກແລ້ວ ສານຕ້ອງໄດ້ກວດກາ, ເອົາຄຳໃຫ້ການ, ຟັງຄຳອະທິບາຍ, ແນະນຳ ຫຼື ເບິ່ງຫຼັກຖານຕ່າງໆ ໃນຄະດີຂອງຄູ່ຄວາມ. ໃນກໍລະນີທີ່ຈຳເປັນ ກໍອາດຈະມີການສອບຖາມຊ້ອງໜ້າກັນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 109 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ພາກທີ IX
ເງິນວາງສານ ແລະ ຄ່າທຳນຽມສານ

ມາດຕາ 155 (ໃໝ່). ເງິນວາງສານ ແລະ ຄ່າທຳນຽມສານ

ເງິນວາງສານ ແມ່ນ ເງິນທີ່ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ນຳມາວາງໄວ້ຢູ່ສານ ໃນເວລາຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ເພື່ອສະດວກໃນການດຳເນີນຄະດີ.

ຄ່າທຳນຽມສານ ແມ່ນ ຄ່າທຳນຽມ ທີ່ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍເຂົ້າໃນການດຳເນີນຄະດີ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ອາກອນຂອງລັດ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການດຳເນີນຄະດີ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເຊີນເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ແລະ ຄ່າເອກະສານ ຫຼື ສຳເນົາເອກະສານຕ່າງໆ.

ມາດຕາ 156 (ໃໝ່). ການເກັບເງິນວາງສານ

ສານ ຈະກຳນົດໃຫ້ໂຈດໃນຄະດີແພ່ງ ນຳເງິນມາວາງສານ ແຕ່ລະຄັ້ງບໍ່ໃຫ້ເກີນ 200.000 ກີບ.

ເງິນວາງສານຈະຖືກນຳໃຊ້ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ການສົ່ງໝາຍຮຽກ;
2. ການສົ່ງເອກະສານ ແລະ ສຳນວນຄະດີ;
3. ການໃຊ້ຈ່າຍອື່ນ ທີ່ເຫັນວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນ ໃນການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ.

ການໃຊ້ຈ່າຍເງິນວາງສານ ຕ້ອງເຮັດບັນຊີຕິດຕາມ ແລະ ສະຫຼຸບກ່ອນນຳເອົາຄະດີຂຶ້ນໄຕ່ສວນ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ, ໃນກໍລະນີ ເງິນວາງສານນັ້ນ ຫາກເຫຼືອຈາກການໃຊ້ຈ່າຍແລ້ວ ຕ້ອງສົ່ງຄືນໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ.

ລະບຽບການເກັບ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະການນຳໃຊ້ເງິນວາງສານ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຕ່າງຫາກ.

ມາດຕາ 157 (ໃໝ່). ການເກັບເງິນຄ່າທຳນຽມສານ

ນອກຈາກອາກອນຂອງລັດ ຊຶ່ງເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ເສັຍຄະດີແລ້ວ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການດຳເນີນຄະດີ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບຜູ້ຖືກເຊີນເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ, ຄ່າເອກະສານ ແລະ ຄ່າສຳເນົາເອກະສານຕ່າງໆ ແມ່ນ ຜູ້ຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານປະກອບຫຼັກຖານ ເປັນຜູ້ຈ່າຍກ່ອນ. ໃນກໍລະນີທີ່ສານເຫັນວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນ ໃນການລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນ, ພິສູດຫຼັກຖານ ຫຼື ຮຽກເອົາພະຍານ ຫຼື ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຄະດີເຂົ້າມາໃຫ້ການນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ໂຈດເປັນຜູ້ຈ່າຍກ່ອນ.

ຄູ່ຄວາມທີ່ຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍລົບລ້າງ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄ່າຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍລົບລ້າງ. ສຳລັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການດຳເນີນຄະດີຢູ່ສານຂັ້ນອຸທອນ ຫຼື ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ແມ່ນຜູ້ຮ້ອງຂໍເປັນຜູ້ຈ່າຍກ່ອນ. ໃນກໍລະນີທີ່ສານເຫັນວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນ ແມ່ນໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍລົບລ້າງ ເປັນຜູ້ຈ່າຍກ່ອນ.

ມາດຕາ 158 (ໃໝ່). ການເກັບເງິນວາງສານ ແລະ ຄ່າທຳນຽມສານ ຂອງສານແຕ່ລະຂັ້ນ

ສານຂັ້ນຕົ້ນ ເກັບເງິນວາງສານ ແລະ ຄ່າທຳນຽມສານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການດຳເນີນຄະດີຢູ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ ແລະ ຄ່າຂໍອຸທອນ.

ສານຂັ້ນອຸທອນ ເກັບເງິນວາງສານ ແລະ ຄ່າທຳນຽມສານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການດຳເນີນຄະດີ ຢູ່ສານຂັ້ນອຸທອນ ແລະ ຄ່າຂໍລົບລ້າງ.

ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ເກັບຄ່າທຳນຽມສານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການດຳເນີນຄະດີ ຢູ່ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນ.

ການເກັບຄ່າທຳນຽມສານ ຕ້ອງເຮັດໃບຮັບເງິນ ຊຶ່ງບົ່ງບອກເຖິງຈຳນວນ ແລະ ເປົ້າໝາຍການນຳໃຊ້ ໂດຍມີການເຊັນຢັ້ງຢືນຈາກຜູ້ມອບ ແລະ ຜູ້ຮັບ.

ມາດຕາ 159 (ໃໝ່). ການຄຸ້ມຄອງຄ່າທຳນຽມສານຢູ່ສານປະຊາຊົນ

ຈ່າສານ ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຄ່າທຳນຽມສານ ຢູ່ສານປະຊາຊົນຂັ້ນຂອງຕົນ.

ຄ່າຂໍອຸທອນ, ຄ່າຂໍລົບລ້າງ ເມື່ອເກັບແລ້ວ ຕ້ອງເຮັດໃບມອບ-ຮັບຄັດຕິດໄວ້ໃນສຳນວນຄະດີ ແລະ ນຳເອົາເງິນດັ່ງກ່າວ ມອບເຂົ້າງົບປະມານຂອງລັດ.

ມາດຕາ 160 (ໃໝ່). ການນຳໃຊ້ຄ່າທຳນຽມສານ

ການນຳໃຊ້ຄ່າທຳນຽມສານ ເຂົ້າໃນການດຳເນີນຄະດີ ຕ້ອງບົນພື້ນຖານລະບຽບການ ແລະ ມີການຕົກລົງຂອງຄະນະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ການນຳໃຊ້ຄ່າທຳນຽມສານ ຕ້ອງມີແຜນການ, ມີເປົ້າໝາຍ, ມີໃບມອບ-ຮັບ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ສະຫຼຸບເປັນລາຍລັກອັກສອນ ໃຫ້ສຳເລັດກ່ອນການນຳເອົາຄະດີຂຶ້ນໄຕ່ສວນ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ.

ຄະນະສານ ຕ້ອງວິນິດໄສລະອຽດ ກ່ຽວກັບການໃຊ້ຈ່າຍຄ່າທຳນຽມສານ ລົງໃນຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາ.

ຜູ້ເສັຍຄະດີ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ເງິນວາງສານ ແລະ ຄ່າທຳນຽມສານ ຕາມຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາ.

ພາກທີ X
ການດຳເນີນຄະດີຢູ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ
ໝວດທີ 1
ການຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ການຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ

ມາດຕາ 161 (ປັບປຸງ). ສານປະຊາຊົນທີ່ຕັດສິນເປັນຂັ້ນຕົ້ນ

ສານປະຊາຊົນເຂດ ແລະ ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ມີສິດຕັດສິນຄະດີ ເປັນຂັ້ນຕົ້ນ ຕາມຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 162 (ໃໝ່). ການຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ການຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ

ສານປະຊາຊົນ ພິຈາລະນາການຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ການຮ້ອງຂໍຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ການຮ້ອງຟ້ອງ ເພື່ອໃຫ້ແກ້ໄຂບັນຫາໃດໜຶ່ງ ທີ່ເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງ;
2. ການຮ້ອງຂໍ ເພື່ອໃຫ້ຢັ້ງຢືນ ຫຼື ຮັບຮູ້ບັນຫາໃດໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງ.

ມາດຕາ 163 (ປັບປຸງ). ສິດໃນການຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ການຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ

ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ເພື່ອໃຫ້ແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຫຼື ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຕົນ ທີ່ຖືກລະເມີດ ຫຼື ຖືກໂຕ້ແຍ່ງຈາກຜູ້ອື່ນ.

ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ມີສິດຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ເພື່ອໃຫ້ພິຈາລະນາຢັ້ງຢືນ ຫຼື ຮັບຮູ້ບັນຫາໃດໜຶ່ງ ຊຶ່ງບໍ່ເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ເຊັ່ນ ການປະກາດເປັນ ຜູ້ເສັຍຊີວິດ, ຜູ້ຫາຍສາບສູນ, ຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ, ການຢັ້ງຢືນໃບຕາດິນເສັຍຫາຍ, ການຮິບຊັບສິ່ງຂອງທີ່ບໍ່ມີ ຫຼື ບໍ່ຮູ້ເຈົ້າຂອງ ມາເປັນຂອງລັດ ແລະ ບັນຫາອື່ນ.

ມາດຕາ 164 (ໃໝ່). ສິດໃນການຮ້ອງຟ້ອງ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງຜູ້ອື່ນ

ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງລັດ ມີ ສິດຮ້ອງຟ້ອງ ເພື່ອປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ ຫຼື ສັງຄົມ ທີ່ຖືກໂຕ້ແຍ່ງ ຫຼື ຖືກລະເມີດໂດຍບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງອື່ນ.

ຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງ ຊຶ່ງບໍ່ແມ່ນກຳມະສິດຂອງຕົນ ເຊັ່ນ ຜູ້ເຊົ່າ, ຜູ້ຮັກສາ, ຜູ້ຢືມ ກໍມີສິດຮ້ອງຟ້ອງເຊັ່ນດຽວກັນກັບເຈົ້າກຳມະສິດ ເພື່ອທວງເອົາຊັບສິ່ງຂອງຄືນ, ທວງໃຫ້ຢຸດເຊົາການກີດຂວາງ ຫຼື ລົບລ້າງອຸບປະສັກ ຫຼື ການປົກປ້ອງອື່ນ ທີ່ມີການລະເມີດ ຫຼື ໂຕ້ແຍ່ງຈາກບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງອື່ນ ອັນຈະສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍຢ່າງຮ້າຍແຮງ ຊຶ່ງເຈົ້າກຳມະສິດບໍ່ຮູ້ ຫຼື ບໍ່ສາມາດຮ້ອງຟ້ອງດ້ວຍຕົນເອງໄດ້.

ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ, ຄະນະຊາວໜຸ່ມ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງ ຫຼື ຄອບຄົວ ມີ ສິດຮ້ອງຟ້ອງ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງ ແລະເດັກນ້ອຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບກົດໝາຍ ຖ້າເຫັນວ່າບຸກຄົນນັ້ນ ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ບໍ່ສາມາດດຳເນີນການຮ້ອງຟ້ອງດ້ວຍຕົນເອງໄດ້.

ມາດຕາ 165 (ປັບປຸງ). ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ

ສານ ຈະດຳເນີນຄະດີໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອມີສາເຫດ ດັ່ງນີ້:

1. ມີຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອໃຫ້ແກ້ໄຂ ຫຼື ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຕົນ;
2. ມີຄຳຮ້ອງຂໍຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອໃຫ້ພິຈາລະນາຮັບຮູ້ບັນຫາໃດໜຶ່ງ;
3. ມີຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ກົດໝາຍອະນຸຍາດໃຫ້ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ອື່ນ;
4. ມີຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງໄອຍະການປະຊາຊົນ ເພື່ອປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ ຫຼື ສັງຄົມ.

ໝວດທີ 2
ການຮັບເອົາຄຳຮ້ອງຟ້ອງມາພິຈາລະນາ

ມາດຕາ 166. ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ

ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ແມ່ນ ເອກະສານຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ຍື່ນຕໍ່ສານ ໂດຍອ້າງວ່າຕົນໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ ຍ້ອນຖືກຜູ້ອື່ນລະເມີດ ຫຼື ໂຕ້ແຍ່ງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຕົນ.

ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ມີ ເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍ ດັ່ງນີ້:

1. ຊື່ ຂອງສານທີ່ຄຳຮ້ອງຟ້ອງນັ້ນໄດ້ຍື່ນເຖິງ;
2. ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ, ບ່ອນຢູ່ຂອງໂຈດ ແລະ ຈຳເລີຍ. ຖ້າວ່າໂຈດ ຫຼື ຈຳເລີຍ ຫາກແມ່ນນິຕິບຸກຄົນ ກໍໃຫ້ບອກບ່ອນທີ່ສຳນັກງານຂອງນິຕິບຸກຄົນນັ້ນຕັ້ງຢູ່ ພ້ອມທັງ ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ ແລະ ບ່ອນຢູ່ຂອງຜູ້ຕາງໜ້າດ້ວຍ;
3. ເຫດການທີ່ເປັນສາເຫດພາໃຫ້ມີການຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນ ເພື່ອໃຫ້ສານຕັດສິນ;
4. ມູນຄ່າຂອງຄະດີ;
5. ການຮ້ອງຂໍຂອງໂຈດ;
6. ເອກະສານອື່ນ ທີ່ພົວພັນກັບຄະດີ ຄັດຕິດມາພ້ອມຄຳຮ້ອງຟ້ອງ.

ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ແມ່ນ ໃຫ້ໂຈດ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າເຊັນຊື່ ຫຼື ແປະໂປ້ມືໃສ່, ຕິດສະແຕັມ ແລະ ໃຫ້ຈ່າຍເງິນວາງສານແລ້ວແຕ່ກໍລະນີ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄ່າທຳນຽມສານ. ສຳລັບຜູ້ຕາງໜ້ານັ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ມີໃບມອບສັນທະຍ່າງຖືກຕ້ອງ.

ມາດຕາ 167 (ໃໝ່). ການຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ

ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີຈຸດປະສົງຮ້ອງຟ້ອງ ຕ້ອງຂຽນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຕາມແບບພິມຂອງສານ ແລະ ປະກອບເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລ້ວນຳໄປຍື່ນຕໍ່ສານທີ່ມີສິດອຳນາດ.

ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຕ້ອງເຮັດເປັນສອງສະບັບ ຄື ສະບັບຕົ້ນ ແລະ ສະບັບສຳເນົາ.

ມາດຕາ 168 (ໃໝ່). ການກວດກາ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ເອກະສານປະກອບ

ເມື່ອໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຟ້ອງແລ້ວ ສານຕ້ອງກວດກາຄຳຮ້ອງຟ້ອງນັ້ນວ່າ ໄດ້ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການຂອງສານໄດ້ວາງອອກ ຫຼື ບໍ່ ແລະ ເອກະສານປະກອບທີ່ຄັດຕິດມານັ້ນຄົບຖ້ວນ ຕາມລາຍການທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຫຼື ບໍ່. ເມື່ອເຫັນວ່າຖືກຕ້ອງ ແລະ ຄົບຖ້ວນແລ້ວ ສານຕ້ອງກວດກາເບິ່ງວ່າຄະດີດັ່ງກ່າວ ຕົກຢູ່ໃນສິດອຳນາດຂອງຕົນ ຫຼື ບໍ່, ຖ້າບໍ່ຕົກຢູ່ໃນສິດອຳນາດຂອງຕົນແລ້ວ ສານຈະສົ່ງຄືນ ແລະ ແນະນຳໃຫ້ໄປຍື່ນຕໍ່ສານທີ່ມີສິດອຳນາດ. ນອກຈາກນັ້ນ ສານຍັງຕ້ອງກວດກາເບິ່ງວ່າຄະ

ຄະດີທີ່ຍື່ນຕໍ່ສານນັ້ນ ໄດ້ຜ່ານການໄກ່ເກ່ຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ຫຼື ບໍ່, ຖ້າຫາກມີຄວາມຈຳເປັນ ກໍຕ້ອງແນະນຳໃຫ້ຄູ່ຄວາມໄປໄກ່ເກ່ຍກັນເສັຍກ່ອນ ຈ່ຶງຮັບເອົາມາພິຈາລະນາ.

ມາດຕາ 169 (ໃໝ່). **ເອກະສານ ຫຼື ພັກຖານ ປະກອບ**

ເອກະສານ ຫຼື ພັກຖານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ ຊ່ຶງໄດ້ກ່າວອ້າງໃນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຕ້ອງຄັດຕິດມາພ້ອມກັບການຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ເພ່ືອປະກອບເຂ້ົາໃນສຳນວນຄະດີ. ຖ້າວ່າເອກະສານ ຫຼື ພັກຖານທີ່ກ່າວອ້າງມານັ້ນ ຫາກຍັງບໍ່ສາມາດນຳມາໄດ້ ກໍໃຫ້ຮັບຄຳຮ້ອງຟ້ອງນັ້ນໄວ້ກ່ອນ ແຕ່ສານຕ້ອງແນະນຳໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວນຳມາປະກອບເຂ້ົາໃນສຳນວນຄະດີ ຕາມພາຍຫຼັງ.

ມາດຕາ 170 (ປັບປຸງ). **ການບໍ່ຮັບເອົາຄຳຮ້ອງຟ້ອງມາພິຈາລະນາ**

ສານ ຈະບໍ່ຮັບເອົາຄຳຮ້ອງຟ້ອງມາພິຈາລະນາ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງນ້ີ:

1. ບັນຫາທີ່ຮ້ອງຟ້ອງນັ້ນ ຫາກຍັງບໍ່ທັນໄດ້ໄກ່ເກ່ຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ;
2. ຂ້ໍຂັດແຍ່ງທາງດ້ານການຄ້າ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຜ່ານການໄກ່ເກ່ຍຈາກສູນ ຫຼື ຫ້ອງການແກ້ໄຂຂ້ໍຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາ;
3. ບັນຫາທີ່ຮ້ອງຟ້ອງນັ້ນ ບໍ່ຕົກຢູ່ໃນສິດອຳນາດ ຂອງສານທີ່ຈະນຳມາພິຈາລະນາ;
4. ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຂອງຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ຫຼື ຜູ້ບໍ່ມີສິດເປັນຜູ້ຕາງໜ້າ;
5. ຄຳຮ້ອງຟ້ອງບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 166 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນ້ີ.

ສຳລັບຂ້ໍ 4 ແລະ 5 ນັ້ນ ຄູ່ຄວາມ ສາມາດແກ້ໄຂຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງຕົນ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ເພ່ືອໃຫ້ສານຮັບມາພິຈາລະນາ.

ມາດຕາ 171 (ປັບປຸງ). **ການສະເໜີໃຫ້ແກ້ໄຂຂ້ໍບົກພ່ອງໃນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ**

ໃນເວລາກວດກາຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຖ້າຫາກເຫັນວ່າ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງນັ້ນບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 166 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນ້ີ ສານຈະສ່ົງຄ້ືນ ແລະ ແນະນຳໃຫ້ຜູ້ຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງນັ້ນ ແກ້ໄຂຂ້ໍບົກພ່ອງເສັຍກ່ອນ, ຖ້າຫາກແກ້ໄຂຂ້ໍບົກພ່ອງຄົບຖ້ວນແລ້ວ ຈ່ຶງຮັບເອົາຄຳຮ້ອງຟ້ອງມາພິຈາລະນາ.

ມາດຕາ 172 (ປັບປຸງ). **ການຮັບເອົາຄຳຮ້ອງຟ້ອງມາພິຈາລະນາ**

ຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕ້ັງ ທີ່ໄດ້ປະຕິບັດຖືກຕ້ອງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 166 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນ້ີ ສານຕ້ອງຮັບມາພິຈາລະນາ.

ມາດຕາ 173 (ໃໝ່). ການແຈ້ງຄຳຮ້ອງຟ້ອງໃຫ້ຜູ້ຖືກຮ້ອງຟ້ອງ

ເມື່ອສານຮັບເອົາຄຳຮ້ອງຟ້ອງມາພິຈາລະນາແລ້ວ ສານຕ້ອງແຈ້ງເປັນລາຍລັກອັກສອນ ໃຫ້ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ຖືກຮ້ອງຟ້ອງນັ້ນ ມາຮັບຊາບ ແລະ ມອບສຳເນົາຄຳຮ້ອງຟ້ອງນັ້ນ ໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວພ້ອມກຳນົດເວລາໃຫ້ມາຍື່ນຄຳແກ້ຟ້ອງຕໍ່ສານ.

ມາດຕາ 174 (ປັບປຸງ). ຄຳແກ້ຟ້ອງ ແລະ ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ

ຄຳແກ້ຟ້ອງ ແມ່ນ ເອກະສານຂອງຜູ້ຖືກຮ້ອງຟ້ອງທີ່ຍື່ນຕໍ່ສານ ເພື່ອແກ້ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຖ້າ ຕົນເຫັນວ່າ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫາກບໍ່ມີມູນຄວາມຈິງ ຫຼື ເກີນຄວາມຈິງ ກ່ຽວກັບການຫວງເອົາການໃຊ້ ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງ ຫຼື ຂາດເຫດການໃດໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ສາມາດຈະໃຫ້ສານພິຈາລະນາຕັດ ສິນໄດ້ນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວມີສິດ ເຮັດຄຳແກ້ຟ້ອງດ້ວຍເຫດຜົນ ພ້ອມທັງພະຍານ ແລະ ຫຼັກຖານມາຢັ້ງຢືນ.

ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ ແມ່ນ ເອກະສານຂອງຜູ້ຖືກຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຈຳເລີຍ ທີ່ຍື່ນຕໍ່ສານ ເພື່ອປົກ ປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຕົນ ຖ້າຫາກເຫັນວ່າ ຜູ້ຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ໂຈດ ຍັງມີພັນທະປະຕິບັດຕໍ່ ຕົນ ເພື່ອໃຫ້ສານພິຈາລະນາໄປພ້ອມດຽວກັນ.

ມາດຕາ 175 (ໃໝ່). ພັນທະ ແລະ ກຳນົດເວລາໃນການແກ້ຟ້ອງ

ຜູ້ຖືກຮ້ອງຟ້ອງ ມີພັນທະສົ່ງຄຳແກ້ຟ້ອງໃຫ້ສານ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສິບຫ້າວັນ ນັບ ແຕ່ວັນໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຟ້ອງຈາກສານ. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຖືກຮ້ອງຟ້ອງ ບໍ່ສາມາດສົ່ງຄຳແກ້ຟ້ອງ ຕາມເວລາ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຜູ້ກ່ຽວມີສິດຮ້ອງຂໍເລື່ອນເວລາ ຫຼື ຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານບັນທຶກຄຳໃຫ້ການຕ່າງການແກ້ຟ້ອງ ໃນເວລາຜູ້ກ່ຽວເຂົ້າມາສານກໍໄດ້.

ມາດຕາ 176 (ໃໝ່). ການນຳເອົາບຸກຄົນທີສາມເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ

ໃນເວລາດຳເນີນຄະດີ ເມື່ອເຫັນວ່າ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງນັ້ນ ມີສ່ວນພົວພັນເຖິງສິດ ແລະ ຜົນປະ ໂຫຍດຂອງບຸກຄົນອື່ນ ສານຕ້ອງນຳເອົາບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ການດຳເນີນຄະດີນັ້ນຄົບຖ້ວນ, ຮອບດ້ານ ແລະ ສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວໄປພ້ອມກັນ.

ມາດຕາ 177 (ປັບປຸງ). ການຮັບຮູ້ ແລະ ການຖອນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ

ຄູ່ຄວາມ ມີສິດຮັບຮູ້ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ ທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນ. ການຮັບຮູ້ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງນັ້ນ ເປັນສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ສານຕັດສິນ ໂດຍບໍ່ມີການໄຕ່ສວນຄະດີ ໃນທີ່ ປະຊຸມສານອີກກໍໄດ້.

ຄູ່ຄວາມ ມີສິດຖອນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ ທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນ. ໃນກໍລະນີ ທີ່ໄດ້ຖອນບາງສ່ວນນັ້ນ ສານຈະພິຈາລະນາຕັດສິນ ພຽງແຕ່ສ່ວນທີ່ບໍ່ໄດ້ຖອນເທົ່ານັ້ນ. ຖ້າຫາກວ່າໄດ້ ຖອນທັງໝົດ ກໍຈະພາໃຫ້ຄະດີນັ້ນສິ້ນສຸດລົງ ຍົກເວັ້ນຄະດີຢ່າຮ້າງ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ການຖອນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ ທັງໝົດ ແລະ ການຖອນດັ່ງກ່າວ ບໍ່ຂັດກັບຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ ຫຼື ສັງຄົມ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍ ສານກໍອອກຄຳສັ່ງໃຫ້ຖອນຄຳຮ້ອງ ຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ. ໃນກໍລະນີ ທີ່ມີການຖອນຄຳຮ້ອງຟ້ອງທັງໝົດ ແລະ ບໍ່ມີຄຳຟ້ອງແຍ່ງຂອງຈຳເລີຍ ສານຈະອອກຄຳສັ່ງຍຸຕິມຸ້ງນຄະດີ.

ການຖອນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ ທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນ ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ກ່ອນປິດການໂຕ້ຖຽງຢູ່ທີ່ປະຊຸມສານຂັ້ນຕົ້ນ.

ມາດຕາ 178 (ໃໝ່). ການດຳເນີນການ ເມື່ອມີການຮັບຮູ້ ຫຼື ປະຕິເສດ

ໃນເວລາດຳເນີນຄະດີ ຖ້າຫາກວ່າ ມີການຮັບຮູ້ ຫຼື ປະຕິເສດ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງບາງສ່ວນ ສານຈະກຳນົດປະເດັນຂັດແຍ່ງ ແລະ ສອບສວນໃນສ່ວນທີ່ຍັງບໍ່ຮັບຮູ້ ຫຼື ປະຕິເສດ.

ບັນຫາທີ່ໂຈດ ແລະ ຈຳເລີຍ ຮັບຮູ້ນຳກັນແລ້ວ ສານກໍບໍ່ຈຳເປັນຊອກຫາຫຼັກຖານ ຖ້າຫາກການຮັບຮູ້ນັ້ນບໍ່ຂັດກັບຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ ຫຼື ສັງຄົມ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ຄູ່ຄວາມຫາກຮັບຮູ້ທັງໝົດ ສານກໍຈະຍົກໂຈດ ແລະ ຈຳເລີຍ ເຂົ້າມາຊ້ອງໜ້າກັນ ເພື່ອເຮັດບິດບັນທຶກ ແລ້ວອອກຄຳສັ່ງປະຕິບັດ, ຖ້າຫາກຕົກລົງກັນບໍ່ໄດ້ ຈຶ່ງໃຫ້ທຳການພິຈາລະນາຕັດສິນ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 179 (ປັບປຸງ). ກຳນົດເວລາຂອງການດຳເນີນຄະດີ

ເມື່ອໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຟ້ອງແລ້ວ ສານຕ້ອງເລີ່ມດຳເນີນຄະດີ ຕາມກຳນົດເວລາ ດັ່ງນີ້:

1. ຄະດີແພ່ງ ແລະ ຄະດີຄອບຄົວ ໃຫ້ເລີ່ມດຳເນີນຢ່າງຊ້າ ສາມສິບວັນ;
2. ຄະດີກ່ຽວກັບແຮງງານ ແລະ ສາຍພົວພັນທາງດ້ານບໍລິຫານ ໃຫ້ເລີ່ມດຳເນີນຢ່າງຊ້າ ຊາວວັນ;
3. ຄະດີການຄ້າ ແລະ ຄະດີເດັກ ໃຫ້ເລີ່ມດຳເນີນຢ່າງຊ້າ ສິບຫ້າວັນ.

ໝວດທີ 3
ການຮ້ອງຟ້ອງຮ່ວມກັນ

ມາດຕາ 180 (ໃໝ່). ການຮ້ອງຟ້ອງຮ່ວມກັນ ຫຼື ການໂຮມຄະດີ

ເມື່ອເຫັນວ່າ ມີການລະເມີດສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງລວມໝູ່, ຂອງຫຼາຍຄົນ ຫຼື ຂອງສ່ວນລວມ ທີ່ເປັນເຫດການດຽວກັນ, ມາຈາກສາເຫດ ແລະ ການກະທຳອັນດຽວກັນ ບັນດາ ຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍ ສາມາດຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງຮ່ວມກັນ ເພື່ອໃຫ້ສານພິຈາລະນາ. ການຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງຮ່ວມກັນ ອາດຈະເຮັດຄຳຮ້ອງ ໂດຍບົ່ງບອກເຖິງຜົນເສັຍຫາຍເປັນແຕ່ລະບຸກຄົນ ຫຼື ລວມກັນກໍໄດ້, ຖ້າ

ຫາກເຮັດລວມກັນ ກໍຕ້ອງໄຈ້ແຍກຄວາມເສັຍຫາຍຂອງແຕ່ລະບຸກຄົນ ໃຫ້ລະອຽດ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມ ຄວາມເປັນຈິງ.

ເມື່ອເຫັນວ່າ ຄະດີໃດໜຶ່ງ ທີ່ພວມດຳເນີນຢູ່ນັ້ນ ມີເປົ້າໝາຍອັນດຽວ ແລະ ພົວພັນກັບ ຄະດີອື່ນ ທີ່ພວມດຳເນີນຢູ່ນັ້ນ ສານອາດຈະໂຮມເຂົ້າເປັນຄະດີດຽວ ເພື່ອຄວາມສະດວກ ແລະ ຮັບ ປະກັນການນຳໃຊ້ກົດໝາຍ ໃນການຕັດສິນ ໃຫ້ມີຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ເປັນເອກະພາບ.

ຜູ້ຮ້ອງຟ້ອງຫຼາຍຄົນ ສາມາດມອບສິດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ໃຫ້ຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງເປັນຜູ້ຕາງ ໜ້າຕໍ່ສູ້ຄະດີ. ການຕໍ່ສູ້ຄະດີຂອງຜູ້ຕາງໜ້ານັ້ນ ຈະມີຜົນຄືກັນກັບຄູ່ຄວາມ ແຕ່ລະຄົນໄດ້ກະທຳເອງ ຍົກເວັ້ນການກະທຳທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຟ້ອງນັ້ນ ເປັນຜູ້ກະທຳດ້ວຍຕົນເອງ.

ມາດຕາ 181 (ໃໝ່). ການດຳເນີນການໂຮມຄະດີ

ການໂຮມຄະດີ ເປັນການຮ້ອງຟ້ອງຮ່ວມກັນ ໂດຍໃຫ້ຄະນະສານອອກຄຳຊີ້ຂາດ. ຄຳຊີ້ ຂາດດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ຄວາມຮັບຊາບ ແຕ່ຄູ່ຄວາມບໍ່ມີສິດຂໍອຸທອນ ແຕ່ຢ່າງໃດ.

ມາດຕາ 182 (ໃໝ່). ການແຍກຄະດີ

ເມື່ອເຫັນວ່າ ຄະດີທີ່ໂຈດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານນັ້ນ ຫາກມີເປົ້າໝາຍ, ເງື່ອນໄຂຕ່າງກັນ ແລະ ແຕ່ລະເປົ້າໝາຍຂັດແຍ່ງນັ້ນ ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ພົວພັນກັນ ຫຼື ມີຈຳເລີຍຫຼາຍຄົນ ຊຶ່ງເປັນອຸປະສັກ ແລະ ພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຕໍ່ການເກັບກຳຂໍ້ມູນແລ້ວ ສານຈະອອກຄຳຊີ້ຂາດ ໃຫ້ແຍກຄະດີດັ່ງກ່າວອອກ ເປັນສອງ ຫຼື ຫຼາຍສຳນວນຄະດີກໍໄດ້. ຄຳຊີ້ຂາດນັ້ນ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ຄວາມຮັບຊາບນຳ ແຕ່ຄູ່ຄວາມບໍ່ມີ ສິດຮ້ອງຂໍອຸທອນແຕ່ຢ່າງໃດ.

ມາດຕາ 183 (ໃໝ່). ຜົນສະທ້ອນຂອງການໂຮມ ຫຼື ແຍກຄະດີ

ເມື່ອສານມີຄຳຊີ້ຂາດໃຫ້ໂຮມຄະດີແລ້ວ ຖືວ່າໂຈດທັງໝົດໄດ້ກາຍມາເປັນໂຈດ ຮ່ວມໃນ ຄະດີດຽວກັນ ຊຶ່ງສານຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ນຟ້ອງເປັນຄະດີໃໝ່, ສ່ວນຄະດີເກົ່າທີ່ໄດ້ຂຶ້ນຟ້ອງໄປແລ້ວນັ້ນ ຖືວ່າ ໄດ້ຖືກລົບລ້າງ.

ຖ້າຫາກ ສານປະຊາຊົນໃດໜຶ່ງ ໄດ້ໂອນຄະດີໄປໂຮມຢູ່ໃນສານປະຊາຊົນອື່ນ ສານທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງເຮັດຄຳຊີ້ຂາດກ່ຽວກັບການໂອນຄະດີ ແລະ ໃຫ້ລົບບັນຊີຄະດີອອກຈາກບັນທຶກຂຶ້ນຟ້ອງ ຂອງສານນັ້ນ.

ຖ້າຫາກສານ ໄດ້ແຍກສຳນວນຄະດີໜຶ່ງ ອອກເປັນຫຼາຍສຳນວນຄະດີ ກໍຕ້ອງເຮັດຄຳຊີ້ ຂາດ ກ່ຽວກັບການແຍກຄະດີ ແລະ ໃຫ້ຂຶ້ນຟ້ອງຄະດີທີ່ແຍກອອກມາ ພ້ອມທັງແຍກຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຂົ້າໃນແຕ່ລະສຳນວນຄະດີ.

ໝວດທີ 4
ການຄົ້ນຄວ້າສຳນວນຄະດີ

ມາດຕາ 184 (ໃໝ່). ການປະກອບສຳນວນຄະດີ

ຖ້າວ່າ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ຄຳແກ້ຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງຂອງຄູ່ຄວາມ ທີ່ຍື່ນຕໍ່ສານນັ້ນ ຫາກປະຕິບັດຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບກົດໝາຍແລ້ວ ສານຕ້ອງປະກອບເປັນສຳນວນຄະດີ ແລະ ຂຶ້ນຟ້ອງ ຄະດີຕາມລະບຽບການ.

ມາດຕາ 185 (ປັບປຸງ). ການບໍ່ນຳເອົາຄະດີມາພິຈາລະນາ

ສານ ຈະບໍ່ນຳເອົາຄະດີມາພິຈາລະນາ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ຄະດີ ທີ່ໄດ້ຖືກຖອນ ແລະ ສານໄດ້ອອກຄຳສັ່ງໃຫ້ຖອນ ແລະ ຊັດມັ່ງມແລ້ວ ຍົກເວັ້ນຄະດີຢ່າຮ້າງ;
2. ຄະດີ ທີ່ມີຄຳຕັດສິນຂອງສານ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວ;
3. ຄະດີ ໄດ້ຖືກໄກ່ເກ່ຍຢູ່ສານ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 201 ຂອງກົດໝາຍ ສະບັບນີ້;
4. ຄະດີ ທີ່ໝົດອາຍຸຄວາມໃນການຮ້ອງຟ້ອງແລ້ວ.

ໃນການບໍ່ນຳເອົາຄະດີມາພິຈາລະນານັ້ນ ຕ້ອງອອກເປັນຄຳຊີ້ຂາດ ຂອງຄະນະສານ.

ມາດຕາ 186 (ປັບປຸງ). ການຄົ້ນຄວ້າຄະດີ

ພາຍຫຼັງ ທີ່ໄດ້ຂຶ້ນຟ້ອງເປັນຄະດີແລ້ວ ປະທານສານ ຈະມອບໃຫ້ຫົວໜ້າຄະນະສານທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອມອບໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງ ທຳການຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອກຳນົດເຫດການຂອງຄະດີ, ປະເດັນທີ່ຂັດແຍ່ງໃນຄະດີ ແລະ ກຳນົດຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ເພື່ອແກ້ໄຂແຕ່ລະປະເດັນຂັດແຍ່ງໃນຄະດີ ພ້ອມກັນນັ້ນ ຜູ້ພິພາກສາ ຈະດຳເນີນການສອບສວນ, ເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ປະກອບຫຼັກຖານ ໃຫ້ຖືກ ຕ້ອງ, ຄົບຖ້ວນ, ຮອບດ້ານ ແລະ ພາວະວິໄສ ກ່ອນນຳເອົາຄະດີອອກພິຈາລະນາຕັດສິນ.

ເມື່ອສານເຫັນວ່າ ການດຳເນີນຄະດີ ຫາກມີສ່ວນພົວພັນກັບການດຳເນີນຄະດີອື່ນ ຊຶ່ງຜົນການຕັດສິນຄະດີນັ້ນ ຈະມີຜົນກະທົບ ຫຼື ເປັນຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ການພິຈາລະນາຄະດີດັ່ງກ່າວ ຄະນະສານຕ້ອງອອກຄຳສັ່ງໂຈະການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ທີ່ກຳລັງພິຈາລະນານັ້ນ ໄວ້ເສັຍກ່ອນ ເພື່ອລໍ ຖ້າຜົນຂອງການຕັດສິນຄະດີ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງນັ້ນ.

ມາດຕາ 187. ການຖອນຕົວ ແລະ ການຄ້ານຕົວ ຈາກການຄົ້ນຄວ້າຄະດີ

ຖ້າຜູ້ພິພາກສາ ຫາກເປັນຍາດພີ່ນ້ອງ, ມີຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງກັບຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດ ຝ່າຍໜຶ່ງ ຕ້ອງຂໍຖອນຕົວຈາກການຄົ້ນຄວ້າຄະດີນັ້ນ.

ຖ້າຜູ້ກ່ຽວ ຫາກບໍ່ຍອມຖອນຕົວແລ້ວ ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ກໍມີສິດສະເໜີຄ້ານຕົວຜູ້ກ່ຽວ ຈາກການຄົ້ນຄວ້າຄະດີນັ້ນ.

ມາດຕາ 188. **ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີການຖອນ ຫຼື ຄ້ານຕົວ ຜູ້ພິພາກສາ**

ຜູ້ພິພາກສາ ຈະຕ້ອງຂໍຖອນຕົວ ຫຼື ຈະຖືກຄ້ານຕົວ ຈາກການຄົ້ນຄວ້າຄະດີ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ຖ້າຫາກໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການດຳເນີນຄະດີນັ້ນກ່ອນແລ້ວ ໃນຖານະເປັນພະຍານ, ຜູ້ຊ່ຽວຊານ, ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ຫຼື ຈ່າສານ;
2. ຖ້າຫາກເປັນຍາດພີ່ນ້ອງ, ໝູ່ຄູ່ຮັກແພງຂອງຄູ່ຄວາມ ໃນຄະດີ;
3. ຖ້າຫາກ ມີຜົນປະໂຫຍດໃນຄະດີນັ້ນ ຈະແມ່ນໂດຍກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມ ກໍຕາມ.

ມາດຕາ 189 (**ໃໝ່**). **ລະບຽບການພິຈາລະນາ ເມື່ອມີການຖອນຕົວ ຫຼື ຄ້ານຕົວ**

ເມື່ອມີການຖອນຕົວ ຫຼື ຄ້ານຕົວ ໃນເວລາຄົ້ນຄວ້າຄະດີ ຄະນະສານຕ້ອງພິຈາລະນາ ສາເຫດຂອງການຖອນຕົວ ຫຼື ຄ້ານຕົວດັ່ງກ່າວ ຖ້າຫາກມີເຫດຜົນ ຫົວໜ້າຄະນະສານຈະມອບຄະດີ ໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາອື່ນ ເປັນຜູ້ທຳການຄົ້ນຄວ້າ.

ມາດຕາ 190 (**ໃໝ່**). **ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄົ້ນຄວ້າຄະດີເບື້ອງຕົ້ນ**

ຜູ້ພິພາກສາ ຕ້ອງຮຽກຄູ່ຄວາມເຂົ້າມາສານ ເພື່ອໃຫ້ຢັ້ງຢືນເຫດການ, ປະເດັນຂັດແຍ່ງ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເຫດການຂອງຄະດີ ທີ່ເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການປະກອບຫຼັກຖານ. ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຄູ່ຄວາມໃນເບື້ອງຕົ້ນ ຕ້ອງເຮັດບົດບັນທຶກເປັນລາຍລັກອັກສອນ ເປັນຕົ້ນ ການນຳເອົາຂໍ້ມູນທີ່ເປັນຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ, ຄຳແກ້ຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງຂອງຕົນ.

ມາດຕາ 191 (**ປັບປຸງ**). **ການປະກອບຫຼັກຖານ**

ຜູ້ພິພາກສາ ຕ້ອງປະກອບຫຼັກຖານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ ເພື່ອເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການແກ້ໄຂແຕ່ລະປະເດັນຂັດແຍ່ງໃຫ້ແຈ້ງຂາວ ແລະ ກຳນົດເຫດການທີ່ເປັນຂໍ້ເທັດຈິງຂອງຄະດີ.

ຄູ່ຄວາມ ເປັນຜູ້ມີພັນທະຕົ້ນຕໍ ໃນການປະກອບຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ສານ ແຕ່ໃນກໍລະນີຈຳເປັນ ສານຈະດຳເນີນດ້ວຍຕົນເອງກໍໄດ້ ເປັນຕົ້ນ ການເອົາຄຳໃຫ້ການ, ການລົງກວດກາບັນຫາທີ່ຂັດແຍ່ງ, ການສະເໜີໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ສານ ແລະ ບັນຫາອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ.

ມາດຕາ 192 (**ປັບປຸງ**). **ການກວດກາ ຕີລາຄາຫຼັກຖານ**

ພາຍຫຼັງ ທີ່ໄດ້ເອົາຄຳໃຫ້ການຂອງຄູ່ຄວາມ, ພະຍານ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ ໂດຍປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແລ້ວ ຜູ້ພິພາກສາຕ້ອງໄຈ້ແຍກ, ຊັ່ງຊາຕີລາຄາຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ເປັນ

ຫຼັກຖານ ເພື່ອກຳນົດເຫດການຂອງຄະດີ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ສາມາດວາງມາດຕາ ຂອງກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃສ່.

ການກວດກາຕີລາຄາຫຼັກຖານ ຕ້ອງດຳເນີນເປັນແຕ່ລະອັນ ແລະ ທຸກຫຼັກຖານທີ່ສະເໜີຕໍ່ສານນັ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ຝ່າຍກົງກັນຂ້າມຊີ້ແຈງ ແລະ ມີຄຳເຫັນຕໍ່ຫຼັກຖານດັ່ງກ່າວ. ຫຼັກຖານໃດ ທີ່ເປັນພື້ນຖານ ຫຼື ບໍ່ເປັນພື້ນຖານໃນຄະດີນັ້ນ ກໍໃຫ້ວິນິດໄສລົງໃສ່ຄຳຕັດສິນຂອງສານ.

ມາດຕາ 193 (ໃໝ່). ການສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບຄະດີ

ພາຍຫຼັງທີ່ທຳການສອບສວນ ແລະ ໄກ່ເກ່ຍຄູ່ຄວາມແລ້ວ ຜູ້ພິພາກສາທີ່ຮັບຜິດຊອບຄະດີ ຕ້ອງເຮັດບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບຄະດີ ຢ່າງເປັນລາຍລັກອັກສອນ ໂດຍສັງລວມເອົາຂັ້ນຕອນຂອງການດຳເນີນ, ເຫດການຂອງຄະດີ, ປະເດັນຂັດແຍ່ງໃນຄະດີ, ຫຼັກຖານທີ່ປະກອບໃນແຕ່ລະປະເດັນຂັດແຍ່ງ ເພື່ອລາຍງານໃຫ້ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທັງເປັນຂໍ້ມູນໃຫ້ຄະນະສານພິຈາລະນາຕົກລົງ ຕາມກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ນຳເອົາຄະດີ ຂຶ້ນໄຕ່ສວນໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຖ້າເຫັນວ່າ ມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຄົບຖ້ວນຮອບດ້ານ ແລະ ພຽງພໍແລ້ວ;
2. ມອບໃຫ້ຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄະດີນັ້ນ ນຳໄປຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ປະກອບຫຼັກຖານຕື່ມ ຖ້າເຫັນວ່າ ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ຍັງບໍ່ທັນຄົບຖ້ວນ, ຮອບດ້ານ ແລະ ບໍ່ພຽງພໍ;
3. ຊັດມ້ຽນຄະດີ ຖ້າເຫັນວ່າ ໂຈດໃນຄະດີນັ້ນ ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງ, ຄະດີທີ່ມີຄຳສັ່ງຊັດມ້ຽນ ຫຼື ຄະດີ ຊຶ່ງໂຈດໄດ້ຖອນຄຳຮ້ອງຟ້ອງແລ້ວ ຫຼື ມີຄຳຕັດສິນຂອງສານ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດມາກ່ອນແລ້ວ.

ໝວດທີ 5
ການໄກ່ເກ່ຍຄູ່ຄວາມ

ມາດຕາ 194. ການໄກ່ເກ່ຍຄູ່ຄວາມ

ຂໍ້ຂັດແຍ່ງເລັກນ້ອຍ, ບໍ່ມີມູນຄ່າສູງ ເຊັ່ນ ສາຍພົວພັນຄອບຄົວ, ກຳມະສິດກ່ຽວກັບສັດລ້ຽງ, ຂໍທາງຜ່ານ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ມາດຕາ 198 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຕ້ອງໃຫ້ໝ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນບ້ານ ຫຼື ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທຳການໄກ່ເກ່ຍເສັຍກ່ອນ, ຖ້າຫາກຕົກລົງກັນບໍ່ໄດ້ ກໍໃຫ້ຫ້ອງການຍຸຕິທຳເມືອງ ທຳການສຶກສາອົບຮົມ, ປະນີປະນອມ ແລະ ໄກ່ເກ່ຍຄູ່ຄວາມຕື່ມອີກ ຕາມລະບຽບການ ຖ້າຫາກໄກ່ເກ່ຍກັນບໍ່ໄດ້ ຈຶ່ງໃຫ້ສານພິຈາລະນາຕາມກົດໝາຍ ຖ້າຫາກມີຄຳຮ້ອງຟ້ອງ. ເມື່ອຄຳຮ້ອງຟ້ອງໄດ້ຍື່ນຂຶ້ນສານແລ້ວ ຄະນະສານຈະທຳການໄກ່ເກ່ຍຄູ່ຄວາມຕື່ມອີກ ກໍໄດ້.

ສຳລັບ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ທີ່ມີມູນຄ່າສູງນັ້ນ ຄູ່ຄວາມກໍມີສິດສະເໜີ ໃຫ້ທຳການໄກ່ເກ່ຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ເທິງນີ້ ຫຼື ຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານໂດຍກົງ ກໍໄດ້.

ມາດຕາ 195 (ໃໝ່). ການໄກ່ເກ່ຍຢູ່ສານ

ສານ ສາມາດໄກ່ເກ່ຍຄູ່ຄວາມ ຕາມການສະເໜີຂອງ ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຫຼື ຕາມຄຳເຫັນຂອງສານເອງ ເມື່ອຫາກເຫັນວ່າ ຈະເປັນຜົນປະໂຫຍດແກ່ຄູ່ຄວາມ ແລະ ການດຳເນີນ ຄະດີ. ການໄກ່ເກ່ຍຢູ່ສານ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມຫຼັກການ ດັ່ງນີ້:

1. ຜູ້ພິພາກສາ ຫຼື ຄະນະສານ ຕ້ອງວາງຕົວເປັນກາງ;
2. ການຕົກລົງກັນ ຕ້ອງເກີດຈາກຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ຄວາມ, ປາສະຈາກການບັງ ຄັບ, ນາບຂູ່ ຫຼື ດ້ວຍຮູບການໃດໜຶ່ງ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຄູ່ຄວາມເຂົ້າໃຈຜິດ ກ່ຽວກັບການ ຕົກລົງບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
3. ຜູ້ພິພາກສາ ຫຼື ຄະນະສານຕ້ອງເຄົາລົບການຕັດສິນໃຈຂອງຄູ່ຄວາມ ທີ່ບໍ່ຂັດກັບ ຄວາມສະຫງົບ, ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍ;
4. ການຕົກລົງຂອງຄູ່ຄວາມ ໃນການໄກ່ເກ່ຍ ຕ້ອງເຮັດບົດບັນທຶກ ແລະ ລົງລາຍເຊັນ ໃນທັນໃດ.

ມາດຕາ 196 (ໃໝ່). ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການໄກ່ເກ່ຍຢູ່ສານ

ໃນການໄກ່ເກ່ຍຢູ່ສານ ຕ້ອງມີ ຜູ້ພິພາກສາ, ຈ່າສານ, ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າຄູ່ ຄວາມໃນຄະດີເຂົ້າຮ່ວມ. ໃນກໍລະນີຈຳເປັນສານອາດຈະເຊີນຜູ້ຕາງໜ້າອົງການປົກຄອງ, ຜູ້ຕາງໜ້າ ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນເຂົ້າຮ່ວມນຳກໍໄດ້.

ມາດຕາ 197 (ໃໝ່). ຄະດີ ທີ່ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ໄກ່ເກ່ຍ

ຄະດີ ທີ່ບໍ່ອະນຸຍາດ ໃຫ້ສານນຳມາໄກ່ເກ່ຍ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ການຮ້ອງຟ້ອງທວງເອົາຊັບສິນບັດຂອງລັດ ຫຼື ຂັດກັບຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ ຫຼື ສັງຄົມ;
2. ການຮ້ອງຟ້ອງທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມກົດໝາຍ;
3. ເປົ້າໝາຍຂັດແຍ່ງ ບໍ່ແມ່ນກຳມະສິດຂອງຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ;
4. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງເກີດຂຶ້ນ ຈາກການລະເມີດສັນຍາ ທີ່ເປັນໂມຄະເດັດຂາດ;
5. ຄະດີທີ່ພົວພັນເຖິງສິດ ແລະຜົນປະໂຫຍດ ຂອງຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການ ປະພຶດ.

ມາດຕາ 198 (ໃໝ່). ຄະດີ ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໃຫ້ມີການໄກ່ເກ່ຍ

ຄະດີ ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໃຫ້ມີການໄກ່ເກ່ຍ ກ່ອນການຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ຄະດີ ກ່ຽວກັບການຳມະສິດສັດ, ການຂໍທາງຜ່ານ, ສາຍຜິວເມ ັຍ ແລະ ຄະດີ ບໍ່ມີ ມູນຄ່າສູງ;
2. ຄະດີ ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ຄະດີການຄ້າ ແລະ ຄະດີເດັກ;
3. ຄະດີ ກ່ຽວກັບແຮງງານ ແລະ ສາຍພົວພັນທາງດ້ານບໍລິຫານ.

ເມື່ອທຳການໄກ່ເກ່ຍຄູ່ຄວາມແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ ຫຼື ຕົກລົງກັນໄດ້ສ່ວນໃດ ສ່ວນໜຶ່ງ ຫຼື ຕົກລົງກັນໄດ້ທັງໝົດ ຕ້ອງເຮັດບົດບັນທຶກ ແລ້ວຄັດຕິດໄວ້ໃນສຳນວນຄະດີ.

ມາດຕາ 199 (ປັບປຸງ). ບົດບັນທຶກການໄກ່ເກ່ຍ

ການໄກ່ເກ່ຍຄະດີ ຢູ່ໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນບ້ານ, ຫ້ອງການຍຸຕິທຳເມ ືອງ, ພາກສ່ວນອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ ້ອງ ແລະ ການໄກ່ເກ່ຍຄະດີຢູ່ສານ ຕ້ອງເຮັດບົດບັນທຶກ ແລະ ໃຫ້ຄູ່ຄວາມນັ ນລົງລາຍເຊັ ນ ແລະ ແປະໂປ ັ ມ ືໄວ ້ເປັນຫ ັ ກຖານ.

ບົດບັນທຶກການໄກ່ເກ່ຍ ຢູ່ໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນບ້ານ, ຫ້ອງການຍຸຕິທຳເມ ືອງ ແລະ ພາກ ສ່ວນອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ ້ອງ ຫາກບໍ່ສາມາດປະຕິບ ັ ດໄດ ້ ຄູ່ຄວາມສາມາດນຳເອົາຄະດີດັ ງກ່າວ ມາຮ ້ອງຟ ້ອງຕໍ ່ ສານ ເພ ື ່ອດຳເນ ີ ນຕາມຂ ັ ້ນຕອນຂອງກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 200 (ປັບປຸງ). ຜົນຂອງການໄກ່ເກ່ຍຄູ່ຄວາມ

ບົດບັນທຶກຂອງໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນບ້ານ, ຫ້ອງການຍຸຕິທຳເມ ືອງ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນທີ່ ກ່ຽວຂ ້ອງຈະມ ີຜ ົ ນໃຊ ້ໄດ ້ນ ັ ບແຕ ່ ວ ັ ນລ ົ ງລາຍເຊ ັ ນ ເປ ັ ນຕ ົ ້ ນໄປ.

ມາດຕາ 201 (ໃໝ່). ຜົນຂອງການໄກ່ເກ່ຍຢູ່ສານ

ສານ ຕ ້ ອງອອກຄ ຳ ສ ັ ່ ງປະຕ ິ ບ ັ ດຜ ົ ນຂອງການໄກ ່ ເກ ່ ຍຢ ູ ່ ສານ ພາຍໃນກ ຳ ນ ົ ດເວລາ ຫ ້ າວ ັ ນ ນ ັ ບແຕ ່ ວ ັ ນເຮ ັ ດບ ົ ດບ ັ ນທ ຶ ກການໄກ ່ ເກ ່ ຍເປ ັ ນຕ ົ ້ ນໄປ. ຄ ຳ ສ ັ ່ ງປະຕ ິ ບ ັ ດດ ັ ່ ງກ ່ າວ ມ ີ ຜ ົ ນບ ັ ງຄ ັ ບຄ ື ກ ັ ນກ ັ ບຄ ຳ ຕ ັ ດ ສ ິ ນຂອງສານ ທ ີ ່ ໃ ຊ ້ ໄ ດ ້ ຢ ່ າ ງເດ ັ ດຂ າ ດ.

ໝວດທີ 6
ການກະກຽມໄຕ່ສວນຄະດີຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ

ມາດຕາ 202. ການກະກຽມໃຫ ້ ແ ກ ່ ການໄຕ ່ ສ ວ ນຄ ະ ດ ີ

ໃນການກະກຽມເປ ີ ດປະຊ ຸ ມສານ ຕ ້ ອງກວດເບ ິ ່ ງວ ່ າຄ ະ ດ ີ ນ ັ ້ ນ ມ ີ ຫ ັ ກຖ ານພ ຽ ງພ ໍ ແ ລ ້ ວ ຫ ຼ ື ບ ໍ ່ , ມ ີ ຄ ວ າ ມ ພ ້ ອ ມ ຈ ະ ນ ຳ ອ ອ ກ ຕ ັ ດ ສ ິ ນ ໄ ດ ້ ຫ ຼ ື ບ ໍ ່ , ຄ ົ ້ ນ ຄ ວ ້ າ ແ ລ ະ ກ ວ ດ ເ ບ ິ ່ ງ ວ ່ າ ຄ ະ ນ ະ ສ ານ ທ ີ ່ ປ ະ ກ ອ ບ ຂ ຶ ້ ນ

ເພື່ອທຳການຕັດສິນນັ້ນ ມີຜູ້ໃດຈະຂໍຖອນຕົວ. ນອກຈາກນີ້ ຖ້າຫາກເຫັນວ່າ ຄະດີຍັງມີສ່ວນກ່ຽວພັນກັບບຸກຄົນທີສາມແລ້ວ ສານຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ນຳຕົວບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າມາດຳເນີນດັ່ງດຽວກັນກັບຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ.

ການໄຕ່ສວນຄະດີ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຕ້ອງໃຫ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ຄະດີກ່ຽວກັບຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຄົນເສັຍຈິດ ຊຶ່ງບໍ່ຈຳເປັນຈະໃຫ້ເຂົ້າມາສານ. ສຳລັບຄະດີກ່ຽວກັບເດັກນັ້ນ ຍັງຕ້ອງໃຫ້ພໍ່ແມ່ ຫຼື ຜູ້ປົກຄອງເດັກ ເຂົ້າຮ່ວມນຳອີກດ້ວຍ.

ກ່ອນການເປີດປະຊຸມສານນັ້ນ ຈ່າສານ ຕ້ອງໄດ້ກວດເບິ່ງວ່າຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ, ບຸກຄົນທີສາມ, ພະຍານ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ຖືກຮຽກນັ້ນ ມາຄົບຖ້ວນແລ້ວ ຫຼື ບໍ່, ນອກຈາກນີ້ ຈ່າສານຍັງຕ້ອງໄດ້ປະກາດລະບຽບການຂອງການປະຊຸມສານ ໃຫ້ບຸກຄົນເຫຼົ່ານີ້ຮັບຊາບ ແລະ ປະຕິບັດອີກດ້ວຍ.

ລະບຽບການລວມຂອງການປະຊຸມສານ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 218 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 203. ການຊັດມ້ຽນຄະດີ

ການຊັດມ້ຽນຄະດີ ແມ່ນ ການຢຸດເຊົາການດຳເນີນຄະດີ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຜ່ານການດຳເນີນຄະດີ ເຫັນວ່າໂຈດ ໃນຄະດີນັ້ນ ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຄະດີທີ່ທຳການຮ້ອງຟ້ອງຢູ່ນັ້ນ ໄດ້ມີຄຳສັ່ງຊັດມ້ຽນ ຫຼື ມີຄຳຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ຂອງສານມາກ່ອນແລ້ວ ຫຼື ຄະດີ ຊຶ່ງໂຈດໄດ້ຖອນຄຳຮ້ອງຟ້ອງແລ້ວ.

ໃນການຊັດມ້ຽນຄະດີນັ້ນ ໃຫ້ອອກເປັນຄຳສັ່ງ ຂອງຄະນະສານ.

ຄະດີ ທີ່ຖືກຊັດມ້ຽນໄວ້ແລ້ວນັ້ນ ຈະບໍ່ຖືກນຳມາພິຈາລະນາຄືນໃໝ່ອີກ.

ມາດຕາ 204 (ໃໝ່). ການບໍ່ນຳເອົາຄະດີອອກພິຈາລະນາ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ

ຖ້າຫາກ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄົ້ນຄວ້າຄະດີ ຍັງບໍ່ທັນເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຢ່າງຄົບຖ້ວນ, ຮອບດ້ານ ແລະ ພຽງພໍ ເຮັດໃຫ້ຄະດີຍັງບໍ່ທັນແຈ້ງຂາວນັ້ນ ຄະນະສານກໍຈະບໍ່ນຳເອົາຄະດີນັ້ນອອກພິຈາລະນາໃນທີ່ປະຊຸມສານ ແລະ ຕ້ອງແນະນຳໃຫ້ຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄົ້ນຄວ້າຄະດີ ສືບຕໍ່ເກັບກຳຂໍ້ມູນຕື່ມ ຕາມການຕົກລົງຂອງໝູ່ຄະນະ.

ມາດຕາ 205 (ໃໝ່). ການຕົກລົງນຳເອົາຄະດີ ອອກພິຈາລະນາໃນທີ່ປະຊຸມສານ

ເມື່ອເຫັນວ່າ ມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ໃນສຳນວນຄະດີຄົບຖ້ວນ, ພຽງພໍ ທີ່ສາມາດເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການກຳນົດເຫດການຂອງຄະດີຢ່າງແຈ້ງຂາວແລ້ວ ຄະນະສານ ກໍຈະຕົກລົງນຳເອົາຄະດີອອກພິຈາລະນາໄຕ່ສວນ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ແລະ ກຳນົດຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ, ວັນເວລາປະຊຸມສານ ແລະ ມອບໝາຍໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາ ທີ່ເປັນຄະນະສານຕັດສິນກະກຽມການໄຕ່ສວນ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ.

ການຕົກລົງ ນຳເອົາຄະດີອອກພິຈາລະນາໄຕ່ສວນ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຕ້ອງເຮັດເປັນຂໍ້ຕົກລົງຂອງຄະນະສານ ກ່ອນວັນເປີດປະຊຸມສານຢ່າງໜ້ອຍສາມວັນ.

ພາກທີ XI

ການປະຊຸມສານ

ໝວດທີ 1

ຂໍ້ບັນຍັດທົ່ວໄປ ກ່ຽວກັບການໄຕ່ສວນຄະດີໃນທີ່ປະຊຸມສານຂັ້ນຕົ້ນ

ມາດຕາ 206 (ປັບປຸງ). ການໄຕ່ສວນຄະດີ

ການໄຕ່ສວນໃນທີ່ປະຊຸມສານຂັ້ນຕົ້ນ ຕ້ອງດຳເນີນດ້ວຍການຖາມ, ການຟັງ ຫຼື ການສະເໜີຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານ ເພື່ອເປັນການກວດກາ, ພິສູດຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ທີ່ເປັນປະເດັນໃນຄະດີ.

ການໄຕ່ສວນຄະດີໃນທີ່ປະຊຸມສານຂັ້ນຕົ້ນ ຕ້ອງເຮັດໂດຍກົງ, ທາງປາກເປົ່າ, ຢ່າງເປີດເຜີຍ ຫຼື ປິດລັບໃນບາງກໍລະນີ, ມີການໂຕ້ຖຽງ, ເຮັດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງກັນ, ເປັນແຕ່ລະຄະດີ ໂດຍບໍ່ມີການສັບປ່ຽນຄະນະສານ; ຖ້າຫາກມີການສັບປ່ຽນຄະນະສານນັ້ນ ຕ້ອງດຳເນີນການໄຕ່ສວນຄືນໃໝ່.

ປະທານຄະນະສານ ມີໜ້າທີ່ນຳພາການໄຕ່ສວນຄະດີ ຢ່າງເປັນກາງໃນທີ່ປະຊຸມສານ.

ມາດຕາ 207 (ໃໝ່). ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຄູ່ຄວາມ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ

ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ຕ້ອງເຂົ້າຮ່ວມໃນການໄຕ່ສວນຄະດີ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຕາມການຮຽກຂອງສານ, ຖ້າໂຈດ ຫຼື ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມສານ ໂດຍມີເຫດຜົນພຽງພໍ ສານອາດຈະເລື່ອນການໄຕ່ສວນຄະດີ, ໃນກໍລະນີທີ່ໂຈດ ຫຼື ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມໄດ້ຮັບໝາຍຮຽກແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມສານ ຕາມການຮຽກຂອງສານເຖິງສາມຄັ້ງ ໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນ ສານສາມາດຕັດສິນລັບຫຼັງ ຫຼື ຊັດມ້ຽນຄະດີໄວ້ ຕາມແຕ່ກໍລະນີ.

ການຕັດສິນລັບຫຼັງ ໃນກໍລະນີນີ້ ໃຫ້ຖືວ່າເປັນການຊ້ອງໜ້າ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 217 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 208 (ໃໝ່). ການດຳເນີນການໄຕ່ສວນ ໂດຍບໍ່ມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຄູ່ຄວາມ ແລະບຸກຄົນ ທີສາມ

ການໄຕ່ສວນ ໂດຍບໍ່ມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ສາມາດດຳເນີນໄດ້ໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າມາຮ່ວມ ສະເໜີໃຫ້ສານດຳເນີນການໄຕ່ສວນເລີຍ;

2. ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງ ຫຼື ມອບສິດໃຫ້ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງຕົນ ເຂົ້າຮ່ວມແທນ;
3. ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ໄດ້ຮັບໝາຍຮຽກແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ເຂົ້າຮ່ວມ ໂດຍບໍ່ຮູ້ ເຫດຜົນ.

ມາດຕາ 209 (ໃໝ່). ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງອື່ນ

ທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງອື່ນ ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນການໄຕ່ສວນ ຕາມການຮຽກຂອງ ສານ ຫຼື ຕາມການມອບໝາຍຂອງຄູ່ຄວາມ. ການບໍ່ເຂົ້າຮ່ວມຂອງທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງອື່ນ ຈະບໍ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການໄຕ່ສວນ ຖ້າວ່າໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມສານ.

ຜູ້ປົກຄອງຂອງ ເດັກ ຫຼື ຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ຕ້ອງເຂົ້າຮ່ວມການ ໄຕ່ສວນ ໃນຖານະຜູ້ປົກປ້ອງ. ຖ້າຜູ້ປົກປ້ອງຫາກບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ ກໍຈະເປັນສາເຫດໃຫ້ສານ ເລື່ອນການໄຕ່ສວນ.

ມາດຕາ 210 (ໃໝ່). ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພະຍານ

ພະຍານ ມີພັນທະເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມສານ ຕາມການຮຽກຂອງສານ ເພື່ອໃຫ້ການຊີ້ແຈງ ລາຍລະອຽດຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ, ໃນກໍລະນີທີ່ພະຍານບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ ແຕ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວ ເຄີຍໄດ້ ໃຫ້ການ ຫຼື ໄດ້ສົ່ງຄຳໃຫ້ການເປັນລາຍລັກອັກສອນຕໍ່ສານແລ້ວ ຄະນະສານ ຕ້ອງນຳເອົາຄຳໃຫ້ການ ດັ່ງກ່າວ ຂອງພະຍານນັ້ນມາແຈ້ງ ຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ.

ເມື່ອພະຍານ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມສານ ຄະນະສານ ສາມາດພິຈາລະນາ ສືບຕໍ່ ການໄຕ່ສວນ ຫຼື ເລື່ອນການໄຕ່ສວນ ໃນກໍລະນີ ພະຍານນັ້ນຫາກມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຄະດີ.

ມາດຕາ 211 (ໃໝ່). ການແຍກການໄຕ່ສວນພະຍານ

ບົນພື້ນຖານການຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ຄວາມ ຫຼື ຕາມຄຳເຫັນຂອງຄະນະສານຕັດສິນ ທີ່ເຫັນວ່າ ເປັນຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ຮູບຄະດີ ຄະນະສານຕັດສິນ ອາດຈະພິຈາລະນາ ແຍກການໄຕ່ສວນພະຍານ ເພື່ອເຂົ້າມາໃຫ້ການເປັນແຕ່ລະບຸກຄົນ ກໍໄດ້.

ເມື່ອໃຫ້ການສິ້ນສຸດແລ້ວ ພະຍານດັ່ງກ່າວກໍສາມາດນັ່ງຢູ່ໃນຫ້ອງປະຊຸມສານນັ້ນ, ເມື່ອມີ ຄວາມຈຳເປັນ ຜູ້ກ່ຽວອາດຈະໃຫ້ການເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບບັນຫາໃດໜຶ່ງອີກ ຕໍ່ຄະນະສານ.

ມາດຕາ 212 (ໃໝ່). ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຫຼື ຜູ້ແປພາສາ

ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຕ້ອງເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມສານ ຕາມການເຊີນຂອງສານ ເພື່ອໃຫ້ຄຳເຫັນຊີ້ແຈງ ທາງດ້ານວິຊາການ ໃນສາຂາອາຊີບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຖ້າຫາກຜູ້ຊ່ຽວຊານບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມສານໄດ້

ຄະນະສານ ສາມາດພິຈາລະນາເລື່ອນ ຫຼື ສືບຕໍ່ການໄຕ່ສວນຄະດີ ໂດຍນຳເອົາຄຳເຫັນ ທີ່ເປັນລາຍ ລັກອັກສອນຂອງຜູ້ກ່ຽວມາແຈ້ງຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ.

ຜູ້ແປພາສາ ຕ້ອງເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມສານ ເພື່ອປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຕາມການແຕ່ງຕັ້ງ. ຖ້າຫາກ ຜູ້ແປພາສາ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານໄດ້ ຄະນະສານຕ້ອງເລື່ອນ ການໄຕ່ສວນໃນທີ່ປະ ຊຸມສານ.

ມາດຕາ 213 (ໃໝ່). ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ

ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ຖືກແຕ່ງຕັ້ງຈາກ ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາ ຊົນ ຕ້ອງເຂົ້າຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານຂັ້ນຂອງຕົນ. ຖ້າພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມຫາກ ຖືກຄ້ານຕົວ ຫຼື ບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມຕໍ່ໄປໄດ້ ສານອາດຈະເລື່ອນການໄຕ່ສວນ ຫຼື ສືບຕໍ່ການໄຕ່ສວນ ຕາມແຕ່ກໍລະນີ.

ມາດຕາ 214 (ໃໝ່). ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ປະຊາຊົນ

ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ສາມາດແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ຕາງໜ້າເຂົ້າຮ່ວມການໄຕ່ສວນຄະດີ ໃນທີ່ ປະຊຸມສານ ເພື່ອສັງເກດການ ຫຼື ມີຄຳເຫັນຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ ໃນກໍລະນີຄະດີ ທີ່ພົວພັນກັບການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ພະນັກງານ ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ.

ປະຊາຊົນທຸກຄົນ ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານ ເພື່ອຮັບຟັງ ແລະ ສັງເກດການໄຕ່ ສວນຄະດີ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ.

ການບໍ່ເຂົ້າຮ່ວມຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ປະຊາຊົນ ຈະບໍ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການໄຕ່ສວນຄະດີ.

ມາດຕາ 215 (ປັບປຸງ). ການເລື່ອນການໄຕ່ສວນ

ການໄຕ່ສວນຄະດີໃນທີ່ປະຊຸມສານ ອາດຈະຖືກເລື່ອນ ໃນກໍລະນີ ທີ່ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດ ຝ່າຍໜຶ່ງ ຫາກບໍ່ໄດ້ເຂົ້າມາຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຍ້ອນບໍ່ໄດ້ຮັບໝາຍຮຽກ ຫຼື ມີເຫດຜົນໜັກແໜ້ນ ທີ່ ພາໃຫ້ສານເຊື່ອຖືເອົາໄດ້ ຫຼື ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງຫວງເອົາຫຼັກຖານໃໝ່ ຫຼື ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຄະດີ ຜູ້ໃດ ຜູ້ໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ຕໍ່ການພິຈາລະນາຄະດີນັ້ນ ບໍ່ມາຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ມີການ ຕັດສິນລັບຫຼັງ.

ການເລື່ອນການໄຕ່ສວນຄະດີ ຕ້ອງດຳເນີນກ່ອນການປິດການໂຕ້ຖຽງ ໂດຍໃຫ້ຈ່ຳສານ ບັນທຶກໄວ້ໃນປຶ້ມປະຊຸມສານ.

ມາດຕາ 216 (ປັບປຸງ). ການໂຈະການໄຕ່ສວນ

ການໂຈະການໄຕ່ສວນຄະດີ ແມ່ນ ການຢຸດການປະຊຸມສານໄວ້ຊົ່ວຄາວ ຍ້ອນມີສະ ພາບການໃດໜຶ່ງທີ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການໄຕ່ສວນຄະດີນັ້ນ.

ການໄຕ່ສວນຄະດີໃນທີ່ປະຊຸມສານ ອາດຈະໂຈະໄວ້ໃນກໍລະນີ ທີ່ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຫາກໄດ້ສູນເສັຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ຫຼື ຖືກເຈັບເປັນຢ່າງກະທັນຫັນ, ຖ້າວ່າຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຫາກໄດ້ເສັຍຊີວິດ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດ ຫາກໄດ້ຍຸບເລີກໂດຍຄູ່ຄວາມຝ່າຍນັ້ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດນັ້ນ ຍັງມີຜູ້ສືບທອດສິດ ແລະ ພັນທະຢູ່ ຫຼື ຖ້າຫາກວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງລໍຖ້າໃຫ້ມີການພິຈາລະນາຄະດີອື່ນ ເປັນຕົ້ນ ຄະດີທີ່ມີການຮ້ອງຟ້ອງທາງອາຍາ ຊຶ່ງຜົນຂອງການຕັດສິນຄະດີນັ້ນ ຈະມີຜົນກະທົບ ຫຼື ເປັນຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ຄະດີ ທີ່ພວມພິຈາລະນາຢູ່.

ການໂຈະການໄຕ່ສວນຄະດີ ຕ້ອງດຳເນີນກ່ອນການປິດການໂຕ້ຖຽງ ໂດຍໃຫ້ຈ່າສານບັນທຶກໄວ້ໃນປຶ້ມປະຊຸມສານ. ໄລຍະເວລາທີ່ໂຈະ ບໍ່ໃຫ້ນັບເຂົ້າກຳນົດເວລາຂອງການດຳເນີນຄະດີ.

ມາດຕາ 217 (ປັບປຸງ). ການຕັດສິນຊ້ອງໜ້າ ແລະ ການຕັດສິນລັບຫຼັງ

ການຕັດສິນຊ້ອງໜ້າ ແມ່ນ ການຕັດສິນຂອງສານທີ່ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການພິຈາລະນາຄະດີ ຍົກເວັ້ນການພິຈາລະນາພິພາກສາຄະດີ ຢູ່ສານຂັ້ນລົບລ້າງ.

ໃນກໍລະນີທີ່ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ຫາກໄດ້ຮັບໝາຍຮຽກເຂົ້າມາຮ່ວມປະຊຸມສານແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າມາຮ່ວມ ໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນພຽງພໍ ຫຼື ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ສະເໜີໃຫ້ພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີນັ້ນໂລດ, ການພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີດັ່ງກ່າວ ຖືວ່າເປັນການຕັດສິນຊ້ອງໜ້າ, ໃນກໍລະນີນີ້ ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ມີສິດຂໍຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນ ພຽງແຕ່ມີສິດຂໍອຸທອນເທົ່ານັ້ນ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຄົບຖ້ວນ, ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຕັດສິນຄະດີ ແຕ່ຈຳເລີຍ ຫຼົບຫຼີກການດຳເນີນຄະດີ, ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຍ້ອນສາເຫດໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນ ໝາຍຮຽກສົ່ງບໍ່ເຖິງມືຜູ້ກ່ຽວ ສານກໍຈະຕັດສິນລັບຫຼັງ ຊຶ່ງຜູ້ກ່ຽວມີສິດຂໍຄັດຄ້ານໄດ້ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສິບຫ້າວັນ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບຊາບຄຳຕັດສິນເປັນຕົ້ນໄປ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຄະນະສານເກົ່າ ຕ້ອງຕັດສິນຄະດີນັ້ນຄືນໃໝ່ ໂດຍຊ້ອງໜ້າຜູ້ກ່ຽວ ຕາມລະບຽບການພິຈາລະນາຄະດີຢູ່ສານ.

ມາດຕາ 218 (ໃໝ່). ລະບຽບການລວມຂອງການປະຊຸມສານ

ລະບຽບການລວມຂອງການປະຊຸມສານ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ທຸກຄົນ ທີ່ຢູ່ໃນຫ້ອງປະຊຸມສານ ຕ້ອງເຄົາລົບຄະນະສານ, ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການຂອງຫ້ອງປະຊຸມສານ ແລະ ປະຕິບັດຄຳເຕືອນ ຫຼື ຄຳສັ່ງຂອງປະທານຄະນະສານ;
2. ໃນເວລາຄະນະສານເຂົ້າ-ອອກຫ້ອງປະຊຸມສານ ທຸກຄົນຕ້ອງຢືນຂຶ້ນ ເພື່ອເຄົາລົບ ແລະ ຮັກສາຄວາມສະຫງົບ;

3. ການມີຄຳເຫັນແຕ່ລະຄັ້ງ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຈາກປະທານຄະນະສານເສັຍກ່ອນ. ໃນກໍລະນີ ຜູ້ມີບັນຫາທາງດ້ານສຸຂະພາບ ປະທານຄະນະສານ ຈະອະນຸຍາດໃຫ້ນັ່ງມີຄຳເຫັນ ຫຼື ໃຫ້ການກໍໄດ້;
4. ເດັກທີ່ມີອາຍຸ ຕ່ຳກວ່າ ສິບຫ້າປີ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມສານ ເວັ້ນເສັຍ ແຕ່ຜູ້ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກສານ;
5. ການຖ່າຍວີດີໂອ, ຖ່າຍຮູບ ຫຼື ອັດສຽງ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຈາກສານ;
6. ຜູ້ລະເມີດຄຳເຕືອນ ຫຼື ຄຳສັ່ງຂອງຄະນະສານ ຈະຖືກສັ່ງໃຫ້ອອກຈາກຫ້ອງປະ ຊຸມສານ.

ລະບຽບການສະເພາະຂອງການປະຊຸມສານ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຕ່າງຫາກ ໂດຍແມ່ນຈ່າສານ ເປັນຜູ້ແຈ້ງ ກ່ອນການເປີດປະຊຸມສານ.

ມາດຕາ 219 (ໃໝ່). ການບັນທຶກປະຊຸມສານ

ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຈ່າສານ ຕ້ອງບັນທຶກຄຳໃຫ້ການ ຫຼື ຄຳເຫັນຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ. ສຳລັບ ບັນຫາທີ່ສຳຄັນ ປະທານຄະນະສານ ຕ້ອງແນະນຳໃຫ້ຈ່າສານ ຈົດບັນທຶກໃສ່ປຶ້ມປະຊຸມສານຢ່າງລະ ອຽດ.

ພາຍຫຼັງ ປິດປະຊຸມສານແຕ່ລະຄັ້ງ ຈ່າສານ ຕ້ອງອ່ານເນື້ອໃນບົດບັນທຶກປະຊຸມສານ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໂດຍສະເພາະໂຈດ, ຈຳເລີຍ, ບຸກຄົນທີສາມ, ພະຍານ ໃນຄະດີຊາບ ພ້ອມທັງໃຫ້ລົງ ລາຍ ເຊັນ ແລະ ແປະໂປ້ໃສ່ປຶ້ມບັນທຶກປະຊຸມສານໄວ້ ແລະ ຈ່າສານ ກໍລົງລາຍເຊັນ ແລະ ປະທັບ ຕາໃສ່.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມສານ ຫາກບໍ່ຍອມລົງລາຍເຊັນ ຫຼື ແປະໂປ້ມືໃສ່ປຶ້ມປະ ຊຸມສານ ຈ່າສານຕ້ອງບັນທຶກໄວ້.

ບັນທຶກປຶ້ມປະຊຸມສານ ຕ້ອງສຳເນົາໃສ່ສຳນວນຄະດີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອໃຫ້ສານຂັ້ນເທິງ ກວດກາ.

ມາດຕາ 220 (ໃໝ່). ການບໍ່ເຄົາລົບ ນັບຖືຄະນະສານຕັດສິນ

ບຸກຄົນ ທີ່ມີການກະທຳບໍ່ເໝາະສົມ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ເປັນຕົ້ນ ທຳຮ້າຍຮ່າງກາຍກັນ, ນິນທາ, ໃສ່ຮ້າຍ, ໝິ່ນປະໝາດ, ປ້ອຍດ່າ ຄະນະສານ ຫຼື ຜູ້ພິພາກສາ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຈະຖືວ່າ ເປັນການບໍ່ເຄົາລົບນັບຖືຄະນະສານຕັດສິນ.

ມາດຕາ 221 (ໃໝ່). ຜົນສະທ້ອນຂອງການບໍ່ເຄົາລົບນັບຖືຄະນະສານຕັດສິນ

ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ເຄົາລົບນັບຖືຄະນະສານຕັດສິນ ຈະມີຜົນສະທ້ອນ ດັ່ງນີ້:

1. ຄະນະສານອາດຈະສັ່ງໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ ອອກຈາກຫ້ອງປະຊຸມສານ ຖ້າມີການກະທຳທີ່ ບໍ່ເໝາະສົມ;
2. ຄະນະສານຈະສະເໜີ ກັບທີ່ຕໍ່ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມປະ ຊຸມສານ ເພື່ອສັ່ງຟ້ອງຜູ້ກ່ຽວຂຶ້ນສານໂດຍກົງ ຖ້າຫາກເປັນການທຳຮ້າຍຮ່າງກາຍ ກັນ, ການນິນທາ, ການໃສ່ຮ້າຍ, ການໝິ່ນປະໝາດ, ການປ້ອຍດ່າ ຄະນະສານ ຫຼື ຜູ້ພິພາກສາ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ;
3. ຄະນະສານ ຕ້ອງລາຍງານໃຫ້ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອໃຫ້ດຳເນີນຄະດີຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ຖ້າຫາກເປັນການກະທຳຜິດທີ່ເປັນອັນ ຕະລາຍຮ້າຍແຮງ.

ໝວດທີ 2
ຂັ້ນຕອນການເປີດປະຊຸມສານ

ມາດຕາ 222 (ປັບປຸງ). ການເລີ່ມປະຊຸມສານ

ພາຍຫຼັງ ທີ່ຄະນະສານເຂົ້າສູ່ຫ້ອງປະຊຸມສານ ເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ ຈ່າສານ ຕ້ອງລາຍ ງານຄວາມພ້ອມ ໃນການດຳເນີນການປະຊຸມສານ ເປັນຕົ້ນ ຄະດີເລກທີ ລົງວັນທີ, ກ່ຽວເລື່ອງ, ຄູ່ ຄວາມ ແລະ ຜູ້ທີ່ເຂົ້າມາຮ່ວມ ຫຼື ບໍ່ເຂົ້າມາຮ່ວມຕາມໝາຍຮຽກ, ໝາຍເຊີນຂອງສານ ແລ້ວມອບສຳ ນວນຄະດີ ໃຫ້ຄະນະສານເປັນຜູ້ດຳເນີນການປະຊຸມສານ.

ມາດຕາ 223 (ປັບປຸງ). ການເປີດປະຊຸມສານ

ປະທານຄະນະສານ ເປັນຜູ້ກ່າວເປີດປະຊຸມສານຢ່າງເປັນທາງການ ແລະ ແຈ້ງຄະດີ ທີ່ຈະນຳມາພິຈາລະນາ ພ້ອມແຈ້ງລາຍຊື່ຕາມລຳດັບ ຄື ປະທານ, ຄະນະສານ, ຈ່າສານ, ພະນັກງານ ໄອຍະການປະຊາຊົນ, ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຫຼື ຜູ້ແປພາສາ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານ ແລະ ແຈ້ງສິດໃນ ການຄ້ານຕິວ ໃຫ້ຄູ່ຄວາມຮັບຊາບ.

ມາດຕາ 224 (ໃໝ່). ການຄ້ານຕິວໃນທີ່ປະຊຸມສານ

ຄູ່ຄວາມ ໃນຄະດີ ມີສິດສະເໜີຄ້ານຕິວຄະນະສານຕັດສິນ, ຜູ້ພິພາກສາ ໃນຄະນະສານ ຕັດສິນ, ຈ່າສານ, ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ, ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຫຼື ຜູ້ແປພາສາ.

ໃນກໍລະນີ ມີການສະເໜີຄ້ານຕິວຄະນະສານ, ຜູ້ພິພາກສາໃນຄະນະສານຕັດສິນ, ຈ່າສານ ແລ້ວປະທານຄະນະສານ ຕ້ອງປິດການປະຊຸມສານໄວ້ຊົ່ວຄາວ ເພື່ອພິຈາລະນາເຫດຜົນຂອງການສະ

ເໜີຄ້ານຕົວ. ຖ້າການສະເໜີຄ້ານຕົວ ຫາກມີເຫດຜົນພຽງພໍ ຄະນະສານຕ້ອງປ່ຽນຕົວຜູ້ທີ່ຖືກຄ້ານຕົວ ນັ້ນ ຖ້າການສະເໜີຄ້ານຕົວຫາກບໍ່ມີເຫດຜົນພຽງພໍ ຄະນະສານດັ່ງກ່າວ ກໍຈະສືບຕໍ່ດຳເນີນປະຊຸມສານ ແຕ່ຕ້ອງຊີ້ແຈງເຫດຜົນຂອງການບໍ່ປ່ຽນຕົວ ຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ.

ໃນກໍລະນີ ການສະເໜີຄ້ານຕົວ ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ, ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຫຼື ຜູ້ແປພາສາ ມີເຫດຜົນພຽງພໍ ກໍຈະເປັນສາເຫດໃຫ້ຄະນະສານເລື່ອນ ຫຼື ສືບຕໍ່ການໄຕ່ສວນຄະດີ ຕາມແຕ່ກໍລະນີ.

ມາດຕາ 225 (ໃໝ່). ການແຈ້ງສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ

ກ່ອນເລີ່ມການໄຕ່ສວນຄະດີ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ປະທານຄະນະສານຕັດສິນ ຕ້ອງແຈ້ງ ແລະ ອະທິບາຍສິດ ແລະ ພັນທະຂອງໂຈດ, ຈຳເລີຍ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ໂດຍສະເພາະການນຳສະເໜີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະການຊີ້ແຈງບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຄະດີຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ.

ມາດຕາ 226 (ປັບປຸງ). ການລາຍງານເນື້ອຄະດີໂດຍຫຍໍ້

ການໄຕ່ສວນຄະດີ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຕ້ອງເລີ່ມຕົ້ນຈາກການລາຍງານເນື້ອຄະດີ ໂດຍຄະນະສານຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄະດີ ຈາກນັ້ນ, ຈຶ່ງໃຫ້ໂຈດ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມຝ່າຍໂຈດ (ຖ້າມີ) ຢັ້ງຢືນການຮ້ອງຟ້ອງຂອງຕົນ. ຖັດຈາກນັ້ນ ຈຶ່ງໃຫ້ຈຳເລີຍມີຄຳເຫັນວ່າ ຕົນຮັບຮູ້ຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດນັ້ນ ຫຼື ບໍ່. ຖ້າຫາກມີການຟ້ອງແຍ່ງຂອງຈຳເລີຍ ກໍໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງດຽວກັນ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ຈຳເລີຍ ຫາກໄດ້ປະຕິເສດຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດ ຫຼື ໂຈດຫາກໄດ້ປະຕິເສດຄຳຟ້ອງແຍ່ງຂອງຈຳເລີຍ ແລະບໍ່ສາມາດໄກ່ເກ່ຍກັນໄດ້ແລ້ວ ປະທານຄະນະສານ ກໍເລີ່ມໄຕ່ສວນໂຈດ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມຝ່າຍໂຈດ (ຖ້າມີ) ແລ້ວຈຶ່ງໄຕ່ສວນຈຳເລີຍ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມຝ່າຍຈຳເລີຍ (ຖ້າມີ), ຈາກນັ້ນ ຈຶ່ງໄຕ່ສວນພະຍານ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອື່ນຕາມລຳດັບ.

ມາດຕາ 227 (ປັບປຸງ) ການຮັບຮູ້ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ

ເມື່ອໂຈດ ຫຼື ຈຳເລີຍ ໄດ້ຢັ້ງຢືນການຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ການຟ້ອງແຍ່ງຂອງຕົນແລ້ວ ປະທານຄະນະສານ ຕ້ອງຖາມຈຳເລີຍ ຫຼື ໂຈດວ່າຮັບຮູ້ ຫຼື ປະຕິເສດການຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດ ຫຼື ການຟ້ອງແຍ່ງຂອງຈຳເລີຍ ທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນ.

ເມື່ອມີການຮັບຮູ້ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງທັງໝົດແລ້ວ ຄະນະສານ ຈະພິຈາລະນາຕັດສິນ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງດຳເນີນການໄຕ່ສວນແຕ່ຢ່າງໃດ. ຖ້າມີການຮັບຮູ້ບາງສ່ວນ ຄະນະສານກໍຈະພິຈາລະນາໄຕ່ສວນໃນສ່ວນທີ່ບໍ່ຮັບຮູ້ ຫຼື ປະຕິເສດເທົ່ານັ້ນ.

ມາດຕາ 228 (ປັບປຸງ). ສິດໃນການປ່ຽນແປງ ຫຼື ເພີ່ມເຕີມຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ

ເມື່ອຄະນະສານ ໄດ້ລາຍງານເນື້ອຄະດີໂດຍຫຍໍ້ ຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານແລ້ວ ຄະນະສານ ຕ້ອງສະເໜີໃຫ້ໂຈດຢັ້ງຢືນການຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ໃຫ້ຈຳເລີຍ ຢັ້ງຢືນການຟ້ອງແຍ່ງ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີທີ່ໄດ້ຂຽນໃນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງນັ້ນ ຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ ແຕ່ໂຈດ ຫຼື ຈຳເລີຍ ກໍຍັງມີສິດຖອນ, ປ່ຽນແປງ ຫຼື ເພີ່ມເຕີມຄຳຮ້ອງຟ້ອງ, ຄຳຟ້ອງແຍ່ງຂອງຕົນ ທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນກໍໄດ້.

ມາດຕາ 229 (ໃໝ່) ການດຳເນີນການເມື່ອມີການຖອນ, ປ່ຽນແປງ ຫຼື ເພີ່ມເຕີມຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ

ເມື່ອໂຈດ ຫຼື ຈຳເລີຍ ຫາກໄດ້ຖອນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງແລ້ວ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 177 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ຖ້າໂຈດ ຫຼື ຈຳເລີຍ ຫາກໄດ້ປ່ຽນແປງ ຫຼື ເພີ່ມເຕີມຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ ຄະນະສານ ຕ້ອງພິຈາລະນາການສະເໜີປ່ຽນແປງ ຫຼື ເພີ່ມເຕີມນັ້ນ ຕາມເຫດຜົນຕົວຈິງ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 230 (ປັບປຸງ) ການໄຕ່ສວນ ໂຈດ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມຝ່າຍໂຈດ

ໃນກໍລະນີ ຈຳເລີຍ ຫາກປະຕິເສດຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດ ຫຼື ໂຈດ ຫາກປະຕິເສດຄຳຟ້ອງແຍ່ງຂອງຈຳເລີຍ ແລະ ບໍ່ສາມາດໄກ່ເກ່ຍກັນໄດ້ແລ້ວ ປະທານຄະນະສານ ຈະເລີ່ມໄຕ່ສວນໂຈດ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມຝ່າຍໂຈດ (ຖ້າມີ) ຖ້າຫາກມີໂຈດຫຼາຍຄົນ ປະທານຄະນະສານ ກໍຈະໄຕ່ສວນເປັນແຕ່ລະຄົນ.

ເມື່ອຄະນະສານໄຕ່ສວນໂຈດ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມຝ່າຍໂຈດສິ້ນສຸດແລ້ວ ກໍໃຫ້ສິດແກ່ຝ່າຍຈຳເລີຍ ມີຄຳເຫັນຕໍ່ປະເດັນທີ່ຝ່າຍໂຈດຍົກຂຶ້ນ.

ມາດຕາ 231 (ປັບປຸງ). ການໄຕ່ສວນຈຳເລີຍ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມຝ່າຍຈຳເລີຍ

ເມື່ອໄຕ່ສວນຝ່າຍໂຈດແລ້ວ ປະທານຄະນະສານ ກໍໄຕ່ສວນຈຳເລີຍ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມຝ່າຍຈຳເລີຍ (ຖ້າມີ) ຖ້າຫາກມີຈຳເລີຍຫຼາຍຄົນ ຄະນະສານ ກໍຈະໄຕ່ສວນເປັນແຕ່ລະຄົນ.

ການໄຕ່ສວນຈຳເລີຍ ໃຫ້ເຈາະຈີ້ງແຕ່ບັນຫາທີ່ບໍ່ຈະແຈ້ງ ຫຼື ໂຕ້ແຍ່ງ ໃນຄຳແກ້ຟ້ອງ ແລະ ຄຳໃຫ້ການ ຊຶ່ງຈຳເລີຍ ຕ້ອງໄດ້ຊີ້ແຈງ ຫຼື ອະທິບາຍປະເດັນດັ່ງກ່າວ.

ເມື່ອຄະນະສານ ໄຕ່ສວນຈຳເລີຍ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມຝ່າຍຈຳເລີຍສິ້ນສຸດແລ້ວ ກໍໃຫ້ສິດແກ່ຝ່າຍໂຈດ ມີຄຳເຫັນຕໍ່ປະເດັນທີ່ຝ່າຍຈຳເລີຍຍົກຂຶ້ນ.

ມາດຕາ 232 (ປັບປຸງ). ການໄຕ່ສວນພະຍານ

ການໄຕ່ສວນພະຍານ ໃຫ້ດຳເນີນເປັນແຕ່ລະຄົນ ຕາມເປົ້າໝາຍ ປະເດັນຂັດແຍ່ງທີ່ກະກຽມໄວ້. ກ່ອນການໄຕ່ສວນພະຍານນັ້ນ ປະທານຄະນະສານ ຕ້ອງອະທິບາຍເຫດຜົນຂອງປະເດັນທີ່ພົວພັນກັບຄະດີ ພ້ອມທັງແຈ້ງຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ການໃຫ້ການເທັດ.

ໃນການໄຕ່ສວນນັ້ນ ພະຍານຕ້ອງລາຍງານລະອຽດ ກ່ຽວກັບເຫດການ ຫຼື ຄະດີນັ້ນ ຈາກນັ້ນຄະນະສານ ກໍຈະຖາມບັນຫາທີ່ຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງ ຫຼື ໃຫ້ຊີ້ແຈງຄຳໃຫ້ການຂອງຕົນທີ່ຂັດກັບຄຳໃຫ້ການຜ່ານມາ ແລະ ບັນຫາອື່ນ ທີ່ພົວພັນກັບຄະດີ.

ເມື່ອຄະນະສານໄຕ່ສວນແລ້ວ ກໍຕ້ອງໃຫ້ສິດແກ່ໂຈດ ແລະ ຈຳເລີຍ ຫຼື ຜູ້ປົກປ້ອງຂອງຄູ່ຄວາມຖາມພະຍານຕື່ມອີກ.

ມາດຕາ 233 (ໃໝ່). ການສະເໜີຫຼັກຖານທາງດ້ານວັດຖຸ

ຕາມຄຳເຫັນຂອງສານ ຫຼື ຕາມການສະເໜີຂອງຄູ່ຄວາມ ຄະນະສານ ກໍຈະໃຫ້ຄູ່ຄວາມນຳເອົາຫຼັກຖານທາງດ້ານວັດຖຸ ມາສະເໜີ ຫຼື ຢັ້ງຢືນຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ ເພື່ອຄວາມຊັດເຈນ ໃນເຫດການຂອງຄະດີ.

ມາດຕາ 234 (ໃໝ່). ການສະເໜີຫຼັກຖານທາງດ້ານເອກະສານ

ການສະເໜີຫຼັກຖານ ທາງດ້ານເອກະສານໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຕ້ອງດຳເນີນ ດັ່ງນີ້:

1. ຜູ້ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການໄຕ່ສວນ ແຕ່ຫາກມີຄຳໃຫ້ການມາແລ້ວ ຄະນະສານ ຕ້ອງເອົາຄຳໃຫ້ການດັ່ງກ່າວ ຂອງຜູ້ກ່ຽວມາອ່ານ ຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ;
2. ຖ້າຫາກຄຳໃຫ້ການໃນເວລາໄຕ່ສວນ ຂັດກັບຄຳໃຫ້ການຜ່ານມາ ຄະນະສານ ກໍຈະໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວຊີ້ແຈງ ຫຼື ອະທິບາຍ;
3. ເອກະສານທີ່ນຳສະເໜີເປັນຫຼັກຖານນັ້ນ ບໍ່ຈະແຈ້ງ ຫຼື ມີຂໍ້ສົງໄສ ຊຶ່ງຕ້ອງໄດ້ຊີ້ແຈງ;
4. ເອກະສານອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ ຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ຄວາມ.

ຫຼັກຖານທາງດ້ານເອກະສານ ທີ່ເປັນຄວາມລັບຂອງລັດ, ທາງລັດຖະການ ຫຼື ຂອງບຸກຄົນ ຈະບໍ່ຖືກນຳອອກສະເໜີ ຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ.

ການສະເໜີຫຼັກຖານທາງດ້ານເອກະສານ ກໍຄືຫຼັກຖານທາງດ້ານວັດຖຸຂອງຄູ່ຄວາມ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຕ້ອງໃຫ້ຍື່ນຜ່ານຈ່າສານ.

ມາດຕາ 235 (ໃໝ່). ການສະເໜີຫຼັກຖານທາງດ້ານບຸກຄົນ

ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ມີສິດສະເໜີຫຼັກຖານທາງດ້ານບຸກຄົນ ຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ ເພື່ອໃຫ້ຄະນະສານ ທຳການໄຕ່ສວນ ຖ້າຫາກຜ່ານມາບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ.

ການໄຕ່ສວນບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງດຽວກັນກັບການໄຕ່ສວນພະຍານ ຕາມທີ່ໄດ້ ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 232 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 236 (ໃໝ່). ການຟັງຄຳເຫັນຂອງຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ໃນການໄຕ່ສວນຄະດີ ເມື່ອມີຜູ້ຊ່ຽວຊານເຂົ້າຮ່ວມ ພາຍຫຼັງການສະເໜີຫຼັກຖານຕ່າງໆ ແລ້ວຄະນະສານ ກໍໃຫ້ຜູ້ຊ່ຽວຊານມີຄຳເຫັນ ໃນປະເດັນທີ່ມີຂໍ້ສົງໄສຕໍ່ຜົນການພິສູດ ຕາມຫຼັກວິຊາ ສະເພາະຂອງຜູ້ຊ່ຽວຊານ.

ຖ້າມີການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງຜູ້ຕາງໜ້າອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຄະດີ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງພະນັກງານ ຫຼື ຜູ້ຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ ຄະນະສານຕ້ອງໃຫ້ຜູ້ຕາງ ໜ້າອົງການຈັດຕັ້ງດັ່ງກ່າວ ມີຄຳເຫັນຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ.

ໝວດທີ 3
ການໂຕ້ຖຽງ

ມາດຕາ 237 (ປັບປຸງ). ການໂຕ້ຖຽງຂອງຄູ່ຄວາມ

ການໂຕ້ຖຽງຂອງຄູ່ຄວາມ ແມ່ນ ການອອກຄຳຄິດຄຳເຫັນ ທີ່ມີລັກສະນະໂຕ້ແຍ່ງກັນ ລະ ຫວ່າງໂຈດກັບຈຳເລີຍ ໃນທີ່ປະຊຸມສານກ່ຽວກັບຄວາມເປັນຈິງຂອງຄະດີ.

ຄະນະສານ ນຳເອົາບັນດາຫຼັກຖານໃນຄະດີ ມາສະເໜີຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ ແລ້ວຈຶ່ງເປີດ ການໂຕ້ຖຽງ ລະຫວ່າງໂຈດກັບຈຳເລີຍ ພ້ອມທັງຜູ້ປົກປ້ອງຂອງພວກກ່ຽວ (ຖ້າມີ).

ໂຈດ ແລະ ຈຳເລີຍ ຈະນຳເອົາເອກະສານ ຫຼື ຫຼັກຖານຕ່າງໆ ທີ່ຕົນມີ ແລະ ເປັນຜົນ ປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ຕົນ ອອກມາສະເໜີຕໍ່ຄະນະສານຕື່ມອີກກໍໄດ້. ຄະນະສານ ຕ້ອງວາງຕົວເປັນກາງ ໃນການຖາມໂຈດ ແລະ ຈຳເລີຍດ້ວຍເຫດຜົນຢ່າງມີຈຸດສຸມ.

ໃນການໂຕ້ຖຽງນັ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ແຕ່ລະຝ່າຍມີຄຳເຫັນໂຕ້ຕອບກັນ ເພື່ອຊອກຫາຄວາມຖືກ ຕ້ອງ ແລະ ຄວາມເປັນຈິງໃນຄະດີ.

ມາດຕາ 238 (ປັບປຸງ). ລຳດັບການໂຕ້ຖຽງ

ເມື່ອສິ້ນສຸດການໄຕ່ສວນແລ້ວ ຄະນະສານ ຈະສັງລວມປະເດັນທີ່ຍັງມີຂໍ້ສົງໄສ ຫຼື ຂໍ້ຂັດ ແຍ່ງ ເພື່ອຍົກຂຶ້ນມາໂຕ້ຖຽງ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຕາມລຳດັບຄື ຝ່າຍໂຈດ, ຝ່າຍຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີ ສາມ ຊຶ່ງຕ້ອງນຳເອົາຫຼັກຖານມາຢັ້ງຢືນ ຫຼື ຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບປະເດັນທີ່ມີຂໍ້ສົງໄສ ຫຼື ຂັດແຍ່ງນັ້ນ.

ຄະນະສານ ອາດຈະນຳເອົາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານໃດໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ທັນເປັນເອກະພາບກັນນັ້ນ ຍົກຂຶ້ນ ມາໂຕ້ຖຽງ ໃນທີ່ປະຊຸມສານຕື່ມອີກກໍໄດ້.

ມາດຕາ 239 (ໃໝ່). ຂອບເຂດຂອງການໂຕ້ຖຽງ

ການໂຕ້ຖຽງ ແລະການຊີ້ແຈງຂອງຄູ່ຄວາມ ຈະບໍ່ຈຳກັດເວລາ ແຕ່ຄະນະສານຕ້ອງຄວບຄຸມການໂຕ້ຖຽງນັ້ນ ໃຫ້ຢູ່ໃນຂອບເຂດປະເດັນທີ່ຂັດແຍ່ງກັນ, ຖ້າຫາກຄູ່ຄວາມມີຄຳເຫັນ ຫຼື ຍົກຫຼັກຖານນອກປະເດັນທີ່ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີແລ້ວ ຄະນະສານຕ້ອງຄວບຄຸມໃຫ້ເຂົ້າສູ່ປະເດັນຂອງຄະດີ.

ມາດຕາ 240 (ໃໝ່). ການມີຄຳເຫັນສຸດທ້າຍຂອງຄູ່ຄວາມ

ເມື່ອຄູ່ຄວາມ ໄດ້ຍົກຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຄົບຖ້ວນ ແລະ ຈະແຈ້ງແລ້ວ ຄະນະສານ ຕ້ອງໃຫ້ຝ່າຍໂຈດ ແລະ ຈຳເລີຍ ສັງລວມການຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ການແກ້ຟ້ອງ ຫຼື ການຟ້ອງແຍ່ງຂອງຕົນ ແລະ ມີຄຳເຫັນສຸດທ້າຍກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ທີ່ໄດ້ສະເໜີຕໍ່ສານນັ້ນ ວ່າຄົບຖ້ວນ ຫຼື ຍັງມີຫຼັກຖານໃດຕື່ມ ທີ່ບໍ່ທັນນຳມາສະເໜີ ທັງນີ້ ກໍເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ການພິຈາລະນາຕັດສິນຂອງສານຖືກຕ້ອງ ແລະ ຍຸຕິທຳ.

ມາດຕາ 241 (ປັບປຸງ). ການຖະແຫຼງຂອງພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ

ຜ່ານການໄຕ່ສວນ ເມື່ອເຫັນວ່າ ມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຄົບຖ້ວນ, ຮອບດ້ານແລ້ວ ຄະນະສານ ກໍຈະປິດການໂຕ້ຖຽງ ຖ້າຫາກພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນເຂົ້າຮ່ວມ ກໍສະເໜີໃຫ້ມີຄຳເຫັນ ຫຼື ຖະແຫຼງກ່ຽວກັບຄະດີ ທີ່ຢູ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ ຈາກນັ້ນ ປະທານຄະນະສານຕັດສິນ ຈຶ່ງປະກາດປິດປະຊຸມສານຊົ່ວຄາວ ເພື່ອພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ ໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບ.

ໝວດທີ 4
ການພິຈາລະນາໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບ ແລະ ການປະກາດຄຳຕັດສິນ

ມາດຕາ 242 (ປັບປຸງ). ການພິຈາລະນາໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບ

ມີແຕ່ຄະນະສານຕັດສິນເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງສາມາດເຂົ້າຮ່ວມພິຈາລະນາຄະດີ ໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບ.

ການພິຈາລະນາຄະດີ ໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບ ຕ້ອງເຮັດຢ່າງລະອຽດ, ຮອບດ້ານ, ຄົບຖ້ວນ ແລະ ພາວະວິໄສ ໂດຍອີງໃສ່ຜົນຂອງການໄຕ່ສວນຄະດີ ໃນທີ່ປະຊຸມສານເປັນຕົ້ນຕໍ ເພື່ອໃຫ້ຄຳຕັດສິນຖືກຕ້ອງ ແລະ ຍຸຕິທຳ.

ຄະນະສານ ຕ້ອງນຳເອົາປະເດັນ ທີ່ຂັດແຍ່ງ ຫຼື ຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຟ້ອງແຍ່ງກັນ ມາພິຈາລະນາເປັນແຕ່ລະປະເດັນ ພ້ອມທັງນຳເອົາຫຼັກຖານ ໃນສຳນວນຄະດີຂຶ້ນມາກວດກາ ຕີລາຄາດ້ວຍຄວາມໝັ້ນໃຈ ແລະ ເປັນເອກະລາດ ບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຕົວຈິງ ແລະ ເຫດຜົນທາງດ້ານກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 243 (ປັບປຸງ). ການລົງຄຳເຫັນ ໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບ

ການລົງຄຳເຫັນຊີ້ຂາດ ໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບ ຕ້ອງຖືເອົາຕາມສຽງສ່ວນຫຼາຍ ໂດຍໃຫ້ຄະນະສານຜູ້ທີ່ມີຄຸນວຸດທິຕ່ຳກວ່າເປັນຜູ້ອອກຄຳເຫັນ ແລະ ອອກສຽງກ່ອນ, ສ່ວນປະທານຄະນະສານ ຕັດສິນ ອອກຄຳເຫັນ ແລະ ອອກສຽງ ເປັນຜູ້ສຸດທ້າຍ.

ຜູ້ທີ່ບໍ່ເຫັນດີ ຕາມສຽງສ່ວນຫຼາຍນັ້ນ ກໍມີສິດສະແດງຄຳເຫັນຂອງຕົນ ເປັນລາຍລັກອັກສອນໄວ້ໃນສຳນວນຄະດີ ເພື່ອໃຫ້ສານຂັ້ນເທິງພິຈາລະນາ ໃນກໍລະນີມີການຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍລິບລ້າງ.

ມາດຕາ 244 (ໃໝ່). ບົດບັນທຶກການພິຈາລະນາ ໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບ

ການພິຈາລະນາໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບ ຕ້ອງເຮັດບົດບັນທຶກ. ປະທານຄະນະສານ ມອບໃຫ້ຄະນະສານຜູ້ໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ບັນທຶກຄຳເຫັນ ພ້ອມດ້ວຍເຫດຜົນ ແລະ ການລົງຄະແນນສຽງຂອງຄະນະສານຕັດສິນແຕ່ລະຄົນ ພ້ອມທັງໃຫ້ແຕ່ລະຄົນເຊັນໃສ່ບົດບັນທຶກດັ່ງກ່າວ.

ມາດຕາ 245 (ໃໝ່). ຂອບເຂດການພິຈາລະນາຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ

ສານຂັ້ນຕົ້ນພິຈາລະນາຕັດສິນ ຕາມການຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ການຮ້ອງຂໍ ຂອງຄູ່ຄວາມບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ກົດໝາຍ. ທຸກບັນຫາທີ່ຄູ່ຄວາມສະເໜີ ຄະນະສານຕ້ອງໄດ້ນຳມາພິຈາລະນາ, ບັນຫາໃດທີ່ຄູ່ຄວາມບໍ່ໄດ້ສະເໜີນັ້ນ ກໍບໍ່ໃຫ້ຄະນະສານນຳມາພິຈາລະນາຕັດສິນ.

ມາດຕາ 246 (ໃໝ່). ການຮ່າງ ແລະ ການລົງຄຳເຫັນໃນຄຳຕັດສິນ

ຜູ້ພິພາກສາ ທີ່ຮັບຜິດຊອບຄະດີ ຕ້ອງຮ່າງຄຳຕັດສິນ ຕາມເຫດການ, ເນື້ອໃນຂອງຄະດີ ແລະ ລົງຄຳເຫັນໃນແຕ່ລະປະເດັນ ທີ່ເປັນການສະເໜີຂອງຄູ່ຄວາມ, ທຸກການສະເໜີຂອງຄູ່ຄວາມທີ່ມີເຫດຜົນ ຫຼື ບໍ່ມີເຫດຜົນ ຄະນະສານຕ້ອງຊີ້ແຈ້ງ, ລົງຄຳເຫັນ ຫຼື ວິນິດໄສ ໃຫ້ລະອຽດ ບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ວາງມາດຕາຂອງກົດໝາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງນັ້ນໃສ່.

ມາດຕາ 247 (ປັບປຸງ). ການປະກາດຄຳຕັດສິນ

ພາຍຫຼັງ ທີ່ໄດ້ພິຈາລະນາຄະດີ ໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບແລ້ວ ຄະນະສານຕ້ອງນຳເອົາຄຳຕັດສິນອອກມາປະກາດ ຫຼື ອ່ານ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຢ່າງເປີດເຜີຍ.

ກ່ອນການອ່ານຄຳຕັດສິນ ຕ້ອງໃຫ້ຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ອອກມາຢືນຕໍ່ໜ້າຄະນະສານ ເພື່ອຟັງຄຳຕັດສິນ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ຜູ້ມີສຸຂະພາບບໍ່ແຂງແຮງ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຈາກຄະນະສານເທົ່ານັ້ນ.

ປະທານຄະນະສານ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບອ່ານຄຳຕັດສິນ ໂດຍເລີ່ມຈາກພາກວິນິດໄສ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 248 (ປັບປຸງ). ການເລື່ອນການປະກາດຄຳຕັດສິນ

ຖ້າຫາກເຫັນວ່າ ການພິຈາລະນາຄະດີໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບ ຈະບໍ່ສຳເລັດ ຫຼື ມີເຫດຜົນໃດໜຶ່ງ ຊຶ່ງເປັນສາເຫດທີ່ບໍ່ສາມາດປະກາດຄຳຕັດສິນໃນວັນນັ້ນໄດ້ ຄະນະສານກໍຈະເລື່ອນ ໄປໃສ່ວັນໃໝ່ ແຕ່ຢ່າງຊ້າບໍ່ໃຫ້ການເຈັດວັນ.

ການເລື່ອນການປະກາດຄຳຕັດສິນ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເຮັດພາຍຫຼັງ ທີ່ຄະນະສານໄດ້ນຳເອົາ ຄະດີເຂົ້າພິຈາລະນາໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບແລ້ວ.

ມາດຕາ 249 (ໃໝ່). ຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ

ສານ ອອກຄຳຕັດສິນໃນນາມ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ.

ຄຳຕັດສິນຂອງສານ ປະກອບດ້ວຍ ພາກສະເໜີ, ພາກເນື້ອຄະດີ, ພາກວິນິດໄສ ແລະ ພາກຕັດສິນ.

ພາກສະເໜີ ຕ້ອງບົ່ງບອກ ແຂວງ, ນະຄອນ ຫຼື ເຂດ ຂອງຄະນະສານຂັ້ນຕົ້ນ, ເລກທີ ຄຳຕັດສິນ, ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ ຂອງຄະນະສານ, ຈ່າສານ ແລະ ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ, ເລກທີ, ລົງວັນທີ ຂອງຄະດີ, ວັນເວລາໄຕ່ສວນຄະດີ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ, ຂໍ້ມູນຂອງຄູ່ຄວາມ, ຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂອງຄະດີ ແລະ ສິດອຳນາດສານ ໃນການພິຈາລະນາ.

ພາກເນື້ອຄະດີ ຕ້ອງຂຽນໂດຍສັງເຂບ ເນື້ອໃນຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດ ແລະ ຄຳແກ້ຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງຂອງຈຳເລີຍ ລວມທັງຂອງບຸກຄົນທີສາມ (ຖ້າມີ) ຊຶ່ງກວມເອົາເຫດການ ທີ່ມີສາຍພົວພັນທາງດ້ານກົດໝາຍ, ການລະເມີດ ແລະ ການສະເໜີໃຫ້ສານພິຈາລະນາກ່ຽວກັບບັນຫາໃດໜຶ່ງ.

ພາກວິນິດໄສ ຕ້ອງກຳນົດລະອຽດເຫດການທີ່ເປັນຂໍ້ເທັດຈິງ ແລະ ໃຫ້ເຫດຜົນຢ່າງຈະແຈ້ງ ໃນແຕ່ລະບັນຫາທີ່ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມຍົກຂຶ້ນມາ ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ວາງມາດຕາຂອງກົດໝາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃສ່.

ພາກຕັດສິນ ຕ້ອງກຳນົດການເຂົ້າຮ່ວມ ຫຼື ບໍ່ເຂົ້າຮ່ວມຂອງຄູ່ຄວາມ (ຊ້ອງໜ້າ ຫຼື ລັບຫຼັງ), ຜົນຂອງການລົງຄຳຕັດສິນ ໃນແຕ່ລະປະເດັນ, ອາກອນຂອງລັດ ຫຼື ຄ່າທຳນຽມສານອື່ນ ແລະ ສິດ ໃນການຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ.

ຄຳຕັດສິນ ຕ້ອງເຮັດເປັນສອງສະບັບ ຄື ສະບັບໜຶ່ງໄວ້ໃນສຳເນົາ, ສ່ວນອີກສະບັບໜຶ່ງ ໄວ້ໃນສຳນວນຄະດີ. ຄຳຕັດສິນທີ່ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ພາກສ່ວນອື່ນ ຕ້ອງການນັ້ນ ໃຫ້ອັດສຳເນົາ ໂດຍແມ່ນ ຈ່າສານ ເປັນຜູ້ຢັ້ງຢືນ.

ມາດຕາ 250. ປະເພດຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ

ປະເພດຄຳຕັດສິນຄະດີຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ຖ້າຫາກເຫັນວ່າຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງຂອງຈຳເລີຍ ບໍ່ມີເຫດຜົນພຽງ ພໍ ສານຕ້ອງຕັດສິນຍົກເລີກຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງຂອງຈຳເລີຍ;

2. ຖ້າຫາກເຫັນວ່າ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດ ຫຼື ຄຳຟ້ອງແຍ່ງຂອງຈຳເລີຍ ມີເຫດຜົນພຽງພໍ ສານຕ້ອງລົງຄຳຕັດສິນ:

- ໃຫ້ຈຳເລີຍໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ຫຼື ຄ່າປັບໃໝ ຫຼື ຄ່າປ່ວຍການຊັບແກ່ໂຈດ ຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ ຫຼື ກົງກັນຂ້າມ ຖ້າຫາກແມ່ນ ຄຳຟ້ອງແຍ່ງ;
- ໃຫ້ຈຳເລີຍ ສົ່ງຊັບສິ່ງຂອງ ເຊັ່ນ ພາຫະນະ, ສັດ ຄືນແກ່ໂຈດ ໃນກໍລະນີ ທີ່ ແມ່ນການຢືມໄປໃຊ້ ຫຼື ກົງກັນຂ້າມ ຖ້າຫາກແມ່ນຄຳຟ້ອງແຍ່ງ;
- ໃຫ້ຈຳເລີຍ ສົ່ງເງິນຕົ້ນທຶນພ້ອມດ້ວຍດອກເບັ້ຍ (ຖ້າມີ) ຄືນແກ່ໂຈດ ໃນກໍລະ ນີທີ່ແມ່ນການກູ້ຢືມ ຫຼື ກົງກັນຂ້າມ ຖ້າຫາກແມ່ນຄຳຟ້ອງແຍ່ງ;
- ໃຫ້ຈຳເລີຍຍົກຍ້າຍອອກຈາກທີ່ດິນ ຫຼື ເຮືອນຂອງໂຈດ ໃນກໍລະນີທີ່ແມ່ນການ ເຊົ່າ ຫຼື ການຕົກລົງອື່ນ ຫຼື ກົງກັນຂ້າມ ຖ້າຫາກແມ່ນຄຳຟ້ອງແຍ່ງ;
- ໃຫ້ໂຈດ ແລະ ຈຳເລີຍ ຂາດຈາກສາຍພົວເມັຍ;
- ໃຫ້ຈຳເລີຍ ຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູລູກ, ຄ່າປົວແປງຈິດໃຈ;
- ໃຫ້ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງປະຕິບັດພາໆ ສ່ວນໃດສ່ວນໜຶ່ງກ່ອນ;
- ແລະ ອື່ນໆ.

ສານຂັ້ນຕົ້ນທີ່ໄດ້ຕັດສິນຄະດີແລ້ວ ຕ້ອງພິມຄຳຕັດສິນໃຫ້ສຳເລັດພາຍໃນກຳນົດ ຊາວວັນ ນັບແຕ່ວັນລົງຄຳຕັດສິນເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 251 (ປັບປຸງ). ການລົງຄຳຕັດສິນໃຫ້ປະຕິບັດພາໆ

ການປະຕິບັດພາໆ ແມ່ນ ການປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານສ່ວນໃດສ່ວນໜຶ່ງ ກ່ອນຄຳ ຕັດສິນນັ້ນໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ເພື່ອຊ່ວຍບັນເທົາຄວາມເສັຍຫາຍ, ຄວາມຈຳເປັນຮີບດ່ວນຂອງຄູ່ ຄວາມ.

ຄຳຕັດສິນຂອງສານ ໃນກໍລະນີຮີບດ່ວນ ຫຼື ຈຳເລີຍຮັບຮູ້ການຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດ ຫຼື ໂຈດ ຮັບຮູ້ການຟ້ອງແຍ່ງຂອງຈຳເລີຍ ຊຶ່ງບອກໃຫ້ປະຕິບັດພາໆສ່ວນໃດສ່ວນໜຶ່ງກ່ອນນັ້ນ ຕ້ອງສົ່ງໄປ ຍັງຫ້ອງການ ຫຼື ໜ່ວຍງານປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ບ່ອນກ່ຽວຂ້ອງໃນທັນໃດ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເຖິງວ່າຈະມີການຂໍອຸທອນ ກໍຕາມ.

ມາດຕາ 252 (ໃໝ່). ການເຊັນຄຳຕັດສິນ

ປະທານຄະນະສານຕັດສິນ ແລະ ຈ່າສານ ຕ້ອງລົງລາຍເຊັນໃສ່ຄຳຕັດສິນ, ຖ້າຫາກປະ ທານຄະນະສານ ຫຼື ຈ່າສານ ບໍ່ສາມາດເຊັນຄຳຕັດສິນ ຍ້ອນສາເຫດທີ່ຈຳເປັນໃດໜຶ່ງ ກໍໃຫ້ພິມຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ ຂອງຜູ້ກ່ຽວໃສ່ຄຳຕັດສິນ ແລ້ວໃຫ້ຈ່າສານຜູ້ໄດ້ຮັບມອບໝາຍເປັນຜູ້ເຊັນຢັ້ງຢືນ.

ມາດຕາ 253 (ໃໝ່). **ການເຮັດປະເດັນຄຳຕັດສິນໃຫ້ຄູ່ຄວາມ**

ສານຂັ້ນຕົ້ນ ທີ່ໄດ້ຕັດສິນຄະດີແລ້ວ ຖ້າຫາກບໍ່ສາມາດພິມຄຳຕັດສິນ ໃຫ້ສຳເລັດຕາມ ກຳນົດເວລາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 250 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຕ້ອງເຮັດປະເດັນຄຳຕັດສິນ ຕາມ ທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ໃນປຶ້ມປະຊຸມສານ ສົ່ງໃຫ້ຄູ່ຄວາມກ່ອນກຳໄດ້ ໃນກໍລະນີມີການຮ້ອງຂໍ ໂດຍໃຫ້ປະທານ ຄະນະສານຕັດສິນ ເປັນຜູ້ເຊັນ.

ມາດຕາ 254 (ໃໝ່). **ການດັດແກ້ຄຳຜິດ ໃນຄຳຕັດສິນ**

ເມື່ອມີຄວາມຜິດພາດທາງດ້ານການພິມ, ການຄຳນວນຕົວເລກ ແລະ ທາງດ້ານເຕັກນິກ ອື່ນ ຊຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ດັດແກ້ ແຕ່ການດັດແກ້ນັ້ນ ຕ້ອງບໍ່ກະທົບເຖິງຂໍ້ເທັດຈິງໃນຄະດີ ແລະ ຜົນຂອງ ການຕັດສິນ.

ການດັດແກ້ຄຳຕັດສິນ ຕ້ອງເຮັດເປັນຄຳຊີ້ຂາດ ຂອງປະທານຄະນະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລ້ວແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ຄວາມ, ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຫຼື ພະນັກງານປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງ ສານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນທັນໃດ.

ມາດຕາ 255 (ໃໝ່). **ການຮັບຊາບຄຳຕັດສິນ ໃນກໍລະນີຕັດສິນລັບຫຼັງ**

ເມື່ອມີການຕັດສິນລັບຫຼັງ ສານຂັ້ນຕົ້ນຕ້ອງຮຽກຄູ່ຄວາມມາຮັບຊາບ ແລະ ເຮັດບົດບັນ ທຶກຮັບຊາບຄຳຕັດສິນ ພ້ອມທັງແຈ້ງສິດໃນການຂໍຄັດຄ້ານ ແລະ ຂໍອຸທອນ ໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ສານໄດ້ສົ່ງໝາຍຮຽກ ໃຫ້ຄູ່ຄວາມມາຮັບຊາບ ຄຳຕັດສິນເຖິງສາມຄັ້ງແລ້ວ ແຕ່ຄູ່ຄວາມບໍ່ເຂົ້າມາໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນ ຊຶ່ງມີການຢັ້ງຢືນຈາກອົງການປົກຄອງບ້ານ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ ສານສາມາດສົ່ງສຳນວນຄະດີດັ່ງກ່າວ ໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫຼື ໃຫ້ສານຂັ້ນອຸທອນພິຈາລະນາ ຕາມກົດໝາຍ ໃນກໍລະນີມີການຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ຄູ່ຄວາມໜີອອກຈາກບ່ອນຢູ່ປະຈຳ ໂດຍມີການຢັ້ງຢືນຂອງອົງການປົກຄອງ ບ້ານ ສານກໍຈະຕິດປະກາດທາງສາທາລະນະ ຫຼື ແຈ້ງຜ່ານສື່ມວນຊົນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 149 ແລະ 150 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 256 (ໃໝ່). **ການດຳເນີນການເມື່ອມີການຄັດຄ້ານການຕັດສິນລັບຫຼັງ**

ເມື່ອຄູ່ຄວາມ ໄດ້ຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນລັບຫຼັງ ແລ້ວໃຫ້ສານພິຈາລະນາຕັດສິນຄືນໃໝ່ ໂດຍຊ້ອງໜ້າຜູ້ກ່ຽວນັ້ນ ຄູ່ຄວາມຕ້ອງຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍຄັດຄ້ານ ຕໍ່ປະທານສານບ່ອນກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອໃຫ້ຄະ ນະສານເກົ່າພິຈາລະນາຄືນໃໝ່ ໂດຍຊ້ອງໜ້າຜູ້ກ່ຽວ ຕາມລະບຽບການພິຈາລະນາຄະດີຢູ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ.

ຄຳຕັດສິນລັບຫຼັງດັ່ງກ່າວ ຈະຖືກລົບລ້າງດ້ວຍຄຳຕັດສິນສະບັບໃໝ່.

ມາດຕາ 257 (ໃໝ່). ການດຳເນີນການເມື່ອມີການຂໍອຸທອນ

ພາຍຫຼັງ ທີ່ໄດ້ຮັບຊາບຄຳຕັດສິນແລ້ວ ຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ມີສິດຂໍອຸທອນດ້ວຍການຈອງ ຫຼື ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນຕໍ່ສານ ທີ່ຕັດສິນເປັນຂັ້ນຕົ້ນ.

ສານຂັ້ນຕົ້ນ ຕ້ອງກວດກາຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຕາມຮ່າງແບບພິມຂອງສານ ພ້ອມທັງກວດກາເບິ່ງວ່າ ການຂໍອຸທອນດັ່ງກ່າວຖືກຕ້ອງ ຕາມກຳນົດເວລາຂໍອຸທອນ ຫຼື ບໍ່. ຖ້າວ່າ ຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ມີເນື້ອໃນບໍ່ຄົບຖ້ວນ ຫຼື ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ສານຂັ້ນຕົ້ນ ຕ້ອງແນະນຳໃຫ້ຜູ້ຂໍອຸທອນ ແກ້ໄຂຂໍ້ບົກພ່ອງນັ້ນເສັຍກ່ອນ. ຖ້າເຫັນວ່າ ຖືກຕ້ອງແລ້ວ ຕ້ອງຮັບຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ແລະ ແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ຄວາມຝ່າຍກົງກັນຂ້າມຊາບ.

ສານຂັ້ນຕົ້ນ ຕ້ອງຮັບຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ເຖິງວ່າກຳນົດເວລາຂໍອຸທອນນັ້ນ ຈະໝົດແລ້ວກໍຕາມ. ແຕ່ສານຕ້ອງໃຫ້ຜູ້ຂໍອຸທອນຊີ້ແຈ້ງ ເຫດຜົນຂອງການຊັກຊ້າ ໃນການຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ພ້ອມທັງອະທິບາຍຜົນສະທ້ອນຂອງການຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ການກຳນົດໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວເຂົ້າໃຈ.

ຖ້າຫາກມີການຈອງ ຫຼື ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ສານຕ້ອງສົ່ງສຳນວນຄະດີ ໄປຍັງສານຂັ້ນອຸທອນ ພາຍໃນກຳນົດເວລາຊາວສາມວັນ ນັບແຕ່ວັນລົງຄຳຕັດສິນ ຫຼື ວັນຮັບຊາບຄຳຕັດສິນເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 258 (ປັບປຸງ). ຄຳຕັດສິນເປັນຂັ້ນຕົ້ນ ຊຶ່ງບໍ່ຖືກຂໍອຸທອນ

ຄຳຕັດສິນເປັນຂັ້ນຕົ້ນຂອງສານປະຊາຊົນເຂດ ແລະ ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ແລະ ສານເດັກ ຊຶ່ງບໍ່ຖືກຂໍອຸທອນ ໂດຍຄູ່ຄວາມ ຫຼື ບໍ່ຖືກສະເໜີຄັດຄ້ານ ໂດຍຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຕາມກຳນົດເວລາຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານນັ້ນ ໃຫ້ຖືວ່າເປັນຄຳຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດຂອງສານ.

ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ຊາວສາມວັນ ນັບແຕ່ວັນລົງຄຳຕັດສິນ ຫຼື ວັນຮັບຊາບຄຳຕັດສິນເປັນຕົ້ນໄປ ສານຂັ້ນຕົ້ນຕ້ອງສົ່ງສຳນວນຄະດີດັ່ງກ່າວ ໄປຍັງໜ່ວຍງານ ຫຼື ຫ້ອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ບ່ອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ພາກທີ XII
ການດຳເນີນຄະດີຢູ່ສານຊັ້ນອຸທອນ
ໝວດທີ 1
ສິດໃນການຂໍອຸທອນ ແລະ ການສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳຕົກລົງຂອງສານຊັ້ນຕົ້ນ

ມາດຕາ 259 (ປັບປຸງ). ສານທີ່ມີສິດພິພາກສາເປັນຊັ້ນອຸທອນ

ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ມີສິດພິພາກສາຄະດີເປັນຊັ້ນອຸທອນ ຕາມຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ຕາມກົດໝາຍ ຄະດີທີ່ສານປະຊາຊົນເຂດໄດ້ຕັດສິນເປັນຊັ້ນຕົ້ນ ຊຶ່ງຖືກຂໍອຸທອນໂດຍຄູ່ຄວາມ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານໂດຍຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ.

ສານປະຊາຊົນພາກ ມີສິດພິພາກສາເປັນຊັ້ນອຸທອນ ຕາມຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ຕາມກົດໝາຍ ຄະດີທີ່ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ແລະ ສານເດັກ ໄດ້ຕັດສິນເປັນຊັ້ນຕົ້ນ ຊຶ່ງຖືກຂໍອຸທອນໂດຍຄູ່ຄວາມ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານໂດຍຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ.

ມາດຕາ 260 (ປັບປຸງ). ບຸກຄົນທີ່ມີສິດ ໃນການຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ

ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ຂອງແຕ່ລະຝ່າຍ ຊຶ່ງເປັນຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ມີສິດຂໍອຸທອນ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະ ຄຳຕັດສິນຂອງສານ.

ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ກໍມີສິດສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນຂອງສານ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ບໍ່ມີເຫດຜົນພຽງພໍ.

ມາດຕາ 261 (ປັບປຸງ). ການຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນ ຂອງບຸກຄົນທີສາມ

ການຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນຂອງສານ ໂດຍບຸກຄົນທີສາມ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງດຽວກັນກັບການຕັດສິນລັບຫຼັງ ຫຼື ການດຳເນີນຄະດີທົ່ວໄປ ແລ້ວແຕ່ລະກໍລະນີ.

ເມື່ອບຸກຄົນທີສາມ ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີແຕ່ເບື້ອງຕົ້ນ ຖ້າຫາກຄະດີພວມດຳເນີນຢູ່ຊັ້ນອຸທອນ ຜູ້ກ່ຽວກໍມີສິດສະເໜີຄັດຄ້ານ ໃຫ້ລົບລ້າງຄຳຕັດສິນຊັ້ນຕົ້ນ ທີ່ແຕະຕ້ອງເຖິງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຕົນ ເພື່ອໃຫ້ພິຈາລະນາຕັດສິນຄືນໃໝ່ ໂດຍຊ້ອງໜ້າຜູ້ກ່ຽວ.

ມາດຕາ 262 (ປັບປຸງ). ກຳນົດເວລາຂໍອຸທອນ ແລະ ສະເໜີຄັດຄ້ານ

ຄູ່ຄວາມ ມີສິດຂໍອຸທອນ ແລະ ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີສິດສະເໜີຄັດຄ້ານ ຄຳຕັດສິນຂອງສານຊັ້ນຕົ້ນໄດ້ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ຊາວວັນ ນັບແຕ່ວັນລົງຄຳຕັດສິນສຳລັບຜູ້ຖືກສານຕັດສິນຊ້ອງໜ້າ ຫຼື ຖືວ່າຊ້ອງໜ້າ ຫຼື ນັບແຕ່ວັນຮັບຊາບຄຳຕັດສິນເປັນຕົ້ນໄປ ສຳລັບຜູ້ຖືກສານຕັດສິນລັບຫຼັງ.

ສຳລັບການຂໍອຸທອນຄຳສັ່ງ ຫຼື ຄຳຊີ້ຂາດຂອງສານນັ້ນ ກຳນົດເວລາຂໍອຸທອນ ແມ່ນ ເຈັດວັນ ນັບແຕ່ວັນຮັບຊາບຄຳສັ່ງ ຫຼື ຄຳຊີ້ຂາດ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ຄູ່ຄວາມ ທີ່ຂໍອຸທອນນັ້ນ ໃຫ້ນຳເອົາເງິນມາວາງສານ ແລະ ເສັຍຄ່າຂໍອຸທອນ ຕາມລະ ບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 263 (**ໃໝ່**). **ການຂໍອຸທອນ**

ການຂໍອຸທອນ ອາດຈະເຮັດດ້ວຍການຈອງການຂໍອຸທອນ ຫຼື ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນຕໍ່ສານ ທີ່ໄດ້ຕັດສິນຄະດີດັ່ງກ່າວ ເປັນຂັ້ນຕົ້ນ.

ຄູ່ຄວາມ ສາມາດຂໍອຸທອນ ບັນຫາທາງດ້ານຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ຫຼື ກົດໝາຍ ຕໍ່ຄຳຕັດສິນ ຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ ຊຶ່ງຕົນບໍ່ພໍໃຈຕໍ່ການຕັດສິນດັ່ງກ່າວ ຫຼື ບັນຫາທີ່ຄູ່ຄວາມໄດ້ຮ້ອງຟ້ອງ, ຮ້ອງຂໍ ຫຼື ຟ້ອງແຍ່ງ ຕໍ່ສານຂັ້ນຕົ້ນແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ. ບັນຫາໃດທີ່ຄູ່ຄວາມບໍ່ໄດ້ຮ້ອງຟ້ອງ, ຮ້ອງ ຂໍ ຫຼື ຟ້ອງແຍ່ງ ຕໍ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ ສານຂັ້ນອຸທອນຈະພິຈາລະນາ ຫຼື ບໍ່ພິຈາລະນາກໍໄດ້. ໃນກໍລະນີທີ່ ສານຂັ້ນອຸທອນເຫັນວ່າຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຕໍ່ບັນຫານັ້ນ ມີເຫດຜົນກໍໃຫ້ພິພາກສາສົ່ງສຳນວນຄືນ ໃຫ້ ສານຂັ້ນຕົ້ນພິຈາລະນາບັນຫາດັ່ງກ່າວ.

ຄຳຕັດສິນໃຫ້ປະຕິບັດພາງ, ຄຳສັ່ງປະຕິບັດຜົນການໄກ່ເກ່ຍ, ຄຳສັ່ງຂອງສານ ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ມາດຕະການຂອງສານຕໍ່ຄົນເສັຍຈິດ, ຕໍ່ນິຕິບຸກຄົນທີ່ຖືກຍຸບເລີກ, ຕໍ່ຜົວ ຫຼື ເມັຍ, ຕໍ່ເດັກ ແລະ ມາດຕະການຊົ່ວຄາວອື່ນຂອງສານ ຈະຂໍອຸທອນບໍ່ໄດ້.

ມາດຕາ 264 (**ໃໝ່**). **ເນື້ອໃນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ**

ຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຕ້ອງປະກອບດ້ວຍເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍ ດັ່ງນີ້:

1. ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ, ອາຍຸ, ອາຊີບ ແລະ ທີ່ຢູ່ ຂອງຜູ້ຂໍອຸທອນ;
2. ເລກທີຄຳຕັດສິນ ທີ່ຂໍອຸທອນ;
3. ປະເດັນທີ່ຂໍອຸທອນ ພ້ອມດ້ວຍເຫດຜົນ ແລະ ຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນ;
4. ວັນ, ເດືອນ, ປີ ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ແລະ ລາຍເຊັນ.

ມາດຕາ 265 (**ປັບປຸງ**). **ລະບຽບການຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ**

ໃນກໍລະນີ ທີ່ມີການຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະ ຄຳຕັດສິນ ຄູ່ ຄວາມ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຕ້ອງຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານຂອງ ຕົນ ຕໍ່ສານຂັ້ນອຸທອນ ໂດຍຜ່ານສານທີ່ໄດ້ຕັດສິນຄະດີເປັນຂັ້ນຕົ້ນ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ ຫາກບໍ່ຮັບ ຫຼື ແກ່ຍາວການຮັບຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຫຼື ຄຳສະເໜີ ຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນຂອງສານ, ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີສິດຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍອຸ ທອນ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ໂດຍກົງຕໍ່ສານຂັ້ນອຸທອນ.

ຫຼັງຈາກກຳນົດຂໍ້ອຸທອນໄດ້ສິ້ນສຸດແລ້ວ ຖ້າສານຊັ້ນຕົ້ນທີ່ໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ຫາກແກ່ຍາວເກີນກຳນົດເວລາ ໃນການສົ່ງສຳນວນຄະດີ ຂຶ້ນສານຊັ້ນອຸທອນ, ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີສິດສະເໜີຕໍ່ສານຊັ້ນອຸທອນ ເພື່ອທວງເອົາຄະດີດັ່ງກ່າວມາພິຈາລະນາ.

ມາດຕາ 266 (**ປັບປຸງ**). **ສິດໃນການຖອນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ**

ກ່ອນການປິດການໂຕ້ຖຽງ ໃນທີ່ປະຊຸມສານຂອງສານຊັ້ນອຸທອນນັ້ນ ຄູ່ຄວາມ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມ ໃນຄະດີ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີສິດຖອນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ຂອງຕົນທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນກໍໄດ້.

ໃນກໍລະນີ ມີການຖອນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານແລ້ວ ຄູ່ຄວາມ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມໃນຄະດີ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ບໍ່ມີສິດຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານຄືນໃໝ່ອີກ.

ມາດຕາ 267 (**ໃໝ່**). **ການດຳເນີນການເມື່ອມີການຖອນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ**

ຜູ້ຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື ຄຳຕັດສິນຂອງສານຊັ້ນຕົ້ນທີ່ ມີຈຸດປະສົງຖອນການຂໍອຸທອນ ຕ້ອງຂຽນຄຳຮ້ອງຂໍຖອນ ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຍື່ນຕໍ່ສານປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອພິຈາລະນາ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ການຂໍຖອນ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ແມ່ນໃຫ້ຈ່າສານເປັນຜູ້ບັນທຶກ.

ເມື່ອໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍຖອນການອຸທອນ ສານປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງນຳເອົາບັນຫາດັ່ງກ່າວມາພິຈາລະນາ ຖ້າເຫັນວ່າ ການຂໍຖອນດັ່ງກ່າວ ບໍ່ຂັດກັບກົດໝາຍ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ ຫຼື ສັງຄົມ ສານຕ້ອງອອກຄຳຊີ້ຂາດ ໃຫ້ຖອນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນດັ່ງກ່າວ ແລ້ວສົ່ງສຳນວນຄະດີໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຖ້າຫາກແມ່ນການຖອນຂໍອຸທອນທັງໝົດ.

ໃນກໍລະນີ ການຖອນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນບາງສ່ວນ ສານຈະນຳມາພິຈາລະນາ ໃນສ່ວນທີ່ບໍ່ໄດ້ຖອນ.

ສຳລັບການຖອນຄຳຮ້ອງຂໍຄັດຄ້ານຂອງຄູ່ຄວາມ ກໍໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງດຽວກັນກັບການຖອນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ.

ມາດຕາ 268 (**ປັບປຸງ**). **ຜົນສະທ້ອນຂອງການຂໍອຸທອນ ຫຼື ການສະເໜີຄັດຄ້ານ**

ການຂໍອຸທອນ ຫຼື ການສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນ ເປັນສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ໂຈະການປະຕິບັດຄຳຕັດສິນ ຊຶ່ງຖືກຂໍອຸທອນ ຫຼື ຖືກສະເໜີຄັດຄ້ານ. ເວັ້ນເສັຍແຕ່ມີຄຳຕັດສິນຂອງສານ ໃຫ້ປະຕິບັດພາງ ຊຶ່ງຕ້ອງສົ່ງໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເຖິງຈະມີການຂໍອຸທອນຄຳຕັດສິນ ໃນສ່ວນໃດ ຫຼືບັນຫາໃດກໍຕາມ.

ການຂໍອຸທອນ ຫຼື ການສະເໜີຄັດຄ້ານ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ມາດຕະການຂອງສານ ບໍ່ເປັນສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ໂຈະການດຳເນີນຄະດີ.

ໝວດທີ 2
ການພິຈາລະນາຄະດີຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ

ມາດຕາ 269 (ໃໝ່). ການຮັບເອົາຄະດີມາພິຈາລະນາເປັນຂັ້ນອຸທອນ

ເມື່ອມີການຂໍອຸທອນ ຫຼື ການສະເໜີຄັດຄ້ານ ຖືກຕ້ອງຕາມກຳນົດເວລາ ແລະ ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການຂໍອຸທອນແລ້ວ ສານຂັ້ນອຸທອນ ກໍຈະຮັບເອົາຄະດີມາພິຈາລະນາເປັນຂັ້ນອຸທອນຕາມລະບຽບການ. ຫົວໜ້າຄະນະສານ ຈະມອບສຳນວນຄະດີ ໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອກະກຽມນຳຂຶ້ນໄຕ່ສວນໃນທີ່ປະຊຸມສານ.

ມາດຕາ 270 (ໃໝ່). ການພິຈາລະນາຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນທີ່ກາຍກຳນົດ

ຖ້າສານຂັ້ນອຸທອນເຫັນວ່າ ຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ຫາກກາຍກຳນົດເວລາຂໍອຸທອນ ຄະນະສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງລົງຄຳພິພາກສາ ບໍ່ຮັບເອົາຄະດີດັ່ງກ່າວມາພິຈາລະນາ ແລ້ວສົ່ງສຳນວນຄະດີດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ສານຂັ້ນຕົ້ນ ເພື່ອສົ່ງໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ມີການຈອງຂໍອຸທອນທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການ.

ຄຳພິພາກສາ ບໍ່ຮັບເອົາຄະດີມາພິຈາລະນາເນື່ອງຈາກກາຍກຳນົດຂໍອຸທອນ ຈະບໍ່ໃຫ້ສິດໃນການຂໍລີບລ້າງ.

ມາດຕາ 271 (ໃໝ່). ການຄົ້ນຄວ້າຄະດີຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ

ການຄົ້ນຄວ້າຄະດີ ຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງລົງເລິກບັນຫາທີ່ມີການຂໍອຸທອນ ເປັນຕົ້ນຕໍ ໂດຍເລັ່ງໃສ່ບັນຫາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 272 (ໃໝ່). ການສະເໜີຫຼັກຖານເພີ່ມເຕີມຢູ່ສານຂັ້ນອຸທອນ

ຄູ່ຄວາມ ມີສິດສະເໜີຫຼັກຖານເພີ່ມເຕີມ ຕໍ່ສານຂັ້ນອຸທອນ ຢ່າງເປັນລາຍລັກອັກສອນ ໂດຍໃຫ້ບອກລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນຂອງຫຼັກຖານ ກັບເຫດການຂອງຄະດີ ພ້ອມທັງໃຫ້ເຫດຜົນທີ່ບໍ່ໄດ້ຍື່ນຫຼັກຖານດັ່ງກ່າວຕໍ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ.

ສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງນຳເອົາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານດັ່ງກ່າວ ມາພິຈາລະນາ ຖ້າເຫັນວ່າຫຼັກຖານນັ້ນມີຄວາມສຳຄັນ ສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງພິພາກສາລົບລ້າງ ຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ ແລ້ວສົ່ງສຳນວນຄະດີພ້ອມດ້ວຍຫຼັກຖານ ທີ່ສະເໜີເພີ່ມເຕີມນັ້ນ ຄືນໃຫ້ສານຂັ້ນຕົ້ນຄະນະເກົ່າພິຈາລະນາໃໝ່.

ມາດຕາ 273 (ໃໝ່). ຂອບເຂດການພິຈາລະນາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ

ສານຂັ້ນອຸທອນ ພິຈາລະນາບັນຫາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ກົດໝາຍ ທີ່ສານຂັ້ນຕົ້ນໄດ້ຕັດສິນ ຊຶ່ງຖືກຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ.

ບັນຫາໃດທີ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ ຍັງບໍ່ໄດ້ພິຈາລະນາຕັດສິນ ຫຼື ຄູ່ຄວາມບໍ່ໄດ້ຂໍອຸທອນ ສານຂັ້ນອຸທອນ ຈະນຳມາພິຈາລະນາ ເປັນຂັ້ນອຸທອນ ແມ່ນບໍ່ໄດ້.

ມາດຕາ 274 (ໃໝ່). **ການສົ່ງສຳນວນຄະດີໃຫ້ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ**

ພາຍຫຼັງ ສານຂັ້ນອຸທອນໄດ້ຄົ້ນຄວ້າສຳນວນຄະດີຢ່າງລະອຽດຄົບຖ້ວນແລ້ວ ຕ້ອງເຮັດບົດສະຫຼຸບເຫດການຂອງຄະດີ ແລ້ວສົ່ງສຳນວນຄະດີ ພ້ອມທັງບົດສະຫຼຸບດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຕິດຕາມກວດກາ ຕາມພາລະບົດບາດ.

ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ຕ້ອງຄົ້ນຄວ້າ, ກວດກາສຳນວນຄະດີໃຫ້ສຳເລັດ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສາມສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບສຳນວນຄະດີເປັນຕົ້ນໄປ ແລ້ວສົ່ງຄືນໃຫ້ສານຂັ້ນອຸທອນ ພິຈາລະນາໃນທີ່ປະຊຸມສານ.

ໝວດທີ 3
ການໄຕ່ສວນຄະດີຢູ່ສານຂັ້ນອຸທອນ

ມາດຕາ 275. **ບຸກຄົນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ**

ສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງຮຽກຄູ່ຄວາມເຂົ້າມາຮ່ວມ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ.

ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີສິດເຂົ້າຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ.

ຄູ່ຄວາມ ມີສິດສະເໜີພະຍານ ເຂົ້າມາໃຫ້ການໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຫຼື ສະເໜີຖາມຖານເພີ່ມເຕີມ ກ່ອນປິດການໂຕ້ຖຽງ.

ມາດຕາ 276 (ປັບປຸງ) **ລະບຽບການໄຕ່ສວນຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ**

ລະບຽບການໄຕ່ສວນຄະດີ ຢູ່ທີ່ປະຊຸມສານຂັ້ນອຸທອນ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງດຽວກັນກັບລະບຽບການໄຕ່ສວນຢູ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 222 ຫາມາດຕາ 241 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ພາຍຫຼັງທີ່ປະທານຄະນະສານ ໄດ້ກ່າວເປີດປະຊຸມສານຕາມລະບຽບການ ແລະຄະນະສານ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄະດີໄດ້ລາຍງານແລ້ວ ປະທານຄະນະສານ ສະເໜີໃຫ້ຜູ້ຂໍອຸທອນ ຫຼື ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມສານນັ້ນ ໃຫ້ເຫດຜົນກ່ຽວກັບການຂໍອຸທອນ ຫຼື ການສະເໜີຄັດຄ້ານຂອງຕົນຕໍ່ທີ່ປະຊຸມສານ.

ການໄຕ່ສວນໃນທີ່ປະຊຸມສານ ຕ້ອງເນັ້ນໃສ່ສະເພາະບັນຫາທີ່ມີການຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ມີການສະເໜີຖາມຖານເພີ່ມເຕີມນັ້ນ ຄະນະສານ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ແລະ ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານຮັບຮູ້ ແລະໃຫ້ຄູ່ຄວາມອະທິບາຍ, ຊີ້ແຈງ

ກ່ຽວກັບຫຼັກຖານດັ່ງກ່າວ. ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ປຶກສາກັນໄຕ່ຖ່ຽງ ແລະ ໄດ້ຟັງຄຳຖະແຫຼງຂອງພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນແລ້ວ ປະທານຄະນະສານ ກໍປະກາດປິດປະຊຸມສານຊົ່ວຄາວ ເພື່ອພິຈາລະນາພິພາກສາຄະດີໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບ.

ລະບຽບການພິຈາລະນາໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບ, ການຮ່າງ ແລະ ລົງຄຳເຫັນໃນຄຳພິພາກສາ, ການເລື່ອນ ແລະ ການປະກາດຄຳພິພາກສາໃນທີ່ປະຊຸມສານ ກໍໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງດຽວກັນກັບລະບຽບການ ຢູ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ.

ມາດຕາ 277 (ໃໝ່). ຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ

ຄະນະສານ ຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ພິພາກສາຄະດີ ໃນນາມ ສປປ ລາວ.

ຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ປະກອບດ້ວຍ ພາກສະເໜີ, ພາກເນື້ອຄະດີ, ພາກຮູບຄະດີ, ພາກວິນິດໄສ ແລະ ພາກຕັດສິນ.

ເນື້ອໃນຂອງພາກສະເໜີ, ພາກເນື້ອຄະດີ ແລະ ພາກວິນິດໄສນັ້ນ ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນກັບເນື້ອໃນຂອງຄຳຕັດສິນຂັ້ນຕົ້ນ.

ສຳລັບ ພາກຮູບຄະດີ ໃຫ້ກຳນົດຂັ້ນຕອນຂອງການດຳເນີນຄະດີຜ່ານມາ ເປັນຕົ້ນ ການຕັດສິນ, ການຂໍອຸທອນ. ສ່ວນພາກຕັດສິນ ໃຫ້ກຳນົດການເຂົ້າຮ່ວມ ຫຼື ບໍ່ເຂົ້າຮ່ວມຂອງຄູ່ຄວາມ (ຊ້ອງໜ້າ ຫຼື ລັບຫຼັງ), ຮູບຄະດີ, ເນື້ອຄະດີ, ຜົນຂອງການລົງຄຳພິພາກສາ ໃນແຕ່ລະປະເດັນ, ອາກອນຂອງລັດ ຫຼື ຄ່າທຳນຽມສານອື່ນ ແລະ ສິດໃນການຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ.

ຄຳພິພາກສາ ຕ້ອງເຮັດເປັນສອງສະບັບ ຄື ສະບັບໜຶ່ງໄວ້ໃນສຳເນົາ, ສ່ວນອີກສະບັບໜຶ່ງໄວ້ໃນສຳນວນຄະດີ. ຄຳພິພາກສາທີ່ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ພາກສ່ວນອື່ນ ຕ້ອງການນັ້ນ ໃຫ້ອັດສຳເນົາ ໂດຍແມ່ນຈ່າສານເປັນຜູ້ຢັ້ງຢືນ.

ມາດຕາ 278. ປະເພດຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ

ປະເພດຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ບໍ່ຮັບເອົາຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ມາພິຈາລະນາ ຖ້າຫາກປະຕິບັດບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການຂໍອຸທອນ;
2. ຍົກເລີກຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ແລ້ວພິພາກສາຢັ້ງຢືນເອົາຕາມຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນທັງໝົດ;
3. ປ່ຽນແປງ ຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ ບາງສ່ວນ ຫຼື ທັງໝົດ ແລ້ວພິພາກສາໃໝ່;
4. ລົບລ້າງຄຳຕັດສິນ ແລ້ວສົ່ງຄະດີໄປໃຫ້ສານຂັ້ນຕົ້ນຄະນະໃໝ່ ພິຈາລະນາຄືນໃໝ່ ຫຼື ຄະນະເກົ່າ ໃນກໍລະນີທີ່ສານຄະນະເກົ່ານີ້ ຫາກຍັງບໍ່ທັນໄດ້ພິຈາລະນາຄຳຮ້ອງຂໍອັນໃດອັນໜຶ່ງຂອງຄູ່ຄວາມ ຫຼື ຄຳສະເໜີຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ;
5. ລົບລ້າງຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ ໂດຍບໍ່ສົ່ງໃຫ້ສານໃດສານໜຶ່ງ ພິຈາລະນາຄືນໃໝ່;

6. ໃຫ້ປະຕິບັດພາງສ່ວນໃດສ່ວນໜຶ່ງ ເຖິງວ່າຈະມີການຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານກໍ ຕາມ.

ຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ເປັນຄຳພິພາກສາຂັ້ນສຸດທ້າຍທາງດ້ານຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ.

ສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງພິມຄຳພິພາກສາໃຫ້ສຳເລັດ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ຊາວວັນ ນັບແຕ່ວັນ ລົງຄຳພິພາກສາເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 279 (ປັບປຸງ). ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີການລົບລ້າງ ຫຼື ປ່ຽນແປງຄຳຕັດສິນ

ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີການລົບລ້າງ ຫຼື ປ່ຽນແປງຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ການອະທິບາຍເຫດການຂອງຄະດີບໍ່ຊັດເຈນ;
2. ການນຳເອົາຫຼັກຖານໃນຄະດີ ອອກມາພິຈາລະນາບໍ່ຄົບຖ້ວນ;
3. ການວິນິດໄສຂອງສານ ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບເຫດການຕົວຈິງຂອງຄະດີ;
4. ການນຳໃຊ້ກົດໝາຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ;
5. ການລະເມີດລະບຽບການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ;
6. ສານຂັ້ນຕົ້ນໄດ້ວິນິດໄສແລ້ວແຕ່ບໍ່ໄດ້ລົງຄຳຕັດສິນ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ພິຈາລະນາບັນຫາໃດ ໜຶ່ງ ແລະ ສາເຫດອື່ນ.

ມາດຕາ 280 (ໃໝ່). ການລົບລ້າງຄຳຕັດສິນໂດຍບໍ່ສົ່ງໃຫ້ສານໃດ ພິຈາລະນາຄືນ

ສານຂັ້ນອຸທອນ ຈະພິພາກສາລົບລ້າງຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ ໂດຍບໍ່ສົ່ງໃຫ້ສານໃດ ພິຈາລະນາຄືນໄດ້ ເມື່ອເຫັນວ່າ:

1. ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງໃນຄະດີ ເສັຍຊີວິດໂດຍບໍ່ມີຜູ້ສືບຕໍ່ແທນຕົວ ໃນການດຳ ເນີນຄະດີ;
2. ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ເປັນຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ຫາກຖືກຍຸບເລີກ ຫຼື ຖືກສານຕັດສິນໃຫ້ລົ້ມລະ ລາຍ ໂດຍບໍ່ມີຜູ້ສືບຕໍ່ແທນຕົວ ໃນການດຳເນີນຄະດີ;
3. ຄະດີ ທີ່ໂຈດບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງ;
4. ຄະດີ ທີ່ໄດ້ຖືກຕັດສິນໄປກ່ອນແລ້ວ;
5. ຄະດີ ທີ່ໝົດອາຍຸຄວາມໃນການຮ້ອງຟ້ອງ.

ມາດຕາ 281 (ໃໝ່). ການລົບລ້າງຄຳຕັດສິນ ແລ້ວສົ່ງສຳນວນຄະດີໃຫ້ສານຂັ້ນຕົ້ນ ພິຈາລະນາຄືນໃໝ່

ສານຂັ້ນອຸທອນ ຈະພິພາກສາລົບລ້າງ ຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ ແລ້ວສົ່ງສຳນວນຄະດີ ຄືນ ໃຫ້ສານຂັ້ນຕົ້ນພິຈາລະນາຄືນໃໝ່ໄດ້ ເມື່ອເຫັນວ່າ:

1. ການຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ ຍັງບໍ່ໄດ້ນຳເອົາຫຼັກຖານມາພິຈາລະນາຢ່າງຄົບຖ້ວນ;

2. ມີຫຼັກຖານເພີ່ມເຕີມທີ່ສຳຄັນ ທີ່ຍື່ນຕໍ່ສານຂັ້ນອຸທອນ ຊຶ່ງເປັນພື້ນຖານໃນການພິຈາລະນາຕັດສິນ ເປັນຂັ້ນຕົ້ນ;
3. ມີຂໍ້ສະເໜີໃດໜຶ່ງຂອງຄູ່ຄວາມ ຊຶ່ງສານຂັ້ນຕົ້ນມີຄວາມຈຳເປັນ ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາ;
4. ການປະກອບຄະນະສານບໍ່ຖືກຕ້ອງ;
5. ມີການລະເມີດລະບຽບກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ.

ມາດຕາ 282 (**ໃໝ່**). **ການພິຈາລະນາຄືນໃໝ່ຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ**

ສານຂັ້ນຕົ້ນ ຕ້ອງນຳເອົາຄະດີທີ່ສານຂັ້ນອຸທອນສົ່ງຄືນມາພິຈາລະນາ ແລະ ລົງຄຳຕັດສິນໃໝ່ ບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ກົດໝາຍ.

ສານຂັ້ນຕົ້ນ ຈະພິຈາລະນາຕັດສິນຕາມການວິນິດໄສ ຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ເມື່ອເຫັນວ່າ ມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຕົວຈິງ.

ມາດຕາ 283 (**ໃໝ່**). **ການເຮັດປະເດັນຄຳພິພາກສາໃຫ້ຄູ່ຄວາມ**

ສານຂັ້ນອຸທອນ ທີ່ໄດ້ພິພາກສາຄະດີແລ້ວ ຖ້າຫາກບໍ່ສາມາດພິມຄຳພິພາກສາ ໃຫ້ສຳເລັດ ຕາມກຳນົດເວລາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 278 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຕ້ອງເຮັດປະເດັນຄຳພິພາກສາ ຕາມທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ໃນປຶ້ມປະຊຸມສານ ສົ່ງໃຫ້ຄູ່ຄວາມກ່ອນກຳໄດ້ ໃນກໍລະນີມີການຮ້ອງຂໍ ໂດຍໃຫ້ປະທານຄະນະສານຕັດສິນ ເປັນຜູ້ເຊັນ.

ມາດຕາ 284 (**ໃໝ່**). **ການດຳເນີນການເມື່ອບໍ່ມີການຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ**

ເມື່ອຄຳພິພາກສາຂັ້ນອຸທອນ ບໍ່ຖືກຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ບໍ່ຖືກສະເໜີຄັດຄ້ານແລ້ວ. ສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງສົ່ງຄຳພິພາກສາ ພ້ອມດ້ວຍສຳນວນຄະດີ ຄືນໃຫ້ສານປະຊາຊົນ ທີ່ຕັດສິນເປັນຂັ້ນຕົ້ນ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສາມວັນ ນັບຈາກໝົດກຳນົດຂໍລົບລ້າງ. ເພື່ອສົ່ງໃຫ້ຫ້ອງການ ຫຼື ໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ມາດຕາ 285 (**ໃໝ່**). **ການດຳເນີນການເມື່ອມີການຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ**

ພາຍຫຼັງ ທີ່ໄດ້ຮັບຊາບຄຳພິພາກສາແລ້ວ ຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ມີສິດຂໍລົບລ້າງດ້ວຍການຈອງ ຫຼື ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງຕໍ່ສານທີ່ໄດ້ພິພາກສາເປັນຂັ້ນອຸທອນ.

ສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງກວດກາຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຕາມຮ່າງແບບພິມຂອງສານ ພ້ອມທັງກວດກາເບິ່ງວ່າການຂໍລົບລ້າງດັ່ງກ່າວຖືກຕ້ອງ ຕາມກຳນົດເວລາຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ບໍ່. ຖ້າວ່າຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງມີເນື້ອໃນບໍ່ຄົບຖ້ວນ ຫຼື ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງແນະນຳໃຫ້ຜູ້ຂໍລົບລ້າງແກ້ໄຂຂໍ້ບົກພ່ອງນັ້ນເສັຍກ່ອນ. ຖ້າເຫັນວ່າ ຖືກຕ້ອງແລ້ວ ຕ້ອງຮັບຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ແລະແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ຄວາມຝ່າຍກົງກັນຂ້າມຊາບ.

ຖ້າເຫັນວ່າ ການຂໍລົບລ້າງ ບໍ່ແມ່ນບັນຫາທາງດ້ານກົດໝາຍ ຫຼື ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ ຊຶ່ງສານໄດ້ແນະນຳໃຫ້ຄູ່ຄວາມແກ້ໄຂ ແລະ ອະທິບາຍເຖິງສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງສານຂັ້ນລົບລ້າງ ໃຫ້ຄູ່ຄວາມເຂົ້າໃຈແລ້ວ ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ຍອມແກ້ໄຂ ແລະ ຍັງຢັ້ງຢືນຕາມການຂໍລົບລ້າງເດີມ ສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງຮັບເອົາຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ເພື່ອດຳເນີນຕາມຂັ້ນຕອນຂອງກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 286 (ໃໝ່). ການບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຂໍລົບລ້າງ

ຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ທີ່ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຂໍລົບລ້າງ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ຄຳພິພາກສາ ຂັ້ນອຸທອນ ທີ່ຢັ້ງຢືນເອົາຕາມຄຳຕັດສິນ ຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ ໃນກໍລະນີທີ່ຈຳເລີຍຮັບຮູ້ ຕາມການຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດ;
2. ຄະດີ ກ່ຽວກັບກຳມະສິດສັດ;
3. ຄະດີ ກ່ຽວກັບການຂໍອະນຸຍາດໃຫ້ມີທາງຜ່ານ;
4. ຄະດີ ທີ່ມີມູນຄ່າບໍ່ເກີນ 20.000.000 ກີບ;
5. ຄຳພິພາກສາຂັ້ນອຸທອນ ທີ່ສົ່ງໃຫ້ສານຂັ້ນຕົ້ນພິຈາລະນາຄືນໃໝ່;
6. ຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ ທີ່ຈອງຂໍອຸທອນ ແຕ່ບໍ່ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ;
7. ຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ທີ່ຢັ້ງຢືນຕາມສານຂັ້ນຕົ້ນ ທີ່ຄູ່ຄວາມຂໍອຸທອນ ກາຍກຳນົດເວລາ;
8. ບັນຫາທີ່ບໍ່ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ສານຂັ້ນຕົ້ນ ແລະ ຂັ້ນອຸທອນ ພິຈາລະນາມາກ່ອນ.

ພາກທີ XIII
ການດຳເນີນຄະດີຢູ່ສານຂັ້ນລົບລ້າງ
ໝວດທີ 1
ສິດໃນການຂໍລົບລ້າງ ແລະ ການສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳພິພາກສາຂອງສານ

ມາດຕາ 287 (ປັບປຸງ). ສານປະຊາຊົນທີ່ພິພາກສາເປັນຂັ້ນລົບລ້າງ

ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ພິພາກສາ ເປັນຂັ້ນລົບລ້າງ ແລະ ສຸດທ້າຍທາງດ້ານກົດໝາຍ ຄະດີທີ່ສານປະຊາຊົນພາກພິພາກສາເປັນຂັ້ນອຸທອນ ຊຶ່ງຖືກຂໍລົບລ້າງໂດຍຄູ່ຄວາມ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ ໂດຍຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ.

ສານປະຊາຊົນພາກ ມີສິດພິພາກສາຄະດີເປັນຂັ້ນລົບລ້າງ ແລະ ເປັນຂັ້ນສຸດທ້າຍທາງ ດ້ານກົດໝາຍ ຄະດີທີ່ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ໄດ້ພິພາກສາເປັນຂັ້ນອຸທອນ ຊຶ່ງຖືກຂໍລົບລ້າງ ໂດຍຄູ່ຄວາມ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານໂດຍຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ.

ມາດຕາ 288 (**ປັບປຸງ**). **ບຸກຄົນທີ່ມີສິດໃນການຂໍລົບລ້າງ**

ໂຈດ, ຈຳເລີຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ຊຶ່ງເປັນຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີສິດຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະຄຳພິພາກສາຂອງສານ. ບຸກຄົນ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານນັ້ນ ຕ້ອງອະທິບາຍເຫດຜົນ ກ່ຽວກັບການຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ການສະເໜີຄັດຄ້ານຂອງຕົນຕໍ່ສານ.

ຄຳຕັດສິນຂອງສານຊັ້ນຕົ້ນ ທີ່ບໍ່ຖືກຂໍອຸທອນ ຫຼື ບໍ່ຖືກສະເໜີຄັດຄ້ານນັ້ນ ຈະຂໍລົບລ້າງ ບໍ່ໄດ້.

ມາດຕາ 289 (**ໃໝ່**). **ການຂໍລົບລ້າງ**

ການຂໍລົບລ້າງ ອາດຈະເຮັດດ້ວຍການຈອງຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງຕໍ່ສານ ທີ່ໄດ້ພິພາກສາຄະດີນັ້ນ ເປັນຊັ້ນອຸທອນ.

ຄູ່ຄວາມ ສາມາດຂໍລົບລ້າງ ສະເພາະ ແຕ່ບັນຫາທາງດ້ານກົດໝາຍເທົ່ານັ້ນ, ສ່ວນບັນຫາເນື້ອຄະດີ ທີ່ຄູ່ຄວາມຂໍລົບລ້າງຂຶ້ນມານັ້ນ ສານຊັ້ນລົບລ້າງ ຈະພິຈາລະນາໃຫ້ບໍ່ໄດ້.

ຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຕ້ອງປະກອບດ້ວຍເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍ ດັ່ງນີ້:

1. ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ, ອາຍຸ, ອາຊີບ ແລະ ທີ່ຢູ່ຂອງຜູ້ຂໍລົບລ້າງ;
2. ເລກທີຄຳພິພາກສາ ທີ່ຂໍລົບລ້າງ;
3. ປະເດັນທີ່ຂໍລົບລ້າງ ພ້ອມດ້ວຍເຫດຜົນທາງດ້ານກົດໝາຍ;
4. ວັນ, ເດືອນ, ປີ ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ແລະ ລາຍເຊັນ.

ມາດຕາ 290 (**ປັບປຸງ**). **ກຳນົດເວລາໃນການຂໍລົບລ້າງ**

ຄູ່ຄວາມ ມີສິດຂໍລົບລ້າງ ແລະ ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີສິດສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳພິພາກສາຂອງສານຊັ້ນອຸທອນໄດ້ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສາມສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນລົງຄຳພິພາກສາ ສຳລັບຜູ້ຖືກສານຕັດສິນຢ້ອງໜ້າ ຫຼື ຖືວ່າຢ້ອງໜ້າ ຫຼື ນັບແຕ່ວັນຮັບຊາບຄຳພິພາກສາ ເປັນຕົ້ນໄປ ສຳລັບຜູ້ຖືກສານຕັດສິນລັບຫຼັງ.

ການຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ການສະເໜີຄັດຄ້ານ ຄຳສັ່ງ ຫຼື ຄຳຊີ້ຂາດ ຂອງສານຊັ້ນອຸທອນ ໃຫ້ດຳເນີນພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນຮັບຊາບເປັນຕົ້ນໄປ.

ໃນກໍລະນີຄູ່ຄວາມໄດ້ຈອງຂໍລົບລ້າງ ແຕ່ບໍ່ສາມາດຍື່ນຄຳຮ້ອງໃຫ້ສານຊັ້ນອຸທອນ ທັນກຳນົດເວລາ ກໍສາມາດຍື່ນຄຳຮ້ອງດັ່ງກ່າວ ຕໍ່ສານຊັ້ນລົບລ້າງ ກ່ອນການພິພາກສາຄະດີດັ່ງກ່າວ.

ມາດຕາ 291 (**ໃໝ່**). **ລະບຽບການຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ**

ໃນກໍລະນີ ທີ່ມີການຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະ ຄຳພິພາກສາ ຂັ້ນອຸທອນ ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຕ້ອງຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະ ເໜີຄັດຄ້ານຂອງຕົນ ຕໍ່ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ໂດຍຜ່ານສານທີ່ໄດ້ພິພາກສາຄະດີເປັນຂັ້ນອຸທອນ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ສານຂັ້ນອຸທອນ ຫາກບໍ່ຮັບ ຫຼື ແກ່ຍາວການຮັບຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳພິພາກສາຂອງສານ, ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີສິດ ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ໂດຍກົງຕໍ່ສານຂັ້ນລົບລ້າງ.

ຫຼັງຈາກ ກຳນົດຂໍລົບລ້າງໄດ້ສິ້ນສຸດແລ້ວ ຖ້າສານຂັ້ນອຸທອນ ທີ່ໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ຫາກແກ່ຍາວເກີນກຳນົດເວລາ ໃນການສົ່ງສຳນວນຄະດີ ຂຶ້ນສານຂັ້ນລົບລ້າງ, ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີສິດສະເໜີຕໍ່ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ເພື່ອທວງເອົາຄະດີ ດັ່ງກ່າວມາພິຈາລະນາ.

ມາດຕາ 292 (**ປັບປຸງ**). **ວິທີປະຕິບັດສິດໃນການຂໍລົບລ້າງ**

ຄູ່ຄວາມທີ່ຂໍລົບລ້າງນັ້ນ ໃຫ້ນຳເງິນມາວາງສານ ແລະ ເສັຍຄ່າຂໍລົບລ້າງ ຕາມລະບຽບ ກົດໝາຍ.

ຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານນັ້ນ ຕ້ອງຍື່ນຕໍ່ສານປະຊາຊົນພາກ ຫຼື ສານປະ ຊາຊົນສູງສຸດ ໂດຍຜ່ານສານທີ່ໄດ້ພິພາກສາຄະດີດັ່ງກ່າວ ເປັນຂັ້ນອຸທອນ. ສານຂັ້ນອຸທອນນັ້ນ ຕ້ອງ ແນະນຳໃຫ້ຜູ້ຂໍລົບລ້າງ ກ່ຽວກັບກຳນົດການຂໍລົບລ້າງ, ການຂຽນຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ, ຄ່າຂໍລົບລ້າງ ແລະ ສິດຕ່າງໆຂອງຜູ້ກ່ຽວ. ສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງຮັບຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ເຖິງວ່າຈະກາຍກຳນົດຂໍລົບ ລ້າງແລ້ວ ກໍຕາມ.

ພາຍຫຼັງ ທີ່ໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານແລ້ວ ສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ຄວາມອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ເຈັດວັນ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງ ຫຼື ຄຳສະ ເໜີນັ້ນເປັນຕົ້ນໄປ. ຖ້າວ່າກຳນົດເວລາຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານຫາກໝົດແລ້ວ ສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງສົ່ງຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ພ້ອມທັງສຳນວນຄະດີໄປຍັງ ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ພາຍ ໃນສາມວັນ.

ມາດຕາ 293 (**ໃໝ່**). **ສິດໃນການຖອນຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ**

ຄູ່ຄວາມທີ່ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງຕໍ່ສານແລ້ວ ມີສິດຖອນຄຳຮ້ອງຂອງຕົນໄດ້.

ການຂໍຖອນຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື ຄຳພິພາກ ສາຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລ້ວຍື່ນຕໍ່ສານປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຄະນະສານຂອງສານຂັ້ນລົບລ້າງ ຕ້ອງນຳເອົາຄຳຮ້ອງຂໍຖອນການຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ການສະ ເໜີຄັດຄ້ານນັ້ນມາພິຈາລະນາ ເມື່ອເຫັນວ່າການຂໍຖອນດັ່ງກ່າວ ບໍ່ຂັດກັບກົດໝາຍ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດ

ຂອງລັດ ຫຼື ສັງຄົມ ແລ້ວຄະນະສານຕ້ອງອອກຄຳຊີ້ຂາດ ໃຫ້ຖອນຄຳຮ້ອງຂໍລີບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານດັ່ງກ່າວ ແລ້ວສົ່ງສຳນວນຄະດີ ໄປຍັງຫ້ອງການ ຫຼື ໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ຍັງມີການຂໍລີບລ້າງຂອງບຸກຄົນອື່ນ.

ມາດຕາ 294. ຜົນສະທ້ອນຂອງການຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍລີບລ້າງ

ຄຳຮ້ອງຂໍລີບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ທີ່ໄດ້ຍື່ນເຖິງສານຂັ້ນລີບລ້າງນັ້ນ ເປັນສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ໂຈະການປະຕິບັດຄຳພິພາກສາຂັ້ນອຸທອນ ຊຶ່ງຖືກຂໍລີບລ້າງ ຫຼື ຖືກສະເໜີຄັດຄ້ານ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ມີຄຳພິພາກສາໃຫ້ປະຕິບັດພາງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 251 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ໝວດທີ 2
ຂັ້ນຕອນການພິຈາລະນາຄະດີຂອງສານຂັ້ນລີບລ້າງ

ມາດຕາ 295 (ໃໝ່). ການຮັບເອົາຄະດີ ມາພິຈາລະນາເປັນຂັ້ນລີບລ້າງ

ເມື່ອສານຂັ້ນລີບລ້າງ ໄດ້ຮັບສຳນວນຄະດີແລ້ວ ປະທານຄະນະສານ ຈະມອບໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອກະກຽມນຳອອກພິພາກສາ.

ຖ້າເຫັນວ່າ ຄຳຮ້ອງຂໍລີບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານຫາກກາຍກຳນົດຂອງການຂໍລີບລ້າງ ຄະນະສານຂັ້ນລີບລ້າງ ຕ້ອງລົງຄຳພິພາກສາ ບໍ່ຮັບເອົາຄະດີດັ່ງກ່າວມາພິຈາລະນາ ແລ້ວສົ່ງສຳນວນຄະດີນັ້ນ ໃຫ້ສານທີ່ຕັດສິນເປັນຂັ້ນຕົ້ນ ເພື່ອສົ່ງໄປຍັງຫ້ອງການ ຫຼື ໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ມາດຕາ 296 (ໃໝ່). ການຄົ້ນຄວ້າຄະດີຂອງສານຂັ້ນລີບລ້າງ

ເມື່ອຄຳຮ້ອງຂໍລີບລ້າງ ປະຕິບັດຖືກຕ້ອງຕາມກຳນົດເວລາ ສານຂັ້ນລີບລ້າງ ຕ້ອງນຳເອົາຄຳຮ້ອງຂໍລີບລ້າງດັ່ງກ່າວ ມາຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາ ວ່າເປັນການຂໍລີບລ້າງ ທາງດ້ານກົດໝາຍ ຫຼື ບໍ່ ຖ້າຫາກເປັນການຂໍລີບລ້າງທາງດ້ານກົດໝາຍ ສານຂັ້ນລີບລ້າງ ຕ້ອງກວດກາການດຳເນີນຄະດີຂອງສານຂັ້ນລຸ່ມ ກ່ຽວກັບການກຳນົດເຫດການຂອງຄະດີ, ການນຳໃຊ້ກົດໝາຍ ຫຼື ລະບຽບການດຳເນີນຄະດີ.

ຖ້າຫາກບໍ່ແມ່ນການຂໍລີບລ້າງທາງດ້ານກົດໝາຍ ສານຂັ້ນລີບລ້າງຈະພິຈາລະນາ ໃຫ້ບໍ່ໄດ້.

ເມື່ອໄດ້ຮັບສຳນວນຄະດີແລ້ວ ຜູ້ພິພາກສາ ຕ້ອງຄົ້ນຄວ້າໃຫ້ສຳເລັດ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສາມເດືອນ ຖ້າຫາກບໍ່ສຳເລັດພາຍໃນກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວ ຜູ້ພິພາກສາ ຕ້ອງສະເໜີຂໍຕໍ່ກຳນົດເວລາ ໃນການພິຈາລະນາ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 30 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 297 (ໃໝ່). **ການສົ່ງສຳນວນຄະດີໃຫ້ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ**

ພາຍຫຼັງ ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າສຳນວນຄະດີ ຢ່າງລະອຽດຄົບຖ້ວນແລ້ວ ຕ້ອງ ເຮັດບົດສະຫຼຸບເຫດການຂອງຄະດີ ແລ້ວສົ່ງສຳນວນຄະດີ ພ້ອມທັງບົດສະຫຼຸບດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ອົງການໄອ ຍະການປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຕິດຕາມກວດກາ ຕາມພາລະບົດບາດ.

ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ຕ້ອງຄົ້ນຄວ້າ, ກວດກາສຳນວນຄະດີໃຫ້ສຳເລັດພາຍ ໃນກຳນົດເວລາ ສາມສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບສຳນວນຄະດີເປັນຕົ້ນໄປ ແລ້ວສົ່ງຄືນໃຫ້ສານຂັ້ນລົບ ລ້າງ ພິຈາລະນາ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ.

ມາດຕາ 298. **ຂອບເຂດການພິຈາລະນາຄະດີຂອງສານຂັ້ນລົບລ້າງ**

ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ພິຈາລະນາກ່ຽວກັບ:

1. ການປະຕິບັດກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການດຳເນີນຄະດີ;
2. ການຕີຄວາມໝາຍຂອງເຫດການ;
3. ການນຳໃຊ້ມາດຕາ, ກົດໝາຍ ຕໍ່ເນື້ອໃນ, ເຫດການຂອງຄະດີ.

ມາດຕາ 299. **ການພິພາກສາໂດຍບໍ່ເປີດການໄຕ່ສວນໃນທີ່ປະຊຸມສານ**

ເຫດການຕ່າງໆ ທາງດ້ານຂໍ້ມູນຫຼັກຖານໃນເນື້ອຄະດີ ຊຶ່ງສານຂັ້ນອຸທອນໄດ້ພິພາກສາລົງໄປ ນັ້ນ ໃຫ້ຖືວ່າເປັນທີ່ສິ້ນສຸດແລ້ວ.

ສານຂັ້ນລົບລ້າງພິພາກສາ ຕາມສຳນວນຄະດີທາງດ້ານກົດໝາຍເທົ່ານັ້ນ ໂດຍບໍ່ທຳການ ສອບສວນ ແລະ ໄຕ່ສວນຕື່ມອີກ. ໃນກໍລະນີທີ່ຈຳເປັນ ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ຈະຮຽກຄູ່ຄວາມເຂົ້າມາຮ່ວມ ໃນການດຳເນີນຄະດີຢູ່ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ຫຼື ລົງກວດກາເຫດການຕົວຈິງຂອງຄະດີ ກໍໄດ້.

ມາດຕາ 300. **ລະບຽບການພິຈາລະນາຄະດີຢູ່ສານຂັ້ນລົບລ້າງ**

ລະບຽບການພິຈາລະນາຄະດີຢູ່ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມມາດຕາ 276 ຂອງກົດໝາຍ ສະບັບນີ້.

ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ຕ້ອງພິຈາລະນາຄະດີ ໃຫ້ສຳເລັດພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສາມເດືອນ ນັບແຕ່ ວັນໄດ້ຮັບສຳນວນຄະດີເປັນຕົ້ນໄປ

ພາຍຫຼັງ ທີ່ປະທານຄະນະສານ ໄດ້ກ່າວເປີດປະຊຸມສານຕາມລະບຽບການ ແລະ ຄະນະ ສານ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄະດີໄດ້ລາຍງານແລ້ວ ປະທານຄະນະສານ ໃຫ້ຜູ້ຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ພະນັກງານໄອຍະ ການປະຊາຊົນ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມສານ ໃຫ້ເຫດຜົນກ່ຽວກັບການຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ການສະເໜີຄັດຄ້ານ ຂອງຕົນ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮຽກຄູ່ຄວາມເຂົ້າມາຮ່ວມໃນທີ່ປະຊຸມສານ ພາຍຫຼັງທີ່ຮັບຟັງການລາຍງານ ຂອງຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄະດີ ແລະ ຄຳຖະແຫຼງຂອງພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນແລ້ວ ປະທານຄະນະ

ສານ ກໍປະກາດປິດການປະຊຸມສານຊົ່ວຄາວ ເພື່ອພິຈາລະນາພິພາກສາຄະດີ ໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບຫຼັງ ຈາກນັ້ນ ກໍນຳເອົາຄຳພິພາກສາອອກມາປະກາດ ຫຼື ອ່ານໃນທີ່ປະຊຸມສານ.

ມາດຕາ 301 (ໃໝ່). **ຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນລົບລ້າງ**

ຄະນະສານ ຂອງສານຂັ້ນລົບລ້າງພິພາກສາຄະດີ ໃນນາມ ສປປ ລາວ.

ຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນລົບລ້າງ ປະກອບດ້ວຍ ພາກສະເໜີ, ພາກເນື້ອຄະດີ, ພາກ ຮູບຄະດີ, ພາກວິນິດໄສ ແລະ ພາກຕັດສິນ.

ເນື້ອໃນຂອງພາກສະເໜີ, ພາກເນື້ອຄະດີ ແລະ ພາກວິນິດໄສນັ້ນ ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນກັບ ເນື້ອໃນຂອງຄຳຕັດສິນຂັ້ນຕົ້ນ.

ສຳລັບພາກຮູບຄະດີ ໃຫ້ກຳນົດຂັ້ນຕອນຂອງການດຳເນີນຄະດີຜ່ານມາ ເປັນຕົ້ນ ການຕັດ ສິນ, ການຂໍອຸທອນ. ສ່ວນພາກຕັດສິນ ໃຫ້ກຳນົດຮູບຄະດີ, ເນື້ອຄະດີ, ຜົນຂອງການລົງຄຳພິພາກສາ ທາງດ້ານກົດໝາຍ, ອາກອນຂອງລັດ ຫຼື ຄ່າທຳນຽມສານອື່ນ ແລະ ຜົນບັງຄັບປະຕິບັດຄຳພິພາກສາ.

ຄຳພິພາກສາ ຕ້ອງເຮັດເປັນສອງສະບັບຄື ສະບັບໜຶ່ງໄວ້ໃນສຳເນົາ, ສ່ວນອີກສະບັບໜຶ່ງ ໄວ້ໃນສຳນວນຄະດີ. ຄຳພິພາກສາທີ່ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ພາກສ່ວນອື່ນ ຕ້ອງການນັ້ນ ໃຫ້ອັດສຳເນົາ ໂດຍແມ່ນ ຈ່າສານເປັນຜູ້ຢັ້ງຢືນ.

ມາດຕາ 302 (**ປັບປຸງ**). **ປະເພດຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນລົບລ້າງ**

ປະເພດຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນລົບລ້າງ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ບໍ່ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານມາພິຈາລະນາ ຖ້າຫາກປະຕິບັດບໍ່ ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການຂໍລົບລ້າງ;
2. ຍົກເລີກຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫຼື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ແລ້ວພິພາກສາຢັ້ງຢືນເອົາຕາມ ຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນທັງໝົດ;
3. ປ່ຽນແປງຄຳພິພາກສາ ຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ບາງສ່ວນ ຫຼື ທັງໝົດ ທາງດ້ານກົດ ໝາຍ ແລ້ວພິພາກສາໃໝ່ ບົນພື້ນຖານເຫດການຂອງຄະດີ ທີ່ສານຂັ້ນລຸ່ມໄດ້ກຳ ນົດຂຶ້ນ;
4. ລົບລ້າງຄຳພິພາກສາ ແລ້ວສົ່ງຄະດີໄປໃຫ້ສານຂັ້ນອຸທອນ ຄະນະໃໝ່ພິຈາລະນາ ຄືນໃໝ່ ຫຼື ຄະນະເກົ່າ ໃນກໍລະນີ ທີ່ສານຄະນະເກົ່ານີ້ ຫາກຍັງບໍ່ທັນໄດ້ພິຈາລະນາ ຄຳຮ້ອງຂໍອັນໃດອັນໜຶ່ງຂອງຄູ່ຄວາມ ຫຼື ຄຳສະເໜີຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການ ປະຊາຊົນ;
5. ລົບລ້າງຄຳພິພາກສາ ຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ໂດຍບໍ່ສົ່ງຄະດີ ໃຫ້ສານໃດສານໜຶ່ງ ພິຈາລະນາຄືນໃໝ່.

ມາດຕາ 303 (ໃໝ່). **ການລົບລ້າງຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ໂດຍບໍ່ສົ່ງໃຫ້ສານໃດພິຈາລະນາຄືນ**

ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ສາມາດພິພາກສາລົບລ້າງຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ໂດຍບໍ່ສົ່ງໃຫ້ສານໃດພິຈາລະນາຄືນ ຕາມກໍລະນີທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 280 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 304. **ການລົບລ້າງຄຳພິພາກສາ ແລ້ວສົ່ງຄືນໃຫ້ສານຂັ້ນອຸທອນພິຈາລະນາຄືນໃໝ່**

ສານຂັ້ນລົບລ້າງ ສາມາດພິພາກສາລົບລ້າງຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ແລ້ວສົ່ງສຳນວນຄະດີຄືນໃຫ້ສານຂັ້ນອຸທອນພິຈາລະນາຄືນໃໝ່ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ການກຳນົດເຫດການຄະດີຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ ບໍ່ຖືກຕ້ອງ;
2. ສານຂັ້ນອຸທອນ ບໍ່ນຳເອົາບັນຫາໃດໜຶ່ງ ທີ່ຂໍອຸທອນມາພິຈາລະນາ;
3. ສານຂັ້ນຕົ້ນ ໄດ້ລະເມີດລະບຽບການດຳເນີນຄະດີແຕ່ສານຂັ້ນອຸທອນໄດ້ພິພາກສາຢັ້ງຢືນ;
4. ສານຂັ້ນອຸທອນ ນຳໃຊ້ກົດໝາຍໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃນຄະດີບໍ່ຖືກຕ້ອງ;
5. ບັນຫາອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 305 (ປັບປຸງ). **ການພິຈາລະນາຄືນໃໝ່ຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ**

ສານຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງນຳເອົາຄະດີ ທີ່ສານຂັ້ນລົບລ້າງສົ່ງຄືນມານັ້ນອອກພິຈາລະນາ ແລະ ລົງຄຳພິພາກສາໃໝ່ ບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ກົດໝາຍ.

ສານຂັ້ນອຸທອນ ຈະພິຈາລະນາພິພາກສາ ຕາມການວິນິດໄສ ຂອງສານຂັ້ນລົບລ້າງ ເມື່ອເຫັນວ່າ ມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຕົວຈິງ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 306 (ປັບປຸງ). **ການພິພາກສາຕາມຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນລົບລ້າງ**

ໃນກໍລະນີ ຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນຄະນະໃໝ່ ຫາກໄດ້ລົງຄຳພິພາກສາບໍ່ກົງກັບຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນລົບລ້າງນັ້ນ ເມື່ອຄູ່ຄວາມຫາກບໍ່ໄດ້ຂໍລົບລ້າງແລ້ວ ກໍໃຫ້ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ສະເໜີຄັດຄ້ານຂຶ້ນສານຂັ້ນລົບລ້າງໂດຍໜ້າທີ່.

ໃນການພິຈາລະນາຄະດີຄືນໃໝ່ນັ້ນ ຖ້າຫາກສານຂັ້ນລົບລ້າງ ໄດ້ພິພາກສາຄືເກົ່າ ແລະ ສົ່ງຄະດີຄືນໃຫ້ສານຂັ້ນອຸທອນເປັນເທື່ອທີສອງແລ້ວ ສານຂັ້ນອຸທອນຄະນະໃໝ່ ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນລົບລ້າງນັ້ນຢ່າງເດັດຂາດ.

ພາກທີ XIV
ການປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ

ມາດຕາ 307 (ໃໝ່). ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ແມ່ນ ການນຳເອົາຄຳຕົກລົງຂອງສານທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 308 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ມາຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ແລະ ປາກົດຜົນເປັນຈິງ ເພື່ອຟື້ນຟູສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ, ລວມໝູ່ ແລະ ພົນລະເມືອງທີ່ຖືກລະເມີດ ຫຼື ສູນເສັຍໄປ.

ມາດຕາ 308 (ໃໝ່). ຄຳຕົກລົງຂອງສານທີ່ຈະນຳເອົາມາປະຕິບັດ

ຄຳຕົກລົງຂອງສານ ທີ່ຈະນຳເອົາມາປະຕິບັດ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະ ຄຳຕັດສິນຄະດີແພ່ງຂັ້ນຕົ້ນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດຂອງສານປະຊາຊົນເຂດ ຫຼື ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ;
2. ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະຄຳພິພາກສາຄະດີແພ່ງຂັ້ນອຸທອນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ຂອງສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ແລະ ສານປະຊາຊົນພາກ;
3. ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະຄຳພິພາກສາຄະດີແພ່ງ ຂອງສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ແລະ ສານປະຊາຊົນພາກຂັ້ນລົບລ້າງ ທີ່ບໍ່ສິ່ງຄະດີ ໃຫ້ສານຂັ້ນໃດພິຈາລະນາຄືນ;
4. ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານ ບອກວ່າໃຫ້ປະຕິບັດພາງ;
5. ຄຳສັ່ງໃຫ້ປະຕິບັດບົດບັນທຶກການໄກ່ເກ່ຍຂອງສານ;
6. ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ແລະ ຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ຊຶ່ງສານປະຊາຊົນແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຮັບຮູ້ ແລະ ໃຫ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ;
7. ບົດບັນທຶກການໄກ່ເກ່ຍ ແລະ ຄຳຕັດສິນ ຂອງຄະນະກຳມະການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ຕາມສັນຍາ ແລະ ສົນທິສັນຍາສາກົນ ທີ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຈາກສານປະຊາຊົນ.

ມາດຕາ 309 (ໃໝ່). ຜົນສັກສິດຂອງຄຳຕົກລົງຂອງສານ

ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ, ຄຳຕັດສິນ ແລະ ຄຳພິພາກສາຂອງສານປະຊາຊົນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 308 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ທຸກອົງການຈັດຕັ້ງຂອງພັກ, ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ, ແນວລາວສ້າງຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ, ວິສາຫະກິດ ແລະ ພົນລະເມືອງທຸກຄົນ ຕ້ອງເຄົາລົບ, ບຸກຄົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງປະຕິບັດຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ, ຄຳຕັດສິນ ແລະ ຄຳພິພາກສາຂອງສານປະຊາຊົນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວນັ້ນ ບໍ່ສາມາດປ່ຽນແປງໄດ້ແຕ່ຢ່າງໃດ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ໃນກໍລະນີ ທີ່ມີການຮື້ຟື້ນຄະດີ.

ມາດຕາ 310 (**ໃໝ່**). **ວິທີປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ**

ພະນັກງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈະເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕົກລົງຂອງສານທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ໂດຍຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຮຽກເອົາຄູ່ຄວາມໃນຄະດີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າມາ ເພື່ອແຈ້ງເນື້ອໃນ, ແນະນຳ, ປຸກລະດົມ ແລະ ວາງກຳນົດເວລາ ໃນການປະຕິບັດຄຳຕົກລົງດັ່ງກ່າວຂອງສານ ໂດຍອີງໃສ່ເງື່ອນໄຂຕົວຈິງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ຂອງຜູ້ຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ຫຼື ຜູ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ຜູ້ຖືກປະຕິບັດ ບໍ່ຍອມປະຕິບັດດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈແລ້ວ ພະນັກງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເຄົາຫັບເລັ່ງຂະຫຍາຍສານ ກໍຈະຍຶດອາຍັດເງິນເດືອນ ຫຼື ລາຍໄດ້ອື່ນຂອງຜູ້ກ່ຽວ ຫຼື ອອກຄຳສັ່ງຍຶດ ຫຼື ອາຍັດຊັບຂອງຜູ້ກ່ຽວ ເພື່ອຂາຍເລຫຼັ່ງ ຫຼື ນຳມາຊຳລະສະສາງ ຕາມແຕ່ກໍລະນີ.

ນອກຈາກນັ້ນ ພະນັກງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ກໍຍັງມີສິດອອກຄຳສັ່ງອື່ນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຄຳຕົກລົງຂອງສານໄດ້ຮັບການປະຕິບັດໃນພາກຕົວຈິງ.

ວິທີ, ຂັ້ນຕອນລະອຽດ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ.

ມາດຕາ 311 (**ໃໝ່**). **ການໂຈະການປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ**

ພະນັກງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ຈະໂຈະການປະຕິບັດຄຳຕົກລົງຂອງສານ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ຜູ້ຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ຫຼື ຜູ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍນັ້ນ ໄດ້ເສັຍຊີວິດ ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວຫາກຍັງມີຜູ້ສືບທອດຢູ່;
2. ຜູ້ຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ຫຼື ຜູ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍນັ້ນ ໄດ້ສູນເສັຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ຫຼື ເປັນຄົນເສັຍຈິດ;
3. ຜູ້ຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ຫຼື ຜູ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍນັ້ນ ໄດ້ໄປເຮັດວຽກທາງລັດຖະການ ຢູ່ນອກສະຖານທີ່ປະຕິບັດ ຫຼື ໄປປິ່ນປົວຕົວ;
4. ນິຕິບຸກຄົນ ທີ່ຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ຫຼື ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍນັ້ນ ໄດ້ຖືກຍຸບເລີກ ຫຼື ລົ້ມລະລາຍ;
5. ມີການຮື້ຟື້ນຄະດີ ຕາມກຳນົດເວລາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ໂດຍການສະເໜີໂຈະຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ;
6. ມີການສະເໜີໃຫ້ໂຈະ ຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ;

7. ຄຳຕັດສິນຂອງສານ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ຊຶ່ງບໍ່ກົງກັບຕົວຈິງ ເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້;
8. ມີການຮ້ອງຂໍຄວາມເປັນທຳ ຕໍ່ສະພາແຫ່ງຊາດ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງການຍຸຕິທຳແລ້ວ.

ເມື່ອສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ໂຈະ ການປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້ ຫາກໝົດໄປແລ້ວ ແມ່ນໃຫ້ສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ມາດຕາ 312 (ໃໝ່). **ການສິ້ນສຸດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕົກລົງ ຂອງສານ**

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕົກລົງຂອງສານ ຈະສິ້ນສຸດລົງໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ຄຳຕົກລົງຂອງສານ ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງຄົບຖ້ວນແລ້ວ;
2. ເຈົ້າໜີ້ໄດ້ສະລະສິດ. ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜີ້ໄດ້ຮັບໝາຍຮຽກສາມຄັ້ງແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ເຂົ້າມາສະເໜີຕົວ ຕໍ່ພະນັກງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນພຽງພໍ ກໍໃຫ້ຖືວ່າເປັນການສະລະສິດ ເຊັ່ນດຽວກັນ;
3. ຜູ້ຖືກປະຕິບັດໄດ້ເສັຍຊີວິດ ໂດຍບໍ່ມີຊັບ, ບໍ່ມີສິດ ຫຼື ບໍ່ມີພັນທະໃຫ້ຜູ້ອື່ນສືບທອດຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ;
4. ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານ ໄດ້ຖືກປ່ຽນແປງ, ຍົກເລີກ ຫຼື ລົບລ້າງ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ຄູ່ຄວາມມີພັນທະປະຕິບັດ.

ເມື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານໄດ້ສິ້ນສຸດແລ້ວ ພະນັກງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ຕ້ອງສະເໜີໃຫ້ຫົວໜ້າຫ້ອງການ ຫຼື ຫົວໜ້າໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ເພື່ອອອກຄຳສັ່ງປິດສຳນວນຄະດີ ແລະ ແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ຄວາມ, ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ, ຫ້ອງວ່າການສະພາແຫ່ງຊາດ ປະຈຳເຂດເລືອກຕັ້ງ ແລະ ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນຊາບ.

ພາກທີ XV
ການຮື້ຟື້ນຄະດີ

ມາດຕາ 313. **ການຮັບເອົາຄະດີທີ່ຖືກຮື້ຟື້ນມາພິຈາລະນາ**

ການຮື້ຟື້ນຄະດີ ແມ່ນ ດຳເນີນຕາມຄຳຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ຄວາມ ຫຼື ໂດຍໜ້າທີ່ຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ. ການຮື້ຟື້ນຄະດີໂດຍໜ້າທີ່ ຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ ແມ່ນເພື່ອຄວາມຖືກຕ້ອງທາງດ້ານກົດໝາຍ.

ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວນັ້ນ ສາມາດຖືກຮື້ຟື້ນໄດ້.

ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ຈະຮັບເອົາສຳນວນຄະດີ ມາພິຈາລະນາເປັນຂັ້ນຮີ້ຟື້ນໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກມີຄຳສະເໜີຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ ບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນຫຼັກຖານໃໝ່ເທົ່ານັ້ນ.

ມີແຕ່ສານປະຊາຊົນສູງສຸດເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງມີສິດອຳນາດ ໃນການພິຈາລະນາຄະດີເປັນຂັ້ນຮີ້ຟື້ນ.

ມາດຕາ 314 (ໃໝ່). ການບໍ່ຮັບເອົາຄະດີ ທີ່ຕົກລົງບໍ່ຮີ້ຟື້ນມາພິຈາລະນາຄືນ

ຄະດີທີ່ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ ຕົກລົງບໍ່ຮີ້ຟື້ນ ຫຼື ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ພິພາກສາຍົກເລີກຄຳສະເໜີຮີ້ຟື້ນຄະດີແລ້ວນັ້ນ ຄູ່ຄວາມບໍ່ສາມາດນຳເອົາບັນຫາເກົ່ານັ້ນ ມາສະເໜີຂໍຮີ້ຟື້ນຄືນໄດ້ອີກ ຍົກເວັ້ນກໍລະນີທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 315 (ປັບປຸງ). **ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີການຮີ້ຟື້ນຄະດີ**

ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີການຮີ້ຟື້ນຄະດີ ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ພົບເຫັນຂໍ້ມູນ ຫຼື ຫຼັກຖານໃໝ່ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ພະຍານໃນຄະດີ ໄດ້ໃຫ້ການເທັດ ຫຼື ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນເທັດ, ການແປພາສາເທັດ ຫຼື ການໃຊ້ຫຼັກຖານປອມ ຊຶ່ງພາໃຫ້ການຕັດສິນຄະດີ ມີຄວາມຜິດພາດ;
2. ຜູ້ພິພາກສາ ຫຼື ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ໄດ້ເຂົ້າຂ້າງອອກຂາ ຊຶ່ງພາໃຫ້ການຕັດສິນຄະດີມີຄວາມຜິດພາດ;
3. ມີຂໍ້ມູນ ຫຼື ຫຼັກຖານໃໝ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ ຊຶ່ງຍັງບໍ່ທັນໄດ້ສະເໜີຂຶ້ນໃນຄະດີດັ່ງກ່າວ ແລະ ຜູ້ຮ້ອງຂໍຮີ້ຟື້ນ ກໍບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນ ຫຼື ຫຼັກຖານໃໝ່ ໃນເວລາຕັດສິນນັ້ນ;
4. ມີເຫດການອື່ນ ທີ່ຊີ້ບອກເຖິງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານໃໝ່ ຊຶ່ງສານບໍ່ໄດ້ຮູ້ໃນເວລາລົງຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສານັ້ນ;
5. ມີການສະເໜີຮີ້ຟື້ນ ຂອງບຸກຄົນທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ກ່ຽວກັບຄຳຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວ ຊຶ່ງແຕະຕ້ອງເຖິງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຜູ້ກ່ຽວ.

ມາດຕາ 316 (ປັບປຸງ). **ກຳນົດເວລາຂໍຮີ້ຟື້ນຄະດີ**

ຄູ່ຄວາມ ສາມາດສະເໜີຂໍຮີ້ຟື້ນຄະດີໄດ້ ພາຍໃນກຳນົດເວລາໜຶ່ງປີ ນັບແຕ່ວັນຄຳຕັດສິນ, ຄຳພິພາກສາຂອງສານ ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດເປັນຕົ້ນໄປ. ກໍລະນີ ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ແມ່ນໃຫ້ນັບແຕ່ວັນຮັບຊາບ ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາດັ່ງກ່າວຂອງສານ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ ມີສິດສະເໜີຮີ້ຟື້ນຄະດີ ເພື່ອຄວາມຖືກຕ້ອງທາງດ້ານກົດໝາຍ ໂດຍບໍ່ມີກຳນົດເວລາ.

ມາດຕາ 317. **ການຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍຮື້ຟື້ນຄະດີ**

ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ມີສິດຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍຮື້ຟື້ນຄະດີ ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ພົບເຫັນຂໍ້ມູນ ຫຼື ຫຼັກຖານໃໝ່ ຕໍ່ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ. ຄູ່ຄວາມທີ່ຂໍຮື້ຟື້ນຄະດີນັ້ນ ໃຫ້ເສັຍເງິນຄ່າຂໍຮື້ຟື້ນ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ພິຈາລະນາເປັນຂັ້ນຮື້ຟື້ນ ຕາມຄຳສະເໜີຮື້ຟື້ນຄະດີ ຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ ແລະ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງດຽວກັນກັບລະບຽບການພິຈາລະນາຄະດີ ຢູ່ສານຂັ້ນລົບລ້າງ.

ມາດຕາ 318 (ໃໝ່). **ການດຳເນີນຄະດີຂັ້ນຮື້ຟື້ນ**

ເມື່ອໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍຮື້ຟື້ນຄະດີ ຂອງຄູ່ຄວາມແລ້ວ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ ຕ້ອງຮຽກຄູ່ຄວາມ, ບຸກຄົນອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຄະດີ ມາຮັບຊາບ ແລະ ຊີ້ແຈງເຫດຜົນຂອງຕົນ ກ່ຽວກັບ ການຂໍຮື້ຟື້ນຄະດີ ພ້ອມທັງກວດກາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຢ່າງລະອຽດ, ຖ້າຫາກບໍ່ມີສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີການ ຮື້ຟື້ນ ກໍອອກຄຳຕົກລົງບໍ່ຮື້ຟື້ນ, ຖ້າຫາກມີສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີການຮື້ຟື້ນ ກໍອອກຄຳສະເໜີຮື້ຟື້ນ ຕໍ່ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ.

ຄຳຕົກລົງບໍ່ຮື້ຟື້ນ ຫຼື ຄຳສະເໜີຮື້ຟື້ນ ໃຫ້ແຈ້ງຕໍ່ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຄະດີຮັບຊາບ.

ເມື່ອໄດ້ຮັບຄຳສະເໜີຮື້ຟື້ນຄະດີແລ້ວ ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາ ຕາມສຳນວນ, ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຢ່າງຄົບຖ້ວນ, ຮອບດ້ານ ແລະ ພາວະວິໄສ ກ່ອນນຳສະເໜີຕໍ່ກອງປະຊຸມສະພາຜູ້ພິພາກສາພິຈາລະນາ.

ມາດຕາ 319. **ປະເພດຄຳພິພາກສາຂອງການຮື້ຟື້ນຄະດີ**

ປະເພດຄຳພິພາກສາຂອງສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ທີ່ພິຈາລະນາເປັນຂັ້ນຮື້ຟື້ນ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ຍົກເລີກຄຳສະເໜີຮື້ຟື້ນ ຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ;
2. ລົບລ້າງຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດຂອງສານ. ແລ້ວສົ່ງສຳນວນ ຄະດີຄືນໃຫ້ສານຂັ້ນຕົ້ນຄະນະໃໝ່ ພິຈາລະນາຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 320 (ໃໝ່). **ການດຳເນີນການເມື່ອມີການຕົກລົງບໍ່ຮື້ຟື້ນ**

ເມື່ອສານປະຊາຊົນສູງສຸດຄົ້ນຄວ້າ ເຫັນວ່າ ຄຳສະເໜີຮື້ຟື້ນຄະດີ ບໍ່ມີເຫດຜົນທີ່ເປັນພື້ນຖານ ໃຫ້ແກ່ການຮື້ຟື້ນຄະດີດັ່ງກ່າວ ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ຈະລົງຄຳພິພາກສາບໍ່ຮື້ຟື້ນຄະດີ ແລ້ວສົ່ງ ສຳນວນຄະດີ ໄປຍັງຫ້ອງການ ຫຼື ໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ມາດຕາ 321 (ໃໝ່). ການດຳເນີນການເມື່ອມີການຮື້ຟື້ນຄະດີ

ພາຍຫຼັງ ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ໄດ້ລົງຄຳພິພາກສາໃຫ້ຮື້ຟື້ນຄະດີແລ້ວ ຕ້ອງສົ່ງສຳນວນຄະດີດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ສານຂັ້ນຕົ້ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຄະນະໃໝ່ ພິຈາລະນາຄືນ ຕາມຂັ້ນຕອນຂອງກົດໝາຍ.

ສານຂັ້ນຕົ້ນ ຕ້ອງເລີ່ມດຳເນີນຄະດີດັ່ງກ່າວຄືນໃໝ່ທັງໝົດ ຕາມລະບຽບການພິຈາລະນາຄະດີຢູ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ ໂດຍໃຫ້ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານເກົ່າ ແລະຂໍ້ມູນຫຼັກຖານໃໝ່ ທີ່ມີໃນສຳນວນຄະດີ.

ຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງບົ່ງບອກຮູບຄະດີ ທີ່ສານແຕ່ລະຂັ້ນໄດ້ດຳເນີນຜ່ານມາ.

ພາກທີ XVI
ການດຳເນີນຄະດີໃນກໍລະນີ ທີ່ມີການຮ້ອງຂໍທາງແພ່ງ
ໝວດທີ 1
ຂໍ້ບັນຍັດທົ່ວໄປສຳລັບການຮ້ອງຂໍທາງແພ່ງ

ມາດຕາ 322 (ໃໝ່). ການພິຈາລະນາການຮ້ອງຂໍທາງແພ່ງ

ການຮ້ອງຂໍທາງແພ່ງ ແມ່ນ ບັນຫາທີ່ບໍ່ເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແຕ່ຄູ່ຄວາມມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ເພື່ອໃຫ້ສານພິຈາລະນາຕັດສິນຢັ້ງຢືນ ຫຼື ຮັບຮູ້ບັນຫາໃດໜຶ່ງ ຊຶ່ງສານຈະດຳເນີນໂດຍບໍ່ມີຈຳເລີຍ ຫຼື ຝ່າຍກົງກັນຂ້າມເຂົ້າຮ່ວມ ຄືດັ່ງຄະດີທົ່ວໄປ.

ມາດຕາ 323 (ໃໝ່). ຂອບເຂດການພິຈາລະນາການຮ້ອງຂໍ

ສານ ຈະພິຈາລະນາການຮ້ອງຂໍໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອການຮ້ອງຂໍນັ້ນ ຖືກຕ້ອງຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 331, 337, 343 ແລະ 351 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ສານປະຊາຊົນເຂດ ມີສິດອຳນາດພິຈາລະນາການຮ້ອງຂໍທາງແພ່ງ ກ່ຽວກັບບັນຫາທາງແພ່ງ ແລະ ຄອບຄົວ, ສ່ວນການຮ້ອງຂໍກ່ຽວກັບບັນຫາການຄ້າ ແລະ ເດັກ ແມ່ນ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ແລະ ສານເດັກ ເປັນຜູ້ພິຈາລະນາ.

ມາດຕາ 324 (ໃໝ່). ຄຳຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານພິຈາລະນາ

ຄຳຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ສານພິຈາລະນາ ຕ້ອງເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະ ຍື່ນຕໍ່ສານທີ່ມີສິດອຳນາດ.

ຄຳຮ້ອງຂໍ ຕ້ອງປະກອບດ້ວຍເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍ ດັ່ງນີ້:

1. ຊື່, ນາມສະກຸນ, ອາຍຸ, ອາຊີບ ແລະ ທີ່ຢູ່ ຂອງຜູ້ຮ້ອງຂໍ;
2. ສາຍພົວພັນຂອງຜູ້ຮ້ອງຂໍ ກັບເຫດການທີ່ຮ້ອງຂໍ;
3. ເຫດການຂອງຄະດີໂດຍຫຍໍ້;

4. ບັນຫາທີ່ຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານພິຈາລະນາ;

5. ລາຍເຊັນ ແລະ ການແປະໂປ້ມື ຂອງຜູ້ຮ້ອງຂໍ.

ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ຕ້ອງປະກອບເອກະສານ, ຫຼັກຖານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຄັດຕິດໄປພ້ອມກັບຄຳຮ້ອງຂໍ ໂດຍຜ່ານອົງການປົກຄອງບ້ານ.

ມາດຕາ 325 (ໃໝ່). **ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ**

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ກ່ຽວກັບການຮ້ອງຂໍ ປະກອບດ້ວຍ ຜູ້ຮ້ອງຂໍ, ຜູ້ຕາງໜ້າອົງການປົກຄອງ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງ, ພະຍານ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ຕ້ອງເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ແລະ ຊີ້ແຈງ ກ່ຽວກັບການຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ, ສານອາດຈະເຊີນຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າມາຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ເພື່ອໃຫ້ຂໍ້ມູນ ແລະ ຊີ້ແຈງ ກ່ຽວກັບປະເດັນການຮ້ອງຂໍ. ໃນກໍລະນີ ທີ່ການຮ້ອງຂໍ ພົວພັນເຖິງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ, ເດັກ ແລະ ຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ຕ້ອງເຊີນພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນເຂົ້າຮ່ວມ.

ມາດຕາ 326 (ໃໝ່). **ການພິຈາລະນາການຮ້ອງຂໍ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ**

ສານ ຕ້ອງດຳເນີນການພິຈາລະນາການຮ້ອງຂໍ ໃນທີ່ປະຊຸມສານຢ່າງເປີດເຜີຍ. ລະບຽບການເປີດປະຊຸມສານ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງດຽວກັນກັບຂັ້ນຕອນ ຂອງການປະຊຸມສານທົ່ວໄປຢູ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ.

ຄະນະສານ ສະເໜີໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ມີຄຳເຫັນ ແລະ ໄຕ່ສວນພະຍານ ລວມທັງບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຄະນະສານ ນຳເອົາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານມາພິຈາລະນາ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ແລະ ສະເໜີໃຫ້ພະນັກງານໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີຄຳເຫັນກ່ອນການພິຈາລະນາ ໃນຫ້ອງປະຊຸມລັບ.

ມາດຕາ 327 (ໃໝ່). **ການຕົກລົງກ່ຽວກັບການຮ້ອງຂໍທາງແພ່ງ**

ໃນການຕົກລົງ ກ່ຽວກັບການຮ້ອງຂໍທາງແພ່ງ ສານຕ້ອງອອກເປັນຄຳຕັດສິນ ຊຶ່ງເນື້ອໃນຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງບົ່ງບອກເຖິງເຫດການຂອງຄະດີ ແລະ ໃຫ້ເຫດຜົນແຕ່ລະປະເດັນຢ່າງລະອຽດ.

ຄຳຕັດສິນ ກ່ຽວກັບການຮ້ອງຂໍທາງແພ່ງ ຕ້ອງສົ່ງໃຫ້ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນຂັ້ນຂອງຕົນ ເພື່ອກວດກາ ແລະ ທ້ອງການ ຫຼື ໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຖ້າຫາກບໍ່ມີການຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ.

ມາດຕາ 328 (ໃໝ່). **ການຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ**

ຜູ້ຮ້ອງຂໍ, ບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີສິດຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນຂອງສານ ກ່ຽວກັບການຮ້ອງຂໍທາງແພ່ງ ຕາມລະບຽບການຂໍອຸທອນທົ່ວໄປ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 262 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 329 (ໃໝ່). **ກຳນົດເວລາຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານ**

ຜູ້ຮ້ອງຂໍ, ບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີສິດຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນຂອງສານ ໃນກຳນົດເວລາຊາວວັນ ນັບແຕ່ວັນຮັບຊາບຄຳຕັດສິນເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 330 (ໃໝ່). **ປະເພດການຮ້ອງຂໍທາງແພ່ງ**

ການຮ້ອງຂໍທາງແພ່ງ ແບ່ງອອກເປັນປະເພດຕົ້ນຕໍ ດັ່ງນີ້:

1. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ຮັບຮູ້ວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ;
2. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ປະກາດວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍຊີວິດ;
3. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ຢັ້ງຢືນໃບຕາດິນ ຫຼື ເອກະສານອື່ນເສັຍຫາຍ;
4. ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ສານຕັດສິນ ໃນກໍລະນີລູກໜີ້ເອົາຕົວຫຼົບໜີ.

ໝວດທີ 2
ການຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ຮັບຮູ້ວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ

ມາດຕາ 331 (ໃໝ່). **ຄຳຮ້ອງຂໍຮັບຮູ້ວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ**

ພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ, ຜູ້ຕາງໜ້າໂຮງຮຽນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ມີສິດຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ໃຫ້ພິຈາລະນາຕັດສິນຮັບຮູ້ວ່າ ບຸກຄົນທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ.

ຄຳຮ້ອງຂໍ ຕ້ອງເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ໂດຍມີເນື້ອໃນຄົບຖ້ວນ ຕາມຮ່າງແບບພິມຂອງສານ ແລະ ປະກອບເອກະສານຫຼັກຖານ ທີ່ຢັ້ງຢືນວ່າບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ເປັນຕົ້ນ ໃບຢັ້ງຢືນຂອງຄະນະແພດ.

ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ຫຼື ຜູ້ຮັບມອບໝາຍ ຕ້ອງຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ ທີ່ມີສິດອຳນາດ.

ມາດຕາ 332 (ໃໝ່). **ການຮັບຄຳຮ້ອງຂໍຮັບຮູ້ວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດມາພິຈາລະນາ**

ເມື່ອໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍແລ້ວ ສານຕ້ອງນຳມາພິຈາລະນາ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ຄຳຮ້ອງຂໍດັ່ງກ່າວ ຫາກບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ຄົບຖ້ວນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 324 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້. ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ສານຈະແນະນຳໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍແກ້ໄຂຂໍ້ບົກພ່ອງນັ້ນເສັຍກ່ອນ ຈຶ່ງຮັບມາພິຈາລະນາ.

ເມື່ອເຫັນວ່າ ຄຳຮ້ອງຂໍຖືກຕ້ອງແລ້ວ ສານຕ້ອງຂຶ້ນຟ້ອງຄະດີ ແລ້ວນຳເອົາອອກມາພິຈາລະນາພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສິບຫ້າວັນ.

ມາດຕາ 333 (ໃໝ່). **ລະບຽບການດຳເນີນຄະດີ ກ່ຽວກັບການຮັບຮູ້ວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ**

ຫົວໜ້າຄະນະສານ ຕ້ອງມອບສຳນວນຄະດີ ໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາຜູ້ໃດໜຶ່ງຄົ້ນຄວ້າ, ກວດກາ ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ໃບຢັ້ງຢືນຂອງຄະນະແພດ, ສອບຖາມຜູ້ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພະຍານອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ເມື່ອເຫັນວ່າຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຄົບຖ້ວນ ພຽງພໍແລ້ວ ຜູ້ພິພາກສາ ກໍສະຫຼຸບເຫດການຂອງຄະດີ ເພື່ອນຳ ອອກພິຈາລະນາຕັດສິນ.

ລະບຽບການພິຈາລະນາ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ແມ່ນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການ ຕາມ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 326 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ໃນໄລຍະເວລາດຳເນີນຄະດີ ຖ້າຜູ້ຖືກຮ້ອງຂໍໃຫ້ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການ ປະພຶດ ຫາກຄືນສູ່ສະພາບປົກກະຕິ ຕາມການຢັ້ງຢືນຂອງຄະນະແພດແລ້ວ ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ຕ້ອງຖອນຄຳ ຮ້ອງຂໍຂອງຕົນ ແລະ ສານຕ້ອງຍຸຕິມຸ້ງນຄະດີດັ່ງກ່າວ.

ມາດຕາ 334 (ໃໝ່). **ຄຳຕັດສິນຮັບຮູ້ວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ**

ສານອາດຈະລົງຄຳຕັດສິນ ຮັບຮູ້ ຫຼື ບໍ່ຮັບຮູ້ວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດ ທາງດ້ານການປະພຶດ. ໃນກໍລະນີ ສານລົງຄຳຕັດສິນຮັບຮູ້ວ່າ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການ ປະພຶດແລ້ວ ໃນຄຳຕັດສິນນັ້ນຍັງຕ້ອງກຳນົດຜູ້ປົກຄອງຂອງຜູ້ກ່ຽວ ເຖິງຈະບໍ່ມີການຮ້ອງຂໍກໍຕາມ.

ມາດຕາ 335 (ໃໝ່). **ຜົນສະທ້ອນຂອງຄຳຕັດສິນຮັບຮູ້ວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງ ດ້ານການປະພຶດ**

ເມື່ອມີຄຳຕັດສິນຮັບຮູ້ວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ແລ້ວການກະທຳຂອງຜູ້ກ່ຽວຈະບໍ່ມີຜົນທາງດ້ານກົດໝາຍແຕ່ຢ່າງໃດ ເປັນຕົ້ນ ການເຮັດສັນຍາ.

ຊັບສິນບັດ ຂອງຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ຈະຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງ ຂອງຜູ້ປົກຄອງຂອງຜູ້ກ່ຽວ. ຜູ້ປົກຄອງດັ່ງກ່າວ ມີສິດນຳໃຊ້ຊັບສິນບັດນັ້ນ ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍການເບິ່ງ ແຍງ, ລ້ຽງດູຜູ້ກ່ຽວ ຫຼື ປົກປັກຮັກສາຊັບສິນບັດນັ້ນ ບໍ່ໃຫ້ຕົກເຮ່ຍເສຍຫາຍ.

ມາດຕາ 336 (ໃໝ່). **ການລົບລ້າງຄຳຕັດສິນ ທີ່ຮັບຮູ້ວ່າເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ**

ເມື່ອຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ກັບຄືນສູ່ສະພາບປົກກະຕິ ຕາມການຢັ້ງ ຢືນຂອງຄະນະແພດແລ້ວ ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ຫຼື ຜູ້ກ່ຽວເອງ ມີສິດສະເໜີຕໍ່ສານຂັ້ນຕົ້ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ພິຈາລະນາ ຕັດສິນລົບລ້າງຄຳຕັດສິນ ທີ່ຮັບຮູ້ວ່າເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດນັ້ນ.

ການພິຈາລະນາຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງຄຳຕັດສິນນັ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ສຳເລັດພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສິບຫ້າວັນ.

ເມື່ອສານໄດ້ລົບລ້າງຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວແລ້ວ ສິດທັງໝົດຂອງຜູ້ກ່ຽວກໍຈະຖືກຟື້ນຟູຄືນ.

ໝວດທີ 3
ການຮ້ອງຂໍໃຫ້ປະກາດວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍຊີວິດ

ມາດຕາ 337 (ໃໝ່). **ຄຳຮ້ອງຂໃຫ້ປະກາດວ່າເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍຊີວິດ**

ຜົວ ຫຼື ເມັຍ, ພໍ່, ແມ່, ຍາດພີ່ນ້ອງ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ມີສິດຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ເພື່ອໃຫ້ພິຈາລະນາຕັດສິນ ປະກາດວ່າ ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍຊີວິດ; ຄຳຮ້ອງຂໍ ຕ້ອງຂຽນເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະ ມີເນື້ອໃນຄົບຖ້ວນຕາມຮ່າງແບບພິມຂອງສານ ແລະ ປະກອບ ເອກະສານທີ່ຢັ້ງຢືນວ່າບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍຊີວິດ.

ສຳລັບຄຳຮ້ອງຂໍໃຫ້ປະກາດວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນນັ້ນ ຍັງຕ້ອງບົ່ງບອກ ວ່າບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ຫາຍໄປຈາກຄອບຄົວ ໂດຍຂາດການຕິດຕໍ່ເປັນເວລາສອງປີ ຫຼື ກໍລະນີເກີດອຸປະຕິ ເຫດຫາກບໍ່ຮູ້ຂ່າວຄ່າວ ເປັນເວລາ ຫົກເດືອນ ພ້ອມຄັດຕິດເອກະສານທີ່ຢັ້ງຢືນ ວ່າໄດ້ຊອກຫາດ້ວຍ ການແຈ້ງຄວາມ, ປະກາດ ຫຼື ດ້ວຍວິທີການອື່ນແລ້ວ. ສ່ວນຄຳຮ້ອງຂໍໃຫ້ປະກາດວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ເສັຍຊີວິດ ຕ້ອງບົ່ງບອກຫຼັກຖານທີ່ຢັ້ງຢືນວ່າບຸກຄົນດັ່ງກ່າວໄດ້ຫາຍໄປໃນສົງຄາມ, ໃນເວລາມີ ໄພພິບັດ ພາຍຫຼັງສິ້ນສຸດສົງຄາມ ຫຼື ໄພພິບັດ ໄດ້ພະຍາຍາມ ຊອກຫາ, ຊອກຄົ້ນ ແຕ່ບໍ່ພົບເຫັນ ຊາກສົບ ຫຼື ຮ່ອງຮອຍ ຊຶ່ງໄດ້ພະຍາຍາມຊອກຫາພາຍໃນກຳນົດເວລາສອງປີ ແຕ່ບໍ່ພົບໂດຍມີການ ຢັ້ງຢືນຂອງພະຍານ, ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຫຼື ພະນັກງານວິຊາການທາງການແພດ.

ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ຫຼື ຜູ້ຮັບມອບໝາຍ ຕ້ອງຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍ ຕໍ່ສານຂັ້ນຕົ້ນ ທີ່ມີສິດອຳນາດ.

ມາດຕາ 338 (ໃໝ່). **ການຮັບຄຳຮ້ອງຂໍໃຫ້ປະກາດວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍຊີວິດ ມາພິຈາລະນາ**

ເມື່ອໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍແລ້ວ ສານຕ້ອງກວດກາເບິ່ງວ່າຄຳຮ້ອງຂໍນັ້ນ ຍື່ນໂດຍບຸກຄົນທີ່ມີ ສິດອຳນາດ ຫຼື ບໍ່, ຄຳຮ້ອງຂໍດັ່ງກ່າວປະຕິບັດຕາມຮ່າງແບບພິມ ແລະ ມີເນື້ອໃນຄົບຖ້ວນຖືກຕ້ອງ ແລະ ມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ພົວພັນກັບການຮ້ອງຂໍດັ່ງກ່າວພຽງພໍ ຫຼື ບໍ່. ຖ້າຫາກຄຳຮ້ອງຂໍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ສານ ຈະແນະນຳໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍແກ້ໄຂຂໍ້ບົກພ່ອງດັ່ງກ່າວເສັຍກ່ອນ ຈຶ່ງຮັບມາພິຈາລະນາ.

ເມື່ອເຫັນວ່າ ຄຳຮ້ອງຂໍຖືກຕ້ອງແລ້ວ ສານຕ້ອງຂຶ້ນຟ້ອງຄະດີ ແລ້ວນຳເອົາອອກມາ ພິຈາລະນາພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສິບຫ້າວັນ.

ມາດຕາ 339 (ໃໝ່). **ລະບຽບການດຳເນີນຄະດີ ກ່ຽວກັບການປະກາດວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ຫາຍ ສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍຊີວິດ**

ຫົວໜ້າຄະນະສານ ຕ້ອງມອບສຳນວນຄະດີ ໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາຜູ້ໃດໜຶ່ງຄົ້ນຄວ້າ, ກວດກາ ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ໃບຢັ້ງຢືນເຫດການທີ່ແຈ້ງຄວາມ, ການຊອກຫາບຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຖ້າເຫັນວ່າມີຂໍ້ມູນ ຫຼັກຖານຄົບຖ້ວນ ຄະນະສານ ຕ້ອງອອກຄຳຕົກລົງປະກາດຫາບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ຜ່ານທາງສື່ມວນຊົນ,

ຕິດປະກາດຢູ່ຫ້ອງການສານປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຫ້ອງການປົກຄອງບ້ານ ແລະ ບ່ອນຢູ່ສຸດທ້າຍຂອງ ຜູ້ກ່ຽວ ໃນກຳນົດເວລາ ສາມເດືອນ.

ເມື່ອໝົດກຳນົດເວລາຂອງການປະກາດແລ້ວ ຄະນະສານ ຕ້ອງນຳເອົາຄະດີດັ່ງກ່າວ ອອກພິຈາລະນາຕັດສິນໃນທີ່ປະຊຸມສານ. ລະບຽບການພິຈາລະນາ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ ແມ່ນປະຕິບັດ ດັ່ງດຽວກັນກັບລະບຽບການ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 326 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ໃນໄລຍະເວລາດຳເນີນຄະດີ ຖ້າຫາກຜູ້ກ່ຽວກັບມາ ຫຼື ມີການຖອນຄຳຮ້ອງຂໍ ສານຕ້ອງ ຢຸດພັກຄະດີດັ່ງກ່າວໄວ້.

ມາດຕາ 340 (ໃໝ່). ຄຳຕັດສິນປະກາດວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍຊີວິດ

ສານ ອາດຈະລົງຄຳຕັດສິນ ປະກາດວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍຊີ ວິດ ຫຼື ຍົກເລີກການຮ້ອງຂໍ ຫຼື ຕັດສິນບໍ່ປະກາດວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍຊີ ວິດ, ເມື່ອສານລົງຄຳຕັດສິນປະກາດວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍຊີວິດ ໃນຄຳຕັດ ສິນນັ້ນ ຕ້ອງລົງຄຳຕັດສິນແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ຄຸ້ມຄອງຊັບສິນຂອງຜູ້ກ່ຽວ.

ມາດຕາ 341 (ໃໝ່). ຜົນສະທ້ອນຂອງຄຳຕັດສິນປະກາດວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍ ຊີວິດ

ເມື່ອສານໄດ້ຕັດສິນປະກາດວ່າ ບຸກຄົນຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ເສັຍຊີວິດ ຖ້າຫາກຜູ້ກ່ຽວມີຊັບສິນບັດ ເຈົ້າໜີ້ຂອງຜູ້ກ່ຽວມີສິດຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ເພື່ອຫວງເອົາການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ແລະ ໃຫ້ປະກາດຂາຍຊັບສິນບັດຂອງຜູ້ກ່ຽວ ເພື່ອໃຊ້ແທນ.

ຜູ້ສືບທອດຂອງຜູ້ກ່ຽວ ມີສິດໄດ້ຮັບການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກ ຕາມກົດໝາຍ.

ຜູ້ຄຸ້ມຄອງຊັບສິນບັດຂອງຜູ້ກ່ຽວ ມີສິດຊີ້ຂາດກ່ຽວກັບຊັບສິນບັດ ເພື່ອເປົ້າໝາຍການໃຊ້ ຈ່າຍໃນການປົກປັກຮັກສາຊັບສິນບັດ ຫຼື ເປັນຄ່າລ້ຽງດູລູກ (ຖ້າມີ).

ມາດຕາ 342 (ໃໝ່). ການຮ້ອງຂໍ ລົບລ້າງຄຳຕັດສິນ ປະກາດວ່າເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍຊີວິດ

ເມື່ອເຫັນວ່າ ບຸກຄົນທີ່ສານໄດ້ລົງຄຳຕັດສິນປະກາດວ່າ ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍ ຊີວິດກັບຄືນມາ ຫຼື ມີຫຼັກຖານ ທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ວ່າຜູ້ກ່ຽວຍັງມີຊີວິດຢູ່ ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ຫຼື ຜູ້ກ່ຽວເອງ ມີສິດຮ້ອງ ຂໍຕໍ່ສານຂັ້ນຕົ້ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອພິຈາລະນາຕັດສິນລົບລ້າງຄຳຕັດສິນທີ່ໄດ້ປະກາດວ່າ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ຜູ້ເສັຍຊີວິດນັ້ນ.

ຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງຄຳຕັດສິນ ຕ້ອງຄັດຕິດເອກະສານ ແລະ ຫຼັກຖານ ທີ່ຢັ້ງຢືນວ່າຜູ້ກ່ຽວ ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ພ້ອມທັງໃຫ້ເຫດຜົນທີ່ບໍ່ໄດ້ຕິດຕໍ່ຫາຄອບຄົວ.

ການພິຈາລະນາລົບລ້າງຄຳຕັດສິນ ທີ່ໄດ້ປະກາດວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼື ເສັຍຊີວິດນັ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ສຳເລັດ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສິບຫ້າວັນ.

ເມື່ອສານ ໄດ້ລົບລ້າງຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວແລ້ວ ສິດທັງໝົດຂອງຜູ້ກ່ຽວ ກໍຈະຖືກຟື້ນຟູຄືນ. ຊັບສິນບັດທີ່ຍັງເຫຼືອຢູ່ ຕ້ອງສົ່ງຄືນໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ.

ໝວດທີ 4
ການຮ້ອງຂໍໃຫ້ຢັ້ງຢືນໃບຕາດິນເສັຍຫາຍ

ມາດຕາ 343 (ໃໝ່). **ຄຳຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ຢັ້ງຢືນໃບຕາດິນເສັຍຫາຍ**

ຄຳຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ສານພິຈາລະນາຢັ້ງຢືນໃບຕາດິນເສັຍຫາຍ ຕ້ອງຍື່ນຜ່ານອົງການທີ່ຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ປະຈຳເມືອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຄຳຮ້ອງຂໍ ຕ້ອງບົ່ງບອກປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງທີ່ດິນ, ເຫດຜົນຂອງການເສັຍຫາຍຂອງໃບຕາດິນ ແລະ ຄັດຕິດເອກະສານຫຼັກຖານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ (ຖ້າມີ).

ມາດຕາ 344 (ໃໝ່). **ການຄົ້ນຄວ້າ ຂອງອົງການທີ່ຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ**

ພາຍຫຼັງ ອົງການທີ່ຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍແລ້ວ ຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ, ເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງທີ່ດິນນັ້ນ ແລ້ວເຮັດບົດສະຫຼຸບພ້ອມດ້ວຍຄຳເຫັນກ່ຽວກັບເຫດການດັ່ງກ່າວ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍນຳເອົາມາຍື່ນຕໍ່ສານ ເພື່ອໃຫ້ພິຈາລະນາການເສັຍຫາຍຂອງໃບຕາດິນ.

ມາດຕາ 345 (ໃໝ່). **ການຮັບປະກັນຂອງເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ**

ເມື່ອສານ ໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍພ້ອມດ້ວຍຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ຈາກອົງການທີ່ຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແລ້ວ ສານກໍຕ້ອງຮຽກເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນເຂົ້າມາໃຫ້ການ, ຢັ້ງຢືນກ່ຽວກັບການໄດ້ມາ ຊຶ່ງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ທັງຮັບປະກັນການເສັຍຫາຍຂອງໃບຕາດິນນັ້ນ.

ມາດຕາ 346 (ໃໝ່). **ການພິຈາລະນາຂອງສານກ່ຽວກັບການຢັ້ງຢືນໃບຕາດິນເສັຍຫາຍ**

ກ່ອນການພິຈາລະນາຕັດສິນຂອງສານນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ລົງກວດກາທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ ຮ່ວມກັບອົງການປົກຄອງບ້ານ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລ້ວອອກແຈ້ງການ ຫຼື ປະກາດທາງສື່ມວນຊົນ ກ່ຽວກັບການຮ້ອງຂໍດັ່ງກ່າວ ໂດຍຕິດໄວ້ຢູ່ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່, ຫ້ອງການປົກຄອງບ້ານ ບ່ອນດິນຕັ້ງຢູ່ ແລະ ຫ້ອງການສານປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນກຳນົດເວລາສາມສິບວັນ. ຖ້າຫາກບໍ່ມີບຸກຄົນໃດມາຄັດຄ້ານ ຫຼື ທັກທ້ວງແລ້ວ ສານກໍຈະລົງຄຳຕັດສິນຢັ້ງຢືນ ການເສັຍຫາຍຂອງໃບຕາດິນດັ່ງກ່າວ.

ມາດຕາ 347 (ໃໝ່). **ຄຳຕັດສິນຢັ້ງຢືນໃບຕາດິນເສັຍຫາຍ**

ຄຳຕັດສິນຢັ້ງຢືນໃບຕາດິນເສັຍຫາຍ ມີໂຄງຮ່າງສະເພາະ ຕາມການກຳນົດຂອງສານປະຊາຊົນສູງສຸດ. ຄຳຕັດສິນ ຕ້ອງບົ່ງບອກປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງດິນ ແລະ ສາເຫດຂອງການເສັຍຫາຍຂອງໃບຕາດິນ.

ຄຳຕັດສິນຢັ້ງຢືນໃບຕາດິນເສັຍຫາຍ ມີຜົນບັງຄັບປະຕິບັດ ນັບແຕ່ວັນລົງຄຳຕັດສິນເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 348 (ໃໝ່). **ການອອກສຳເນົາໃບຕາດິນໃໝ່**

ພາຍຫຼັງ ທີ່ສານໄດ້ຕັດສິນແລ້ວ ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ຕ້ອງນຳເອົາຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວ ໄປຢັ້ງຢືນອອກສຳເນົາໃບຕາດິນໃໝ່. ອົງການທີ່ຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນບ່ອນກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງອອກສຳເນົາໃບຕາດິນໃໝ່ ຕາມຄຳຕັດສິນຂອງສານ ບົນພື້ນຖານການຮ້ອງຂໍຕາມລະບຽບການ.

ມາດຕາ 349 (ໃໝ່). **ການຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນ ຢັ້ງຢືນໃບຕາດິນເສັຍຫາຍ**

ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ມີສິດຂໍອຸທອນຄຳຕັດສິນຂອງສານ ທີ່ບໍ່ຢັ້ງຢືນໃບຕາດິນເສັຍຫາຍ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ຊາວວັນ ນັບແຕ່ວັນຮັບຊາບຄຳຕັດສິນເປັນຕົ້ນໄປ.

ໃນຂັ້ນຕອນຂອງການອອກສຳເນົາໃບຕາດິນຂອງອົງການທີ່ຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນນັ້ນ ຖ້າຫາກມີບຸກຄົນໃດໜຶ່ງມາຄັດຄ້ານ ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍຄັດຄ້ານນັ້ນ ຕໍ່ສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອພິຈາລະນາ.

ເມື່ອມີການຮ້ອງຂໍ ຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນ ແລ້ວສານຕ້ອງອອກຄຳສັ່ງອາຍັດ ການອອກສຳເນົາໃບຕາດິນ ແລ້ວນຳເອົາຄຳຮ້ອງຂໍຄັດຄ້ານນັ້ນ ມາພິຈາລະນາຕາມກົດໝາຍ.

ໝວດທີ 5
ການຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານຕັດສິນໃນກໍລະນີລູກໜີ້ເອົາຕົວຫຼົບໜີ

ມາດຕາ 350 (ໃໝ່). **ປະເພດຄະດີ ທີ່ສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານຕັດສິນ ໃນກໍລະນີລູກໜີ້ເອົາຕົວຫຼົບໜີ**

ສານ ສາມາດນຳເອົາຄະດີມາພິຈາລະນາຕັດສິນ ໃນກໍລະນີ ທີ່ລູກໜີ້ (ຈຳເລີຍ) ເອົາຕົວຫຼົບໜີ ຈາກການດຳເນີນຄະດີ ແລະ ການຕັດສິນດັ່ງກ່າວຖືວ່າຊ້ອງໜ້າໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ຄະດີ ກ່ຽວກັບສັນຍາກູ້ຢືມ ທີ່ໂຈດຮ້ອງຟ້ອງທວງເອົາເງິນຄືນ ແຕ່ລູກໜີ້ໄດ້ເອົາຕົວຫຼົບໜີ ຈາກການດຳເນີນຄະດີ ໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນ ຫຼື ບໍ່ສາມາດຕິດຕໍ່ໄດ້ ແຕ່ຫາກປະຊັບສິນໄວ້;
2. ຄະດີ ກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນ ຊູ້ສາວ ຫຼື ເມັຍເອົາຕົວຫຼົບໜີ ໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນ ຫຼື ບໍ່ສາມາດຕິດຕໍ່ໄດ້;

3. ຄະດີອື່ນ ທີ່ຈຳເລີຍເອົາຕົວຫຼົບໜີ ໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນ ຫຼື ບໍ່ສາມາດຕິດຕໍ່ໄດ້.

ມາດຕາ 351 (ໃໝ່). **ຄຳຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານພິຈາລະນາ ໃນກໍລະນີລູກໜີ້ເອົາຕົວຫຼົບໜີ**

ເມື່ອສານບໍ່ສາມາດຮຽກລູກໜີ້ (ຈຳເລີຍ) ເຂົ້າມາແກ້ຟ້ອງໄດ້ ແລະ ເຈົ້າໜີ້ (ໂຈດ) ກໍບໍ່ຮູ້ທີ່ຢູ່ໃໝ່ ຫຼື ຕິດຕໍ່ກັບຈຳເລີຍບໍ່ໄດ້ ໂຈດສາມາດເຮັດຄຳຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ເພື່ອໃຫ້ພິຈາລະນາ ໂດຍບໍ່ມີຈຳເລີຍເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ນຳເອົາຄຳຮ້ອງຂໍດັ່ງກ່າວ ມາພິຈາລະນາ ຕາມຂັ້ນຕອນທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ມາດຕາ 354 ແລະ 355 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 352 (ໃໝ່). **ການຮັບຄຳຮ້ອງຂໍໃນກໍລະນີຈຳເລີຍເອົາຕົວຫຼົບໜີ ມາພິຈາລະນາ**

ເມື່ອຈຳເລີຍເອົາຕົວຫຼົບໜີ ແລະ ໂຈດໄດ້ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ເພື່ອໃຫ້ພິຈາລະນາຕັດສິນ ໂດຍບໍ່ມີຈຳເລີຍເຂົ້າຮ່ວມນັ້ນ ສານຕ້ອງຮັບຄຳຮ້ອງຂໍດັ່ງກ່າວມາພິຈາລະນາ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ຄົບຖ້ວນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 324 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້. ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ສານ ຈະແນະນຳໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍແກ້ໄຂຂໍ້ບົກພ່ອງດັ່ງກ່າວ.

ເມື່ອເຫັນວ່າ ຄຳຮ້ອງຂໍຖືກຕ້ອງແລ້ວ ສານຕ້ອງຂຶ້ນຟ້ອງຄະດີ ແລ້ວນຳເອົາອອກມາພິຈາລະນາ.

ມາດຕາ 353 (ໃໝ່). **ລະບຽບການດຳເນີນຄະດີ ໃນກໍລະນີຈຳເລີຍເອົາຕົວຫຼົບໜີ**

ຫົວໜ້າຄະນະສານ ຕ້ອງມອບສຳນວນຄະດີ ໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາຄົ້ນຄວ້າ, ເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ຕາມການຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດ ພ້ອມທັງຮຽກ ຫຼື ເຊີນເອົາພໍ່ແມ່, ຍາດພີ່ນ້ອງໃກ້ຊິດ, ການຈັດຕັ້ງຂອງຈຳເລີຍ ຫຼື ນາຍບ້ານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າມາໃຫ້ການຕໍ່ສານ ແລະ ຕິດປະກາດ ຫຼື ແຈ້ງຜ່ານທາງສື່ມວນຊົນ ເພື່ອຊອກຫາຈຳເລີຍໃຫ້ມາແກ້ຟ້ອງ ກ່ອນຈະນຳເອົາຄະດີດັ່ງກ່າວອອກພິຈາລະນາຕັດສິນ.

ການພິຈາລະນາ ແມ່ນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນມາດຕາ 326 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 354 (ໃໝ່). **ການຕິດປະກາດໝາຍຮຽກຂອງສານ**

ເມື່ອສານໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍ ແລະ ການຢັ້ງຢືນຮັບປະກັນຈາກໂຈດແລ້ວ ສານຕ້ອງປະກາດໃຫ້ຈຳເລີຍເຂົ້າມາຮັບຊາບຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ແກ້ຟ້ອງ ຕໍ່ການຮ້ອງຟ້ອງຂອງໂຈດ ໂດຍໃຫ້ເອົາໝາຍຮຽກຂອງສານ ໄປຕິດໄວ້ຢູ່ບ່ອນຢູ່ສຸດທ້າຍຂອງຈຳເລີຍ, ຫ້ອງການປົກຄອງບ້ານ ແລະ ຫ້ອງການສານປະຊາຊົນທີ່ດຳເນີນຄະດີດັ່ງກ່າວ ໃນກຳນົດເວລາສາມເດືອນ.

ມາດຕາ 355 (ໃໝ່). **ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຍາດພີ່ນ້ອງໃນການດຳເນີນຄະດີ**

ສານ ຕ້ອງຮຽກ ພໍ່, ແມ່, ຍາດພີ່ນ້ອງໃກ້ຊິດ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງຂອງຈຳເລີຍ ເຂົ້າມາໃຫ້ການ ກ່ຽວກັບການຫຼົບໜີ, ຊັບສິນບັດຂອງຈຳເລີຍຢ່າງລະອຽດ ແລະ ບັນຫາອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນ ໃນການພິຈາລະນາຕັດສິນ.

ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນ ສານຕ້ອງລົງກວດກາຊັບສິນຂອງຈຳເລີຍ.

ມາດຕາ 356 (ໃໝ່). **ຄຳຕັດສິນຂອງສານ ໃນກໍລະນີຈຳເລີຍເອົາຕົວຫຼົບໜີ**

ເມື່ອເຫັນວ່າຄຳຮ້ອງຂໍຂອງໂຈດ ມີເຫດຜົນ ຫຼື ບໍ່ມີເຫດຜົນ ສານກໍຈະລົງຄຳຕັດສິນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 250 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 357 (ໃໝ່). **ການແຈ້ງ ແລະການປະກາດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ໃນກໍລະນີຈຳເລີຍເອົາຕົວຫຼົບໜີ**

ພາຍຫຼັງ ສານຕັດສິນຢັ້ງຢືນ ຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງໂຈດແລ້ວ ສານຕ້ອງນຳເອົາຄຳຕັດ ສິນດັ່ງກ່າວ ແຈ້ງໃຫ້ພໍ່ແມ່, ຍາດພີ່ນ້ອງໃກ້ຊິດ, ການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ນາຍບ້ານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຊາບ ໃນກໍລະນີທີ່ມີການຕັດສິນລັບຫຼັງພວກກ່ຽວ, ຈາກນັ້ນ ຈຶ່ງນຳເອົາຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວ ໄປຕິດປະກາດຢູ່ ບ່ອນຊັບຕັ້ງຢູ່, ຫ້ອງການປົກຄອງບ້ານ, ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ບ່ອນຢູ່ສຸດທ້າຍຂອງຈຳເລີຍ ໃນກຳ ນົດເວລາ ສາມສິບວັນ.

ມາດຕາ 358 (ໃໝ່). **ການຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນ ໃນກໍລະນີຈຳເລີຍເອົາຕົວຫຼົບໜີ**

ໂຈດ ມີສິດຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ຊາວວັນ ນັບແຕ່ວັນ ຮັບຊາບ ຄຳຕັດສິນເປັນຕົ້ນໄປ.

ຈຳເລີຍ ມີສິດຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນຂອງສານ ພາຍໃນກຳນົດເວລາຂອງ ການຕິດປະກາດ ສາມສິບວັນ ຫຼື ຊາວວັນ ຫຼັງຈາກໝົດກຳນົດເວລາຂອງການຕິດປະກາດ. ຖ້າຫາກ ບໍ່ມີການ ຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍຄັດຄ້ານ ພາຍໃນກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ຖືວ່າຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວ ເປັນຄຳ ຕັດສິນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ຊຶ່ງຕ້ອງສົ່ງໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນກຳນົດເວລາ ສາມວັນ.

ມາດຕາ 359 (ໃໝ່). **ການພິຈາລະນາຄືນໃໝ່ຂອງສານ ເມື່ອມີການຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນ**

ເມື່ອມີການຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນນັ້ນ ສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງນຳເອົາຄະດີດັ່ງກ່າວ ມາດຳ ເນີນຄືນໃໝ່ ໂດຍໃຫ້ຈຳເລີຍຊຽນຄຳແກ້ຟ້ອງ ແລະ ປະກອບຫຼັກຖານໃຫ້ແກ່ສານ ເພື່ອດຳເນີນຕາມ ຂັ້ນຕອນຂອງກົດໝາຍ.

ຄຳໃຫ້ການ, ການລົງກວດສະຖານທີ່ຂັດແຍ່ງ ແລະ ຫຼັກຖານອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ຜ່ານມາ ກໍໃຫ້ນຳມາເປັນຫຼັກຖານປະກອບ ເຂົ້າໃນການຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາຂອງສານ ຕາມລະບຽບການ.

ພາກທີ XVII
ການຮ່ວມມືສາກົນກ່ຽວກັບການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ

ມາດຕາ 360. ຫຼັກການຮ່ວມມືສາກົນໃນການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ

ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ລະຫວ່າງສານປະຊາຊົນແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກັບສານຕ່າງປະເທດ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມຫຼັກການເຄົາລົບເອກະລາດ, ອຳນາດອະທິປະໄຕ ຜືນແຜ່ນດິນອັນຄົບຖ້ວນຂອງ ຊາດ, ບໍ່ແຊກແຊງວຽກງານພາຍໃນຂອງກັນ ແລະ ກັນ, ສະເໝີພາບ, ຕ່າງຝ່າຍຕ່າງມີຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບສັນຍາ ແລະ ສົນທິສັນຍາສາກົນ ທີ່ ສປປ ລາວ ເປັນພາຄີ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ບໍ່ມີສັນຍາ ແລະ ສົນທິສັນຍາສາກົນ ກັບຕ່າງປະເທດນັ້ນ ສປປ ລາວ ອາດຈະ ຮັບເອົາຄະດີມາພິຈາລະນາ ບົນຫຼັກການຮ່ວມມື ຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ຂັດກັບລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ.

ມາດຕາ 361 (ປັບປຸງ). ການດຳເນີນຄະດີລະຫວ່າງປະເທດ

ບຸກຄົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດຢູ່ ສປປ ລາວ ທີ່ມີຈຸດປະສົງຮ້ອງຟ້ອງບຸກຄົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຫຼື ບຸກຄົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດຢູ່ຕ່າງປະເທດ ທີ່ມີຈຸດປະສົງຍາກຮ້ອງຟ້ອງບຸກຄົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິ ບັດຕາມສົນທິສັນຍາ ຮ່ວມມືທາງດ້ານຍຸຕິທຳ. ໃນກໍລະນີ ທີ່ບໍ່ມີສົນທິສັນຍານັ້ນ ກໍໃຫ້ຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຜ່ານກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ເພື່ອນຳສົ່ງໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງປະເທດທີ່ຈຳເລີຍອາໄສຢູ່ ພິຈາ ລະນາຄະດີ.

ກໍລະນີ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂອງຄົນຕ່າງປະເທດດ້ວຍກັນ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາໃຫ້ສານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ເປັນຜູ້ດຳເນີນການແກ້ໄຂ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 362 (ປັບປຸງ). ການຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດ

ສປປ ລາວ ຮັບຮູ້ ແລະ ປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ ຕ່າງປະເທດ ໂດຍຜ່ານສະຖານ ທູດ, ກົງສຸນ ຫຼື ອົງການຕາງໜ້າ ຂອງ ສປປ ລາວ ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ແລະ ໄດ້ແປເປັນພາສາລາວແລ້ວ ສານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຈະພິຈາລະນາຕັດສິນຮັບຮູ້ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ຄຳຕັດສິນຂອງປະເທດທີ່ເປັນພາຄີຂອງສົນທິສັນຍາສາກົນ ຊຶ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ເປັນ ພາຄີ;
2. ຄຳຕັດສິນນັ້ນ ບໍ່ແຕະຕ້ອງເຖິງອະທິປະໄຕ ແລະ ບໍ່ຂັດກັບກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ;
3. ຄຳຕັດສິນນັ້ນ ບໍ່ແຕະຕ້ອງເຖິງຄວາມສະຫງົບ ແລະ ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ ຂອງສັງຄົມລາວ.

ການຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນ ຂອງກຳມະການຕັດສິນຕ່າງປະເທດ ກໍໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງດຽວກັນກັບ ການຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດ.

ມາດຕາ 363 (ໃໝ່). **ຄຳຮ້ອງຂໍໃຫ້ຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດ**

ຄຳຮ້ອງຂໍ ເພື່ອໃຫ້ພິຈາລະນາຮັບຮູ້ ຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດ ແລະ ນຳມາຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນ ສປປ ລາວ ຕ້ອງຍື່ນຜ່ານກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ເພື່ອນຳສະເໜີຕໍ່ກະຊວງຍຸຕິທຳ ພິຈາລະນາກວດກາກ່ອນ ການສະເໜີຕໍ່ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ເພື່ອສັ່ງໃຫ້ສານ ທີ່ມີສິດອຳນາດພິຈາລະ ນາ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ຄຳຮ້ອງຂໍ ເພື່ອໃຫ້ຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດ ຕ້ອງປະກອບດ້ວຍເນື້ອໃນ ຕົ້ນຕໍ ດັ່ງນີ້:

1. ຊື່, ນາມສະກຸນ ແລະ ທີ່ຢູ່ຂອງຜູ້ຮ້ອງຂໍ;
2. ຊື່, ນາມສະກຸນ ແລະ ທີ່ຢູ່ ໃນ ສປປ ລາວ ຂອງບຸກຄົນທີ່ເສັຍຄະດີ ຕາມຄຳ ຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດ;
3. ຄຳຮ້ອງຂໍ ທີ່ບົ່ງບອກຈຳນວນໜີ້ສິນ, ຊັບສິນທີ່ຍັງຄ້າງປະຕິບັດ;
4. ລາຍເຊັນຂອງຜູ້ຮ້ອງຂໍ.

ຄຳຮ້ອງຂໍ ຕ້ອງແປເປັນພາສາລາວ ທີ່ມີການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ຈາກສຳນັກງານທະ ບຽນສານ.

ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ກ່ຽວກັບການດຳເນີນຄະດີ ໃນກໍລະນີນີ້ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຄ່າທຳນຽມສານ.

ມາດຕາ 364 (ໃໝ່). **ເອກະສານທີ່ຄັດຕິດມາພ້ອມຄຳຮ້ອງຂໍ**

ເອກະສານທີ່ຄັດຕິດມາພ້ອມຄຳຮ້ອງຂໍ ຕ້ອງປະກອບດ້ວຍ:

1. ຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
2. ໜັງສືຢັ້ງຢືນຂອງສານຕ່າງປະເທດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງວ່າຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວໃຊ້ໄດ້ຢ່າງ ເດັດຂາດ;
3. ສົນທິສັນຍາສາກົນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຊຶ່ງ ສປປ ລາວ ເປັນພາຄີ;
4. ເອກະສານອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ເອກະສານດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງໄດ້ແປເປັນພາສາລາວ ໂດຍມີການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ຈາກສຳນັກງານທະບຽນສານ.

ມາດຕາ 365 (ໃໝ່). **ຂັ້ນຕອນການພິຈາລະນາຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດ**

ເມື່ອໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດແລ້ວ ສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງ ສປປ ລາວ ຕ້ອງນຳເອົາເອກະສານ ມາປະກອບເປັນສຳນວນຄະດີ ແລະ ຂຶ້ນຟ້ອງ ແລ້ວມອບ ໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາເປັນຜູ້ຄົ້ນຄວ້າ.

ສານ ຕ້ອງຮຽກຜູ້ເສັຍຄະດີ ຕາມຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດ ທີ່ອາໄສຢູ່ ໃນ ສປປ ລາວ ມາຮັບຊາບ ແລະ ຊີ້ແຈງຕໍ່ສານ.

ສານ ຕ້ອງນຳເອົາຄະດີດັ່ງກ່າວ ອອກພິຈາລະນາຕັດສິນ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ບໍ່ໃຫ້ ກາຍ ສາມສິບວັນ.

ສານ ຕ້ອງເຊີນຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນຂັ້ນຂອງຕົນ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການພິຈາ ລະນາບັນຫາດັ່ງກ່າວ.

ມາດຕາ 366 (ໃໝ່). **ຄຳຕັດສິນຮັບຮູ້ ຫຼື ບໍ່ຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນ ຂອງສານຕ່າງປະເທດ**

ສານ ອາດຈະພິຈາລະນາຕັດສິນຮັບຮູ້ ຫຼື ບໍ່ຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນ ຂອງສານຕ່າງປະເທດ ທີ່ຮ້ອງຂໍມາ.

ສານ ຈະພິຈາລະນາຕັດສິນບໍ່ຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນ ຂອງສານຕ່າງປະເທດ ຕາມການຮ້ອງຂໍ ໃນກໍລະນີໃດໜຶ່ງ ດັ່ງນີ້:

1. ຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວ ຍັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນຂອງການດຳເນີນຄະດີ ຊຶ່ງຍັງບໍ່ເປັນຄຳຕັດສິນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ;
2. ຜູ້ເສັຍຄະດີ ໃນຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດນັ້ນ ຍັງບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳ ເນີນຄະດີ ໂດຍມີການຕັດສິນລັບຫຼັງຜູ້ກ່ຽວ;
3. ຄະດີ ທີ່ສານຕ່າງປະເທດດຳເນີນນັ້ນ ຕົກຢູ່ໃນສິດອຳນາດຂອງສານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ເປັນຜູ້ດຳເນີນ;
4. ຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວ ຂັດກັບລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ;
5. ບັນຫາອື່ນ ກ່ຽວກັບຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດ.

ມາດຕາ 367 (ໃໝ່). **ການແຈ້ງການຮັບຮູ້ ຫຼື ການບໍ່ຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດ**

ເມື່ອສານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ພິຈາລະນາຕັດສິນຮັບຮູ້ ຫຼື ບໍ່ຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນຂອງ ສານຕ່າງ ປະເທດແລ້ວ ສານດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງສົ່ງຄຳຕັດສິນໃຫ້ແກ່ຄູ່ຄວາມ ແລະ ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະ ການປະຊາຊົນ ເພື່ອຊາບ. ໃນກໍລະນີ ທີ່ຄູ່ຄວາມຫາກຢູ່ຕ່າງປະເທດ ສານກໍຈະສົ່ງຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວ ຜ່ານກະຊວງຍຸຕິທຳ ເພື່ອດຳເນີນການຕາມລະບຽບການ.

ມາດຕາ 368 (ໃໝ່). **ການຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນ**

ຄູ່ຄວາມ ຫຼື ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີສິດຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນຂອງສານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ທີ່ຮັບຮູ້ ຫຼື ບໍ່ຮັບຮູ້ຄຳຕັດສິນຂອງສານຕ່າງປະເທດ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ຊາວວັນ ນັບແຕ່ວັນຮັບຊາບຄຳຕັດສິນ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ເມື່ອມີການຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວ ສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງສົ່ງສຳນວນຄະດີ ຂຶ້ນຫາສານຊັ້ນອຸທອນ ເພື່ອພິຈາລະນາເຫດຜົນຂອງການຂໍອຸທອນ ຫຼື ສະເໜີຄັດຄ້ານນັ້ນ.

ຄຳພິພາກສາຂອງສານຊັ້ນອຸທອນ ກ່ຽວກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ຖືເປັນຄຳຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ຊຶ່ງບໍ່ສາມາດຂໍລີບລ້າງໄດ້.

ພາກທີ XVIII
ບົດບັນຍັດສຸດທ້າຍ

ມາດຕາ 369. **ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ**

ລັດຖະບານ, ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ, ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 370. **ຜົນສັກສິດ**

ກົດໝາຍສະບັບນີ້ ມີຜົນສັກສິດນັບແຕ່ວັນປະທານປະເທດ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ອອກລັດຖະດຳລັດປະກາດໃຊ້ເປັນຕົ້ນໄປ.

ກົດໝາຍສະບັບນີ້ ປ່ຽນແທນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ສະບັບເລກທີ 02/ສພຊ ລົງວັນທີ 17 ພຶດສະພາ 2004.

ຂໍ້ກຳນົດ, ບົດບັນຍັດໃດ ທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍສະບັບນີ້ ລ້ວນແຕ່ຖືກຍົກເລີກ.

ປະທານສະພາແຫ່ງຊາດ

ປານີ ຢາທໍ່ຕູ້